

БОГОМИЛ РАЙНОВ

Господин Никой

Няма нищо по-хубаво
от лошото време

БЪЛГАРСКИ
ПИСАТЕЛ

Богомил Райнов
Господин Никой

Чекистът трябва да бъде с хладен ум, чисти ръце и горещо сърце.
Держински

ПЪРВА ГЛАВА

Вечерното небе над Атина е просто приказно: черно-синьо, необятно и осеяно с едри трепкащи звезди.

Впечатлението малко се променя, ако съзерцавате това небе през решетките на затворническата килия. А случаят с мене е тъкмо такъв. Блясъкът на южните звезди ми е съвсем безразличен и ако съм подал нос през решетките, то е само за да се отърва от тежкия дъх на урина, с който е пропита килията.

– Ти си един жалък предател! – казва някой дрезгаво и уморено зад гърба ми.

Аз не отговарям и прилепен до решетката, продължавам да вдишвам хладината на нощта.

– Ние гнием тук по затворите за социализма, а предатели като тебе бягат от него! – чува се зад гърба ми същият глас.

– Млъкни там, животно! – измърморвам, без да се обръщам.

– Мръсен жалък предател, това си ти! – повтаря оня от дъното на килията.

И двамата произнасяме репликите си отпаднало, защото тия реплики ние си ги разменяме на неравни интервали вече пети ден. Откак го вкараха в килията ми преди пет дни и откак имах неблагодарумието да изтърва, че съм избягал от България, тоя тип непрекъснато ме нарича мръсник и предател. Това е някакъв македонец от Солунско, който се самовеличае като революционер от голяма класа, макар че вероятно е просто провокатор, пратен да ме прислушва. Аз съвсем не се интересувам от това, какъв е той, и бих понасял дори ругатните му, ако се стараше поне да ги разнообразява. Но когато някой ти повтаря сто пъти на ден като развалена плоча „жалък предател“, „жалък предател“, това накрая почва да досажда.

Съквартирантът зад гърба ми произнася още веднаж рефрена си, обаче аз повече не отговарям. Оня затихва. Обръщам се и се отправям към дървения одър, покрит с воняща черга, който ми служи за легло. Чистият въздух ми е подействувал като приспивателно и аз се обтягам на одъра да подремна малко, преди да са ме събудили. Защото усетят ли, че съм заспал, те винаги бързат да ме събудят. Отвеждат ме в оная гола полутъмна стая, насочват в очите ми ослепяващия лъч на настолната лампа и почват да ме обстрелват с въпроси, еднакви и неизменни

като ругатните на моя съквартирант:

- Кой ти нареди да прехвърлиш границата?
- С кого ти е заповядано да се свържеш?
- Какви задачи ти възложиха?

На всеки един от тия вечни въпроси аз отговарям с всеки един от вечните си отговори. Но отговорът винаги води до нов въпрос и следващият ми отговор – до следващ въпрос, и така с часове, додето от силната светлина пред очите ми почнат да играят червени кръгове и коленете ми затреперват от изтощение. Понявга някой от разпитвачите скача внезапно и изревава в лицето ми:

– А! Миналия път ти каза друго нещо!

– Не съм казал друго нещо – отвръщам сънливо, като се мъча да не се строполя на пода. – Не е възможно да съм казал друго нещо, защото такава е самата истина.

Случва се често някой от разпитвачите да се окаже по-малко издръжлив от мене и да даде воля на нервите си с един-два шамара в лицето ми.

– На балами ще ни правиш, а? Твоята мамица! Тепърва ще има да видиш как се води разпит на лъжци като тебе.

Но като се оставят настрана тия отклонения, разпитът се води, общо взето, все по същия начин – вечните въпроси и вечните отговори и после пак отначало, през няколко часа, щом само усетят, че съм позадрямал на вонящия одър.

Само днеска нещата се развиха малко по-различно. Отведоха ме не в обширната полутъмна стая, а в друга – по-малка. Зад бюрото стоеше нисък човек с бузесто лице и лъскаво голо теме. Човекът даде знак на пазача да излезе, показа ми един стол до бюрото и извади цигари. Първата цигара от шест месеца насам. Добре, че бях седнал. Иначе сигурно щях да загубя равновесие от виенето на свят.

Бузестият почака търпеливо да дръпна няколко пъти от цигарата, после се усмихна добродушно и каза:

- Е, поздравявам ви. Вашите мъки са към края си.
- В смисъл?
- Връщаме ви в България.

Ужасът ми бе тъй искрен, че човекът зад бюрото, дори да беше идиот, вероятно би го забелязал. Но макар да ме наблюдаваше внимателно, бузестият не даде вид да е доловил нещо.

– Е, какво, доволен ли сте?

Премълчах, като се мъчех да подтисна уплахата си. После дръпнах

машинално от цигарата и произнесох бавно:

– Значи, прашате ме да ме ликвидират... Но кажете, за бога, какво вие ще спечелите от това...

– Хайде, хайде! – махна успокоително с ръка бузестият. – Никой няма да ви ликвидира. Най-много да ви се поскарат, че не сте изпълнили задачата. Но вие ще им обясните, че в Гърция глупаци няма. Нали така?

И отново добродушно се засмя.

– Слушайте – извиках развълнувано. – Казвам ви, че ще ме ликвидират! Моля ви, не ме връщайте оттатък!

– И така бива! – съгласи се ненадейно човекът зад бюрото. – Но в такъв случай ще гниете тук по затворите. На нас български комунисти не ни са нужни. Стигат ни и своите.

– Не съм никакъв комунист. Иначе не бих избягал. Ако щете, правете ме в затвора, само не ме връщайте оттатък! В затвора човек все пак живее...

– Дадено – засмя се дебелият. – Макар че това ще бъде такъв живот, та вие сам ще предпочетете да умрете.

И после изведнаж добави с променен тон:

– Я по-добре признайте си. Признайте си и аз тържествено ви обещавам, че тутакси ще ви върнем. Няма какво да ви правим тука. Не сте успели да изконсумирате никакво престъпление, така че направо ще ви върнем.

– Но разберете, за бога, че няма какво да признавам! – изкрещях аз, излязъл от кожата си. – Казах ви самата истина: избягах, за да живея свободно! Избягах, защото нямаше живот за мене оттатък! Избягах, избягах, разбирате ли!

Човекът вдигна към мене пълната си ръчица, сякаш за да се предпази от истерията ми, а с другата натисна звънеца на бюрото си.

– Изведете го!

Пазачът ме изведе и ме блъсна в гърба, за да ми даде вярната посока, и аз поех по дългия пуст коридор, като се опитвах да се оправя в мислите си. А някакъв смътно познат остър глас ми шепнеше подигравателно в ухото: „Върви да се оплачеш на баща си и на майка си!“

Това бе станало към обед, а сега е вечер и още никой не ме е потърсил. Сякаш всички са забравили за мене освен моя съквартирант, който не пропуска да ми напомня през пет минути, че съм предател. Всички са забравили за мене. И все пак сигурен съм, че опитам ли да заспя, тутакси ще дойдат да ме събудят.

Постелката на одъра е отвратително мръсна и пропита с дълго

наслояван мирис на човешка пот. Лежа по гръб, за да бъде носът ми подалече от вонящия парцал, и се мъча да не мисля за това, което ме чака. Премислил съм вече всички възможности и съм решил как да действам при всяка една от тия възможности, значи, свършил съм си работата. Оттук нататък мисленето не е за препоръчване, защото само изморява. Всяко ненужно повторение само изморява. Също както обвиненията на моя съквартирант.

„Ставай!“

Гласът идва нейде от много далече и аз не му обръщам внимание.

„Ставай!“

Този път гласът е по-ясен и по-осезаем. Усещам го не само като звук, но и като ритник в хълбока. Значи, познал съм. Едва успях да се унеса, и те вече ме будят.

Отварям очи. Часовоят ме блъска с тежката си обувка. До него е изправен един от вечните ми разпитвачи.

„Ставай, глух ли си!“

Стаята, в която ме въвеждат, е същата, дето ме бе приел бузестият, но сега бузестия го няма. Вместо него до тъмния прозорец с гръб към вратата е изправен строен мъж с посивели коси и безупречно скроен сив костюм. Хората, които са ме въвели, излизат и затварят вратата. Сивокосият продължава да се вижда през прозореца още няколко секунди, сякаш не е усетил присъствието ми, после бавно се извързва и ме оглежда с любопитство:

– Господин Емил Бобев?

Кимам леко учуден от титлата „господин“. Досега тук никои не ме е наричал господин.

– Моето име е Дъглас. Полковник Дъглас – обяснява мъжът в сиво.

Кимам повторно, като чакам продължението.

Продължението се явява под формата на пакетче „Филип Морис“.

– Пушите ли?

Кимам за трети път, поемам цигарата, запалвам и за всеки случай се опирам на ръба на бюрото.

– Седнете де!

Сядам на стола, същия, на който бях седнал и одева. Сивокосият сяда на свой ред, но не на креслото, а на края на бюрото, поема дълбоко дима от папиросата си и отново ме поглежда внимателно с безцветните си очи. У него всичко изглежда безцветно, сякаш от прекалено миене: сламеноруси вежди, бледи, почти бели устни, светлосиви очи.

– Превратности, нали?

Той говори правилно български, но акцентът му е ужасен.

– Тоест? – питам предпазливо аз.

– Тоест търсехте свободата, а намерихте затвора! – отвръща мъжът в сиво и ненадейно се размива с пълен глас, прекалено звучен за такъв безцветен човек.

– Горедолу така стана – промърморвам, унесен в приятното замаяване на никотиновата мъгла.

– Нашият живот, господин Бобев, е верига от превратности – произнася нравоучително сивокосият, като престава да се смее.

Мълча и пуша, все тъй унесен в никотиновата мъгла.

– Значи, въпросът е да имаме търпение, за да можем да дочакаме следващата превратност, която може да се окаже по-приятна от настоящата.

Човекът разсъждава банално, но логично, така че не виждам причини да го прекъсвам. Той обаче, изглежда, държи на това да ме привлече като събеседник в разговора.

– Бихте ли ми разказали за досегашните превратности във вашия живот така, спокойно и искрено, като на приятел...

– Пак ли? – поглеждам го аз страдалчески.

Сивокосият вдига безцветните си вежди, сякаш изненадан от подобна реакция. Това увеличава раздразнението ми.

– Чувайте, господин Дъглас: вие говорите за превратности, но тук не се касае до превратности, а до най-очевидно тъпоумие. Тия глупаци, които в продължение на шест месеца по три пъти на ден ме разпитват, още не могат да разберат, че аз не съм никакъв агент на българското разузнаване. Казах им всичко, чак до майчиното си мляко, но тия идиоти...

– Шшт! – слага заговорнически пръст на устните си мъжът в сиво и поглежда предпазливо към стената зад бюрото, сякаш вижда през нея притаения в съседство подслушвач.

– Пет пари не давам – извиквам аз нервно. – Нека слушат, ако щат. Нека чуят, че са идиоти...

– Дааа... – произнася неопределено полковникът. – А какво бихте казали, ако продължим нашия разговор при една по-подходяща обстановка? Една уютна обстановка, която би ви позволила да се успокоите и отпуснете...

– Престанал съм да вярвам в чудеса – отвръщам безучастно. – Престанал съм да вярвам в каквото и да било.

– Аз ще ви възвърна вярата – казва ободрително сивокосият и става

от бюрото. – Вие имате приятели, господин Бобев. Приятели, за които дори не подозирате.

* * *

Заведението тъне в розов полумрак. От ъгъла на оркестъра долитат протяжните стонове на блус. Върху матовото млечно сияние на дансинга се носят сенките на танцуващи двойки. Аз седя до малка масичка и гледам през дима на цигарата си лицето на сивокосия, чиито очертания се различават и менят, сякаш отражения в ручей.

Замайването ми не се дължи на трите чаши шампанско, нито на десетината цигари, а на промяната, настъпила тъй внезапно, че я усетих като удар в носа. Превратности, както казва господин полковникът.

Всичко през последните три часа стана тъй бързо, че впечатленията са се запечатали в паметта ми не последователно, а в някаква бъркотия, като снимки, нащракани от неопитен фотограф една връз друга. Движението на шевролета с резки завои и стремително натискане на газта, прелитането на вечерни панорами от непознати улици, уверената ръка върху волана и откъслечните реплики, произнасяни с протяжен акцент: „Вие сте много строг към нашите гръцки домакини... Техните методи са може би малко грубички, но ефикасни... Недоверчивостта, господин Бобев, е качество, заслужаващо уважение...“

Луксозно бяло стълбище. Асансьор с огледала. И отново гласът на Дъглас: „Сега ще ви върнем човешкия образ... Аз обичам да разговарям с равностойни партньори.“ Въртешността на богаташки апартамент. Бюфет с разноцветни бутилки. Шум на течаща вода, идващ вероятно от банята. И отново гласът на Дъглас: „Малко уиски?... Наздраве... А сега вземете една вана и се избърснете.“

Водата в снежнобялата вана почернява при първия сапун. „Всъщност аз съм отчасти в течение на одисеята ви – говори Дъглас, облегнат на вратата. – Затова и реших да се намеся във ваша полза. Впрочем защо ви уволниха като редактор от Радиото?“

„За допуснати грешки в текста на емисията“ – отговарям машинално аз, докато се сапунивам повторно.

„А именно?“

„Дреболии: вместо капитализъм бе написано социализъм, вместо революционно – реакционно, и две-три други от същия вид.“

„Значи, вие си правехте шеги с режима, използвайки официалния предавател?“

„Не искам да си приписвам подобен героизъм – възразявам, като

заствам под душа. – Всъщност грешките бяха допуснати от оная глупачка, машинописката, а аз не бях прегледал текста след преписването. Оная глупачка беше виновна, но всичко се струпа на мене зарад буржоазния ми произход и поведението ми.“

„Поведението ви... – повтаря полковникът. – А какво беше поведението ви?“

Той ме гледа внимателно, докато се плискам под душа, и аз с известна изненада установявам, че тоя поглед върху голото ми тяло, който преди шест месеца вероятно би ме смущавал, сега не ми прави никакво впечатление. Шест месеца животински условия са достатъчни, за да те превърнат в животно. Толкова по-добре. Имам чувството, че отсега нататък ще ми се случва често да стоя като гол пред погледа на непознати хора. Значи, толкова по-добре, че навреме съм загубял.

„Вашето поведение беше предизвикателно или?...“ – повтаря въпроса си Дъглас.

„Вероятно такова им се е виждало. Макар че, както вече ви казах, не искам да се правя на герой. Просто живеех, както ми харесва, и говорех каквото ми харесва, И понеже не желая да строят социализма си на мой гръб...“

Насапунивам главата си и отново се подлагам под душа. Едва съм смъкнал пяната, и полковникът ме посреща с нов въпрос:

„Вашият баща, мисля, е бил книжар?“

„Издател – поправям аз, леко засегнат. – Между другото, той е издавал и произведения на английската литература...“

„Аз съм американец“ – уточнява малко сухо Дъглас.

„Също и на американската; «Отнесени от вихъра», «Бабит», «Американска трагедия»...“

„Интересно – промърморва без всякакъв интерес полковникът. – Все пак не прекалявайте с къпането. Отсега нататък ще имате възможност да се къпете винаги когато пожелаете.“

Оттатък има един гардероб с много костюми и мъжко бельо.

„Опитайте този, вярвам да ви стане... Чудесно... Още малко уиски?“

Усещам чистотата на собственото си тяло почти с опиянение. Също и допира на новото хладно бельо. Костюмът ми е като по мярка. Обувките – малко по-широкчи от необходимото, но това е по-добре, отколкото да те стягат.

„Не сте ли гладен? Аз лично умирам от глад.“

Отново шеметното летене в шевролета, наклонящите се над нас

фасади при завоите, ревът на мотора при форсирането на газта и рязкото спиране под ореола на една бяла неонова дума: „Копакабана“.

Сега лицето на полковника се разлива и чезне пред очите ми в дима на цигарата, а аз се мъча да се отърся от замайването и да проумея смисъла на фразите, произнасяни с протяжен акцент:

– Пропуснах да ви кажа, че аз не съм полковник от пехотата, а от разузнаването...

– Какво значение... – махам великодушно с ръка и си наливам чаша шампанско, като се старая да държа здраво бутилката.

– Значението е в това, че ако бях полковник от пехотата, не бих имал никаква възможност да ви помогна, а сега мога да ви предложа да работите за нас.

– Готов съм да работя и за дявола – заявявам аз не твърде тактично. – Ще работя и за дявола, стига да не ме връщате в България или в затвора.

– Ние ви предлагаме да работите не за дявола, а за свободата, господин Бобев.

– Дадено, ще работя и за свободата – кимам примирено. – Изобщо готов съм да работя за каквото и да е, само да не ме връщате обратно.

Полковникът ме наблюдава известно време мълчаливо. Устните и очите му изглеждат странно бледи дори в розовия полумрак. В ъгъла на оркестъра една тропета и един саксофон пръскат сребристи мълнии и сладно-протяжни звуци.

– Вашите възгледи, доколкото имате такива, ми се струват по-скоро възгледите на цинизма – забелязва със суха, безцветна усмивка Дъглас.

– Познахте. Само не заемайте поза на превъзходство, защото и вашите възгледи биха били същите, ако бяхте прекарвали живот като моя.

– Добре, добре – кима отстъпчиво полковникът. – И все пак вие сте имали някаква подбуда, за да избягате?

– Да, но не от рода на тая, да се боря за свободата на отечеството. Моята подбуда се нарича „Младенов“.

– Чувах вече това име. Така се казва човекът, с когото сте минали границата, нали?

– Вие очевидно знаете всичко...

– Почти всичко – поправя ме сивокосият.

– Тогава защо продължавате да ми задавате въпроси? Защото и недоверието продължава, така ли?

– Вижте, Бобев: ако недоверието продължаваше, вие щяхте и досега да се намирате в килията си. Така че смятайте тая тема за изчерпана.

Аз обаче държа да чуя всичко от собствената ви уста. Такъв ми е навикът: работа без посредници.

– Чудесно – свивам рамене. – Питайте каквото искате. Аз вече свикнах да отговарям на всякакви въпроси.

– Ставаше дума за Младенов – напомня полковникът. – Що за птица?...

Блусовете са свършили. Тъмните двойки се разотиват от дансинга в розовия полумрак. Келнерът в бял смокинг се изправя до масата ни.

– Още една бутилка? – предлага Дъглас.

– За мене не, благодаря – отвърщам. – Не обичам да прекалявам.

– Чудесна привичка – съгласява се полковникът и отправя с ръка келнера. – Та що за птица е, казвате, тоя Младенов?

– Важна птица... Имам предвид в средите на бившата опозиция. Лежал е в затвора. После го пуснали. Случайно се запознахме в кварталната кръчма. Сприятелихме се. Умен човек, някогашен министър, а сега слязъл до нивото на кръчмарски политикан. „Ако успея да мина границата, ще стана асът на парижката емиграция“ – каза ми веднъж. „Че мина ли я, кой ти пречи?“ – отвърнах. „Нямам канал.“ „Може да се уреди – казвам, – но при едно условие: да вземеш и мене.“ Така сключихме договор.

– А вие откъде знаехте за канал? – пита Дъглас, като ми поднася пакетчето „Филип Морис“.

– В момента не знаех нищо за никакъв канал. Но аз съм по майчина линия от гранично село. Идвало ми беше и по-рано на ум да използвам един приятел от детинство, за да ме преведе през границата, обаче се сещах за тая работа само така, когато нещо ми накупеше. Аз, господин Дъглас, съм донякъде човек на разума и не обичам фантазьорствата. Ще мина границата, а после къде ще вървя по дяволите? Хамалин ли ще стана в Пирея, или какво?

Замълчавам и се вирам в полковника, сякаш чакам от него отговор на въпроса си. Лицето на сивокосия сега се очертава ясно и неподвижно в мъглата на тютюневия дим. Замайването ми е преминало. Отмествам очи встрани и погледът ми пада върху младата жена, седнала на съседната маса. Допреди минута масата бе празна, в това съм сигурен, а сега изневиделица там се е появила една чернокоса красавица в строг тъмен костюм със сребърни копчета и със снажни високо кръстосани крака.

Дъглас улови погледа ми, но без да дава вид, че е забелязал нещо, напомня:

– Ставаше дума за Младенов...

– Именно. Едва когато се сприятелих с Младенов, мечтите ми за бягство добиха формата на реален план. Младенов е наистина знаме за част от политическата емиграция. В Париж биха го носили на ръце, а покрай него и аз бих се наредил някак. При това старецът ми беше симпатичен.

– Заради идеите си или как?

– О, идеите!... Идеите не струват много нещо в наше време, господин Дъглас. Освен може би като прикритие на користни намерения.

– Нима вие сам не изповядвате никакви идеи?

– Никакви освен чисто негативни.

– Например?

Очите ми отново несъзнателно се насочват към двата снажни крака, предизвикателно кръстосани на три метра от мен. Може би малко пълни под коленете, но добре изваяни. Жената е отправила тъмния си поглед някъде отвъд дансинга и не ми обръща никакво внимание.

– Например аз съм против социализма – казвам, като отмествам с усилие очи към събеседника си. – Никой не ме е питал дали искам да се строи социализъм, или не, следователно не желая да ми го натрапват. Нямам обаче никаква идея с какво трябва да се замени социализмът и изобщо пет пари не давам за такива велики проблеми. Достатъчни ми са моите лични въпроси. Нека всеки я кара, както разбира. Това е най-добрата политическа програма.

– Значи, вие сте нещо като анархист?

– Не съм никакъв – измърморвам, като усещам, че двата крака отново се наместват в мисълта ми като идея фикс. – Ако това, че не съм никакъв, ви звучи като анархизъм, тогава смятайте ме за анархист. Все ми е едно.

– А какво стана с Младенов? – връща ме на темата полковникът, като долавя, че гледката на съседната маса е на път отново да ме разсее.

– Всичко стана, както го бях предвидил. Може да съм слаб по великите идеи, но в практическите неща съм доста находчив. Повиках чрез трето лице приятеля от село да дойде в София, дадох му една сума, за да го ентузиазирам, и уговорихме всички подробности. В уречения ден и час двамата с Младенов се озовахме на съответното място. Приятелят от детинство се оказа опитен водач и щяхме да минем незабелязано границата, ако не бе станала една малка авария. Впрочем, на вас всичко това вероятно вече ви е известно...

– В общи линии да. Но не пречи да го чуя отново.

ПокOLEбавам се. Не защото искам да премълча нещо, а понеже

тъкмо в тоя миг оркестърът подема някакъв оглушителен туист. Двойките отново нахлуват върху дансинга и заиграват с такова увлечение, та имам чувството, че ще получа морска болест от тия люшкащи се задници. Дъглас ме гледа през дима на цигарата си, сякаш все още ме изучава.

– Стана една авария. Надушиха ни и откриха огън. Младенов може да е голям политик, но се оказа страхливец. Загуби ума и дума и се спусна да бяга не накъдето трябваше. От гъсталака точно срещу него изскочи граничар с автомат и щеше да му свети маслото, ако не бях стрелял. Войникът падна. Повлякох Младенов и се спуснахме по урвата на гръцка територия.

Келнерът в белия смокинг отново е щръкнал пред нас. Поглеждам го неволно, защото ми закрива гледката към съседната маса.

– Ще приемете ли да пием още по чаша? – обръща се към мене Дъглас. – Аз също съм умерен в пиенето, но за една вечер можем да направим изключение.

Вдигам безразлично рамене и Дъглас кима на келнера, като сочи празната бутилка, човекът с белия смокинг грабва кофичката с леда, изчезва като призрак, а след малко отново се появява, отваря с ловкостта на виртуоз шампанското, налива чашите, покланя се и тутакси изфирясва. Дамата на съседната маса описва бавен полукръг с тъмния си поглед, минава транзит през нас и втренчва очи към изхода.

– Наздраве! – казва полковникът и отпива от чашата си. – Трябва да ви призная, господин Бобев, че тъкмо този инцидент при минаването на границата ме накара да се намеся на ваша страна. Вие не сте дете и вероятно се досещате, че показанията ви бяха съответно проверени. След което аз, понеже съм свикнал от малки неща да правя големи изводи, реших, че вие сте съобразителен, хладнокръвен и смел човек, следователно можете да ни бъдете полезен...

– Не знам какъв съм – отвръщам апатично. – Знам само, че Младенов навярно безпрепятствено е стигнал до Париж, докато аз шест месеца гния в тоя вонящ затвор.

– Може да е за хубаво, както казват у вас – усмихва се полковникът с бледите си устни.

– За мене хубавото е в Париж.

– Има време. Ще стигнете и до Париж. Впрочем, ако съдя по погледа ви, за вас хубави неща има не само в Париж.

– А, това е друго – отвръщам, като гузно отмествам очи от чернокосата. – След като шест месеца не си виждал жена, и най-баналната фуста

ти се струва богиня.

– Вие можете да имате на разположение която фуста си изберете – забелязва Дъглас.

– Непременно! – засмивам се саркастично. – Вие, изглежда, забравяте, че даже костюмът, който нося на гърба си, не е моя собственост.

– Вие говорите за днес, господин Бобев, а аз ви говоря за утре. Утре ще се събудите в една чудесна вила, – с баня, с градина и всичко останало и ще можете да се храните и обличате, както ви се харесва.

– А какво друго ще правя в тая вила?

– Ще се научите малко на занаят – отвърща неопределено полковникът, като любезно ми пълни чашата.

– Ще мога ли да излизам? – питам аз подозрително.

– Засега не...

– Значи, пак затвор, но от луксозна категория.

Дъглас енергично поклаща глава.

– Грешите, приятелю, грешите. Не става дума за затвор, а за професионална предпазливост. Когато му дойде времето, ще ходите, където щете. А дотогава, за да не скучате, ще ви абонираме за някоя фуста.

Той ме поглежда хитро и прави широк жест с ръка:

– Избирайте, господин Бобев! Избирайте която щете! Уверете се на практика, че полковник Дъглас не говори празни приказки.

Жестът на сивокосия обгръща цялото заведение и спира красноречиво на бара, където върху високите столчета са насядали половин дузина вакантни красавици. Отмятам ги една по една с поглед, а после отново втренчвам очи в чернокосата на съседната маса.

– Достатъчно – вдига ръка Дъглас и повторно се усмихва с бледата си усмивка. – Разбрах предпочитанията ви.

Той кима на келнера, който пак се е появил в околностите, прошепва му няколко думи, след което оня сервилно се покланя и се отправя към чернокосата. Човекът в сиво вдига чашата си и заговорнически ми намира, без дори да погледне към съседната маса. Той знае, че волята на полковник Дъглас е закон.

Лошото е, че има и закононарушители. Дамата изслушва безразлично посланието на келнера, после се усмихва презрително и казва вероятно нещо не особено приятно, което малко подир това бива предадено доверително на сивокосия. Полковникът свива недоволно сламените си вежди, отпива от чашката си и ме поглежда:

– Май че сме сбъркали. Дамата твърди, че не е от професионалните, макар че аз бих се обзаложил в обратното. Ще трябва да насочите

вниманието си към бара.

– Излишно е. Изобщо не се притеснявайте за мене.

Мисълта да ми бъде сервирана дама по поръчка никак не ме блазни и все пак усещам, че съм засегнат от отказа на чернокосата. Дъглас очевидно също е малко ядосан, защото не е успял да прояви всемогъщество то си.

– Добре – казва той неочаквано. – Вие ще я имате вашата избраница, та макар и наистина да не е от професията.

– Моля ви се, каква избраница... Оставете я тая надменна курва! – възразявам пренебрежително.

– Не, вие ще я имате, за да разберете, че полковник Дъглас не говори празни приказки.

Той извързва леко глава, поглежда почти неприязнено чернокосата, а после повиква с ръка келнера:

– Направете сметката!

* * *

Събуждам се в една слънчева бледозелена стая. Изкъпвам се в баня, бляскаща със синия си емайл и никеловите си кранове. Закусвам в уютен розов хол, после се обтягам в мекото кресло под оранжевия навес на верандата, за да оставя очите си да отпочинат върху буйната зеленина на градината. С две думи, вилата-обещание вече е реалност.

Освен мене във вилата има само двама души – градинарят и прислужникът. Те са на мое разположение и аз – на тяхно, защото вероятно им е наредено да ме пазят. Искане ми се да им кажа: „Гледайте си работата, не съм луд да бягам от рая.“ Но не казвам нищо, за да ги държа в напрежение.

Изобщо аз рядко казвам повече от необходимото. Животът ме е научил, че ако вземеш много да дрънкаш, винаги ще изпуснеш някои излишни неща, които другите ще използват срещу тебе. Затова, ако ти се дрънка, дрънкай на ум. Приказките водят до саморазкриване, а в тоя свят колкото по-малко се разкриваш, толкова по-малко си уязвим.

Разтварям едно от пакетчетата „Филип Морис“, оставени от нечия грижлива ръка, запалвам цигара и отново се заглеждам към градината. Маслиновите дръвчета са сребристи, сякаш избелели от слънцето. Листовината на портокалите е гъста и тъмна, а зад тях е почти черната стена на кипарисите. Раят е достатъчно добре залесен, за да не можеш да получиш никаква представа за околността.

Отвъд стената на кипарисите се чува бучене на кола, която спира

нейде наблизо. После прозвучава звънецът на пътната врата и след малко в хола зад гърба ми се раздават бързи и твърди стъпки.

Обръщам глава. Над мене се извисява полковник Дъглас с бледото си безцветно лице, сякаш току-що взето от химическо чистене.

– Добро утро! Как е настроението? – произнася Дъглас с протяжния си акцент.

– Благодаря, добре – отвръщам, като ставам.

Полковникът не е сам. От лявата му страна е изправено малко човече с бяла панамена шапка и черни очила.

– Господин Харис ще бъде вашият учител – обяснява сивокосият, като ни представя. – Вие, доколкото разбрах, владеете добре френски?

Кимам утвърдително.

– Чудесно. Господин Харис ще ви запознае с материята, свързана с бъдещата ви работа. За всичко, което ви е нужно, ще се обръщате пак към него. Аз известно време няма да ви виждам, но това не значи, че не ще мисля за вас. Сбогом и приятни занимания!

Полковникът се усмихва с бледата си усмивка, стиска ми ръка и си тръгва. Аз обаче го сподирям и го спирам в антрето.

– Господин Дъглас! Само две думи още.

– Разбира се – отвръща той с леко отегчен вид.

– Моля ви, не ме връщайте отатък!

– Ще имам предвид желанието ви – казва полковникът безучастно. – Но и вие имайте предвид, че аз не съм всемогъщ. Други хора решават тия неща.

– Но ако ме върнете отатък, ще ме очистят. Нали обещахте да ме пратите в Париж? Аз владеем отлично езика. Ще ви бъде полезен.

Полковникът обръща към мене отегчените си безцветни очи и казва кратко, сякаш разговаря с дете:

– Вижте, приятелю: вие при случай ще бъдете и в Париж, и на много други места. Ще живеете в приятни къщички като тая, ще посещавате хубави заведения, ще имате красиви приятелки и изобщо ще се радвате на свободата. Но всички тия удоволствия трябва да се заплащат с дни на напрегната работа и на известен риск, господин Бобев! Вие не сте дете и отлично разбирате, че на тоя свят нищо не се дава даром.

Той махва с ръка за поздрав и бързо излиза, преди да съм успял да го спра повторно. Впрочем излишно е да го спирам. Аз наистина не съм дете и разбирам, че съдбата ми е вече решена от някакви непознати хора в някаква непозната канцелария при някакъв разговор, чието точно съдържание никога няма да науча. Луксозната вила и всичко останало е

блъф, прикриващ една студена присъда: ще бъде прехвърлен през границата в обратна посока. Кога и с какви задачи – това е все още неизвестно.

Връщам се в хола. Господин Харис е сложил на масата пред себе си своята малка черна чанта и разположен на един стол, дреме зад очилата си.

– Нещо неприятно? – пита той любезно, забелязал разтревожения ми вид.

И без да чака отговор, добавя:

– Седнете тук! Така. Мисля, че можем да почваме. Предполагам, че знаете какво е криптография.

Аз мълча, загледан в персийската покривка на масата, и последното нещо, за което мисля в момента, това е криптографията.

– Според известната формула на Джон Бейли, „криптографията е изкуство да се пише по начин, непонятен за всички тия, които не притежават ключа на използваната система“.

Човечето ме поглежда през тъмните си очила, очаквайки вероятно, че ще падна от изумление пред формулата на Бейли, но аз продължавам да се вирам в покривката, без да давам пет пари за тоя Бейли и неговите формули.

– Криптографията обхваща различни области. Засега ние с вас ще се занимаем с тъй наречения шифър. Предполагам, че поне тази дума ви е известна...

Господин Харис вероятно забелязва най-сетне, че съм твърде далеч с мислите си от проблемите на шифъра, защото се изкашля предупредително и добавя с друг тон:

– Чувайте, господин Бобев: материята, която ни предстои да минем с вас, е доста сериозна, а времето ни е твърде ограничено... Затова ще ви моля да ме следвате възможно най-внимателно. Ако имате някакви свои грижи, ще ми кажете по-късно.

Господин Харис отваря чантата си и изважда няколко листа, след което сменя тъмните си очила с други, безцветни, хвърля поглед на ръкописите си и ми подава единия лист:

– Какво виждате тук?

Върху листа са написани на равни интервали няколко цифри: 85862 70113 48931 66187 34212 42883 76662 18984...

– Виждам числа – отвръщам неохотно.

– Петцифрени числа – уточнява мистър Харис. – Тия петцифрени числа представляват един шифрован текст. Пред вас се намира

шифрограмата, с която съветското разузнаване е предупредило Сталин за предстоящото нападение на Хитлеровите армии. Съответно дешифрирани, тия цифри означават: Дора на директора чрез Тейлър. Хитлер окончателно е определил 22 юни за ден Д на атаката срещу Съветския съюз...

Поглеждам отново цифрите, но те ми изглеждат твърде невинни и банални, за да могат да съдържат подобен драматичен смисъл.

– Днес повечето разузнавания използват за шифър петцифрени числа – подема отново лекцията си господин Харис. – Обаче всяко разузнаване шифрира и дешифрира текстовете с помощта на специален секретен ключ. Прочее на вас ви предстои да овладеете умението да извършвате въпросните две операции с помощта на един определен ключ. Разбира се, ще почнем с нещо най-просто...

* * *

Шест часът следобед. Лежа изнемощял и с надута глава върху кушетката в хола и се вирам безсмислено в белия таван. Всъщност белият таван за мене не е бял, а обсипан с петцифрени числа, които трептят с подлудяваща упоритост пред очите ми. Спускам клепащи, за да прогоня тия числа, но те продължават да играят и в червеното под клепащите ми. Два часа занимания предобед и четири часа следобед са се оказали напълно достатъчни, за да ми вдъхнат омраза към всички видове петцифрени числа.

Звънецът отгатък иззвънява, но аз не му обръщам внимание, защото не чакам никого, поне до утре заранта, когато господин Харис отново ще се появи със зловещата си черна чанта. Вратата на хола се отваря, чуват се стъпки по килима и почти над главата ми прозвучава мек женски глас:

– Спящият красавец... Спете, спете, не се стеснявайте!

Отварям очи и ставам. Пред мене е чернокосата дама от „Копакабана“. Тя стои, сложила ръце на кръста си, и ме наблюдава с леко любопитство, като да е на посещение в зоологическата градина. Стройната физика на непознатата е поднесена в луксозен амбалаж: костюм в тютюнев цвят с някакви бежови обшивки по краищата. Тоя убит тютюнев цвят сякаш е специално поръчан за бялото лице и плавните черни вълни на фризура.

– Прощавайте – казвам. – Единственото ми извинение е, че сънувах тъкмо вас.

– Лъжец по професия или просто любител? – пита чернокосата, без

да се усмихне.

– Не обичам да лъжа. – отвърщам сухо. – Когато истината не ми отърва, само я премълчавам.

– Добре, добре – кима гостенката. – Още е рано да говорите за характера си. По-уместно е да ми доверите как се казвате.

– Емил.

– Само Емил? – вдига тя вежди (много красиви и съвсем естествени, между нас казано).

После пропява:

– „Емил, или за възпитанието“... Горкият Русо! Ако беше ви познавал, едва ли би свързал тия две несъвместими неща в едно заглавие.

– Нека не безпокоим класиците – предлагам аз. – Вашето име беше?...

– Франсоаз.

– С какво ще разрешите да изкупя вината си? Уиски или мартини? – питам, като приближавам до бюфета, чието съдържание предварително съм проучил.

Всички тия приказки са абсолютна глупост, но когато един разговор почне фалшиво, трудно е да го промениш, преди да изтече маса време в празно дрънкане.

– Предпочитам перно, ако имате такава наличност – забелязва Франсоаз.

Това название не поражда в главата ми нещо повече от една далечна литературна асоциация. За щастие чернокосата ми се притичва на помощ и сама открива между запасите бутилка перно, на която всъщност пише „Рикар“. После пак с общи усилия изваждаме от хладилника в кухнята необходимия брой кубчета лед, намираме кана с вода и чаша и инсталираме находките си върху масичката на верандата.

Трудът сближава хората. Така че когато най-после сядаме всеки пред чашата си, фалшивият тон спада до по-гърпими размери.

– Вашият приятел се оказа страшно упорит човек – доверява ми Франсоаз, като запалва предложената цигара и се отпуска в креслото си.

Не знам дали гостенката наистина се казва Франсоаз, но от произношението ѝ личи, че действително е французояка. Впрочем в случая мене ме интересува не толкова произношението, колкото гледката на двата стройни крака, които чернокосата непредпазливо кръстосва пред очите ми. Опитвам се да отклоня погледа си встрани и неудобно се размърдвам в креслото си.

– Нещо безпокои ли ви? – пита невинно гостенката.

- Тия крака...
- Да не би да ви настъпих?
- Преносно казано, да. И то по сърдечния мускул.
- Прощавайте. Следния път ще дойда в бална рокля. Тях, знаете, по традиция ги правят до петите.
- Значи, моят приятел се оказа човек на място? – запитвам, за да прекъсна глупостите.
- Направо непоносим. Чудно ми е само защо трябваше да действувате чрез него, а не сам. Отпърво си помислих, че може би сте глухоням.
- Свенлив съм – обяснявам аз. – Ужасно свенлив.
- Свенливите не се хвалят със свенливостта си. Впрочем ще видим и това, когато му дойде времето.
- Това време бързо ли приближава?...
- Жената ме поглежда бегло с тъмните си очи, но казва само:
- Умирам от глад.
- Тук някъде имаше един прислужник, но не знам де се е запилял... – измърморвам за оправдание.
- Вие, изглежда, сте запознати с този дом горе-долу колкото мене...
- Улучихте – кимам аз. – Тук съм едва от снощи.
- И по какъв повод? – пита Франсоаз, като взема предложената й втора цигара.
- Запалвам на нея, после на себе си, а после дърпам два пъти жадно всичко туй, за да спечеля малко време. След което обяснявам:
- Това е една доста невероятна история, скъпа Франсоаз. Снощи, след като напуснахме вашата малко студена компания, решихме да се сгреем на покер и нашият общ познат загуби една вила...
- ...В която вие тутакси се нанесохте – довършва чернокосата. – За един човек, който не обича да лъже, не е толкова зле измислено. Надявам се, че това не е едничкото блюдо, което ще ми сервира за вечеря.
- Боя се, че да – отвръщам съкрушено. – Освен ако приемете да приготвим нещо с общи усилия...
- „Емил, или за възпитанието“ – поклаща глава жената, угасва цигарата си в пепелника и става с въздишка на досада. – Горкият Русо. Но както и да е. Хайде тръгвайте, какво чакате!
- Така че ние още веднаж обединяваме нашите усилия в името на едно общо дело. След половин час на масата в хола бива подредено нещо като студена закуска: колбаси, варено пиле, рибена консерва и салата. Недостигът на хранителни продукти е запълнен с няколко разнообразни

по съдържание бутилки.

Трудът, както вече изтъкнах, сближава хората. Докато вечеряме, ние свободно разговаряме за туй-онуй. С присъщото на жената любопитство въпросите задава предимно Франсоаз, а аз седоволявам да отговарям. От шест месеца насам имам известен опит в тоя стил беседи. Достатъчен, за да доловя, че въпросите на чернокосата, макар да изглеждат невинни и спонтанни и макар да са произнесени с безчувствен тон, бият в определена посока: моето минало, настояще и евентуално бъдеще. Аз я пращам по реда на номерата за зелен хайвер, като импровизирам със смелостта и лекотата на човек, който не държи непременно да му вярват.

По средата на една подобна доста дълга и доста сложна измислица Франсоаз ме прекъсна с уморен жест:

– Достатъчно. Имам вече пълна представа за вас. Вие лъжете, разбира се, съвсем безсрамно, обаче забравяте, че човек, дори когато лъже, казва тук-там по някоя истина. Така че по-добре заемете се с кафето.

Подчинявам се и тръгвам към кухнята. Жената идва подире ми, за да следи действията ми. Уместна предпазливост, защото аз рядко в живота си съм пил кафе и никога не съм правил. Намирам значителни запаси от нес кафе и турско. Несът ми вдъхва повече доверие с внушителните си етикети. Изсипвам един буркан в тенджерката, добавям на око повече захар, наливам пак на око студена вода и слагам всичко това да се вари на електрическата печка.

Въпреки решителния ми вид, целящ да внуши доверие, Франсоаз наблюдава шетнята ми със скептичен поглед, сложила ръце на кръста си.

– Бедни приятелю, на вас ви липсва не само възпитание, но и здрав разум – казва тя, взема съдината от печката и излива сместа в умивалника. След което се заема сама да прави кафе.

Най-после кафето е сварено, а малко по-късно е изпито. Франсоаз поглежда часовника си.

– Мисля, че е време да сложа край на тая дълга визита – забелязва тя, като угася цигарата си.

Тая жена няма никакво чувство за спестовност. Винаги угася цигарите си недопушени.

– Вие шегувате ли се? – питам аз, като проверявам с поглед дали наистина се шегува. – Балът едва започва.

– Ах, да, забравих, че имаше още една подробност – отвръща Франсоаз, като става.

Тя се изправя сред хола, вдига предизвикателно ръце към косите си, за да даде възможност на едрия бюст да покаже какво може, и произнася почти с досада:

– Сама ли трябва да се съблека, или ще ми помогнете?

Поглеждам я внимателно, после отклонявам очи и също ставам.

– Вие отивате малко далеч в шегите – забелязвам с възможно безразличен тон.

– Какви шегии? – вдига вежди чернокосата. – Нали затова ме повикахте? А сега, когато ви казвам, че съм на услугите ви, вие мислите, че си правя шегии.

– Грешите – казвам сухо. – Не съм ви викал като жена от плацата.

– Значи, станало е недоразумение. Мислех, че тъкмо туй ви трябва.

Нямам настроение да влизам в спор. Жената разбира това и си тръгва. Съпровождам я до изхода. На вратата тя се обръща, поглежда ме бегло и произнася с мекия си безучастен глас:

– Края малко го развалихме... Нищо, това ще ви послужи за урок при подобни начинания да взимате предварително мнението и на другата страна.

След което ми маха за сбогом с хубавата си бяла ръка и се стапя в здрача, дето белее някаква дълга спортна кола.

Връщам се обратно в хола с настроение, което засега няма да описвам.

* * *

Ако случаят ви сблъска някога с господин Харис, съветвам ви да не се подвеждате по безобидния му вид. Историята, доколкото се простират сведенията ми, не е познавала по-страшен инквизитор от тоя дребен човечец с черна чанта и черни очила. След като дни наред ми е надувал главата с петцифрени числа и аритметични действия, той се усмихва дяволито и минава на морзовата азбука. И не само на азбуката, но и на оная гимнастика на пръста, помагаша на морзовите знаци да отлитат в етера.

Като се изключат изтезанията, на които ме подлага Харис, животът във вилата тече без всякакви събития. Градинарят и прислужникът упражняват надзора си върху мене с такава тактичност, че почти не усещам присъствието им. Свободните от цифри и морзови знаци часове минават главно под оранжевия навес на верандата. Изтягам се в креслото, гледам разсеяно избелялата зеленина на маслините, гъстозеленото на портокаловите дръвчета, а по-натам – черната стена на високите

кипариси и мисля за неизвестното, което ме очаква.

Всъщност това неизвестно е достатъчно известно, за да ми причини едно тягостно усещане в коремната област, онова усещане, което изпитвате, когато сте много преяли или много ви е страх.

Аз не мисля „изобщо“ по тия неща, защото мразя да мисля „изобщо“, да въртя в главата си едни и същи работи безполезно и до безкрай. Мисълта ми е насочена по-скоро към необходимите действия при всички възможни изменения на положението. Защото положението без друго предстои да се измени, и то вероятно твърде скоро, и то едва ли в моя полза.

В паузите между подобни мисли често се сещам за Франсоаз. Подир толкова месеца самота образите, които витаят у мене във връзка с чернокосата, съвсем не са сънотворни. За да ги отмахна, аз си казвам, че всъщност никаква Франсоаз не ме интересува, а само една женска физика. Но това е лъжа. И макар в света, в който живеем, да не може без лъжи, много глупаво е да лъжеш себе си. Ако беше само до физика, в „Копакабана“ имах на разположение цяла серия женски екземпляри. Но след като бях видял Франсоаз, тия екземпляри вече не ме привличаха. И все пак доволен съм, че оня ден не е спуснах да помагам на чернокосата в събличането. Нека види, че сме бедни, но честни или поне имаме амбицията да се правим на такива.

Ако някои мои подозрения се окажат основателни, Франсоаз би трябвало отново да се появи на хоризонта. Ако ли не, значи, срещнали сме се и сме се разминали при резултат нула на нула.

Минава цяла седмица от моето настаняване във вилата, додето чернокосата се появи отново. Това става една привечер – оня час, в който самотата гнети дори хората като мене, дето всъщност едва ли познават нещо друго освен самота. Тъкмо сменям пижамата си с нова бяла риза, и навън се позвънява. Когато Франсоаз влиза в хола, аз съм зает с възела на вратовръзката си.

– Добър вечер. Какво, ставате ли, или се готвите наново да лягате? – пита тя, разглеждайки ме със снизходителен интерес.

– Нито едното, нито другото. Готвех се просто да ви посрещна – отвърщам скромно.

– Каква интуиция... Изглежда, любовта прави хората ясновидци.

– Също и омразата.

– В такъв случай мисля, че най-умното е да си вървя.

– Позволете ми да ви предложа поне едно кафе.

– Нима чак до такава степен ме мразите? Предпочитам да ми

ударите една плесница.

– Хубаво, няма да се караме – измърморвам примирително. – Аз ще ви предложа чаша перно, а кафето ще бъде от вас.

Обличам самото си и се запътвам към бюфета. Стремя се изобщо да се ограничавам в чисто делови жестове и да не поглеждам Франсоаз, защото днес нейният вид ми действа повече от поносимото. Не знам дали това се дължи на обстоятелството, че образът на тая жена от цяла седмица се върти в главата ми, или просто на предизвикателния тоалет, но нейното присъствие ме обсебва наново като идея фикс. Франсоаз носи гълъбовосин костюм, който плътно обгръща заоблените форми, и поплинена блуза на сини и шоколадени цветчета, без да засягаме импозантните очертания на бюста. Фонът на това пастелно синьо придава на черните коси, тъмния поглед и бялото лице някаква почти фантастична ефектност. На тая жена всички цветове ѝ отиват.

– Вие всъщност май се готвехте да излизате? – забеляза гостенката, додето аз се занимавам с питиетата и с чашите.

– Не познахте. Аз изобщо не излизам.

– Наистина ли? Че тогава защо той изискан вид?

– Така, за самочувствие.

– Днес малко мътно се изразявате.

– Няма нищо мътно – отвръщам аз, като слагам леда и наливам алкохола. – В тоя час обикновените хора излизат, за да пийнат или да идат на ресторант, или да се видят с приятелките си. Затова и аз се приготвям, като че ще излизам. Това ми дава илюзията, че съм като всички други.

Жената ми хвърля един от обичайните си бързи и проверяващи погледи, после казва:

– Мисля, че вместо целия този сеанс на самовнушение, много по-просто би било направо да излезете, щом ви се излиза.

– Съвсем вярно – кимам. – Ще ми помогнете ли да изнесем тая цялата стъклария на верандата?

Седим известно време под оранжевия навес, пием от студените запотени чаши и пускаме струи тютюнев дим в пространството.

– Вие не ми отговорихте на въпроса – напомня по едно време Франсоаз.

– Значи, не съм имал желание да отговарям.

– Това не е учтиво...

– Защо? Вие също премълчавате маса неща.

– Например?

– Ами например какво ви води тук. Не вярвам да почнете да ме убеждавате, че не можете да дишате без мене.

– Не се безпокойте. Аз лъжа по-умерено от вас.

– Тогава?

– Бедни приятелю! Колко години трябва още да живеете, за да разберете, че най-голямото удоволствие за една жена е да задоволява любопитството си? Вие събудихте моето любопитство. Използуването на посредник, за да ме доведе тук, отшелничеството ви в един дом, който очевидно не е ваш, без да говорим за купчината измислици, които ми сервирахте, всичко това е почти загадъчно.

– Не допусках, че имам толкова загадъчен вид. Но доколкото го имам, ще се постарая да го запазя, за да не ви изтърва като клиентка.

Франсоаз става, прави няколко безцелни стъпки по верандата, после се изправя до креслото ми. Тия маневри изглеждат обмислени, но може и да се дължат на най-банално притеснение. Аз не съм от забавните събеседници. Тоя път не мога да избягна изгледа на стройната снажна фигура, защото тя запълва целия ми хоризонт в крупен план. Ставам, почти като хипнотизиран, и се изправям пред Франсоаз.

– Кажете, Емил... – тя замълчава, сякаш ѝ е трудно да произнесе за пръв път името ми.

– Какво да кажа? – питам аз с леко пресъхнали устни, като се опитвам да прозра нещо в мрачините на тъмния поглед.

– Кажете... наистина ли ме обичате?

– Не говорете глупости. Между такива като нас не може да съществува обич – отвърщам аз.

И прегръщам плътно облите силни рамене.

* * *

След морза идва ред на тайнописа и свързаните с него рецепти, химикали и технически указания. Господин Харис е неизчерпаем и непогрешим като истинска енциклопедия. Една твърде обемиста и полезна енциклопедия, която едва ли скоро ще излезе на бял свят, защото би трябвало да носи название „Наръчник на шпионина“. Лошото е, че някой от следващите дни Харис ще си прибере черната чанта и ще иде да предава лекции на нов дебютант, а мене ще ме пратят да полагам практически изпит по шпионаж в една страна, от която едва съм се измъкнал.

Лошо е и друго. По хода на лекциите от ден на ден ми става все ясно, че те са към своя край. Засега всичко се движи в областта на

теорията. Но аз още в България съм чувал доста истории, подобни на моята, и знам, че много скоро на мястото на Харис ще се появи Дъглас или някой друг и ще ми предложи конкретния план на операцията, който аз не само ще трябва да науча наизуст, но и да изпълня практически.

Единствената ми утеха в тия дни на напрегнато очакване е Франсоаз. Предвиждането ми, че след първата физическа близост ще настъпи безразличие или досада, не се оправда. Може би защото, както се случва много рядко, ама наистина много рядко, Франсоаз е тъкмо жена за мене. Искам да кажа, че тя няма нищо общо с това, което се нарича „сладка женичка“. Сладкото винаги в края на краищата, а обикновено и в самото начало, почва да нагарча. Търсите студено освежително питие, а получавате лепнещия сироп на нежностите и глезениците. При Франсоаз няма опасност от подобни изненади, След първата ни обща нощ на безсъние и опиянение тя се задоволи да ми каже през полуотворената врата на банята:

– Ти се оказа ужасно изморителен и първобитен любовник. Добре, че всички мъже не са като тебе.

Нежностите ѝ по-късно бяха все от този род. Което бе все пак по-добре, отколкото да се обеси на врата ми и да застане: „Миличък, кажи ми, че ме обичаш!“ Особено като се има предвид, че бе висока метър и седемдесет и два и тежеше нормално за ръста си.

Франсоаз идваше обикновено през ден и винаги привечер. Програмата на гостуванията ѝ бе всякога една и съща – умерено пиене с умерени заяждания, самодейно приготвена вечеря и любов без излишни приказки. Някой по-малко подозрителен от мене вероятно би решил, че жената здраво се е привързала и съм станал привичка на живота ѝ. Аз обаче бях на мнение, че и двамата изчакахме да чуем един от друг нещо, което все не произнасяхме и което бе съвсем без връзка с отношенията между двата пола.

Додето един ден господин Харис ми съобщи, че нашите занимания приключват дотук, и с безчувствен глас ми пожела успех в практическото им приложение.

Вечерта, когато седнахме по обичая си с Франсоаз под оранжевия навес и изконсумирахме привичните си дози алкохолни хапливи любезности, аз реших, че трябва да заговоря пръв. По-слабият винаги е принуден да заговори пръв. Такава е играта и срещу това нищо не може да се направи, защото не съм я аз измислил.

– Скъпа Франсоаз, твоите духовитости са наистина проверени от времето, но доста еднообразни. Какво ще кажеш, ако сменим темата?

В репликата ми нямаше нищо забележително, но погледът ми бе достатъчно красноречив.

– А ти какво ще кажеш, ако сменим мястото? – отвърна Франсоаз. – Ние така упорито лежим под тоя навес, та имам чувството, че съм станала за цял живот оранжева.

Тя се изправи, слезе по трите мраморни стъпала и тръгна из градината, където наистина досега не бе ни хрумвало да се разхождаме. Последвах я и когато стигнахме тъмната алея край кипарисите, запитах:

– Смяташ, че ни подслушват ли?

– А ти как смяташ?

– Откъде да знам...

– Говори тогава каквото знаеш.

– Франсоаз, искам да отида в Париж!

– Че върви. Приятно пътуване.

– Не мога без тебе. Исках да кажа, не мога без твоята помощ.

– Защо да не можеш?

– Защото съм в безизходица. Ти единствена си в състояние да ме спасиш.

– Дотам ли стигна, да те спасява една надменна курва, както бе благоволил да ме наречеш пред твоя Дъглас?

– Ти имаш изумително остър слух...

Всъщност и най-острият слух не би могъл да долови репликата ми в шума на нощното заведение през три метра разстояние. Но аз съм чувал, че слухът понякога се изостря добавъчно посредством специална апаратура. Само че в момента нямам време да мисля по тия подробности.

– Франсоаз, ти знаеш много добре за какво сеद्या в тая вила и какво правя в нея...

– Да допуснем, че знам. А каква е целта?

– Подготвят ме за прехвърляне в България. Едва успях да избягам оттам преди шест месеца, а те искат да ме върнат отново...

– И ти умираш от страх. Така ли?

– Не е въпрос само до страх. Това ще означава край на всичките ми намерения, на всичките ми мечти. Цял живот съм жадувал за Париж... баща ми беше френски възпитаник... израснал съм с тия мисли...

– Добре, добре. Само не се разплаквай.

Силата бе на нейна страна и жената играеше твърдо. Нямах никакво намерение да се разплаквам, но замълчах, защото усетих, че от мене не се иска да правя изповеди, а да отговарям на въпроси, които друг

щеше да подбира. Добре, че вече бях свикнал с тия упражнения.

В сянката на кипарисите смътно белееше скамейка, но Франсоаз я отмина и спря чак в края на алеята. После ми даде знак да се доближа съвсем до нея и произнесе полугласно:

– Какво ще кажеш, ако почнем малко по-отначало, а?

И почнахме отначало.

Жената бе майстор в задаване на въпроси, нещо, което бях доловил още при първия ни водевилен разговор. Всеки въпрос удряше в една възлова точка и разпитът се водеше тъй ловко и напрегнато, че Франсоаз за петнайсет минути изтръгна от мене всичко това, за което гръцките полицаи губеха дълги часове.

– Случаят Младенов може би ще представлява известен интерес за нас – забеляза чернокосата, след като разпитът приключи. – Не знам обаче от каква полза можеш да ни бъдеш ти самият...

– Слушай, Франсоаз, ще изпълня всяка задача, която ми поставите. Ще изпълня всички задачи, които ми поставите. Аз обичам Франция...

Жената ме погледна замислено с тъмните си очи, големи и смътни в мрачината на алеята:

– Един човек, който не обича собствената си страна, едва ли е способен да обича друга страна, Емил.

Замълчах. Тя знаеше къде да удря, кобрата.

– Но това не е най-важното. Между такива като нас, както сам казваш, за обич не се говори. Въпросът е, че теб те е страх сега. Много е възможно, значи, да те е страх и утре. Не мисли, че страшното е само оттатък, в България.

– Франсоаз, аз не съм страхливец.

– В това не съм сигурна. Впрочем туй засяга главно тебе: ако се окажеш страхливец, значи ще живееш по-малко. Хайде да се връщаме. Дългите разходки винаги изглеждат подозрителни.

– Чакай – казах. – За мене няма връщане. Подготовката ми приключи днес. Може би не по-късно от утре вечер ще ме пратят на границата.

Тя бе тръгнала вече по алеята, по при тия думи спря и отново се обърна към мене:

– Сега ли ми казваш всичко туй? Можеше да почакаш още и да ми телеграфираш от границата. Какво искаш да направя за два часа?

– Да ме измъкнеш оттук. Франсоаз, вече достатъчно те познавам, за да знам, че можеш да направиш всичко, ако решиш да го направиш.

Един комплимент, дори към жена като Франсоаз, винаги върши работа. Във всеки случай повече работа, отколкото разни заклинания „в

името на нашето приятелство“ и други подобни. Франсоаз втренчи поглед към черната стена на кипарисите, като размисляше нещо. Красивото лице смъртно белееше в мрачината и от тъмните, грижливо подредени коси се носеше лек дъх на „шанел“ но аз не забелязах нищо от чара на жената, защото виждах пред себе си не жена, а един анонимен представител на ведомството, което в момента решаваше съдбата ми.

– Нямам време да ти издействувам никакъв документ – промърмори Франсоаз, сякаш говореше на себе си.

После отново помълча и ненадейно добави:

– Толкова по-зле. Ще опитаме без документ. Господин Никой, родом от Никъде. Националност: без националност.

Тя ме хвана подръка и като ме поведе бавно по тъмната алея към вилата, заговори тихо:

– Аз си тръгвам. Ти ме изпращаш до вратата, вечеряш пет минути в кухнята, като вдигаш достатъчно шум, прибираш се в спалнята, загасяш, сякаш си лягаш, излизаш от прозореца и прехвърляш оградата тук, на края на алеята. Точно срещу тебе е шосето. Тръгваш вляво. Аз те чакам зад третия завой.

* * *

Белият ягуар лети по шосето със скорост, малко по-висока от позволената. В мрачината от двете страни на пътя блещукат светлините на атинските предградия. Над нас трептят големите звезди на тъмносиньото и необятно атинско небе. Прекрасно небе, чиято хубост по различни причини все не мога да вкуся. Франсоаз, втренчена пред себе си, мълчаливо следи летящата срещу нас, осветена от мощните фарове лента на асфалта. Аз също мълча, като се опитвам да сподавя неприятната тръпка в гърба, която усеща преследваният.

Всъщност не вярвам да ни преследват, поне засега. Всичко стана бързо и безшумно по дадения от Франсоаз план. Въпросът е какво ни предстои да правим оттук нататък. Но макар да мразя да се движа в неизвестност, аз не се решавам да разпитвам чернокосата и само машинално следя бялата муцуна на ягуара, която нагъва летящата срещу нас лента на пътя.

Светлините край шосето стават все по-гъсти. Колата навлиза в улиците на Атина. Франсоаз намалява скоростта – излишен лукс е да търсиш разпавии с полицията, когато до тебе седи човек без паспорт. Движим се със седемдесет километра в час, но мене ми се струва, че пълзим като костенурки, и това ме дразни. Поривът да избягаш колкото може

по-бързо е, разбира се, само глупав атавизъм. В наши дни, ако полицията е решила да те хване, тя не те гони по петите, а просто те пресреща.

Късно е. По кръстопътищата мигат жълтите светлини на светофарите: ако искаш, премини, но си отваряй очите. Свикнали сме на това. По пътя ми в тоя живот изобщо рядко е светло зеленото. Ако не е червено, и най-добрия случай ще е жълто. Жълтото, предупредително мигащо око: минавай, но на свой риск.

Дългият булевард, на който излизаме, ми е познат от вечерната разходка с полковника. След няколко минути пред нас светва белият неон на хотел „Гранд Бретан“ и точно насреща – бялата дума „Копакабана“. Движим се още няколко минути, после ягуарът свива рязко в малка полутъмна уличка и спира. Франсоаз взема ключовете на колата и слиза.

– Ще прескоча да телефонирам. Чакай ме тук.

Ще чакам, какво ще правя. Минава повече от четвърт час, но черно-косата още я няма. Значи, не е отишла да телефонира, а да посети някого, вероятно човека от по-горната инстанция.

Най-после Франсоаз наново се появява, сяда в колата, запалва и потегля, без да каже дума. Движим се през малки, зле осветени улички, край стобори на железарски складове и край разградени места. После отново излизаме на широк асфалтиран булевард. От едната страна на булеварда блестят витрини и пъстри фирми на заведения. От другата страна в полумрака тъмнеят корпуси на параходи, комини и мачти. Трябва да сме в Пирея. Франсоаз спира колата до слабо осветения тротоар откъм кея.

– Слез тук и ме почакай.

После продължава още двеста метра нататък и спира пак, този път до бляскавата редица на витрините, слиза от колата и хлътва в едно заведение. Подир малко я виждам отново да излиза, придружена от някакъв мъж, облечен в черно и доста по-нисък от нея. Двамата прекосяват пеша булеварда и тръгват бавно насам по тъмния тротоар.

– Ето ти пасажера – казва Франсоаз, когато двамата се изравняват с мене. – Емил, това е Жак. Оттук нататък той ще има грижата за тебе.

– Вървете с мен – избърборва мъжът, без дори да ме погледне, като ни повежда в сянката край корпусите на параходите.

– Стигнахме – съобщава след малко той.

Пред нас е ниското туловище на товарен параход с два също ниски широки комина. На кърмата ясно се чете „ЕТОАЛ“. Мъжът се изправя до трапа, вдига към Франсоаз ръка за сбогом и ми прави знак да го последвам.

– Тръгвате утре в зори – осведомява ме Франсоаз, като ме съпровожда до трапа. – Човекът, при когото ще те заведат в Париж, ще бъде предупреден. Ще му кажеш само: „Аз съм Емил, изпраща ме Франсоаз.“

– Благодаря ти – отвръщам. – Истински ти благодаря, макар че не мога да намеря съответните думи...

– Не е и нужно – успокоява ме Франсоаз. – Хайде, прибирай се, че ми се доспа.

Наистина сладка женичка. Стискам ръката ѝ и тръгвам по трапа след непознатия, но когато стигам палубата, отново се обръщам и оглеждам широкия крайбрежен булевард, светлата редица на заведенията и тъмнеещите по-нататък масиви от сгради. Може би нейде там, далеч отвъд тия сгради, точно в тоя миг някой диктува някому заповедта за моето арестуване. Обаче аз съм вече върху един малък люшкащ се къс френска територия и преследвачите надали ще ме открият. Би трябвало да бъда щастлив, но чувствавам само, че в гърдите ми се разлива някакво тягостно и разяждащо усещане за празнота. Усещането, че съм сам, безнадеждно сам в тая нощ и на тоя булевард, между сенки от сгради и сенки от хора, погълнат от тъмнината и удавен в пустота.

Франсоаз стои все още на кея. Мъча се да се заловя за тоя смътен женски силует, за да се измъкна от празнотата, и вдигам ръка за поздрав. И понеже лицето на Франсоаз е заличено от сянката, опитвам да си въобразя, че то ми се усмихва. И в същия миг чувам мекия безстрастен глас:

– Сбогом, господин Никой! Щастливо плаване.

ВТОРА ГЛАВА

– Аз съм Емил. Изпраща ме Франсоаз.

– А, добре. Хубаво ли пътувахте? – пита човекът зад бюрото.

„Отвратително. Предаваха ме от ръка на ръка като пощенска пратка“ – трябва да отговоря аз. Но човекът зад бюрото очевидно пет пари не дава за това как съм пътувал, затуй отвърщам:

– Благодаря. Всичко мина много добре.

– Седнете – прави знак човекът зад бюрото. – Пушите ли?

„Да, но не от тия“ – трябва да отговоря аз, понеже вече съм опитал вкуса на „Голоаз бльо“. Вместо туй отново благодаря и запалвам предпазливо лютивата папираса.

Човекът зад бюрото ме наблюдава половин минута открито и делово, докато аз го изучавам само с крайчеца на окото си. Слаб мъж с остър нос, остър поглед и водоравни, сякаш пригодени за пагони рамене. Мургавата кожа и късо остриганата като четка сива коса допълват военно-цивилния вид на непознатия.

– Значи, вие сте Емил. Моето име е Льоконт. Какво ще ми кажете за себе си, господин Емил?

Почвам как да е, защото знам, че монологът ми скоро ще се разбие в отговори на въпроси. Така и става. Два часа по-късно, след като въпросите са приключени и стаята е здраво задимена, а мене ми се повдига от острия тютюн, господин Льоконт отваря нова страница:

– Добре. Всичко това ние вече го знаем повече или по-малко. Онуй, което ни интересува по-специално в случая, са вашите отношения с Младенов. Смятате ли, че имате възможност да станете негов доверен човек?

– Аз съм негов доверен човек.

– Съветвам ви да не разчитате прекалено на това, че сте му спасили живота. Човечеството, знаете, е съставено предимно от неблагодарници.

– Аз бях негов доверен човек още много преди случката на границата. Обстоятелството, че той ми се довери за уреждане на бягството, вече означава нещо. И после, Младенов очакваше, че не всички тук ще го посрещнат с цветя, че някои може би ще почувствуват кариерата си застрашена от неговото идване, и тъкмо затова ми казваше, че се нуждае от предан помощник и че този помощник ще бъде аз...

– Добре, да се надяваме. Всъщност вашият приятел наистина е

предусетил нещо от тукашната ситуация. Младенов е една голяма политическа фирма, но тъкмо това дразни някои хора, които се боят да не бъдат изместени.

Льоконт става и прави пет крачки към прозореца, който гледа към опушен, разяден от влагата калкан. От това стаята е полутъмна и въпреки обедния час в нея свети мъждива електрическа лампа с опрашен абажур. Мъжът опира костеливите си ръце на перваза и се заглежда през прозореца, сякаш там има нещо за гледане. После прави бавен кръгом и отново тръгва към мене. Аз също бих се поразходил из стаята, за да разкърша вцепенения си кръст, но понеже това е неприлично, само се взирам в изпълнения с угарки фаянсов пепелник.

Льоконт сяда зад бюрото си и вперва в мене острия си поглед.

– Емигрантският център, в който ви предстои да работите, действа главно в три насоки: пропаганда сред емиграцията, издаване на списание и пр.; събиране на информации за положението в България посредством идващи на временно пребиваване в Париж сънародници; обработване при нужда на такива сънародници с цел да бъдат убедени да емигрират. Тия три вида активност представляват, разбира се, известен интерес за нас. Онова обаче, което главно ни интересува, е дейността на центъра или на известни негови представители в полза на американското разузнаване.

Льоконт разтваря чекмеджето на бюрото си със загрижен вид, сякаш търси някакъв поверителен документ, но вади оттам само нов пакет голоаз. Човекът разкъсва бавно пакета, поглежда подозрително съдържанието му, като че иска да се увери наистина ли цигарите са точно двадесет, после ми го поднася.

– Благодаря. Много пуших.

– Пушете, докато сте млад. На моя възраст пушенето вече е свързано с угризения – промърморва Льоконт.

Тая забележка не му пречи да запали. Той дръпва дълбоко дима и го изпуска в две обилни струи през ноздрите на острия си нос.

– Американците, разбира се, са наши съюзници, но това не им пречи да действуват на своя глава, без да се съобразяват с нашето мнение. А за нас съвсем не е без значение да знаем как точно действуват те, особено, когато се касае за действия на наша територия. Всичко това без друго е от областта на голямата политика, обаче то е свързано с малките задачи, които ще трябва да решим с вас. А те са следните.

Льоконт отново става, опира гръб на стената зад бюрото, дето е окачена административната карта на Франция, и почва да излага

скромните ми задачи, като за по-нагледно жестикулира с ръката, държаща цигарата.

– Ясно ли е? – пита той.

– Ясно е.

– Повторете, за да видя дали сте разбрали всичко.

Повтарям.

– Добре – кима Лъоконт. – Излишно е да подчертавам, че всички ваши действия трябва да бъдат съвършено дискретни. Без да говоря за неприятностите, които разконспирирането ви би причинило лично на вас, то би създадо маса неприятности и на нас самите. Надявам се, че ще можете да проявите необходимата ловкост при всеки даден случай.

– Аз също се надявам – отвърщам скромно.

Лъоконт ме поглежда с острия си поглед.

– Примерно, имате среща с мосю Пиер. Как ще се уверите, че никой не ви следи?

– Ще се извърна леко, завивайки зад някой ъгъл.

– Добре – кима Лъоконт. – А ако видите зад гърба си няколко души, как ще установите кой тъкмо от тях ви следи и следи ли ви действително?

– Ще спра малко по-нататък и внезапно ще тръгна обратно, сякаш съм сбъркал посоката. После на следващия ъгъл ще погледна отново, за да видя дали някой от въпросните хора не ме е последвал.

– Много добре – кима Лъоконт. – А след като сте разбрали, че някой ви следи, как ще се отървете от него?

– Ще се спра пред първата витрина, ще почакам да ме задмине и после ще се притая в някой вход.

– Отлично – кимна доволно Лъоконт. – Макар че аз на ваше място бих му ударил направо един юмрук в зъбите. Един такъв юмрук, че вече да не стане.

Той ме поглежда с убийствено снизхождение, угася цигарата си в пепелника и натиска звънца на бюрото.

– Бедни приятелю, вие трябва тепърва да минете една, макар и най-елементарна школовка. Иначе едва ли ще сте в състояние да установите дори номера на обувките на вашия Младенов...

На вратата се показва подофицер в черна униформа.

– Повикайте Мерсие – заповядва Лъоконт.

И като се обръща отново към мене, добавя:

– Какво ще кажете за малка почивка в една вилчка до Фонтенбло?

„До гуша ми дойде от вилчки и от школовки“ – би трябвало да

кажа аз, но премълчавам и тъжно зачаквам появата на споменатия Мерсие.

* * *

Рю дьо Паради е дълга и мрачна улица, врязана в еднообразните блокове от сиви сгради. Ако по изгледа на тая улица би следвало да се съди за изгледа на самия рай, ще излезе, че човек напразно хилядолетия наред е оплаквал изгонването си от него. Все пак Рю дьо Паради има своя отличителен белег, който я отделя от стотиците подобни мрачни парижки улици. Тук по неизвестни стечения на обстоятелствата са струпани половината магазини на града за порцеланови сервизи. Тия магазини са тъй многобройни и витрините им са тъй задръстени с крехка стока, че просто замечтаваш да видиш някой млад палав слон, тръгнал весело да се поразходи от единия до другия край на улицата.

Часът е точно дванадесет, когато аз поемам по десния тротоар на Рю Дьо Паради, разглеждайки безцелно витрините. Вниманието ми всъщност е насочено не толкова към лиможките порцелани, колкото към баналната тъмзелена врата на една безлична сграда след втората пресечка на улицата. Стигам до вратата, продължавам следната пресечка и отново се връщам назад. Повтарям няколко пъти този маршрут, додето най-сетне зелената врата се отваря и на улицата излиза сух костелив мъж, малко не на мястото си в твърде широкия шлифер с бронзов цвят. Забързвам насреща му. Човекът ме познава едва когато почти се изравняваме.

– Емиле!...

– Бай Марине...

Той се спуска към мене и доста непохватно ме прегръща през рамото.

– Какво стана с тебе бе, човек? И откога си тук?

– От три дни. И от три дни обикалям насам. Срецах един емигрант, познат от старо време, и той ми каза, че си живеел на тая улица.

– Не живея тук, но тук ни е Центърът. Нейсе. А къде се губи досега?

– Къде... в Гърция, в затвора... Тя, моята, е дълга.

– А на мен ми обещаха веднага да те пуснат... Е, нищо де, било каквото било. Важното е, че се събрахме!

Както ме е уловил през рамото с костеливата си ръка, той ме повежда надолу по улицата, като продължава да говори несвързано:

– Тук, зад ъгъла, е кафенето, дето се събираме... Таман ще те

запозная с останалите... Емиле, мойто момче, да знаеш само колко си ми нужен. Работа ни предстои да вършим с тебе. Но за това после. Ей го кафенето... Стопанинът, знаеш, е наш, българин...

Кафенето се оказва обикновено квартално бистро, леко модернизирано с розов неон и с няколко големи огледала зад тезгяха. Вътре е шумно и многолюдно поради обедния час. Младенов спира до автомата за игра при входа, където са изправени двама мъже, единият от които безжалостно блъска апарата, докато другият наблюдава действията му.

– Момчета, запознайте се: това е Емил, дето бягахме заедно. Това са Тони Тенев и Милко Илиев, добри момчета, наши хора...

Милко с явно неудоволствие прекъсва играта, за да ми подаде ръка и тутакси след това отново се залавя за бутоните. Тони е по-радушен и дори прави опит да подемем разговор, но Младенов ме дърпа навътре:

– После, после. Ела да те представя на другите!

„Другите“ са седнали около малка маса в ъгъла. Двама от тях вероятно са по-важни личности, защото, като ме запознава с тях, Младенов ги именува *господин* Димов и *господин* Кралев. Господин Димов очевидно е най-важният. Това личи по флегматичното му държане и скучаещия израз на лицето. Той е нисък и пълен, с болнав зеленикав оттенък на лицето. Кралев е мургав човек с мрачна физиономия, дебели черни вежди и мазни черни коси, прилепнали към четвъртития му череп. Той е толкова чернокос, та изглежда зле обръснат, макар вероятно заранта да е теглил две контри по бузите си. Младенов ме представя едва ли не като стълб на опозицията срещу комунизма и припомня, че аз съм същият, дето съм му спасил живота. Въпреки тия атестации нито Димов, нито Кралев ми обръщат особено внимание. Първият все пак благоволява да ми протегне инертно пълната си потна ръка, а вторият само бегло ми кима с мазния си алаброс.

На масата има още двама мъже, очевидно хора без значение, именувани фамилиарно с прозвища „Гарвана“ и „Смока“. Има и една жена, навярно ползуваща се благоволениемто на Димов, защото е седнала до него и си позволява да го нарича „Боре“. Тя е с едро телосложение и с някаква пламтяща червена рокля, която по яркост може да се мери само с пурпурния руж на устните ѝ.

– Госпожица Мария Кирова, известна наша артистка – представя ми я Младенов.

– Мери Ламур! – поправя го известната артистка и великодушно ми прави място до себе си.

Аз се усмихвам мило, за да покажа, че съм оценил великодушното,

макар че от Мери Ламур заедно с уханието на острия парфюм се носи и известен дъх на женска пот.

– Гарсон! – извика Младенов с царствен жест, предполагащ най-малко поръчване на бутилка шампанско. – Две бири!

– Как е там, в България? – пита Мери, решила като дама да поддържа разговора на масата.

– Много зле – отвръщам, като правя печална физиономия.

– Това го знаем – промърморва Димов. – Хората недоволствуват, стоки няма, цените растат...

Той говори, като свива пълните си устни, и примлясва, сякаш смуче бонбон. Дебелите му къси пръсти си играят с ключовете на колата, на които е окачена сребърна пластинка с изображение на скорпион. Шефът вероятно е роден под знака на скорпиона.

– Искам друго да кажа – забелязвам аз стеснително...

Димов ме поглежда със сънливите си очички, сякаш учуден, че съм искал да кажа нещо, което той не е доловил.

– Зле е в смисъл, че комунистите здраво са се окопали. Няма надежда скоро да се обърне...

– Извинете, но вие не виждате по-далече от носа си – казва меко Димов, все тъй смучейки несъществуващия си бонбон.

– Е, и ти пък, Борисе! – намесва се добродушно Младенов. – Не искам да правя комплименти, но Емил Бобев е един от нашите най-кадърни журналисти. Комунистите, ако си знаеха работата, щяха злато да дават за такива като него, а не да го уволняват...

Той поема регала, който келнерът му поднася, чуква се с мене и добавя:

– Мисля, че тъкмо човек като Емил ни е нужен за списанието.

– За да пише, че няма начин да съборим комунизма – обажда се за пръв път Кралев с нисък тръбен глас.

– Хайде пък и вие! Какво го нагряхте човека! – взема моята страна Мери Ламур. – Казал е, каквото си мисли. Аз такива, дето казват, каквото си мислят, сто пъти ги предпочитам пред онези, дето ви се докарват само за да изскубнат някой франк, а после ви се плезят зад гърба!

– Благодаря ви, госпожице – обаждам се аз, срещу което получавам една дружелюбна усмивка. – Бил съм цял живот достатъчно праволинеен, за да имам нужда да се перча пред когото и да било. И съм изтърпял достатъчно от режима, за да е необходимо да доказвам, че го мразя. Когато пишем статии, ние ще пишем, разбира се, според задачите на нашата пропаганда. Което съвсем не значи, че трябва да вземем собствената

си пропаганда за чиста монета. Първото условие да победиш противника си е да имаш реална представа за силата му.

Тая малка лекция по политическа зрелост е произнесена спокойно, но с необходимата твърдост. Ефектът е точно той, който съм очаквал: Кралев ме поглежда под дебелиите си вежди с открита неприязън. Затова пък Младенов е окуражен от увереното ми държане. Той демонстративно се чука повторно с мене и допива на един дъх бирата си. Димов заема средна позиция.

– Не се горешете – казва той меко, свил сладко устни, за да не изплюе несъществуващия си бонбон. – Ние сме осведомени хора и знаем горе-долу какво е досието ви. Но тъкмо защото сме осведомени, трябва да ви кажем, че не бива да се поддавате на пораженски настроения. В България вие не сте могли да знаете някои неща, по които ние тук сме в течение. Затова и не ви обвинявам. Да се подценява врагът е, разбира се, лекомислено, но да се надценява е пагубно.

При тия думи шефът подхвърля нагоре ключовете с емблемата на скорпиона и после отново ги стиска в пълната си ръка, сякаш за да отбележи, че е казал, каквото е трябвало да каже.

– Съвършено вярно – съгласявам се аз и това напълно успокоява атмосферата.

– Тогава да вървим да обядваме – предлага Димов в неопределена посока и става.

Другите също стават. Младенов вади пари от джоба си, преброява внимателно няколко монети и ги оставя на масата.

– Ще трябва и аз да вървя с тях, за да уредя положението ти – прошепва ми той. – Ето ти визитната ми картичка с адреса. Ела към шест, за да си поговорим. Работа ни предстои да вършим.

Седя край опустялата маса, върху която са пръснати безредно кафени чашки и зелени бутилки от перно. Разполагам с повече от пет часа време, а не зная какво да ги правя. На лавката за цигари до големия бакърен тезгях продават пощенски картички – цветни снимки от Париж, с яркосиньо небе, яркочервени облаци и яркозелени автобуси. Това ме навежда на мисълта, че бих могъл да драсна няколко картички до приятели, както правят всички хора, щом пристигнат на някое прочуто място. Купувам пет-шест еднакви изгледи с Айфеловата кула като по-типични за Париж, сядам отново на вече разтребената маса и почвам да фабрикувам текстове с обичайното за подобни случаи съдържание: „Най-последно пристигнах в Париж“, „Много поздравя от Париж“ и пр. Всъщност хората, на които пращам картичките, не са ми чак толкова интимни

приятели, но самият факт, че пращам някому картички, ме изпълва със самочувствието, че не съм съвсем сам на тоя свят.

– Тебе ли оставиха да плащаш сметката? – запитва Тони, който се е приближил до масата, вероятно уморен да блъска автомата.

– Още не – отвръщам, – но и това може да стане.

– А бай Младенов не те ли покани поне на един обед?

– Не чух такова нещо.

– А колко пари ти бутна?

– Николко.

– Ей, че стипца човек! – учудва се Тони.

Той примъква с крак един стол и сяда срещу мене. В тоя миг пристига и Милко и също сяда.

– Оставиха го човека на сухо и заминаха – обяснява му Тони. – Е, такова нещо са шефовете, братче.

– Ти как си с парите? – обръща се той отново към мене.

– Зле.

– Язък. Значи, няма да можеш да почерпиш – ухилва се Тони.

– Ще почерпя, ако ме настанят на работа. Младенов каза, че ще ме настанят.

– И като те настанят, ще цъфнеш, нали? Също като нас с Милко. Да не мислиш, че получаваме в хилядарки... Ей, гарсон!

„Гарсонът“, който би могъл вероятно да бъде баща на Тони, приближава лениво до масата.

– Да хапнем нещо, а? – предлага Тони. И без да чака отговор, нарежда:

– Три бифтека с пържени картофи и бутилка божоле! И по-бързичко, а?

– Ти какво, да не си по журналистическата част? – обръща се Тони отново към мене.

– Нещо от тоя род.

– Тогава дано те назначат. Ако ти прехвърлят на тебе списанието, ще ми светне пред очите. Тия хора нямат акъл бе! Може ли двама души да правят цяло списание!

– Кой е вторият? – питам.

– Милко – отвръща Тони, сякаш самият Милко е глухоням.

Той е към тридесетгодишен мъж с много бяло лице и мека светлостенява коса. Повече не мога да кажа за него, понеже очите му са все наведени надолу, а гласа му още не съм чул.

– Сътрудници нямате ли?

– Какви сътрудници! Има един от Радио Свободна Европа, дето ни прави политическите коментари, и един смахнат обушар, дето мъкне стихотворения за велика България. Това са ни сътрудниците.

Възрастният гарсон покрива масата с хартиени салфетки, донася и чашите, а после сервира бифтеците в пластмасови чинии. Изобщо луксът на заведението не е прекомерен.

Храним се известно време мълчаливо. Тони в качеството си на черпещ пълни чашите и в края на обедата поръчва втора бутилка. После следва кафе с по чашка коняк.

– Тук, братче, паричките шефовете ги прибират, а за такива като тебе и мене остават триците – връща се отново на първоначалната си мисъл Тони, като пали цигара.

Аз също запалвам, но не от неговите, защото и Тони пуши от „сините“. Тук всички, изглежда, пушат „сините“.

– В Париж, за да печелиш много пари, трябва да си или шеф, или нещо като Мери Ламур – продължава Тони, станал бърбив от пиенето.

– Нали тя е артистка?

– Артистка, вятър! Показваше си известно време задника в едно кабаре, додето се прилепи до нашия Димов, и сега смуче от паричките му. Артистка, как не!

– Ти не бива да говориш така – забелязва тихо Милко.

Той има глух, малко дрезгав глас. Нищо чудно, ако се вземе под внимание, че го използва толкова рядко.

– Защо да не говоря? Да не би да лъжа нещо? – сопва му се Тони.

– Ти не бива да го казваш – настоява Милко, като натъртва на местомението „ти“.

– Хайде де! И защо? Да не ми е стринка или вуйна?

Милко не отговаря. Той става, отива до лавката за цигари, взема дребни пари и се отправя към автомата за игра.

– Затъпял е от тия машинки – обяснява ми доверително Тони. – Инак не е лошо момче. Ако нямаш работа, да се поразмърдаме, а? Вкиснах се вече в това кафене.

* * *

Към пет часа, след като сме сменили няколко заведения по Големите булеварди, сядаме на терасата на „Кардинал“. Следобедът е влажен и сив. Вятърът мъкне по небето тъмни като дим облаци. Край масите се точи гъста навалица. Движението по кръстопътя Ришелю – Друо е задръстено и полицаят напразно размахва като вятърна мелница ръцете си

в бели ръкави.

– Просто да пукнеш от гюрултия и от скука – говори Тони, като оправя с пожълтели от тютюна пръсти дългата си коса. – Няма с кого да размениш две думи. Милко е приказлив като риба. Жените само ме уморяват и отгоре на това ми скубят паричките. Ако искаш, мога да ти прехвърля някоя. Имам една руса ей с такива гърди. Келнерка е в Либр-сервиса до Шанзелизе. Ако си мераклия, мога да ти я прехвърля...

Лицето на Тони е малко пребледняло от алкохола. Косите му са разчорлени тъкмо защото постоянно ги оправя с тютюневите си пръсти. Той вече е успял да изприказва всичко, което му е на душата, и това, което говори в момента, е само повторение на вече казаното.

– Два рома! – нарежда Тони на келнера.

– Предпочитам кафе – осмелявам се да възразя.

– Ще прием и кафе – успокоява ме Тони. – Има време за всичко.

Щом си тръгнал с мене, няма да останеш жаден. Аз не съм пинтия като другите.

Той наистина не е пинтия, защото щедро плаща навсякъде въпреки постоянните си оплаквания от безпаричие.

Изобщо изглежда не лош човек, ако се изключи това, че пие и дрънка повече от необходимото. Вече съм научил, че е избягал от България в петдесета година, едва завършил гимназия, за да търси авантюри, „а сега, на ти авантюри!“ Научил съм и това, че, между нас казано, ама съвсем между нас, понякога му писва и е готов да се върне обратно, обаче го спира мисълта, че ще го насадят в затвора.

– Гледай какъв е хаос и гюрултия наоколо – казва Тони, като сочи навалищата край масите. – Всеки гони парата и всеки гледа да подхлъзне другия...

После ме поглежда със стъклен поглед и добавя без връзка:

– Ако бях по-млад, щях да се опитам да стана макро. По-добре е да си макро, отколкото курва...

– Най-добре е да не си нито едното, нито другото – възразявам предпазливо.

– Добре е, ама не може. Не сме дотам богати, за да бъдем честни. Затова пишем, каквото ни кажат, и правим, каквото ни кажат, и чакаме да падне някой франк... Понякога ми се иска да си вдигна чуковете и да напусна, но не ми се мъкнат сандъци на халите. Правил съм го вече. Стига ми толкова.

Келнерът донася ромовите и прекъсва един епизод от биографията на Тони, който епизод и без това вече ми е познат. Пийвам за приличие

от чашката си, понеже усещам, че съм на градус, после поглеждам часовника на ръката на Тони.

– Трябва да вървя...

– Къде, при Младенов ли? Остави я тая пинтия!

– Трябва да вървя. Обещал съм.

– Тогава опитай поне да го оскубеш. „Спасих ти живота, кажи, не те ли е срам да се стискаш!“

– Ще му кажа – избъбрям аз и ставам.

– Пък ако пусне малко пари, обади ми се. Аз ще ти покажа как най-добре да ги изпием.

Сбогуваме се и тръгвам по булевард Осман. Минавам край някакъв пощенски клон и това ме подсеца да пусна снимките на Айфеловата кула в кутията. После продължавам нататък, следвайки дадените ми от Тони указания относно местонахождението на Младенов.

Тони е или добро момче, или добре си изпълнява задачата. Даже много добре я изпълнява за пияница като него. Не даде с нищо вид, че ме прислушва, не ми постави нито един съмнителен въпрос. Просто малък сеанс за спечелване на доверието. За нещастие на Тони тия сеанси могат да имат успех само пред доверчивите.

Рю дьо Прованс, дето живее Младенов, се оказва съвсем близо. Къщата на съответния номер е стара, опушена четириетажна постройка, каквито са впрочем и всички околни сгради. Стълбището е чисто и добре поддържано, но стъпалата са тесни и стръмни и аз стигам четвъртия етаж доста задъхан. Младенов ми отваря с гостоприемна усмивка, превежда ме през някакъв тъмен вестибюл със спуснати капаци на прозорците и ме поканва в широк хол, мебелиран с лъжестаринна мебел и доста разхвърлян.

Кокалестото тяло на домакина е загърнато в сравнително нов бежов халат, вече доста изпъстрен с мазни петна. Свойството на Младенов да се покапва изобилно при храненето ми е известно още от приятелството ни в кварталната кръчма. Тогава мислех, че той се покапва поради бързината и лакомията, с която нагъваше общото мезе, за да не бъде изпреварен. Сега установявам, че той не може да не се цапа дори и когато се храни сам.

– Какво да те почерпя? – пита радушно домакинът, като се приближава до масата, затрупана с чаши и съдове.

– Нищо. Пил съм вече.

– Тогава ще вземем по едно кафе. Малко е изстинало, но аз така го пия.

Младенов донася две водни чаши, проверява за приличие чистотата им на светлината на лампата и налива рядка, подобно на чай течност от големия кафеник.

Кафето не само е изстинало, но ако се съди по вкуса му, датира от вчера. Оставям чашата на камината, запалвам цигара и се облягам удобно в креслото. Младенов придръпва един стол по-близо до мене и също сяда.

– Идваш тъкмо навреме, момчето ми. Работа ни предстои да вършим с тебе – произнася доверително старецът за трети път този ден.

Макар да го наричам винаги наум „стареца“, всъщност Младенов изглежда доста бодър за своите шестдесет години. Малко прегърбен и костелив, но костелив като як орех.

– Щом ни предстои работа, ще я вършим – успокоявам го аз. – А какво става с моето назначение?

– Уреди се. Мъчничко беше, но се уреди. И двамата се дърпаха в началото, особено Кралев: не го знаем, вика, що за птица е, не ни трябва таралеж в гашите. Цяла България го знае, викам, само вие не го знаете. Знаете го добре, ами се правите на вчерашни. На нас тъкмо такъв човек ни е нужен! Накрая, разбира се, кандисаха.

Младенов се обляга на креслото ми и се навежда към мене:

– Да ти кажа ли защо се дърпат? Защото си мой човек, затова.

– Може и да не е само за това. Тони цял следобед все с мене вървя.

– Тони, глупости! – свива презрително лице Младенов. – Остави го тоя пияница, той не е опасен. Милко също не е опасен. Гарвана и Смока са дребосъци – слуги и телохранители, който им плаща, на него служат. Всичките ядове идват от ония двамата – Димов и Кралев.

Старецът замълчава, вперил замислен поглед в потъмнялото огледало над камината. После произнася с известен патетизъм:

– Като си помислиш само в ръцете на какви хора са поверени нашите национални идеали!...

Младенов е политикан от старата школа. Затова не може да обсъжда личните си работи, без да намеси и националните идеали.

– Тоя апартамент ти ли го държиш целия? – питам аз, за да върна приятеля си към действителността.

– Аз го държа, макар че ми е голям и плащам безбожен наем. Бих те взел при себе си тъкмо да делим разноските, но не позволяват...

Той отново се накланя към креслото ми и прошепва:

– Няма какво да крия от тебе: тук, разбираш ли, идват хора, които не искат да имат странични свидетели... Затова държат да съм сам.

– Ти си знаеш. От мене и без туй голяма полза няма да видиш. В момента, бай Марине, нямам счупена пара в джоба.

Намекът е доста ясен, но затова пък съвсем лъжлив. Аз нося в джоба си много повече пари, отколкото засега са ми необходими. Въпросът е, че нямам право да ги харча, додето не си осигуря някакви приходи от Центъра.

Младенов, изглежда, е предвидил тая страна на разговора, защото бърка в джоба на халата си и вади пет банкноти по сто франка.

– Не се безпокой, няма да те оставя без пари. Аз винаги се грижа за своите хора. Вземи сега това, пък като получиш заплатата, ще ми ги върнеш.

Преброявам набързо банкнотите със сериозността на човек, който мисли да връща туй, което взема, после ги слагам във вътрешния си джоб. Младенов следи действията ми с нескрито съжаление, макар че още много преди идването ми е обмислил неизбежната жертва и се е колебал дали да ми даде десет банкноти или само пет и най-първо в прилив на сантименталност е наброил десет, а после е взел обратно петте, казвайки си, че това ще ме научи да бъда по-пестелив.

– Та, значи, работа ни предстои, а? – връщам се аз на темата.

– Работа, мойто момче, и то сериозна. Трябва да знаеш, че Центърът фактически, макар и секретно, се издържа от американците. Хората, разбира се, ме ценят и правят разлика между един политически лидер като Младенов и някакъв си емигрант като Димов. Тъкмо това обаче не се харесва на Димов. Въртя я, сука я и най-после, изглежда, е успял да убеди ония, че макар да съм голяма фигура, нямам неговите делови качества. И всичко се нареди точно така, както той желаше: аз съм фирмата, а фактическият шеф е Димов.

– Че как може тъй? Та ти ли нямаш делови качества! – учудвам се аз, макар че от деловите качества на бай Марин ми е известно само умението му да се измъква малко преди да дойде време за сметката.

– Ама ха де, виж им акъла! – възклицава Младенов.

– А ти пък защо се съгласяваш с такова положение?

– Че кой ме пита мене? Веднъж направо поставих въпроса: „Кажете най-после, кой е шеф тук – аз или Димов?“ „Ти си шефът, казват, но Димов е за нас ценен помощник и не можем да го пренебрегваме.“ И отгоре на това ме предупредиха, че не биха желали никакво изостряне на отношенията вътре в Центъра. А когато тия, дето дават парата, ти кажат „не бихме желали“, то е все едно да ти кажат „не ти разрешаваме“.

– И сега?

– И сега разчитам на тебе. До днес бях сам, без доверен човек и по-неже бях сам, ония просто ме изолираха. А трябва да стане обратното: ние тях да изолираме и да покажем на американците, че можем да ръководим работата по-добре от разни димовци. Разбира се, нужно е да се действува постепенно и деликатно. На първо време ще поемеш списанието. То е на такова дередже, че няма да ти е трудно да го подобриш. А това ще се забележи, където трябва. После ще навлезеш и в друг сектор. Ще привлечем Тони и Милко на наша страна. Ще накараме най-после Димов да отстъпи. Той е хитрец, но мекошав. Ще се примири с втората цигулка. Най-опасен е всъщност Кралев.

– Че тя каква излиза? Ти си параван на Димов, а Димов – на Кралев...

– Ами горе-долу така е. Поне сега-засега – навъсва се Младенов.

– А откъде черпи сила Кралев?

– Как откъде? Че той върши цялата работа. Димов не може без него, затова му върви на гайдата, без да му идва на ум, че оня някой ден ще го измести.

– Че какво толкова пък представлява тая работа, дете Кралев я върши?

– Ще разбереш всичко. Има време – отвърща неопределено Младенов.

Наистина има време. Затова не настоявам повече.

– Тепърва ще има да си говорим – казва бай Марин, като поглежда часовника си. – Засега твоята цел е списанието. Оттам ще почнеш, за да си извоюваш престиж. А после, когато му дойде времето, ще минеш на друго.

Той отново поглежда часовника си и аз ставам.

– Искам да излезем някъде да вечеряме, но ще дойдат хора по работа, затова вечерята ще я отложим за друг път...

– Не се притеснявай – успокоявам го и си тръгвам.

– Ти всъщност къде си отседнал? – сеща се да ме попита Младенов, додето ме превежда през тъмния вестибюл.

– Никъде. Откъде пари, за да отсядам?

– А багажа ти?

– Багажа ли? Какъв багаж? Аз, бай Марине, две седмици съм работил в Марсилия на пристанището, колкото за да изкарам пари за път и за ей тая дрипа – отвърщам, като соча костюма си, който наистина не е блестящ по вид.

– Е, значи, все пак оправил си се някак. А колкото за хотел, до Сен

Лазар има сума хотели, и то не скъпи.

– Какво е това Сен Лазар?

– Гарата Сен Лазар бе, на две крачки оттук. Питай долу, всеки ще те упъти.

– Добре де, лесна работа – казвам аз и отварям вратата.

Но на прага се обръщам и произнасям спокойно, като гледам стареца право в очите:

– А за другото бъди сигурен, че няма да оставим положението така. Всичко ще се промени и даже може би по-бързо, отколкото очакваш. Знаеш, че не съм по празните приказки.

– Знам го, мойто момче, знам го! – кимна Младенов. – Нали затова от шест месеца все за тебе си мисля!

И той ми се усмихва бащински. Но в уморения му поглед има повече неувереност, отколкото надежда.

ТРЕТА ГЛАВА

Ако някой разчита, че ще научи от мене нещо за Париж, препоръчвам му да не си губи времето и да си купи „Синият пътеводител“. Там всичко е разказано може би малко скучно, но изчерпателно. Моят Париж няма нищо общо с оня пътеводител, дето фигурират Айфеловата кула, Обелискът, Мадлената и всички останали забележителности.

Една мебелирана как да е таванска стая, носеща импозантното название „студио“, допълнена с тясна кухня и още по-тясна баня, и рекламирана от собственика заради чудесния си изглед към цинковите покриви на града. Деветдесет и две тесни полуизтрити каменни стъпала, водещи от студиото до улицата. Самата улица с два реда саждиви, почти черни фасади и с един магазин за ортопедически механизми на ъгъла. После втора улица с хлебарница, колониал, месарница и магазин за вина. После още две улици без никакви магазини. После описаната вече Рю дьо Паради, кафенето „при българина“, помещенията, заемани от Центъра. Това е моят Париж.

Центърът се шири в огромен апартамент от шест полутъмни стаи, където в никой час на деня и годината не прониква слънчев лъч. На входната врата е поставена месингова плоча с надпис „ИМПЕКС“ – анонимно дружество, – но това е само за декорация и за да има на какъв адрес да се изпращат сметките за електричеството. Димов, Кралев и Младенов разполагат с отделни кабинети. В две стаи се помещава тъй наречената редакция, сиреч ние тримата с Тони и Милко. Последната стая е нещо средно между склад и архива. В кухнята се разпореждат Гарвана и Смока, варят при нужда кафе за шефовете и гостите им, смазват си пистолетите и обсъждат заедно събитията, доколкото могат да разберат нещо от заглавията на утринните вестници.

Смока е обикновен грубиян с червендалесто грапаво лице и речник, съставен предимно от псувни. Гарвана обаче направо ми е антипатичен. Тази антипатия е тъй органична, че е достатъчно да съгледам високата му, облечена в неизменния черен костюм фигура, за да изпитам нещо като повдигане. Той има продълговата като пъпеш глава с рядка тъмна косица на върха на темето, едър увиснал нос, който сякаш наднича в устата му, и големи жълти конски зъби, твърде често озъбени в усмивка, в която няма нищо весело. Намразих го още като го видях, и доколкото мога да съдя по държането му, се ползувам с пълна взаимност. Нещо

като любов от пръв поглед, само че обратното.

Аз съм на служба вече от месец, време достатъчно, за да сложа известен ред в работите си. Наех на фантастична за мене цена споменатото студио. Купих си три костюма, готови, разбира се, защото съм на мнение, че външният вид зависи не от кройката на костюма, а от собствената ти кройка, нещо, което подсказва, че съм скроен не зле. Превърнах една от стаите на редакцията в своя канцелария, докато в другата се настанах без възражения Тони и Милко, защото и двамата прекарват повечето си време в кафенето. Снабдих се най-сетне със собствен ягуар, купен окаяно и на изплащане.

Ягуарът ми създаде известно оживление в Центъра. Димов не се въздържа да отбележи, че който дойде тук, най-първо бърза да се обзаведе с кола, та дори тая кола да е последната браква. Тони възрази, че, напротив, моят ягуар съвсем не е браква, а славна кола, само че в отдалена минало време. Гарвана се задоволи само да ритне калника, колкото да опита здравината му, от което каросерията едва не се разпадна. Даже Младенов ме смъмра бащински, в смисъл че по-добре да питам, преди да си пръскам парите на вятъра.

Аз обаче бях доволен от находката си, поради една малка подробност: под старинната обвивка на ягуара се криеше съвсем нов мощен мотор и това беше една малка тайна между мене и мосю Льоконт.

Като се изключат подигравките около сделката ми с колата, престижът ми в Центъра значително се затвърди още през първия месец и особено след излизането на списанието. Младенов бе напълно прав. Това списание се съставяше и оформяше тъй неграмотно, че не бе никак трудно да се подобри изведнаж с минимални усилия и познания. Книжката, публикувана под мое ръководство, бе така различна по съдържание и външен вид от досегашните броеве, че предизвика фурор в Центъра. Дори Кралев не намери за какво да се хване и само запита:

– Колко ще ни струва това удоволствие?

– Колкото и по-раншните книжки.

– Ясно. Разбира си човекът от занаята – призна великодушно Димов, като подхвърли одобрително ключовете с емблемата на скорпиона.

А Младенов само смигна хитро, в смисъл, казвах ли ви, че това е злато момче.

Като се изключи работата по списанието, аз не правя нищо, за да си създавам преждевременно популярност в Центъра. И може би тъкмо поради това доверието в мене постепенно укрепва. Не си пъхам носа в чуждите работи, не се докарвам никому, не търся ничие приятелство и

ако забележа нещо интересно, не давам вид, че съм го забелязал.

В началото ме учудваше това, че в Центъра работят само пет души, единият от които всъщност не върши нищо, а другите двама се занимават с някакво списанийце, разпращано на шепа емигранти. После разбрах, че Центърът работи с много повече хора. Това бяха анонимни субекти, различни по възраст и материално състояние – доколкото можеше да се съди по състоянието на костюмите им. Те идваха, следвайки някакво неизвестно на мене разписание, и биваха приемани от Кралев или Димов, а някои и от Тони, който използваше за своя кантора стаята склад. Посещенията бяха къси и това ме насочи на мисълта, че ако тия хора носеха в Центъра някакви сведения, то тези сведения без друго имаха писмена форма. Догадката ми се нуждаеше от проверка и аз я направих в удобния за случая ден и час. Оказа се, че съм прав.

* * *

Будилникът на масата звъни тъй пронизително, че едва се сдържам да не го замеря с възглавницата, но вместо това се надигам примирено от леглото, защото часовникът звъни по мое нареждане.

Часът е шест, а работата в Центъра почва от девет и аз бих могъл да се излеждам още най-малко два часа, ако не ми предстоеше да свърша предварително някои неща. Къпането, бръсненето и обличането ми отнемат точно двацет минути. Влизам в килерчето до кухнята, където държа цигарите си, и изваждам една зелена кутия „житан“. Отварям я и поставям под цигарите няколко грижливо сгънати тънки листчета, изписани със ситен почерк. Моят почерк. Зелените „житан“ са значително по-меки от сините „голоаз“, затова пуша тях... Освен туй кутията им е достатъчно широка и има предимството, че не може да се отхлупи сама точно когато това е най-малко желателно, а се разтваря посредством издърпване като чекмедже.

Спускам се почти тичешком по деветдесетте и две стъпала, за да се разгрея, и излизам на улицата. Априлският ден е слънчев и ветровит, но за да разбереш, че е слънчев, трябва доста високо да вдигнеш главата си, защото улеят на улицата, както винаги, тъне в гъста сянка. Просто странно е, като си помислиш, че тая сянка се е залежала тук още от годините на Втората империя.

Улицата е пуста. Крачките ми самотно отекват по тротоара. Стигам до ъгъла и завивам край ортопедическия магазин. На витрината са изложени два изкуствени крака и една ръка, потънали в прах. Може би за нуждаещите се тия съоръжения да изглеждат като свидна мечта, но на

мене ми причиняват тягост и имам чувството, че ставите им ужасно скърцат. Минавам още три улици, също пусти, и излизам при гарата Сен Лазар. Тук е вече доста оживено. Купувам си от будката „Фигаро“ и го мушвам в джоба си. После влизам в едно от големите кафенета срещу гарата и сядам на една масичка в дъното.

– Голям крем и два кроасана – поръчвам на келнера.

Оставям цигарите и кибрита си на масата и разгръщам вестника. Сражения във Виетнам и гранични инциденти на израело-сирийската граница. Нищо особено. Леко повишаване цената на свинското. Аз свинско не ям. Келнерът ми донася закуската. Залавям се с нея, като оставям вестника разтворен на масата.

– Свободно ли е?

Човекът, който задава въпроса, е възрастен мъж с банална чиновническа физиономия и поизносена кафява пътна чанта. Кимам утвърдително. Непознатият сяда, слага чантата до краката си, вади цигари, запалва и оставя кутията на масата. По някакво съвпадение той също пуши зелени „житан“.

– Едно кафе – вика човекът с чантата, като вдига ръка към келнера.

После забелязва разтворения вестник.

– Разрешавате ли?

Наново кимам утвърдително. Непознатият взима вестника и потъва в четене. Привършвам закуската си, вземам зелената кутия и запалвам цигара. Това не е моята кутия, моята беше още непокътната, но аз не се формализирам и я слагам в джоба си.

Келнерът донася кафето на непознатия и аз използвам случая да уредя сметката си. Вестникът ми лежи сгънат на масата. Вземам го и небрежно го пхвам в джоба си. После ставам, кимам също тъй небрежно на човека с чантата и излизам.

Седем часът. Още е рано за работа, но аз обичам да работя рано, докато наоколо ми няма хора да ми досаждат. Около гарата се блъска вече доста народ. Някои заминават, но повечето пристигат от околните селища. Тръгвам по рю дьо Шатодьон. Рю дьо Паради не е много далеч оттук, пък и една малка разходка преди началото на работния ден винаги е полезна.

Когато стигам до Центъра, вече е седем и половина. Позвънявам за всеки случай на вратата, а понеже никой не отваря, отключвам и влизам. Отварям една по една стаите. Никъде няма жива душа. Кабинетите на Кралев и Димов, както винаги, са заключени. Поглеждам за всеки случай през ключалките. Помещенията изглеждат празни. Вадя от джеба си

ключ, отварям стаята на Димов, после заключвам отвътре и отново прибирам ключа. Днес е събота. В този ден сводката за събраните през седмицата по различни канали сведения вече лежи в чекмеджето на Димов. Сводката е изработена от Кралев, но Димов единствен има привилегията да я предава комуто трябва. Всяка събота. Винаги в събота.

Чекмеджето е заключено със секретен ключ, от който притежавам доста сполучлив дубликат. Оглеждам първо добре чекмеджето отвън, за да видя не е ли поставен белег, после отключвам и преди да извадя листовите на сводката, запомням добре как са поставени. Аз чета бързо и бързо запомням, затова четенето ми отнема не повече от десет минути. Поставям обратно страниците в чекмеджето, заключвам го и тъкмо се готвя да поема обратния път, когато навън се раздават стъпки. Отначало стъпките са глухи и далечни. Чува се отваряне и затваряне на врати. После стават по-ясни, защото се насочват насам.

Предварително съм установил, че ако някой някога ме завари в стаята, единственото място, дето мога да се скрия, е ъгълчето зад пращната тъмнозелена завеса на прозореца. Съвсем ненадеждно скривалище, но друго няма. И понеже стъпките все повече се приближават, аз се приютивям зад кадифената завеса и зачаквам. Ако е Димов, има известен шанс да влезе, да поседи, и без да ме усети, да отиде някъде оттатък. А може и да не е Димов.

Стъпките спират до самата врата. Чува се лекото натискане на бравата. Подир туй следва миг тишина, човекът може би наднича през ключалката. После стъпките се отдалечават встрани, щраква ключ и изскрипява вратата на Кралев.

Значи, Кралев е. Странно, че провери най-първо вратата на Димов. Самият Кралев няма какво да търси в бюрото на шефа, защото всичко, което се намира в това бюро, му е добре известно. Значи, съмнява се дали някой друг не е използвал мъртвия час, за да потърси вътре нещо.

Всички тия мисли минават през главата ми съвсем бегло и машинално, защото в момента нямам време за анализи. Трябва да се измъкна възможно по-бързо и по-тихо, защото подир малко ще пристигнат Гарвана и Смока и изобщо ще стане тъй оживено, че измъкването ще се окаже невъзможно.

Излизам иззад завесата и безшумно пристъпвам към вратата. После вадя ключа, поставям го предпазливо в ключалката и внимателно го превъртам, за да не издаде нито звук. Подир туй все тъй беззвучно открехвам вратата, излизам в коридора, поставям ключа от другата страна на ключалката, затварям вратата и заключвам. Едва съм сложил ключа в

джоба си, когато Кралев се подава от стаята си. Вдигам тутакси ръка и почуквам на вратата на Димов. Това е глупаво, разбира се, но единствено възможното в момента.

- На кого чукаш? – пита подигравателно Кралев.
- На Димов, на кого... Трябват ми български вестници...
- Димов още го няма. И ти знаеш това.
- Мислех, че може да е дошъл...
- А ти кога дойде?
- Преди десет минути.
- Виж ти! Че как така не съм те видял? Аз минах по всички стаи.
- Бях в тоалетната.

Тоалетната е чак в дъното на апартамента и доколкото мога да съдя по звука на стъпките, Кралев не се е отбил дотам.

Черните очи под гъстите вежди ме гледат недоверчиво и неприязнено. Аз обаче издържам погледа на мургавия, без да се смущавам. Версията ми не е много убедителна, но е възможна. Ако ще, да вярва.

– Ти какво, на разпит ли ме подлагаш? – казвам аз и приближавам една крачка към него, просто така, за да чуя по-добре отговора му.

– А ти какво, искаш да ме биеш ли? – пита Кралев, като ме гледа все тъй пронизително.

Дз наистина с най-голямо удоволствие бих го светнал с ключа по ръбятия череп, но за момента не мога да си позволя подобно удоволствие.

– Слушай, Кралев: аз си гледам моята работа, гледай си и ти своята и престани да ме настъпваш, защото някой ден мога да ти разваля настроението... и физиономията... без да мисля за последствията...

Аз говоря, сякаш едва се сдържам да не изпълня тутакси заканата си. Мургавият ме гледа, без да трепне, но това още не значи, че не вярва на думите ми. Обръщам му гръб, без да дочаквам евентуалната реплика, и се прибирам в стаята си.

Понякога не е излишно да се представиш за луда глава. Кралев се чувствава силен, защото има зад гърба си емигрантите и американците, докато зад моя гръб има само един Младенов, който незабавно ще се откаже от мене, ако интересите му го наложат. И все пак един отчаян човек, макар и сам, може да бъде доста неприятен на четири очи. Каква полза, че зад гърба ти са американците, когато оня, самичкият, те е превърнал на кайма.

Тактически погледнато, аз нямам полза да разкривам своята неприязън към Кралев, защото това ще го накара да бъде нащрек. Но понеже

той и без туй е нашрек и непрестанно ме дебне и ме ненавижда до немай-къде, вредата от саморазкриването ми не е голяма.

Към девет хората почват да пристигат един по един и Центърът заживява обичайния си живот. Аз се занимавам с материалите по следващия брой и в същото време внимателно се вслушвам в движението наоколо си, за да разбера дали Кралев не се е опитал да предприеме нещо срещу мене. Всичко обаче си тече нормално. На вратата през неравни паузи звънят анонимните посетители, които Гарвана отвежда при Димов или при Кралев. Смока вари кафе в кухнята за шефовете и гостите. Тони и Милко отгатък лениво преглеждат сутрешните вестници.

Към обяд в стаята ми влиза Димов:

– Как е? Броят напредва ли?

Той хвърля бегъл поглед на разпръснатите върху бюрото ми ръкописи, без да си даде труд да посегне към тях. В израза на лицето му няма нищо необичайно. Пълната ръка машинално подхвърля ключовете с емблемата на скорпиона.

– Напредва по малко – отвръщам.

– Значи, напредва, а? – пита наново Димов като човек, комуто се иска да каже нещо, а няма какво да каже.

От известно време той е възприел по отношение на мене позата на великодушна доброжелателност.

– Да – кимам. – Повечето материали са вече готови. Остават уводната статия и...

– Добре, добре, това да се чува – прекъсва ме той и се оттегля.

В един и нещо отивам в кафенето „при българина“. Всички емигранти наричат това кафене „при българина“, като че самите те са австралийци. Тони и Милко, както винаги, са се заловили с автомата. Обядваме заедно тримата и после, понеже е събота следобед и няма какво да правим, се запиваме. Единият келнер е болен, а другият е в почивка до вечерта, затова ни сервира лично „българинът“. Това е тронав мъж с обли като на жена рамене и неподвижно лице с отпуснати бузи, което странно контрастира с живите хитри очички.

– Консумирайте повече, момчета! Профитирайте, додето съм сам: аз пурбоари не вземам! – окуражава ни той, като по обичая си използва френски думи с български окончания.

– Кажй го на Емил – обажда се Тони. – Днеска той е черпещият.

Не възразявам, макар да не съм казал, че аз ще бъда черпещият. Изобщо шефовете би трябвало да вземат пример от нас, защото ние тримата никога не правим истории за пари.

– Ти прекалено се стараеш, братче – казва ми Тони за трети път вече, когато „българинът“ донесе поредната бутилка божоле. – Ако мислиш, че по този начин ще спечелиш симпатиите на Кралев, много се лъжеш. Ще те вземе за съперник и още повече ще те намрази. Карай като мене и като Милко. Ще те ругаят, но ще те търпят, понеже си безопасна игла...

Аз не възразявам. Мързи ме да говоря. Милко също, както винаги, мълчи. Това дава широк простор за действие на Тони, който бърбе без прекъсване, додето минава от взаимоотношенията в Центъра към отношенията между двата пола.

– Ти как я караш така без мадами бе? Почваш да ме съмняваш... – залавя се Тони отново за мене.

– Не съм достатъчно богат за тоя спорт.

– Защо трябва да си богат? Може и с малко пари. Да ти прехвърля оная, моята, русата...

– Ти си мръсник – забелязва с ниския си дрезгав глас Милко.

– Защо да съм мръсник? Защото ми е омръзнала? Харчи ми паричките, а рисковете остават за мене. Ако мъжът й надуши, в цял Париж няма да си намеря място.

– Ти не дрънкай повече, щом не искаш да надуши – съветвам го.

– И все пак ти, братче, ме съмняваш... Повече от месец без мадама...

– Викат те на телефона – съобщава ми „българинът“.

Тръгвам към кабината, додето „българинът“ говори на Тони:

– Твоят дискур вече три часа продължава бе. Ама че си и ти фатигантен.

В мембраната прозвучава гласът на Младенов:

„Емиле, ти ли си?... А бе току-що пристигна щерка ми от България... Един вид: радост в къщи... Не можеш ли да прескочиш да се видим?... Именно: сега, веднага.“

Ето ти и мадама.

* * *

Мадамата, изглежда, е намерила време да се преоблече и освежи от пътуването, защото видът ѝ е доста привлекателен. Знаех смътно, че Младенов има някаква дъщеря от жена си, с която отдавна е разведен. Беше ми и споменавал, че правела опити да се измъкне от България посредством някоя групова екскурзия. Не допусках обаче, че дъщерята е толкова привлекателна, може би защото имах предвид физиономията на

бащата.

– Ето я моята Лида – казва Младенов, след като ме е въвел в познания, разхвърлян, както винаги, хол. – Запознайте се.

Запознаваме се. Лида сяда, запалва цигара от една полусмачкана и почти празна кутия „Слънце“ и кръстосва крака, като оголва бедрата си над чорапите. Бедрата са хубави, но преднамереността на жеста дразни.

Като казах, че дъщерята е привлекателна, аз малко излъгах. Въпреки стройното тяло, тънкия кръст и хубавото лице с големи кафяви очи, в това момиче или в тая млада жена има нещо отблъскващо и аз го разбирам при номера с голите бедра. Отблъскващото е в прекалено щедро начервените устни, в прекалено прямия до наглост поглед, в прекалено високо вдигнатите от специалния сутиен гърди, които и без тоя постамент са достатъчно едри, изобщо в целия този вид, който говори, че сме минали през огън и вода, нищо не може да ни учуди и на всичко сме готови.

Аз не съм моралист и пет пари не давам за тия неща, но ако ще се фукаме с това, че сме врели и кипели, трябва на върха на обществената йерархия да поставим курвата. Затова щерката не ме сачисва с вида си, а само ме изстудява и аз бързо я класирам в графата на ония още зелени нимфоманки от кафенетата, гледащи на една любов горе-долу като на чаша коняк. Което всъщност никак не ме вълнува, защото не мисля да се женя за нея.

Младенов не чака да се уталожат трепетът на първото запознанство и бързо минава към деловата страна на въпроса: искал много да покаже на Лида нещичко от нощния Париж, но за проклетия тъкмо тая вечер му предстояла важна среща, затова няма ли да бъде тъй любезен да изведе аз гостенката.

– Татко, какъв си!... – възкликва Лида без вълнение и очевидно само от приличие.

– Защо! Много ще ми бъде приятно – отвърщам ѝ аз от приличие, като мисля на ума си, че старият хитрец е решил да спести за моя сметка някой и друг франк.

Оказва се, че Лида по някаква случайност е почти готова за излизане. Така че ние оставяме бащата да мисли спокойно за важната си среща и тръгваме надолу по тясното стълбище.

Сънародничката е леко разочарована от окаяния вид на моя ягуар, но затова пък бива поразена от ловкостта и бързината, с която се провираме в наплива от коли. На няколко пъти тя неволно се улавя за рамото ми, очакваща в следния миг да се блъснем и разпилеем на прах, но

постепенно свиква и се успокоява.

– Вие карате като истински виртуоз! – забелязва тя, когато минаваме на два косяма от един блестящ кадилак и високомерно го оставяме зад гърба си.

Предполагам, че ще каже „вие карате факирски“, или „вие сте фамозен“.

– Тук всеки е принуден да кара така – отвръщам, – ако не иска да го псуват от всички страни и да го наричат „стара костенурка“.

– Баща ми вика, че сте страшно смел човек. Откакто сте му спасили живота, той ви смята за истински герой...

– Баща ви пресилва – прекъсвам я, като свивам рязко в една пресечка. – И изобщо героизмът, както бе рекъл някой, е само един трап, в който човек пада по недоглеждане.

– Това скромност ли е, или скептицизъм?

– По-скоро реализъм, ако трябва да използваме речника за чужди думи. Къде бихте желали да отидем?

– Вие карате така бясно, без дори да знаете къде отиваме? – учудва се искрено Лида.

– Аз винаги карам напосоки.

Фразата също е изгървана напосоки и затова е доста лъжлива, но девойката се хваща:

– В буквалния или в преносен смисъл го казвате?

– И в двата – продължавам да лъжа аз.

– Не съм допускала, че човек може да живее напосоки. Искам да кажа, умен човек като вас.

– Дали човек е бил умен, това се разбира обикновено едва след смъртта му – забелязвам аз и отново завивам рязко, като отхвърлям неволно спътницата си на другия край на седалката.

Излезли сме на плас дъб Клиши. Движението тук е задръстено. Далеч отпред светофарът мъждее на червено. Залепвам се до колелата пред нас и изключвам от скорост.

– Щом вие не живеете напосоки, какво търсите тук? – подхващам отново, като гледам пред себе си в очакване да светне зеленото.

– Баща ми е тук.

– Че какво от това? Майка ви пък е в България...

– Не можеш да издържам повече там... Ако се държиш по-свободно и живееш, както си искаш, почват да те сочат с пръст... Изкарват те не знам каква си... После се прибави и тази история с бягството на баща ми...

На кръстопътя светва зеленото. Включвам на първа в очакване колите пред мене да потеглят.

– Разбирам ви – казвам. – Това е вече едно обяснение. Мисълта ми е, че и вие сте се опитали да се отървете от едно положение, като сте тръгнали напосоки. Също като мене.

Колите пред нас бавно потеглят и ние – с тях. Едва приближаваме ъгъла, и отново светва червено. Спирам и изключвам.

– Вие при кого дойдохте тука? – пита Лида.

– При никого.

– Вие сте дошли при никого, а аз идвам при баща си – ето къде е разликата – забелязва тя с известно раздражение в гласа.

– По-рано при баща си ли живеехте? – питам сякаш без връзка.

– Никога не съм живяла при баща си. Живеех при майка си.

„Тогава тепърва ще видиш една разлика – отговарям аз на ума си. – Може да се лъжа, но мисля, че ще има да го проклинаш скоро любимия си татко.“

– Защо питате къде съм живяла?

– Просто така. Вие ме интересувате – обяснявам аз и отново включвам на първа.

Тоя път успяваме да прекосим площада и завиваме по булеварда към Пигал.

– Щом толкова ви интересувам, заведете ме някъде да вечерям. Умирам от глад.

– Тъкмо това искам да направя, но обмислям – къде. А, сетих се. Ще идем в едно хубаво тихо ресторантче на Монмартър.

В началото бях решил да я инсталирам просто в едно от кафенетата на булеварда и да я нахраня с един банален шукрут или бифтек с картофи. Сега обаче променям намерението си. В края на краищата тя не е виновна за стиснатостта на баща си, значи, няма защо на нея да си отъмщавам.

Отминавам Пигал, влизам в Рошешоар и после завивам надясно по една стръмна уличка. След малко сме пред ресторанта.

Ресторантът е второто разочарование след ягуара. Едно нищо и никакво заведение с двор-градинка, сбутана между опушените калкани. Изобщо ни следа от лукса, който девойката е очаквала, произнасяйки на ума си фразата „Първа вечеря в Париж“. Бих могъл да й сервирам и такъв лукс, защото в момента в джоба ми са напластени достатъчно банкноти, но нямам никакво желание да се представям за принца от приказките. И после в това ресторантче въпреки скромния му вид хранят

добре.

Вкусното ядене и трите чаши бяло бургундско поразсейват донякъде разочарованието на Лида. Изпиваме си кафето, съпроводено с един малък шартрюз, и аз уреждам сметката.

– Ще се прибираме ли? – пита девойката, очаквайки очевидно да кажа „не“.

Наричам я „девойка“ само защото, доколкото знам, не е омъжена. Иначе това название съвсем не ѝ подхожда.

„Ще се прибираме, какво друго?“ – мисля да кажа аз, но снизхождението отново надделява у мене.

– Бихме могли да отидем още някъде – забелязвам. – Какво искате да ви покажа?

– Стриптиз! – отвръща тя предизвикателно.

– Готово. Аз пък си мислех, че стриптизът интересува само мъжете.

– Защо пък само мъжете?

– Защото жени се събличат.

– Мене пък ме интересува. Смятайте ме за извратена.

– Не съм казал подобно нещо – промърморвам успокоително и я повеждам към дремещия навън ягуар.

Можех да ѝ покажа „Лидо“ и тя вероятно щеше да бъде очарована с провинциалния си вкус от цветните прожектори и розовата перушина на танцовачките, но това не влиза в сметките ми. Казах вече, че не съм принцът от приказките. Завеждам я в една вмирисана на пот и подово масло дупка под Пигал, където в продължение на половин денонощие се представя „стриптиз перманан“ и жените една след друга се явяват изтощени върху тясната сцена, оперирайки като автомати с превърнатите на дрипи от обличане и събличане тоалети. Най-напред излиза някаква вече презряла хубавица с отпусната плът, чийто номер е да тресе гърдите си така, че вързаните за нея пискюли се въртят в кръг от ляво на дясно и после от дясно на ляво. Атракцията е вулгарна и жената също е вулгарна и отблъскваща, но Лида изгърпява номера, надявайки се, че хубавото е по-нататък. После излиза някаква туркиня или арабка, изобщо представителка на Близкия изток, която явно се прехранва чрез подвижността на тазовите си части и корема. Тя има бели тлъсти бедра, украсени с няколко сини петна от натъртване, и сводническата ѝ физиономия предизвиква спонтанна погнуса. Следват още няколко хубавици с деформирани фигури и просташки физиономии, които тресат бюстове и разкрчават бедра, въпреки без особена надежда, че ще предизвикат

някакъв друг ефект освен отвращение и скука.

– Това ли е? – запитва унило Лида, когато лампите светват.

– Това е. Харесва ли ви?

– Отвратително.

– Тогава можем да тръгваме. След антракта всичко почва отново.

Излизаме навън. Вмирисаният на изгорял бензин нощен въздух ми се струва като свеж пролетен полъх след задухата на мизерното салонче.

– Искате ли да се поразходим? – предлагам.

Тя свива безразлично рамене. Подир третото разочарование любопитството ѝ е почнало да се изпарява. Тръгваме бавно и напосоки, според моята привычка. После излизаме на рю Бланш. В мътното зеленикаво и виолетово сияние на баровете караулят жени с оцветени или обезцветени коси, е тесни и къси рокли и с чанти под мишниците.

– Тия да не би да са...

– ...проститутки – довършвам аз, като кимам.

– Колко всичко е отвратително! Копнееш да видиш нещо хубаво, а намиращ свинщина.

– Затова недейте копня.

– А иначе как може да се живее?

– Много просто: в досада, но без разочарования. Искате ли да прием по едно кафе?

Тя отново свива безразлично рамене. Влизаме в близкия бар и сядаме в първото сепаре. Барът е почти празен, ако не се смятат две двойки в сепаретата и няколко жени от занаята, седнали на табуретките до тезгяха. Келнерът изпълнява поръчката ни без ентузиазъм. Тук не е прието човек да си води отвънка жена. Иначе тия до тезгяха какво ще правят.

– Надявам се, че всичко в Париж не е така мизерно, както това, което ми представихте тази вечер – казва почти грубо Лида, като запалва предложената ѝ цигара.

– Не, разбира се. Ако имате предвид фасадата. Иначе навсякъде е все тая мизерия; и в Париж, и зад Париж.

– Не знам какво разбирате под мизерия.

– Точно това, което тая дума означава.

– За мен мизерия е онова неуютно ресторантче, евтините покривки, очуканите прибори, миризмата на това жалко салонче, грозотата и безсрамието на тия жени...

– Ясно – прекъсвам я. – За вас мизерията е само по фасадата. А истинската мизерия е зад фасадата. Всичко се купува и всичко се продава.

Всеки гледа да катурне другия и да докопа каквото може, та дори това да коства живота на другия. Ако една жена, която се продава, не е грозна, а красива, и ако заведението, дето тя се продава, не мирише на пот, а на парфюм, това не променя картината.

Лида изпива кафето си на две глътки и с раздражение ме поглежда:

– Вие много философствувате. Може това, което го казвате, да е умно, но аз не обичам философите. До гуша ми е от философии...

Пътем казано, аз също не обичам философиите. От много дрънкане ми става лошо като от преяждане. Изобщо не знам защо си губя още времето с тая млада глупачка.

– Отлично ви разбирам – кимам. – Намерете си следния път по-интересен развеждач.

– Точно така ще направя – връща ми го тя. – Ще намеря някой, който повече ще скъпи мъдрите си мисли и по-малко – парите си.

Горката. Тя си въобразява, че такива хора тук се намират под път и над път, стига само да имаш достатъчно голям бюст.

– Можем да тръгваме – предлагам сухо.

Ставаме и излизаме. Лида, изглежда, иска да каже нещо, за да заглади грубостта си, но аз не я поглеждам и отварям бързо вратичката на ягуара. Жената сяда, аз хласвам вратата, обикалям от другата страна, настанявам се зад кормилото и стремително потеглям. Подир десет минути бясно каране по опустелите улици стигаме рю дьо Прованс. Слизам и със същата суха учтивост отварям вратичката и помагам на дамата да слезе, изпращам я до входа и ѝ подавам ръка. Лида поема ръката ми и я задържа в своята, макар че аз не проявявам никаква готовност за интимност.

– Ужасна бях – казва тя неочаквано и ме поглежда с молба.

„Само не се разплаквай“ – предупреждавам я аз на ума си.

– Не исках да ви обидя...

„Не си и успяла“ – успокоявам я пак на ума си.

– Просто толкова по-различно си представях всичко... Толкова по-различно...

– Ние винаги си представяме нещата по-различно – казвам аз с риск отново да бъде обявен за философ. – Може би цялата беда е в това, че не разполагах в момента с повече пари. Извинете, не искам да бъда груб, но аз нямам доходите на баща ви...

– Прощавайте... – казва тя тихо, като прави крачка към мене и продължава да стиска ръката ми.

Вероятно това е знак, че аз също трябва да направя една крачка и да

положа целувката си върху цикламените устни. Но аз не обичам да прехвърлям мярката. Скъпият татко, мечтаният Париж и отгоре на туй един нов любовник – това ще бъде твърде много за една единствена вечер. Ето защо само измъквам ръката си и я вдигам за сбогом.

– Не се тревожете. Аз не съм обидчив. Смятайте, че нищо не е станало.

* * *

Все пак трябваше да я целуна – мисля си аз, додето карам бавно моята таратайка из пустите улици. Връзката с Франсоаз ме е разглезила. Едва от месец съм тук и вече почвам да усещам самотата, макар че надали познавам нещо друго освен самотата.

Все пак трябваше да я целуна – казвам си, като правя широки обиколки и сложни маневри, за да се добера през бариерите на еднопосочните улици до дома си. У нея, изглежда, поквареността е повече поза, отколкото същност. Пък и каквато и да е, в края на краищата ще ми действа по-отморяващо, отколкото компанията на Тони. Една млада приятелка, и то с такава физика, това не е малко нещо за такъв като мене, дете не е галеник на съдбата.

Да я целуна ли? Откъде-накъде? – възразявам си аз, когато най-последно гарирам колата пред къщи. – Разочарована била. Представяла си всичко по-различно. Аз също съм си представял нещата по-различно, но за това не виня другите, а собствената си глупост. Ще минеш, мойто момиче, през разочарованията, ако изобщо успееш да минеш, и тогава можеш да дойдеш да си поговорим. Може даже и да те целуна, ако все още държиш на това.

Натискам бутона в преддверието и стълбището светва. Изкачвам бавно моите деветдесет и две стъпала, отключвам вратата, заключвам отново и влизам в мизерното студио. Щраквам електрическия ключ.

В стаята мълчаливо ме очакват, насядали по креслата и леглото ми, хората от Центъра.

Всички са тук, в пълен комплект; Димов, Кралев, Младенов, Тони, Гарвана и Смока, Само Милко го няма. Вероятно не са успели да му съобщят за съдебното заседание. Защото очевидно предстои съдебно заседание. И може би – екзекуция.

– Я, каква изненада! – казвам с най-радушния си глас. – И защо така, на тъмно?

– Затваряй си устата! – предупреждава ме мрачно Кралев. – Ще отговаряш само на въпроси.

– И така може – отвърщам, като се облягам на вратата. – Свикнал съм.

– Бобев, ти, собствено, за кого работиш? – запитва меко, почти кротко Димов, като примлясква вкусно с пълните си устни.

Изведнаж ми се приискава да го плесна по пълната буза, за да изплюе несъществуващия си бонбон.

– За вас работя – отвърщам.

– За кого работиш? – повтаря малко по-бавно, но все тъй меко Димов, като ме фиксира със сънливите си очички. – Мисля, че разбираш какво имам предвид.

– Ако имате предвид някаква работа вън от тая, около списанието, трябва да ви кажа, че нищо не разбирам... Освен че някой вероятно ви е пуснал някаква муха... Иначе не мога да си обясня това нощно посещение... За кого мога да работя?...

– Затваряй си устата! – изръмжава отново Кралев. – Сега ние задаваме въпросите.

– Я не се ежи! – казвам аз, минавайки на естествения си тон. – Ти ли им пусна мухата?

Кралев се готви да ми отвърне, но Димов го спира с бялата си подпухнала ръка:

– Виж какво, Бобев: за да не губим време в извъртания, ще ти кажем най-напред какво ние знаем и тогава, ако имаш малко акъл в главата, сам ще разбереш, че трябва да ни кажеш какво ти знаеш. Кралев, обясни на момчето как стоят нещата.

– Какво ще му обяснявате? – обажда се ненадейно Гарвана. – Оставете да го изведе в банята и да се свърши...

– Ти мълчи – срязва го Димов. – Хайде, Кралев, обясни на момчето.

Аз отивам всъщност към четиридесетте, но когато Димов казва „момчето“, той намеква не за възрастта ми, а за моята неопитност и за самонадеяността, която ме е подвела да се намеся в играта на възрастните хора. На което в случая не виждам как мога да възразя.

– Тоя тип още от началото ми беше съмнителен – започва Кралев с ниския си тръбен глас.

– Само на тебе ли? – не се стърпява Гарвана.

– Ти мълчи! – срязва го отново Димов. – Ако се обадиш още веднаж, ще те пратя да чакаш долу.

Гарвана озъбва жълтите си големи зъби в обидена усмивка, но премълчава и ми хвърля кръвнишки поглед: тук ще чакам, не долу, бъди спокоен.

– Още от началото ми беше съмнителен, затова още от началото почнах да го наблюдавам – продължава Кралев. – Забелязах, че премного любопитствува, макар да се прави на абдал. Предупредих портiera също да следи кога нашият влиза и излиза. Така разбрах, че е почнал много да подранва за работа, и то в определени дни. Затова днеска и аз подраних. И го хванах на местопрестъплението...

– Чуках на вратата ви – обяснявам аз на Димов. – Това е престъплението ми.

– Не е това. Ти си мислиш, че е това – казва тежко Кралев. – Щях да те причакам, когато излизаш от стаята, но не те видях през ключалката и не се сетих, че се криеш зад завесата. Затова помислих, че си издимил нанякъде. Само че туй виждаш ли го?

Той вади от джоба си малко късче тъмна хартия и ми го показва.

– Това, за твоє сведение, е фотографска хартия. Сложихме я на тъмно в дъното на чекмеджето на Димов и на тъмно я извадихме. И все пак, оказа се, че тя е осветена. Сега ясно ли ти е?

– Какво чекмедже бе? – казвам аз ядосано. – Аз бях във в стаята. За какво чекмедже и за какви хартии ми дърдориш?

– Пребъркайте го! – нарежда с мекия си гласец Димов и нетърпеливо подхвърля ключовете от колата в ръката си.

Гарвана и Смока дружно се спускат към мене и като ме блъскат и безмилостно дърпат дрехите ми, бързо и грижливо ме обискират. Ключовете, разбира се не са в джобовете ми. Може да съм новак, но не съм съвсем дете.

– Откъде у тебе толкова пари? – пита Димов, след като грижливо преброява банкнотите от портфейла ми с късите си пълни пръсти.

– Нали оня ден ми платихте заплатата?

– От „оня ден“ са минали още пет дни. През това време да не си просил?

– Той само днес плати шестдесет франка сметка – обажда се Тони, като отбягва погледа ми.

Младенов, който през цялото време мълчи, се помества неудобно.

– И тая вечер си водил на гуляй дъщерята на Младенов – допълва Димов. – Откъде толкова пари?

– За тая вечер бай Марин ми даде пари – отговарям. – Дори ми даде повече, отколкото похарчих.

– Бай Марин ще му даде пари! И то – *повече!* – изръмжава презрително Кралев.

Младенов, който до тоя миг седи само като фигурант, се помества

тежко в креслото си:

– Е, дадох му де! Специално за тая вечер му дадох. Дъщеря ми е дошла!

Старецът лъже по-убедително, отколкото може да му се надяваш.

– Ако искате, подробно ще ви обясня какво съм харчил и какво ми е останало – казвам аз уверено, защото винаги се старая да не нося подозрително големи суми у себе си.

– Само че *това* не можеш да обясниш! – изръмжава Кралев, като вдига отново черното парченце хартия...

– Това ти го обяснявай. Аз не се занимавам с фотография и не ровя из чужди чекмеджета. Може *някой* да е отварял чекмеджето, но кой ти дава право да твърдиш, че аз съм го отварял?

– Виж какво, Бобев – спира ме с ръка Димов. – Тия извъртания са съвсем излишни. Ние всички тук добре се познаваме. Само тебе още не познаваме, но вече и ти се разкри. Ти си отварял чекмеджето ми и никой друг. Значи, точка по този въпрос. Остава да кажеш: за кого работиш?

– Няма какво да казвам. Щом сте решили да я карате на вересия...

– Твоя работа. Ако не кажеш, толкова по-зле за тебе. Разбери, че от това, за кого работиш, ще зависи и това, как ще решим съдбата ти. Може просто да те изгоним от Центъра. А може и да те ликвидираме.

Димов замълчава и ме поглежда очаквателно с мазните си сънливи очички.

„Ще има да чакаш“, казвам аз на ума си и също го гледам.

– Щом мълчиш, значи, избираш второто – въздъхва Димов и поглежда часовника си.

После се обръща към Гарвана:

– Всичко готово ли е?

– Всичко е тип-топ, шефе – ухилва се она с конските си зъби.

– Чакайте де, така изведнаж не става то! – обажда се Младенов и отново се размърдва в креслото си.

– Какво да чакаме? Нови лъжи ли? Те лъжите на тоя край нямат – изръмжава Кралев.

В същия миг Димов прави едва забележим инертен жест с пълната си ръка, която стиска ключовете. Смока и Гарвана се хвърлят върху мене. Единият ми извива китките отзад, а другият наблъсква мръсната си кърпа в устата ми. Ръцете и на двамата са като железни клещи.

– И както си говорихме, без гюрултия! – предупреждава Димов.

– Каква гюрултия! Натискаме му главата във ваната, а после – в Сена. Нека докажат, че не се е удавил, като се е удавил – ухилва се в

лицето ми Гарвана и ме облъхва с гнилия си дъх.

Вместо отговор Димов отново прави късия жест с инертно увисналата си китка. Двамата ме повеждат към банята. „Свърши се! – казвам си, понеже не мога да измисля нищо по-окуражително. – Върви да се оплачеш на баща си и на майка си.“

В банята наистина всичко е приготвено: ваната е пълна с вода и отстрани се въргала голям черен пластмасов чувал, очевидно предназначен за тялото ми. Като в сън чувам отгатък възраженията на Младенов, неговите „не бързайте“ и „не бива така“, и като в сън съобразявам, че тия възражения едва ли ще помогнат.

– Сложи му гривните! – заповядва Гарвана.

В същия миг на ръцете ми, извити зад гърба, щракват беззвучно.

– Дойде и твоят ред – процежда Гарвана, като ме хваща с цяла шепа за ухото и едва не го откъсва. – Как бих ти смлял мутричката... Ама дип, че шефът каза да няма следи... Как бих те понакълцал...

Той прекъсва мечтите си, защото в тоя миг на входа пронизително зазвънява звънецът и някой почва да блъска с юмруци по вратата:

– Отворете, полиция! – чувам аз ясно и тая зловеща обикновено заповед сега зазвучава в нараненото ми ухо като „Лазаре, стани!“

– Никой да не отваря! – разнася се предупреждението на Кралев.

Обаче тутакси след това прозвучава мекият глас на шефа:

– Тони, отвори!

* * *

Човекът, който наднича през вратата на банята, е цивилен, но зад гърба му са изправени трима души от жандармерията с черни униформи и автомати.

Цивилният оглежда внимателно обстановката, после действащите лица, спира по-продължително очи върху мене и като се обръща към Гарвана и Смока, нарежда с властен жест:

– Хайде отгатък!

И, ето – Центърът отново е събран в пълния си състав в моето студио плюс четирима представители на местните власти.

– Документите – заповядва късо цивилният.

Всички покорно вадят книгата си с изключение на мене, тъй като ръцете ми са още в беззвучно, а Гарвана е успял само да махне кърпата от устата ми. Цивилният минава от човек на човек, преглежда поред документите на всеки и после ги връща с небрежен жест.

– Кой е шефът на бандата?

– Ние не сме бандити – възразява без патос Димов.

– А, значи, вие сте шефът! – кима цивилният. – Можете ли да обясните каква е тая екзекуция, дето я готвехте?

– Каква екзекуция? – отваря учудено уста Димов, тъй че аз очаквам бонбонът най-после да падне от устата му.

– Вижте какво, господине, не ви запомних името: ние сме от полицията, а не от църковния хор. Човекът със запушена уста и с ръце в белезници, пълната вана с вода, пластмасовият чувал плюс тия двама души с лица и маниери на наемни убийци – за нас всичко това е достатъчно, за да задържим цялата компания и да започнем следствие по опит за убийство. Ако ли пък вие сте достатъчно изобретателен, за да измислите друго обяснение на пантомимата, хайде, изплювайте го!

– Това беше просто една шега – казва кротко Димов, като гледа инспектора с неподвижния си сънлив поглед.

Цивилният се обръща към мене въпросително. Аз не казвам нито да, нито не. Да се поизпотят малко тия приятелчета. Да им го върна отчасти.

– Говорете де, вас чакам! – подканя ме инспекторът.

– Не може ли най-първо да ми освободите ръцете?

– У кого е ключът от белезниците? – пита инспекторът, като оглежда синедриона.

Смока дотичва сервилно и подава ключа на цивилния, който собственооръчно ме освобождава.

– Е?

Оглеждам бавно хората от Центъра и с удоволствие констатирам, че всички ме следят, напрегнати до скъсване, после обръщам очи към инспектора:

– Шега беше, наистина. Макар и доста глупава.

– Тъй да бъде! – свива рамене оня. – В такъв случай и нашето идване тук може да мине като една малка шега. Само чуйте, господа: предупреждавам ви, че ако се опитате да повторите тоя род шеги, ние ще повторим нашата в такава форма, че от Центъра ви няма да остане и следа. И съвсем не си въобразявайте, че *някой* може да ви помогне. Вие се намирате във Франция и сте длъжни да се подчинявате на френските закони. Повече предупреждения няма да има!

Цивилният прави знак на жандармеристите и напуска заедно с тях студиото, без да ни погледне повече.

– Кралев, прощавай за прямотата, но ти си едно говедо! – казва меко Димов и става.

Тая констатация приятно погалва ухото ми, макар в момента да не разбирам с какво точно Кралев я е заслужил.

ЧЕТВЪРТА ГЛАВА

Сивозеленикав проливен дъжд пада на дълги струи от надвисналото небе. Ние сме приютени под навеса на градинския бюфет и дъждът вали от трите ни страни тъй гъст и обилен, та имам чувството, че сме оградени с някакви лъскави полупрозрачни завеси.

Вече два понеделника поред идвам на това предварително посочено място, поръчвам си неизменното кафе и вадя зелените „житан“, но човекът с баналното лице, когото именувам наум с баналното име „мосю Пиер“, не се явява да запита „Разрешавате ли?“ и да извади на свой ред кутията цигари. Додето днес най-сетне се яви един човек, който седна, без да запита нещо, и вместо зелените „житан“ извади смачкано синьо пакетче „голоаз“.

Ние седим, оградени от мрежата на пороя и военната физиономия на мосю Льоконт е тъй навъсена, че предпочитам да гледам вместо нея мътните потоци и дъжда.

– Имаше ли някой подире ви?

– Един тип, чието лице ми е смътно познато. Мисля, че е от емигрантите. Отървах се от него на „Републик“.

– Сигурен ли сте, че е бил единственият?

– Абсолютно.

– Впрочем това няма особено значение – казва безучастно мосю Льоконт. – Ние смятаме мисията ви за приключена и целта на настоящото свиждане е само да ви кажа това.

– Грешката не беше моя – оправдавам се аз. – Направих каквото можах.

– Не твърдя обратното – отвърща сухо мосю Льоконт. – Въпросът е, че вие сте вече вън от играта. Осуетихме ликвидирането ви, но вие сте вече вън от играта.

– Аз продължавам да съм на работа в Центъра...

– Да, но те ви държат само за да си нямат неприятности с нашата полиция. Отсега нататък не вие ще ги следите, а те ще следят вас. Вие сте амортизиран, ако разбирате какво искам да кажа.

Отлично го разбирам. Разбирам и това, че мосю Льоконт след тия думи вероятно би станал и би си тръгнал, ако дъждът не бе тъй проливен. За него аз съм вече вън от списъка. Една бракувана част от механизма, извадена и захвърлена, както се захвърлят подобно старо желязо

износените коли. Утре ще ме изхвърлят и от Центъра, щом само надушат, че френските органи не се интересуват повече от мене. Върви да се обесиш. Или да мъкнеш чували с картофи на Халите. Или да се оплачеш на баща си и на майка си.

– Имам едно предложение – подхвърлям аз. – Едно предложение за радикално решаване на задачата.

Радикалното решаване на задачата е, разбира се, да се закрие Центърът, обаче аз знам, че такова решение няма да хареса не само на американците, но и на французите. Един емигрантски център винаги може да потрябва.

– Кажете все пак – промърморва мосю Льоконт.

Той очевидно пет пари не дава за моето предложение, но понеже дъждът продължава да се лее, защо да не ме изслуша.

– Вие сте напълно прав, че вече не съм в състояние да изпълнявам задачи от рода на досегашните. Но аз не мисля, че съм във от играта, поне додето имаме още в ръцете си един такъв коз като Младенов.

– Ако вие си въобразявате, че вашият Младенов е някакъв коз... – усмихва се мосю Льоконт с кисела усмивка и замълчава.

– Слушайте, мосю Льоконт, не държа никак да знам повече от това, което се полага на обикновена пионка като мене, но не би ли било поудобно за вас, вместо да следите с толкова трудности какво става в Центъра, чисто и просто сами да ръководите тоя Център?

– По кой начин? – запитва сухо французинът.

– По тоя, който аз ви предлагам: да се отстранят Димов и Кралев и начело на Центъра да застане примерно човек като Младенов, който ще действа по моя, тоест по ваша поръчка.

– Мерси за съвета – усмихва се отново мосю Льоконт с кривата си усмивка. – Ако ние можехме да се разпореждаме така директно с Центъра, бьдете уверен, че не бихме прибегвали до вашите услуги. Ние имаме редица съображения, които не е нужно да ви излагам и по силата на които нашата директна намеса е изключена. Ако оная вечер хората ни попритиснаха бандата, за да ви отгърват, това беше само един блъф и отчасти едно леко предупреждение да не прекаляват...

Льоконт замълчава, защото келнерът е излязъл от павилиона, вероятно за да ни напомни с присъствието си, че консумацията в заведение-то е задължителна. По тоя час и в тоя дъжд ние сме единствените клиенти на терасата.

– Какво ще вземете? – пита събеседникът ми.

– Каквото и вие. Така поне ще бъда сигурен, че няма да ми

поръчате отрова.

– Две кафета и две перие – съобщава Лъоконт на келнера. И когато оня изчезва, добавя: – Нито ще ви поръчам отрова, нито ще ви я препоръчам. Сменете просто професията и се радвайте, че сте спасили кожата. Това все пак е нещо.

– Простете, – казвам, – но ние не се разбрахме. Като споменах, че Димов и Кралев трябва да се отстранят, аз всъщност имах предвид да се *самоотстранят*.

– Как така?

– Вече две седмици мисля по този въпрос и, струва ми се, съм се добрал до верния отговор. Имам дори разработен подробен план за разръщане на една такава междуособица, при която и Димов, и Кралев, и всички останали, ако щете, взаимно ще се отстранят и ще се създаде възможност ние с Младенов да поемем ръководството. Вие няма да правите нищо, разбирате ли. Те сами взаимно ще се отстранят, и толкова.

Мосю Лъоконт гледа замислено към парка, сякаш преценява дали в предложението ми има поне сянка от здрав смисъл. Дъждът е намалал. Вместо проливните струи вятърът носи ситен воден прах и под нас през влажната мъглявина се разкрива гъстата зеленина на Бют Шомон с полегатите тревисти склонове, изкуствените циментови скали и езерото със застояла чернозелена вода.

Келнерът донася поръчаното, поглежда недоволено към надвисналото небе и промърморва „какво ужасно време“, но като установява, че никой от нас не смята да подхваща разговор за времето, отново се прибира в павилиона.

Мосю Лъоконт отпива от кафето си и запалва една от горчивите си „сини“. После поглежда към мене внимателно и малко изненадано, сякаш едва сега забелязва присъствието ми.

– Е, да. Това е една идея. Не казвам нищо определено – той вдига предупредително ръка, – но това е една идея. За да се обсъди обаче една такава идея, необходимо е да се знае какви са реалните възможности за изпълнението ѝ. Кажете ми с няколко думи какъв е вашият план.

„Едно леко разведряване на хоризонта“, обявявам аз на себе си, макар че тъкмо в този момент дъждът отново се засилва и полупрозирните мокри завеси на струите отново се спускат около нас, блискайки с мек шум в тревата. Запалвам на свой ред една от „зелените“, като си мисля с лека горчивина, че дори цигарите, които пуша, не са избрани от мене, а от по-горната инстанция. Подир което се връщам към действителността и почвам да излагам плана си.

– Това е една идея – повтаря мосю Лъоконт, след като внимателно ме изслушва. – Не казвам нищо повече и изобщо за момента не мога да ви отговоря нито „да“, нито „не“.

Дъждът отново е намалял до границите на търпимото. Французинът поглежда към небето, после спуска погледа си до леко разочарованата ми физиономия и запитва:

– Тръгваме ли?

Той вади една смачкана банкнота от малкото си джобче и я оставя на масата. Ставаме и закръчваме бавно по мокрия чакъл на алеята, възлизаща към върха на хълма. Стигаме билото и спираме за малко под високите дървета, от които се счеждат зеленикави сенки и капки вода. Отвъд хълма, долу ниско в нозете ни, се вие улеят на железопътната линия сред мрачните къщи на предградието. Край на изкуствения бедняшки оазис. Релси и тъмни насипи и саждиви зидове. Оттук почва животът.

– Добре – кима мосю Лъоконт, като ме поглежда, сякаш аз съм казал нещо. – Ако проектът ви се приеме, ще получите точни инструкции. Ако не – все едно че никога не сме се познавали.

– Разбрано. Как ще науча отговора ви?

– За това не се грижете. Ще намерим начин да влезем във връзка с вас. Вие в коя посока сте? Защото аз съм в обратната.

– Безразлично ми е.

– Добре. Тогава аз тръгвам надолу.

Той ми кима и закръчва надолу по алеята, а аз оставам да гледам железопътната линия, врязана в тъмните блокове на предградието, над които отново заплъщават струите на засилващия се дъжд.

* * *

– Вие сте един изверг! – казва тя, като едва се въздържа да не ме зашлеви.

– Възможно е – отвръщам, – но тук не е мястото да си правим характеристики. Елате поне до кафенето насреща.

– Вие сте един изверг! – повтаря тя. – Не искам да ви познавам.

– Щом е така...

Вдигам примирено рамене и си тръгвам.

– Чакайте! – извиква подире ми Лида, готова да се разплаче от яд. – Ще ме закарате до в къщи! Не ми е никак приятно, но нямам пари даже за такси.

– Не мога да ви заведа пред баща ви в такъв вид. Елате да идем до кафенето.

Разговорът става в осем часа заранта пред задния вход на Операта, който, както е известно на познавачите, води не към кулоарите на Операта, а към оня зимник, дето задържат нощем проститутките. Това е на професионален език тъй наречената „Голяма клетка“, от която Лида току-що е освободена по мое поръчителство.

Опитвам се да хвана непокорницата подръка. Тя грубо изтръгва ръката си, но все пак тръгва с мене. Пресичаме задръстената от коли улици и влизаме в кафенето. Насочвам Лида към тоалетните, сядам на една маса до витрината и поръчвам обилна закуска, сиреч два големи крема с много кифли. Младата жена пристига подир няколко минути в значително по-човешки вид, измита, с оправена фризура и с пресен руж на устните. Закусваме мълчаливо, след което я почерпвам с цигара и предлагам хрисимо:

– А сега разправете ми какво всъщност се случи...

– Нищо няма да ви разправам. Отведете ме в къщи.

– Добре, както желаете. Във всеки случай искрено ви казвам, че не разбирам в какво ме обвинявате.

– А, дори не разбирате? А кой ми определи среща на рю дьо Прованс? Вие, нали? А кой не дойде на срещата? Вие, нали?

– Чакайте, чакайте! Нека да караме поред: рю дьо Прованс, ако се не лъжа, е улицата, на която живеете...

– А пък вие сте от вчера в Париж и не знаете, че това е пиаса на проститутки...

– Да си призная, съвсем бях забравил. Дадох ви среща там, просто защото там живеете и защото от тия ваши стъпала ми излиза дъхът...

– Именно. И понеже толкова си пестите скъпоценния дъх, изобщо не благоволихте да дойдете на срещата.

– Не е вярно. Дойдох с някакви пет минути закъснение, просто защото на Осман и Лафайет бе станало задръстване и трябваше да чакам дълго, за да премина...

– Да. А в това време мене полицаите ме натикаха в камионетката заедно с всички тия жени. Боже, какъв ужас! Не съм вярвала, че ще доживея такова унижение. Цяла нощ, затворена като проститутка с тия никаквици!...

Тя отново е на прага на кризата.

– Чакайте – казвам. – И тук вината не е моя. Има маса порядъчни жени, които минават по рю дьо Прованс, и никому не минава на ум да ги вземе за проститутки, понеже нямат такъв вид...

– А аз имам *такъв* вид, нали? Мене и лицето ми е лице на

проститутка...

– За лицето не знам. Човек не си избира лицето по свое желание. Но гримът ви, ако разрешите, е малко свръхмярката. И после, откъде я измислихте тая ослепителна рокля, да не говорим за чантата...

– Вие сте един изверг!

Това ми напомня малко рефрена на моя някогашен съкилийник: „Ти си един жалък предател“, но аз продължавам да бъда търпелив.

– Вижте, Лида: не е изключено и наистина да съм изверг, но не е любезно от ваша страна да ми го повтаряте, след като цяла нощ съм обикалял да ви търся по участъци и служби за бърза помощ.

– Каква жертва! По-добре щеше да бъде, ако бяхте дошли навреме...

– По-добре щеше да бъде, ако не бяхте се контили според съветите на Мери Ламур...

– Мери Ламур в нищо не е виновна. Искам да ви питам аз вас, вие как бихте се облекли с тая мизерна сума, която едва се откъсна от сърцето на баща ми. Божичко, и това ми било Париж и парижки живот...

– Не се разплаквайте още – казвам. – Пестете си истериите за критическата възраст.

Но предупреждението ми идва късно. Лида изхълцва глухо, закрива с две ръце лицето си и заплаква под безразличните погледи на минавачите, движещи се в гъста навалица край витрината.

* * *

Ние седим двамата с Тони в кафенето на българина и вземаме обедния си аперитив – мартини с късче лимон. Всъщност Тони пие вече четвъртото си мартини, без да смятам изпитото преди моето идване, защото има дни, в които той почва да се подготвя за обедния си аперитив от заранта. Гарвана и Смока като по-прости хора пият на съседната маса вино. От вечерта на екзекуцията тия двамата винаги се въртят около мене, додето съм в района на Центъра. Отдалеча ли се по-настрани, грижата за мене се поема от други емигранти, повечето от които вече също са ми познати по лице. Понякога аз покорно се оставям да бъда следен, а понякога за разнообразие правя на моите ангели пазители разни дребни номера. Номерата са различни, в зависимост от това, дали се движа пеша, или съм с ягуара си, но и в двата случая те имат за ефект това, че преследвачите ми остават да се пулят като маймуни, изгубили ме ненадейно и безвъзвратно от погледа си сред гъмжилото на града. Така че уроците във вилата до Фонтенбло дават резултат, макар и със

закъснение. Всички тия номера на пръв поглед са истинска детинщина, след като вече нямам от никого какво да крия. Но тия хватки все пак поддържат моя престиж, като дават основание на хората от Центъра да подозират, че още съм на френска служба. И тъкмо туй разкрива целия фалш на положението ми: нарочно се правя, че развивам конспиративна дейност, за да скрия, че всъщност не върша нищо.

– Мери Ламур мина и ти хвърли едно око – казвам тихо на Тони, като забелязвам импозантната фигура на Мери Ламур да се мярка край витрината на кафенето.

– Не говори глупости – махва с ръка Тони. – Мери Ламур не се интересува от такива като мене и тебе.

– Защо пък? Да не сме грозни?

– Много ѝ е дотрябвала на нея красотата ти. Друго ѝ трябва на нея, не красотата.

– Всъщност знаеш ли, че тя не е лоша... Макар да е от тежката категория.

Тони, противно на обичая си, се въздържа от мнение.

– Ти не си ли си опитал късмета с нея? – настоявам на темата си.

– Да не съм луд? Мене, братче, още не ми е омръзнал животът.

Откак разговорът се е насочил към Мери, Тони, въпреки че е вече добре наквасен, е снишил гласа си и от време на време хвърля бегли погледи към масата на Гарвана и Смока.

– Какво искаш да кажеш? – недоумявам аз.

– Искам да кажа, че ако речеш да си опиташ късмета с Мери и ако Димов те надуши, и френската полиция няма да може да те спаси.

Възрастният гарсон минава край нас с празен поднос и Тони му прегражда пътя с ръка.

– Гарване, ще пийнете ли още по едно?

– Може, но само ако ти черпиш – отвръща навъсено Гарвана.

– Две мартини и две големи вина! – поръчва Тони на келнера.

После се облакътява на масата и ме поглежда с помътнелите си очи:

– Ти на мене, братче, не ми пробутвай диверсии: за Мери ми говориш, а на друга налиташ.

– Няма такива работи.

– На шапката ми ги разправяй. Във всеки случай изборът ти не е лош: бива си я щерката на дъртия...

– Такива само затруднения ти създават.

– Колкото до затруднения, напълно си прав. Ще ги имаш, и то в

излишък. Как става така, че все с Кралев се сблъскаш бе, човек!

– Какво търси тук Кралев?

– Какво ли? Същото, каквото и ти. И той е лапнал здраво по Лида.

Два пъти вече ходи да я кани на вечеря...

– По-тихо – казвам, – че иде Младенов...

Младенов наистина приближава насам, съпроводен от Димов и Кралев. Тримата се настаняват на масата в ъгъла, където сядат обикновено гостите на „българина“. Като се вземе под внимание, че Милко блъска автомата при входа, Центърът е в пълен състав.

– Центърът е в пълен състав – забелязвам.

– Осем души сме... Нищо, скоро ще останем седем – мърмори Тони, като реши с тютюневи пръсти дългите си коси. – Макар че седем е лошо число...

– Кой ще отпадне, аз ли?

– А кой друг?... Не по моя вина, разбира се.

– Не се прави на скромни: и ти помогна доста. „Само днес плати шестдесет франка“ – припомням му аз репликата от оная вечер.

– Казвах каквото ми бяха казали да казвам – обясни Тони. – И ти да беше на мое място, и ти щеше тъй да постъпиш.

Келнерът пристига с препълнена табла, оставя ни двете картини и отминава нататък.

– Ти още от началото се вкопчи в мене – припомням аз безучастно.

– Всичките ти излияния бяха само уловки за баламата.

– Казвах каквото ми бяха казали да казвам – повтаря Тони. – Ако си се хванал на въдицата, не съм ти аз крив.

– Защо да съм се хванал?

– Защото се хвана, затова!

Тони излива половината съдържание на чашата в устата си, запалва цигара и се ухилва с мократа си усмивка:

– Ти се пишеш за тарикат и може един ден да станеш тарикат, ама още не си станал. Когато някой ти се лепне и почне да дрънка срещу шефовете си и да се заканва да се върне оттатък, какво можеш да направиш? Ясно е, три неща: или да се съгласиш, или да си мълчиш, или да идеш да доложиш. Ти, вярно е, не се съгласи, защото не си предател, но и не отиде да доложиш. А трябваше да го направиш, ако беше тарикат. И тогава щеше да минеш изпита.

– Затова пък ти си истински тарикат – забелязвам аз и отпивам от чашата си. – Ако бях доложил, знаеш ли какво щеше да стане? Кралев щеше да те накове да отричаш и да твърдиш, че всички тия неща

всъщност аз съм ги говорил, а сега се опитвам да ти ги прикача на тебе. Така че и при трите случая все същото ме чакаше, защото Кралев предварително бе решил съдбата ми.

Аз нарочно на два пъти повтарям името на Кралев, за да уловя реакцията на Тони. Но реакция няма. Тони е вече на такъв градус, че пропуска да отрича връзката си с Кралев и ако се сеща да отрича, то е в друга посока.

– Защо ще решават предварително съдбата ти бе, човек? Кой е имал нещо срещу тебе?

– Кой ще има нещо срещу мене? Никой, разбира се. Аз съм дребна риба. Но понеже имат нещо срещу Младенов, а аз минавам за негов човек, всичко падна на моя гръб.

– Не го взимай навътре – успокоява ме Тони. – Тебе ти сече пипето. Няма да останеш на пътя. Лошото е, че вече няма да можеш да бозаеш от две майки.

– А вие какво? Да не би от една майка да бозаєте? Всичките сте...

– Шшшт! – прекъсва ме Тони, като слага пожълтелите от тютюн показалец на устните си. – Трайко да ти е името! Бозай от колкото щеш майки, стига да знаеш как... Нищо, има, време, ще се научиш...

– Ти май пак си цъфнал... – забелязва безучастно Милко, който сяда на масата, уморен вероятно да блъска машината.

– От мъка, братче... Жаля, че пак оставаме без редактор.

Милко не реагира. Той търси келнера с очи, открива го и прави безмълвната си поръчка, като сочи чашата на Тони. Очевидно Милко също е в течение. Изглежда, всички са в течение освен мене.

– Вие ще вземете ли по едно? – пита мълчаливият, когато гарсонът му донася чашата мартини.

– Защо по едно? И по повече ще вземем – отвръща с готовност Тони. – Поръчай цяла бутилка, стига сме си играли на чаши.

– Тебе само бутилка ти трябва – измърморва Милко. И нарежда на келнера: – Още две от същото.

На мене обаче не ми е писано да се възползвам от почерпката. Младенов става от масата в дъното и се запътва към нас с тромавата си походка.

– Емиле, ще ме закараш ли до къщи?

Ставам и тръгвам подире му. Предстоящият разговор вече ми е известен. Затова съм дори леко учуден, когато – едва потеглили с ягуара – Младенов подхваща съвсем друга тема:

– А бе ти акъл имаш ли, да пускаш такива мухи на Лида?

– Какви мухи?

– Ами че била не знам как си облечена, че само брантиите с такива парцали се докарвали и разни други от тоя род... Ами че аз, Емиле, парите да не ги ровя с лопата бе?

– Чакай, бай Марине, аз не съм говорил на Лида за пари, а за приличен вид. Тя може да се облече още по-евтино и пак да има приличен вид.

– Че нали и аз й казах същото. Вземи си, викам, някоя и друга рокличка от моноприто¹, както правят скромните жени. А тя се повлече по акъла на Мери Ламур и накупи тия ужасии. И сега, хайде, давай пари за нови тоалети. Като че аз парите с лопата ги рина.

– Има някои, и с лопата ги ринат – подхвърлям. – Например Димов.

– Знам го колко получава Димов. И той не е цъфнал. Особено като има за ортак на джоба си такава разсипница като Мери.

Младенов замълча и ми хвърли бегъл поглед.

– Карай по-бавно. Няма за къде да бързаме. Искам да ти кажа нещо и по друг един въпрос...

Значи, идваме на темата. Всъщност аз съвсем не карам бързо, защото в тоя час движението по булевардите е такова, че и да искаш, не можеш да караш бързо. Само че разстоянието от Центъра до рю дьо Прованс е твърде късо за обтоен разговор.

– На два-три пъти вече става дума за тебе с ония двамата. Аз все се опитвам да протакам, но те все напират, искат да си вървиш. Няма да го закачаме повече, казват, нека си живее спокойно, но да ни се маха от очите. Не ни е нужен надзирател.

– Добре бе, бай Марине. Щом трябва, ще се махам.

Младенов ми хвърля бърз поглед, изненадан, че съм отстъпил така изведнаж. Аз се вирам пред себе си, като се старая да вмъкна ягуара между един стар ситроен и един огромен блестящ буик.

– Аз, разбира се, няма да те оставя. Каквото мога да направя за тебе, ще го направя. Вече съм подхвърлил тук-там и трябва да ти кажа, че се откриват доста възможности. Можеш да постъпиш и в „Свободна Европа“, и на други места, стига да имаш мерак. Нашите емигранти за жалост са главно простаци, а хората тук имат нужда от подготвени момчета като тебе.

– Не се безпокой за мене – казвам, за да поизстудя оживлението му. – Аз и сам някак ще се оправя.

1. Монопри – магазин с евтини стоки.

Младенов отново ми хвърля бърз изпитателен поглед, но аз тъкмо в този момент се промъквам между двете коли и нямам време за разговор с погледи. Ситроенът леко се измества вляво, за да избегне сблъскването, което ми дава възможност да задмина буика и да го оставя подире си, покрит с позор и с облак син бензинов дим.

– Емиле, не бива да ми се сърдиш и ако се сърдиш, не си прав. Имай предвид, че най-остро съм реагирал, но тия неща не зависят само от мене.

Завивам рязко и влизам в рю дьо Прованс. Въпросът сега е да се намери едно местенце за гариране сред дългата плътна редица от коли до тротоара. Додето бавно пълзим край замрелите коли, на няколко метра пред нас едно рено се измъква от редицата и потегля. Мястото е съвсем оскъдно за моя ягуар, но след няколко сложни маневри успявам да го вмества и залепя за тротоара.

– Готово – казвам, обаче старецът продължава да седи на мястото си.

– Аз, разбира се, бих могъл с отлагания и шикалкавения да продължа още малко стоенето ти, но ти нищо няма да спечелиш от това, а аз само ще загубя. Ако ти минеш на друга работа, моята позиция в Центъра ще се укрепи.

– По-рано ти май говореше обратното...

– По-рано положението бе едно, а сега е друго. И затова вината не е моя.

– Знам, моя е – кимам примирено. – Затова няма да ти преча повече. Искам само да те предупредя, че с моето излизане позицията ти няма да се укрепи. Ония сега искат да се отърват от мене, а после ще решат да се отърват и от тебе. Освен ако склонят да те запазят като прост фигурант.

– Младенов не е фигурант! – възразява достойно старецът.

– Съгласен съм. Но ония искат да те превърнат във фигурант. Както и да е. Това не е моя работа. Щом смяташ, че така е по-добре, още от утре ще изчезна.

– Е, чакай де! Не става дума за утре. Свърши си работата по броя, нека книжката излезе от печат, пък тогава ще напуснеш. Достатъчно е да кажа на ония, че си се съгласил да си отидеш доброволно.

– Кажи им го.

– И разбери, че ако искам това от тебе, то не е за личното ми спокойствие, а за онова голямото, в името на което работим.

– Американците ли имаш предвид?

– Емиле, забранявам ти такива шеги. Знаеш какво имам предвид.

– А вярно: националните идеали. Само че ония двамата продават националните идеали на по-изгодна цена от тебе.

– Какви ги дрънкаш?

– Виж какво, бай Марине! – Аз се навеждам доверително към стареца, който се е пригответил да слиза, и го поглеждам в очите: – Аз ти казах, че ония искат да те превърнат във фигурант, но истината е, че ти си фигурант в тоя Център още от самото начало...

– Аз съм шеф на Центъра – прекъсва ме възмутено Младенов. – По-не колкото Димов е шеф.

– Лъжеш се. За това, кой е шеф и кой е фигурант, има само един показател – кому колко се плаща. Ти не получаваш и една десета от това, което получава Димов.

– А ти откъде знаеш кой колко получава? – запитва рязко Младенов.

– Направи една проверка в банката и ще се увериш – подхвърлям аз и поглеждам с усмивка стареца.

Той също ме поглежда и ми връща усмивката:

– Мислиш ли, че вече не съм го направил?

* * *

Спирам пред едно случайно кафене на рю Лафайет само защото тъкмо тук намирам място за гариране. Нахранвам се с един безвкусен жилав бифтек и с пържени картофи, изстинали и меки, способни за маса време да те отвратят от всякакво ядене. Като гарнитура към тоя жалък обед в главата ми се въртят и всички тия неприятни мисли, които мъкна със себе си от известно време насам.

Когато в началото поемах поставените ми от Лъоконт задачи, аз се виждах наистина като някакъв господин Никой, неуловим и неуязвим, който тайно и ловко следи действията на другите. А сега се движа с чувството на човек, попаднал в обсега на вражеския прожектор, уловен и пленен от снопа студена ослепителна светлина, тъй ослепителна и разяждаща, че прониква до най-интимните ти мисли.

Всяко мое движение е предварително уловено, всяко мое начинание е в зародиш парирано, всеки мой удар пада върху мене самия. Приятелят, на когото разчитах, пръв се отказа от мене. Радушният прием, който очаквах, изобщо не се състоя. На мястото на първоначалното доверие ме посрещна първият капан. Службата ми при Лъоконт завърши почти със започването си. И най-новият ми план също се осуетява,

преди да съм пристъпил към изпълнението му.

Прибирам се в студиото си, след като преброявам уморено своите деветдесет и две стъпала. Изкъпвам се под хладния душ, завивам се в хавлията и лягам. Искане ми се да се отпусна, да забравя, да заспя. Но не мога да се отпусна, защото има да мисля по някои неща, а умът ми не е свикнал да заспива, додето има да мисли по някои неща. Затова лежа и пресмятам ходовете, които ми предстоят, и контраходовете, които ме очакват, с неприятното чувство, че дори сега в мислите си съм наблюдаван и следен.

Дали съм следен чак в мислите си, това всъщност не мога да кажа. Не знам дали вече са изнамерили такъв вид апарати. Но че съм подслушван в собствената си квартира, това е повече от сигурно. На две крачки от леглото ми, зад тънкия дървен бордюр на паркета, се подава почти незабележима, тънка като косъм жичка, която успях да открия още при настаняването си. Уроците във вилата до Фонтенбло не бяха отишли напразно. Именно съобразно тия уроци аз не изтръгнах жичката, а само на ум отбелязах съществуването ѝ. Значи, всеки мой разговор ще се подслушва. Нека подслушват. Ще бъде много изненадан, ако успеят да чуят нещо, защото единствените разговори, които ми се случва да вода, са със самия себе си.

Всичко това е малко неприятно, поне докато свикнеш с мисълта, че другояче не може и да бъде. Всяка животинска порода си има своите условия за живот. На шарана не е разрешено да се разхожда в градината, а трябва до края на дните си да кисне в блатото. На мене пък не ми е разрешено да живея като обикновен човек, и толкова. Докато другите хора по улицата гледат витрините или краката на жените, аз трябва да гледам кой върви пред мене и подире ми и случайно ли върви, или нарочно. Докато маса хора първо говорят, а после съобразяват какво са казали, аз съм длъжен да обмислям предварително всяка своя дума. Докато всеки наоколо си въобразява, че разполага с личен живот, на мене ми е доверена горчивата истина, че нямам личен живот.

Най-смешното е, че макар ни за миг да не съм наистина сам, през цялото време изпитвам разяждащо чувство за самота. Вероятно подобно чувство изпитва човекът на трапеца в момента, когато се готви за смъртния скок над главите на две хиляди души.

Увлечен в мисли по тия и други подобни неща, вероятно съм позаспал, защото един остър звън изведнаж ме сепна и аз едва се сдържам да не запратя възглавницата към будилника. В случая обаче будилникът няма никаква вина. Звънът идва откъм входа. Ставам, загръщам се в още

влажната хавлия и отивам да видя кой е.

– Мосю Бобев?

Човекът пред вратата има къса червеникава коса и луничаво лице.

В гласа му се долавя един лек, неприятен акцент.

– Какво обичате?

– Мога ли да вляза?

– Зависи.

– Идвам от страна на полковник Дъглас.

Отдръпвам се неохотно и правя път на непознатия.

Той влиза в студиото с уверена стъпка, сякаш е у дома си, съблича черния си поплинен шлифер и небрежно го хвърля на стола, после сяда, без да чака покана.

– Вие ни излъгахте, мосю Бобев.

– Вас лично аз изобщо не ви познавам – измърморвам, и взимам кутия „житан“ от камината.

– Вие излъгахте полковник Дъглас.

– Ако трябва да караме поред, най-напред полковникът излъга мене – уточнявам аз и се оглеждам за кибрит.

Червенокосият вади от джеба си запалка и с отсечен жест я щраква под носа ми. Запушвам, без да му предложи цигара. Нека не мисли, че ще си бъбрем тук до вечерта.

– Казах на полковник Дъглас, че искам да замина за Париж. Той ми отговори, че и това щяло да стане. Обаче вместо да стане това или нещо от същия род, бях затворен в една вила и подготвен за връщане в страната. Извинете, но като всяко живо същество и аз имам инстинкт за самосъхранение.

– Вие ни излъгахте, мосю Бобев – повтаря непознатият с неприятния си американски акцент.

– Не. Аз само спасих живота си.

– Вие се опитайте да избягате от нас – продължава червенокосият, без да обръща внимание на думите ми. – Вие, изглежда, не разбирате, че от нас не може да се избяга. Ние имаме една могъща организация, мосю Бобев, и тя е в състояние да сложи ръка на вас, където и да се намирате.

– Добре де – казвам. – Не ме плашете. Сложихте ръка върху мене. После?

– „После“ това ще зависи от вас: ако се върнете към задълженията си, ще смятаме засега инцидента за приключен. Ако откажете, ще ни принудите да извършим нещо нежелателно, но необходимо.

– Само не ме плашете. За мене по-страшно от това да се върна

оттатък няма. Така че, ако тъкмо подобно връщане имате предвид, като говорите за връщане към задълженията, трябва да ви кажа, че няма да се съглася. Всеки работник, дори и най-скромният, има право да постави известни условия...

– Вие нямате такова право, мосю Бобев. Условията ние ги поставяме.

– Поставяйте ги на друг. Аз съм свободен човек.

Непознатият се засмива късо с нещо подобно на ръмжене:

– Вие може да станете свободен човек едва на оня свят.

– Добре, и на това съм съгласен. Не ми остава, освен да пожелаая и на вас да вървите по дяволите!

– Всеки ще отиде по реда си – отвръща спокойно червенокосият. – Страх ме е само, че вашият ред е съвсем предстоящ.

Не намирам за нужно да отговоря, но внимателно следя движенията на непознатия.

– Не бойте се – засмива се отново оня, като улавя погледа ми. – Аз не издавам паспортите за оня свят. Но у нас има хора за всичко.

Той бавно облича шлифера си, после си тръгва, обаче на вратата отново се обръща:

– Всъщност не знам разбрахте ли ме добре. Ние наистина ще ви премахнем, мосю Бобев. Ще ви премахнем не от лошо сърце, а по чисто технически причини: няма друг начин да забравите това, което сте научили при нас.

– Ясно – казвам. – Добре ви разбрах.

– В такъв случай запомнете и следния телефон. – Човекът бавно и членоразделно произнася три букви и четири цифри. – Днеска сме четвъртък, давам ви време до неделя да си помислите. Звънете вечер. Само вечер.

Той ми кима рязко и бегло, сякаш главата му просто е трепнала от нещо, и изчезва навън.

Вадя писалката от самото си и за всеки случай записвам номера върху кутията „житан“, макар че вече съм го запомнил.

* * *

Днеска наистина сме четвъртък и привечер ме очаква една задача от съвсем частно естество – подобряване на отношенията с Лида. Тия отношения са горе-долу в същия батак, както и другите ми работи. Всичко се развива възможно най-зле, макар че в случая с Лида това не ме дразни прекомерно.

Срещата този път е определена за седем часа в едно най-порядъчно заведение и аз за всеки случай се явявам на уреченото място половин час по-рано. Това ще ми даде възможност да се поразведря от свежия бензинов въздух на Шанзелизе и да позабравя разговора с червенокосия. Сядам на терасата пред „Колизе“ и си поръчвам един рикар. Анасонената миризма на жълтеникавото питие пробужда у мене носталгията към Франсоаз. За момент изпитвам истинско съжаление, че срещата ми е с Лида, а не с Франсоаз. Просто ненавиждам този тип жени, дето си въобразяват, че целият свят им е дължен, и търсят винаги някой да ги закриля. Нямам си друга работа, та ще я закрилям.

Запалвам цигара и поглеждам към булеварда, като си мисля за терасата с оранжевия навес и за остротите, които си разменяхме с Франсоаз винаги все в този малко тъжен час на ранния здрач. Гледам към булеварда и ненадейно виждам Франсоаз. Тя идва право към мене, облечена в строг втален сив костюм с черна дантелена блуза. Каква жена! Всички цветове ѝ приличат.

– Скъпо видение! – избъбрям аз.

– Не се лигави – отвръща Франсоаз, – а ми подай един стол. Тия обувки са ужасно неудобни.

– У тебе няма и грам човешко чувство – въздъхвам, като задигам един стол от съседната маса. – Кажй поне „каква изненада“ или нещо подобно.

– Каква ти изненада, когато аз идвам за тебе – отвръща чернокосата. – Поръчай и на мене един рикар.

Изпълнявам нареждането и отново втренчвам очи във Франсоаз. Каква жена! И какви форми! Тя също няколко мига ме разглежда внимателно.

– Напълнял си малко. Нищо, пълнотата ти отива. По-рано бе прекалено изфинен. Финесът и ти... това, знаеш, много не се връзва.

– Знам, знам. Също както аз и възпитанието. Само не ме дръж в напрежение.

– Спокойствие – казва тихо Франсоаз, като сваля ръкавиците си. – Дай ми една цигара. Защо пушиш този боклук?

– Какви искаш? – питам аз, понеже ми се вижда много дълго да обяснявам защо пуша този боклук.

Извиквам момичето с цигарите и Франсоаз, както и следва да се очаква, взема едно пакетче „сини“. В това време пристига и поръчаният рикар. Чернокосата запалва цигара и пуска в чашата кубче лед. Прозрачната жълтеникава течност бавно се замъглява.

– Идвам от страна на нашия познат – казва тихо Франсоаз, като наблюдава търпеливо как пастисът в чашата побелява. – Предложението ти е прието. Ще поддържаш връзка с мене. Ще получаваш инструкции чрез мене. Никакви други контакти. Една сантиментална връзка, нищо повече.

– Сантиментална връзка с тебе! Не ме размивай.

Тя отпива от питието, което вече е съвсем побеляло, после смуква от цигарата си и ме поглежда, но нищо не казва.

– Ами ония не знаят ли, че ти си ми помогнала да избягам от Атина?

– Нищо не знаят. И ти също не се опитвай да знаеш повече от необходимото. Ще хванеш някоя мозъчна треска, та ще се чудя какво да те правя.

– Вярно – кимам. – Психическите заболявания при компания като твоята съвсем не са изключени. Кога ще получа инструкциите?

– Още днес.

– Слушай, Франсоаз. След пет минути тук ще дойде едно момиче. Имам среща.

– Тогавя плащай и да тръгваме.

– Франсоаз, моля те: имам известни съображения да не проваляя тая среща.

– Напълно известни – съгласява се Франсоаз. – Аз пък те мислех за по-сериозен.

– Не, наистина те моля: ако има някаква възможност, нека отложим за по-късно.

Франсоаз ме поглежда съжалително, после въздъхва лека досада:

– Ако ти бяха пратили някой друг вместо мене, не знам как щеше да капризничиш. Но както и да е. За един път ще отстъпя. Къде ще вървиш оттук?

– Ами ще вечеряме в „Жур е нюи“, после можем да идем на едно кино, после от единадесет часа ще бъдем в „Крайзи хорс салон“ и към три часа ще си бъда в къщи.

– Каква програма! Ти сам ли я измисли? Надявам че поне самичък ще се прибереш в къщи.

– Разбира се. Нещата съвсем не са, както ти си въобразяваш...

– Не ме интересува. Добре. Знам ти адреса. Изобщо, ще намеря начин да те открия.

Тя допива питието си, изгася цигарата и става. Тъкмо навреме, защото в далечината от съседния ъгъл се задава Лида. Но аз съм такъв

пропаднал тип, че гледам не толкова към Лида, колкото към отдалечаващата се стройна фигура, стегната в изящния сив костюм.

– Отдавна ли чакате? – пита момичето и сяда на стола на Франсоаз.

– Доста отдавна, но не по ваша вина. Нарочно дойдох по-рано, за да подишам малко въздух.

– То пък тука е един въздух... – сбръчва нос Лида. – Откак съм дошла, непрекъснато ме боли глава от бензина.

– Ще свикнете – успокоявам я. – Искам да кажа, ще свикнете с главоболието. Какво ще вземете?

– Каквото пиете вие.

Поръчвам още два рикара.

– Намерихте ли си вече компания? – питам.

– Че къде да я намеря? Единствената ми компания е Мери Ламур.

– А Кралев?

– Не ми говорете за него.

– Да не сте се скарали вече?

– Не сме се карали. Просто не мога да го понасям. Има, знаете, хора, които просто не мога да понасям. И той е такъв. Като го видя, мравки ми полазват по гърба.

– Един съвет от мене: недейте му го казва. Кралев е опасен човек. Значи, само с Мери Ламур се разбирате?

– Там е лошото, че и с нея твърде не се разбирам.

– Защо? И тя ли сипе мравки наоколо си?

– Не е чак дотам неприятна. Просто прекалено цинична е за моя вкус.

– Какво, дрънка мръсотия или...

– Мръсотииите са най-дребното. Просто има цинично отношение към живота.

– Че кой пък има друго отношение? Всички имат еднакво отношение, само че едни го прикриват от приличие, а други са по-искрени.

– Това не е вярно! – възразява тя с една нотка на заядливост, която ми е вече позната.

Не отговарям, защото келнерът в тоя момент донася питиетата. Слагам лед в чашите и наливам на Лида малко вода.

– Също като мастика – казва момичето, като пийва. – Само че по-кофти.

– Въпрос на вкус.

– По-кофти е! – настоява Лида.

– Добре – промърморвам. – За вас е по-кофти, а за мене е по-

хубаво. Въпрос на вкус.

– И цигарите им са кофти – казва момичето, като запалва от моите цигари.

– Тогава не ги пушете.

– Побеснявам просто, като гледам как тия наши българи се опитват да изглеждат като французи. Баща ми и той навлякъл един къс шлифер и едно бомбе, като че ли е двайсетгодишен хлапак.

– Вие също не изглеждате много блестящо онзи ден – напомням аз. – Обаче сега видът ви е значително по-сносен.

Всъщност тя е в една съвсем евтина поплинена рокля, на сиви и бели черти, купена навярно още тоя следобед от монопри, но поне без претенции за ослепителност. И понеже самата Лида е добре скроена, роклята изглежда, общо взето, поносима.

– Не съм си променяла вида зарад вас – подхвърля девойката предизвикателно.

– Не си въобразявам подобно нещо.

Тя, разбира се, лъже. А аз се правя, че ѝ вярвам. Ружът по устните е съвсем лек, а синилата и чернилките около очите напълно са изчезнали. Изобщо, вслушала се е в указанията ми.

– Какво ще правим тази вечер? – пита Лида, като гледа през рамото ми към навалищата по булеварда.

Съобщавам ѝ накъсо програмата с малки бележки относно заведенятия, които ни предстои да посетим.

– Вие сте решили да се реванширате тая вечер...

– Не. Чисто и просто имам повече пари.

– Тук всички говорят само за пари. Просто ужасно.

– Че къде говорят за друго?

– Да, но все пак трябва да има някаква мярка.

– Такава ни е професията – забелязвам. – Ние сме търговци хора.

– Аз пък мислех, че се борите за някакви идеи.

– Идеи ли? Какви идеи?

– Това вие по-добре знаете. Нали работите в емигрантския Център.

– А вие били ли сте в Центъра?

– Ами че оня ден бях. Минах да взема татко.

– А фирмата на вратата не забелязахте ли?

– ИМПЕКС или нещо подобно.

– Точно така. Точно това ни е работата: експортираме диверсанти и импортираме поверителни сведения. Импорт-експорт. Търговия.

– Вие сте ужасен.

– Не повече от вашия баща. С тая разлика, че не говоря за национални идеали.

– Вие биете в цинизма и Мери Ламур.

– Драго ми е да го чуя от вас. Ще вземем ли още по едно?

– Мерси, не обичам мастика. Особено като тая... Всъщност няма ли да е по-добре да се прибирам?

Тя наистина изглежда малко отровена въпреки пищно начертаната програма.

– Чакайте – казвам. – Тепърва ни предстои една приятна вечер.

* * *

Приятната вечер е към края си. По-точно казано, ние сме в синьорозовия полумрак на „Крейзи хорс салон“ и програмата отдавна е минала и ние се въртим в ритъма на старо танго върху малкия дансинг.

– Излиза, че когато пожелаете, можете да бъдете и мил с хората... – забелязва Лида, като ме гледа с големите си кафяви очи.

– Не с всички хора.

– Аз и не държа да бъдете мил с *всички* хора – казва момичето многозначително.

Вечерята бе минала доста добре. Филмът, някаква драма на голяма любов, също се оказа по вкуса на Лида. Големите номера в кабарето бяха ловко дозирани с хумористични скечове и после тук артистките бяха добре напарфюмирани и хубави като кукли. Изобщо нещата бяха се развили далеч по-щастливо, отколкото в началото.

– Струва ми се, че бих свикнала някак с тукашния живот, ако имах до себе си един истински близък човек – подхваща Лида наново, като се оставя покорно да я водя в ритъма на тангото.

– Имате баща си.

– Казах *истински* близък човек.

– Разбирам. Това, което вие го искате, цял свят го търси и никой не го намира. Париж е един голям пазар. Щом свикнете веднаж с мисълта, че трябва да се продавате, ще видите, че животът ще ви се стори изведнъж по-лек и поносим.

– Престанете с вашите цинизми. Не ми разваляйте поне тая вечер.

– Добре, добре – казвам и плътно я обгръщам, като усещам тялото ѝ под простата поплинена рокля, която за щастие много не се хвърля на очи в полумрака.

Танцът свършва и ние се връщаме на малката масичка до бара.

– Още едно уиски?

- Мерси. Предпочитам нещо разхладително.
- Два шуепса! – казвам на минаващия келнер.
- И един скоч! – чувам зад гърба си мек женски глас.

Обръщам се. До масата в коктейлна рокля от бледорозова дантела е застанала Франсоаз. Каква жена! Всички цветове ѝ отиват. Но в момента това не ми прави никакво впечатление. По-точно казано, направо съм отровен.

– Какво, няма ли да ме поканиш да седна? – запитва Франсоаз. – Или си забравил, че тази вечер си ми определил среща?

– Утре вечер – поправам аз, като ѝ хвърлям убийствен поглед.

– Тази вечер, а не утре вечер – настоява Франсоаз, като си взема един стол и се разполага до масата. – Многобройните връзки, скъпи ми Емил, водят до хаос в личния живот. Казвала съм ти го и друг път.

Тя поглежда към Лида, по-точно към жалката поплинена рокличка, с она израз на презрително съжаление, на който са способни само жените, и добавя:

– Но щом си я объркал вече, поне запази хладнокръвие. Запознай ни де!

Запознавам ги, като забелязвам с уплаха, че Лида е готова да се разплаче.

– Вие май нещо се разстроихте – казва Франсоаз и отново я поглежда. – Не си заслужава. Правете като мене; не го вземайте много сериозно и всичко ще бъде наред.

Келнерът донася напитките и се отдалечава.

– Мисля, че ще е най-добре да си ходя – прошепва Лида, като едва сдържа сълзите си.

– Ще те отведе – казвам.

– *Заедно* ще я отведем – поправа Франсоаз. – Макар че тая вечер страшно ми се танцуваше.

Тя отпива от скоча си и поглежда отново към Лида:

– Ще ви отведем, не се безпокойте. Колата ми е навън. Почакайте само да си поема дъх и да изпуша една цигара.

– Ти седни отзад – нарежда ми чернокосата, когато след малко излизаме и отиваме до новия ѝ ситроен.

Подчинявам се и додето колата лети из нощните улици, гледам разсеяно разкошната висока фризура на Франсоаз и едва сдържам желанието си да хвана тая фризура и добре да я поиздърпам. Лида седи до чернокосата съвсем като мъртва.

Колата спира на рю дьо Прованс и аз слизам да съпроводя

девойката, но тя прошепва дори без злоба, а някак съвсем апатично:

– Вървете си. Не искам да ви виждам.

Дочаквам я да се прибере и се връщам в ситроена.

– Франсоаз, ти си истинско чудовище! – казвам аз, докато чернокошата стремително потегля.

– Остави тия любовни признания – спира ме тя. – Аз просто си гледам работата. За разлика от тебе.

– Това няма нищо общо с работата.

– Напротив, това е част от работата. Иначе за какво ще го правя? Така, с един малък скандал, връзката ни изведнъж ще получи оная популярност, която в случая е за нас най-доброто прикритие.

Тя кара бързо и ловко, като гледа внимателно пред себе си. Което не ѝ пречи да наблюдава и мене.

– Ама ти май наистина си опечален – забелязва чернокошата почти с изненада.

– А ти сега ли откриваш, че човек може да има и някакви човешки чувства?

– Не човек от нашата професия – възразява Франсоаз.

И после добавя сухо:

– Трябва още тая нощ да те запозная с инструкциите. От утре влизаш в действие.

ПЕТА ГЛАВА

Най-после слънце, и то не плуващо в мъгла, а ясно и топло. Крайно време беше, като се вземе под внимание, че вече сме май. Аз не съм чифличкия и за моята работа времето е без особено значение, но и най-мрачният занаят при малко слънце става като че ли по-поносим.

Слънцето обаче е само от къщи до Центъра. В самия Център можеш да се осведомяваш за времето единствено от вестниците – тук е винаги усойно и полутъмно като в зимен ден. Настолната лампа в моята стая е вечно запалена. Не си давам труд дори да дръпна тежките изпрашени кадифени пердета от прозореца – все едно, в стаята няма да стане много по-светло.

Върху бюрото ми са пръснати коректурите за предстоящия брой. Последните коректури – на страници. Подир три-четири дни списанието ще бъде пуснато за печат, а подир още няколко дни ще излезе. Тоя ден, в който ухаещата още на мастило книжка бъде поставена на бюрото на Димов, ще бъде и денят на освобождаването ми. По това сме се разбрали. Затова вече никой не се занимава с мене и даже Кралев не ми обръща внимание.

Преглеждам набързо коректурите, после ги отнасям в съседната стая на Милко. За моя изненада мълчаливецът разговаря оживено с Лида. В интерес на истината трябва да кажа, че в момента всъщност говори Лида, но Милко я слуша с явно участие. Пак за моя изненада установявам, че двамата са минали на „ти“, докато ние с Лида сме още на „вие“ и даже не на „вие“, а само на студени кимания.

Милко прекъсва разговора с Лида, за да чуе напътствията ми относно шрифта на заглавията, докато младата жена с безучастен вид се заглежда през прозореца, където няма нищо за гледане освен сиви стени. После мълчаливецът почва да прелиства коректурите, за да види дали ще има да се занимава с поправката на много грешки в печатницата, докато аз седя на бюрото на Тони да прегледам корицата със съдържанието. Лида се дръпва от прозореца и отново се приближава до Милко. Но понеже той е потънал в коректурите, тя взема няколко страници и небрежно ги прелиства.

– Тоя бисер ти ли го съчини? – пита тя Милко, като сочи уводната статия.

Милко поглежда статията, поклаща отрицателно глава и отново се

заема с коректурите.

– Тогава сигурно вие сте авторът? – запитва девойката, като ме поглежда неприязнено.

Това е първата реплика, която тя е благоволила да ми отправи след онази нещастна вечер.

– Няма автор – отвърщам. – Тук повечето материали не се подписват, пък и да са подписани, имената обикновено са измислени.

– Добре де, но все пак някой е съчинил този идиотизъм – настоява момичето.

– Защо да е идиотизъм?

– Защото е купчина от измислици. Излиза едва ли не, че в България хората мрат от глад и на всеки ъгъл милиционери с автомати дебнат мирните граждани.

– Ами че какво искате, това е пропаганда – измърморвам аз примирително.

– Това не е пропаганда, а най-гадни лъжи! – извиква Лида, съвсем раздразнена от хрисимия ми тон.

– Кажете го на баща си! – подхвърлям.

– И ще му го кажа! Не съм допускала, че вашият Център е гнездо на такива лъжци!

– Шшшт! – прошепва предупредително Милко.

– Няма какво да ми шъткаш! – озъбва му се Лида. – Пет пари не давам, че някой ще чуе!

– Героизмът ви е похвален – забелязвам кротко. – Само че в момента ние работим...

– Работите!... Плискате помия наоколо си... Това ви е работата!

Девойката грабва чантата си от масата, спуска се с бързи стъпки към вратата и с все сила я затръшва подире си. Милко гледа известно време към вратата, но телефонът неочаквано зазвънява и той вдига слушалката:

– Да, аз съм... Добре де, няма нужда да идваш, аз ще занеса коректурите... А, не, друг път ще се черпим... Сам съм, да... Че какво пък толкова важно... Ще бъдеш на Сен Мартен?... В седем часа? Е, хубаво, щом е толкова важно...

Той оставя слушалката, хвърля поглед към вратата, сякаш чака Лида отново да се покаже, после се обръща към мене:

– Защо дразниш момичето?

В тая момент аз мисля не толкова за момичето, колкото за неволно чутия разговор, затова машинално отвърщам:

- Че какво го дразня?
– Можеше да му кажеш истината: че статията не е нито моя, нито твоя, а ни е пратена от другаде.
– Защо трябва да й давам обяснения?
– Значи – дразниш я.
– Виж какво, Милко: мен такива истерии като нейните хич не ме трогват. Нали парите, с които баща й я облича, са от Центъра? Нали франковете, с които ти и аз я черпим, са от Центъра? Тогава какво се прави на честна? Щом е честна, да си вземе куфарчето и да се омиа, а не да ми чете лекции. Омръзнало ми е от лекции.

Милко отново ме поглежда замислено, но не отговаря. Той днес толкова е прекалил с бърбенето, че сигурно две седмици няма да отвори уста. Навежда глава и се задълбочава в коректурите. Подир туй за моя изненада отново вдига очи и казва като на себе си:

– Тя е едно нещастно момиче.

Я го виж ти мълчаливия.

* * *

Излизам от Центъра в 12 часа, както обикновено, но не отивам в кафенето „при българина“, защото навън грее хубаво слънце и защото съм канен на обяд у Франсоаз.

Додето се промъквам с ягуара си през наплива от коли по Лафайет, аз отново се връщам мислено към дочутия телефонен разговор. Съвсем ясно, онзи от другата страна беше Тони. Съвсем ясно също, че часът на срещата е седем вечерта. Това „Сен Мартен“ обаче вече не е толкова ясно. С подобно име съществуват две улици и един булевард, без да говорим за ситето Сен Мартен, вратата Сен Мартен и станцията на метрото Сен Мартен. Най-неясен е поводът на срещата. Това е нещо „толкова важно“, че Милко трябва да се срещне с Тони не в кафенето, където се срещат всеки ден, а някъде на Сен Мартен. И защо чак в седем? И защо, когато Тони вероятно бе запитал „сам ли си?“, Милко бе отвърнал „сам съм, да“, макар че аз бях в стаята и слушах разговора?

Завивам по Шосе д'Антен и излизам на Капюсин. Движението е доста претоварено, но аз се оправям някак с моя стар ягуар, може би тъкмо защото е стар. Когато напираш с една такава браква, хората усещат, че си готов на рискове, защото няма какво толкова да я жалиш тая браква, и затова ти правят път.

„Сам съм, да.“ Очевидно Тони държеше разговорът да не бъде чут от друго лице и това друго лице вероятно бях аз, понеже освен мене

друг почти не влизаше в тяхната стая. „Сам съм, да.“ Значи, за Милко беше без особено значение, че чувам разговора. Следователно той или не вземаше толкова на сериозно тоя разговор, или не се страхуваше от мен. Защо да не се страхува от мене? Тук всеки се страхува от всеки. С какво бих могъл да спечеля доверието му, след като за два месеца не бяхме разменили повече от пет приказки?

Слизам по рю дьо ла Пе, минавам площада Вандом и излизам на Сен Оноре. Франсоаз живее тук. В нещо като студио, но не от категорията на моето.

Салонът е покрит от край до край с дебел бледорозов килим. Стилните мебели са от сиво дърво, тапицирани с кадифе, също бледорозово. Ниски полирани масички, лампи в китайски вази с копринени абажури и всичко останало, включително мебелът с напитките. Домакинята ме посреща, облечена в строга тъмносива рокля, предназначена вероятно да ми напомня, че обедът ще има чисто делови характер.

След като измъкваме от споменатия мебел необходимото за един скромнен аперитив, ние излизаме на терасата, дето между грижливо поддържания гъсталак от вечнозелени растения е наредена маса за двама.

– Липсва ти един оранжев навес – забелязвам аз, като сядам на посоченото ми място, и се оглеждам.

– Затова пък ти си налище. Заедно с всичките неприятности, които идат от тебе.

– Дръж се по-учтиво. Не забравяй, че говориш на човек с единия крак в гроба. А за мъртвите или добро, или нищо.

– Ти май преживя вече два подарени дни...

– Днес е вторият. Срокът беше до неделя.

– Не е чудно да си позвънил междуременно на червенокосия... – промърморва Франсоаз, като излиза да донесе ястието.

Тя знае, разбира се, че не съм звънял никому. Допускам дори, че е оценила твърдостта ми и акуратността, с която я уведомих за посещенията на червенокосия.

По-късно, додето се храним, аз отново се връщам към нашите американски колеги:

– Интересно как Дъглас не е надушил, че ти си ми уредила бягството...

– Защото след като го уредих, отидох в „Кобакабана“ и той има възможността лично да констатира присъствието ми там. И защото на другия ден отидох наново да те посетя във вилата. Прислужникът влезе вътре да съобщи за мен и аз чух ясно гласа на Дъглас: „Отпрати я, само

тя ми трябва сега!“ Те бяха наблъскали толкова микрофони в тая вила, че не им беше хартисала техника за градината.

– Слава богу. Иначе щяха да накичат и дърветата с микрофони като коледни елхи. А пропо, уреди ли се въпросът за моята техника?

– Всичко е уредено.

– У тебе ли е?

– Извинявай, но аз не съм магазин за радиоуредби. Ще си получиш това, което ти трябва, не бой се. А сега яж.

– Ордьовърът беше отличен. Рибата – също. За печеното да не говорим – казвам аз в края на обема. – Франсоаз, ние трябва да помислим с теб за едно семейно огнище. Ти си отлична домакиня и квартирата ти не е лоша.

– Квартирата ми е за сам човек. А колкото до обема, той е доставен от ресторанта на ъгъла.

– Ти винаги намираш начин да изсипеш върху чувствата ми кофа студена вода. Направи ми тогава поне една малка услуга: трябва ми извлечения от банковите сметки на мосю Димов.

– Френските закони пазят тайната на личните влогове...

– Тъкмо затова се обръщам към тебе. Иначе и сам щях да се справя. Димов официално влага парите си в Лионската банка. Но аз съм почти сигурен, че той има сметки и в други банки. Тия именно сметки ме интересуват.

– Добре, ще направим справка. Яж де!

– Приключих. Мога да поема само едно кафе.

Тя донася от кухнята купа с плодове, после кристална колба със силно кафе, а после и една плоска картонена кутия.

– Ето ти още нещо за десерт – казва Франсоаз, като оставя кутията до чинията ми.

Отварям кутията. Вътре се намира един нов черносин маузер 7,65 с три пълнителя.

– Надявам се, че знаеш откъде се слагат патроните.

– Като дойде време да действавам, ще те повикам ти да ги поставиш – измърморвам аз и прибирам пистолета с пълнителите в задните си джобове.

– Няма да дойде такова време. Хич и не си въобразявай, че можеш да си играеш на „пам-пам“. Пистолетът ти се дава, но не ти се разрешава да го употребяваш. Освен...

– Знам, знам. Разбрахме се.

Докато пием кафето, аз разказвам на Франсоаз последните новини

от Центъра, уточнявам с нея някои подробности по поведението ми в най-близко бъдеще и получавам сведения за това, как ще ми бъде доставена необходимата техника. После ставам да си вървя, но физиката на чернокосата въпреки строгата рокля така ми действа, че аз спирам наред хола и я прегръщам.

– Остави ме... Имам работа... Както и ти.

После, като забелязва намусения ми израз, добавя:

– Можеш да дойдеш довечера... Ако не ти мине дотогава... Но не преди единадесет...

* * *

Обикалям известно време булевардите с ягуара си, защото няма какво да правя и защото не е зле човек да пообикаля малко безцелно, додето се увери, че пред него или подир него не се намира някой, който е решил на всяка цена да му прави компания. Засега компаньони липсват. Излизам чак на Рошешоар, спускам се по Мажента и се отбивам към Гар дьо нор. Намирам място за колата и влизам в едно от големите кафенета пред гарата. Когато слизам в подземие, дето са телефонните кабинки, часът е точно три. Решавам да телефонирам тъкмо от втората кабинка, но в момента тя именно е заета. Изваждам от джоба си „Франс соар“ и преглеждам бегло заглавията. Зад стъклото на кабината виждам човека, който държи слушалката. На устните му, които се движат сякаш беззвучно, виси незапалена цигара. Най-после човекът оставя слушалката и отваря вратичката.

– С баба си ли разговаряхте толкова време? – промърморвам недоволно. – Сигурно е глуха старицата.

– Вървете вие разговаряйте с нея – отвръща ми мрачно човекът. – Тя е на она свят.

Влизам и намирам номер. Обажда се непознат мъжки глас.

– Салпетриерата ли е? – питам.

– Вървете по дяволите – отвръща ми гласът.

Днес всички са се заели да ме изпровождат до вечното ми жилище. На етажерката под телефона се търкаля забравено от някого ключе с металически номер 56. Прибирам го за всеки случай в джоба си и напускам кабината. Горе в заведението изпивам прав едно кафе на контоара, като гледам безцелно наоколо си. Нула внимание към мене от страна на присъстващите. Оставям неизбежния франк, излизам, прекосявам улицата и се озовавам в предверието на гарата. Намирам шкафове за ръчен багаж, и по-специално шкафчето с номер 56. Отключвам с току-

що намерения ключ. В шкафчето се оказва не твърде голяма черна чанта, но доста тежичка за носене. Ягуарът обаче е близо. Две минути по-късно аз вече потеглям, без да знам къде всъщност трябва да ида. И по-неже не обичам да се движа в неизвестност – въпреки лъжите ми в обратен смисъл, – спирам на една пуста уличка и разтварям чантата. В листчето, което намирам на точно установеното място, са ясно отбелязани посоката и адресът. Затварям чантата и наново потеглям.

Предприятието е нейде зад Порт Клинанкур, обозначено с голяма ръждива фирма „КОЛИ – ОКАЗИОН“. Възрастният мъж в омаслена и избеляла синя престилка наблюдава навъсено маневрите ми, изправен пред входа на мизерната си кантора.

– Не купувам бракувани коли – предупреждава ме той, когато спирам ягуара си пред кантората.

– Не съм продавач – успокоявам го. – Изпраща ме Жак.

Човекът ме стрелва с поглед. После кима:

– С какво мога да ви услужа?

– Да монтирате една част.

– Частта у вас ли е?

Показвам с очи чантата на седалището.

– Къде искате да я монтирам?

– Под шасито, до резервоара.

– Ще стане.

Човекът сяда на волана, откарва ягуара ми над циментовата шахта, после слиза от колата и се намъква в шахтата.

– Ще стане – повтаря той, когато отново излиза на повърхността. – Не е толкова изгнила, колкото изглежда.

Докато човекът търси подходяща металическа кутия, където да помести моята „част“, и по-късно, додето завинтва кутията под шасито, една млада жена на два пъти подава любопитно глава от пристройката до кантората. Жената е с пъпчиво лице и с навити на телове коси и вероятно е смаяна от факта, че някакъв клиент е сбъркал пътя си насам.

– Жена ми е – промърморва успокоително стопанинът.

Той се оказва по-ловък от очакваното. Подир половин час кутията с „частта“ е надеждно завинтена на шасито. Решавам да използвам случая, за да свърша и една друга работа. Влизаме в кантората и преди да платя, обяснявам в какво се състои тая работа, като вадя от джоба си мазуера и пълнителите. Човекът повторно кима. Той донася отнякъде нова кутия за масло „Шел“ и като дърпа силно, изважда капака, очевидно предварително пригоден да бъде изваждан. После завива пистолета и

пълнителите с конци за бърсане, натъпква ги в кутията и отново поставя капака.

– Оставете я да се въргала в багажника – така никой няма да ѝ обърне внимание.

Което и правя, след като уреждам сметката. Запалвам мотора и вдигам ръка за поздрав. В тоя миг жената с навитите коси отново подава пъпчивото си лице, вероятно за да получи своята част от поздрава.

Докато лавирам с ягуара по булевард Орнано, мисълта за Сен Мартен продължава да ме човърка. Най-сигурното е да хвана под прицел Милко и той сам ще ме докара на буксир до мястото на срещата. Но аз не знам къде живее Милко, нито вярвам да се могае по това време в кафенето. Тони обаче сигурно е там и понеже той е вторият участник в срещата, значи, може да ми свърши същата работа.

Влизам в рю дьо Паради и установявам, че черната симка на Тони е гарирана на обичайното си място. Задминавам колата, вмъквам се в първата напречна улица на заден ход и гарирам ягуара зад някакъв обемист шевролет, тъй че да бъде готов при нужда веднага отново да влезе в рю дьо Паради, след което слизам да се поразтъпча.

– Най-после един приятел! – посреща ме Тони, когато към пет часа надниквам „при българина“.

Той седи, както винаги, пред чаша с нещо за пиене, но не е на градус. Поръчвам си чаша бира и сядам при него.

– Разбирам, братче, защо си сам, но не мога да ти помогна – смига ми съчувствено Тони.

– Само че аз не разбирам това, дето ти го разбираш – отвърщам аз и запалвам от „зелените“.

Човекът е такова особено животно, че свиква с всичко, дори и със „зелените“. Струва ми се даже, че вече не бих могъл да помириша друг тютюн.

– Не се прави на по-глупав, отколкото си всъщност – промърморва Тони. – Научихме вече, че Кралев я е отгъкнал под носа ти. И че за да се утешиш, ти си се присламчил към някаква францужойка... една такава едра и чернокоса... ама не като нашата...

– И ти ги измисляш едни...

– Тук, братче, всичко се знае... Нищо, че Париж е голям град... И колкото по-бързо го разбереш, толкова по-малко глупости ще вършиш.

– Това за Кралев ти го измисляш – казвам аз кисело, макар че в момента Кралев ме занимава толкова малко, колкото и Лида.

– Измислям ли? Че ако беше се отбил тук на обед, сам щеше да

видиш как си гугукаха двамата ей на онази маса. А после Кралев я заведе да я гощава в Елзаската бирария. Каквото щеш приказвай, но нашият Кралев си го бива. Науми ли си нещо, непременно го постига.

– Измислици! – повтарям. – Кралев не е женкар. Злобата му пречи да мисли за жени.

– Не е женкар, прав си – съгласява се Тони. – Ама когато такъв като него пламне, гледай, братче, да бъдеш по-настрана. Такъв пламва веднаж в живота си и чудо може да направи, ако някой му се изпречи на пътя.

Ние продължаваме още малко тоя разговор, като аз давам вид, че клюките около Лида не ме засягат, но го правя тъй, та Тони да помисли, че се преструвам, макар че всъщност всичко това действително не ме засяга особено. Постепенно обаче установявам, че събеседникът ми също не се интересува твърде от туй, което разправя, и че в действителност мислите му са някъде другаде. Изглежда, наистина нещо важно се е случило или предстои да се случи, щом на Тони даже не му се и пише.

Към шест часа, както и очаквам, той урежда сметката и става под предлог, че искал да се прибере да дремне. В заведението няма други българи освен нас двамата, ако не се брои собственикът, потънал в сметките си на касата. Това ме освобождава от необходимостта да прибегвам до сложни маневри. Две минути след като Тони е излязъл, аз също излизам, обикалям през съседната улица, сядам в ягуара и като запалвам мотора, зачаквам черната симка.

Да следиш с кола човек, който допуска, че може да бъде следен, е главоболна работа. Но да го следиш с кола, която той добре познава по вид и която може да се отличи от триста метра, е направо глупост. За жалост, поради липса на избор аз съм готов да извърша тъкмо тая глупост, когато ненадейно виждам Тони да пресича пеша уличката и да се насочва в посока, обратна на Сен Мартен. Почаквам в ягуара една минута, за да дам на пешеходеца необходимия аванс, после слизам и го последвам.

Това, че Тони е зарязал колата си и че върви в посока, противна на Сен Мартен, може да се дължи на различни причини. Тръгнал е да купи нещо или да свърши някоя своя работа преди срещата. Решил е да иде на уреченото място с такси, а не със симката си. Иска да направи малка проверка, за да разбере не е ли случайно под наблюдение. Преди срещата с Милко има някаква друга среща. Няма никакво намерение да се явява на мястото, което сам е определил.

Додето се движа край върволицата гарирани коли, които ми служат

отчасти за прикритие, и наблюдавам малката фигура в далечината, аз механично размислям по тия възможни причини и елиминирам някои от тях. Ако е имал да прави покупки или нещо от тоя род, Тони би изпълзувал целия си свободен следобед, а не би ги оставил за последния момент. Ако иска да провери дали не е следен, той би излязъл много по-рано, за да има достатъчно време да направи проверката си и да се отскубне от преследвача. Ако не желае да се явява на уреченото място със симката си, той има достатъчно време да я гарира по-далече и да отиде до мястото пеша. Остават, значи, последните две възможности, втората от които всъщност ми се вижда доста невероятна.

Тони върви бързо и уверено напред, като само веднаж се оглежда встрани. Но това е при пресичането на фобур Поасониер и той може би се оглежда, за да види не иде ли кола. Така или иначе, аз съм твърде назад, за да бъда забелязан, толкова назад, че когато Тони приближава оживения кръстопът, дето Шатофьон влиза в Лафайет, налага се да ускоря крачки, за да не изтърва моя човек.

Наближава шест и половина и навалицата по централните улици е твърде голяма. Откривам с мъка Тони сред множеството, което изпълва левия тротоар на Шатофьон, и забързвам нататък. Стигаме площада Кошут и тук ненадейно Тони изчезна в един миг, когато е само на двадесетина метра от мене.

В подобни случаи е лесно да изпаднеш в паника при мисълта, че си изгубил безвъзвратно своя човек, да спреш насред улицата и да почнеш да се оглеждаш насам-натам като последен глупак. В момента аз съм само на косъм от подобно състояние, но се овладявам и влизам в кафенето, разположено на ъгъла. Оттук мога да наблюдавам добре площада, без особен риск да бъда забелязан. Тони беше твърде близо до мене, за да е имал възможност да свие в една от следващите улици или да прекося площада, значи, би трябвало наново да се появи, освен ако е хлътнал в някоя известна му отпреди сграда с двоен вход.

Пускам 20 сантиметра в автомата до витрината и давам вид, че играя, като наблюдавам внимателно площада, и по-специално левия тротоар. Минават пет минути. После Тони ненадейно се появява на няколко крачки от кафенето, застава на бордюра и като се оглежда бегло, пресича улицата. Той е излязъл от съседната антикварна книжарница и държи в ръката си някакъв криминален роман от „черната серия“, факт, твърде забележителен, тъй като Тони не би прочел дори и един криминален роман, освен ако му се заплати добре за това усилие.

Оставям моя човек да свие по фобур Монмартър и отново тръгвам

подире му, като поглеждам пътем антикварната книжарница. Тони очевидно я е използвал като наблюдателен пункт, за да следи през задръстената с книги витрина околната панорама. Когато прекосявам улицата и влизам във фобур Монмартър, виждам, че Тони завива по рю Сен Лазар. Аз правя същото, и то тъкмо навреме, за да установя, че той изчезва във входа на някакъв малък хотел.

Щом е влязъл в хотел, значи, ще трябва да чакам, а вече е точно шест и половина. Но ако чакам тук, ще изпусна срещата на Сен Мартен, а аз много държа да бъде на тая среща, макар че тя не е дадена на мене. Влизам в един вход, за да не мога да бъде видян от хотела, и додето премислям по-нататъшните си действия, зървам по отсрещния тротоар да се движи една позната фигура. Фигурата е импозантна и свръхчувствена, с едри бедра, опъващи при движението си лимоненожълтата лена на рокля, и с внушителен бюст, изпреварващ поне с 15 сантиметра собственицата си. Това е самата Мери Ламур, която в тоя момент стига входа на хотела, оглежда се хитро и бдително на всички страни, подир което влиза.

Излишно е да чакам повече. Тръгвам обратно към площада и спирам до пищата за таксита, но се сещам, че в тоя час автомобилното движение е тъй претоварено, че с кола едва ли ще стигна по-бързо, отколкото пеша. Наблизо е станцията „Льо Пелтие“ и аз се спускам стремително по стълбището, като ловко се провирам в навалищата, оставяйки без внимание сипещите се подире ми ругатни.

Долу на перона е шумно и душно като в баня и облицовката на белите плочки блести също като в баня през мъгливите ореоли на флуоресцента. Наблъсквам се в първия пристигнал влак и въпреки напора на навалищата успявам да се задържа близо до изхода. Слизам на Шосе д'Антен и се прехвърлям на друг влак в посока Републик. Наоколо ми се притискат хора с уморени лица, замислени за всекидневната си работа, за това, че трябва да се купи мляко за вечеря или да се приберат децата от градината, докато аз разсъждавам върху обстоятелството, че ако Тони не смята да се явява на срещата, значи, на срещата ще се яви друг, който е имал интерес временно да остане в сянка.

Най-важното и най-неясното в момента си остава значението на името Сен Мартен. Ако се касае до някоя от улиците със същото име, мисията ми е съвсем безнадеждна, защото нямам никакво време да ги обхождам. Само фобур Сен Мартен е дълга повече от километър. Но една среща никога не се определя с простото споменаване на някоя улица, дълга повече от километър. Ако пък срещата е на самия кръстопът,

Милко сигурно щеше да каже Порт Сен Мартен. Най-вероятно е срещата да е определена на спирката Сен Мартен, защото срещите в тоя град обикновено се определят по спирките. Така или иначе, единствената ми възможност е да наблюдавам спирката, като остава открит въпросът – под земята ли ще бъде срещата, или горе на улицата.

Влакът гърми из подземните проходи от станция до станция. По стените на тунелите се редят натрапливите жълтозелени надписи ДЮБО... ДЮБОН... ДЮБОНЕ... прославящи едноименния аперитив. По стълбищата на пероните се движат гъсти навалици. Монмартър... Бон Нувел... Страсбур – Сен Дени. Следващата спирка, ако може да се вярва на окачената във вагона схема, е Сен Мартен. Залавям се за вратите, готов за слизане. Влакът гърми в тунела, после стремително се изравнява с перона на станцията Сен Мартен и след миг също тъй стремително я отминава, отнасяйки ме към Републик.

* * *

Имаше нещо подтискащо, почти зловещо в тая пуста станция, вероятно отдавна затворена по неизвестни съображения за пътниците. Безлюдните, потънали в прах перони, купищата циментови торби и железария, почти изтритите от времето афиши за някакъв филм на Бинг Кросби, мъждивата светлина на няколко самотни жълти крушки – от всичко лъхаше самота и запуснатост.

Аз обаче не съм толкова впечатлителен, особено ако обстоятелствата не го налагат, и затуй когато слизам на оживения кей на Републик, мисля главно по това, че трябва час по-скоро да се върна на Сен Мартен пеша и че ако една станция е затворена за движението, това едва ли е пречка тя да бъде място на среща.

Когато стигам най-сетне до пустото стълбище с тривиалната каменна бариера и с обградения в ръждива сецесионна рамка надпис Метрополитен, часът е седем без десет. Надзъртам към подземния вход. Той е заграден с плъзгаща се решетка, но решетката не е дръпната до края. Това ме озадачава. Значи, срещата под земята също не е изключена. И може би ако тая среща е от по-особено естество, тя ще стане именно там, под земята.

Оглеждам се бегло и като установявам, че никой от минувачите не ми обръща внимание, слизам по стълбището, минавам през оставения отвор, блъскам люлеещата се врата на входа и влизам в подземния коридор. Коридорът е полутъмен, осветен едва-едва от редки лампи. Хладно е. Мирише на мухъл и влага. Стъпките ми кълтят тъй силно върху

цимента на прохода, че тръгвам по-бавно. Стълбището към кея също е пусто и едва осветено. На перона няма жива душа. Далеч, вляво по тунела, се носи усилюващият се трясък на приближаващ влак.

Изоставената станция вероятно служи за склад. Върху кея са натрупани добре подредени една върху друга торби цимент. В дъното на перона са наблъскани няколко големи дървени каси. Насочвам се натам и хлтвам в тъмния ъгъл зад тях тъкмо когато осветените вагони на метрото профучават край кея. Грохотът затихва. Готвя се да продължа изследването на обстановката, но по насрещното стълбище, от което съм дошъл, закънтят стъпки. Това е Милко. Той спира на кея, оглежда се, прави няколко крачки и застава зад камарата от циментови торби. После поглежда часовника си, вади от кесията, която носи, един банан, обелва го бавно и почва да яде.

Ако бях имал време да подреда сандъците, скривалището ми щеше да бъде по-удобно, обаче сега трябва да се задоволя с наличните условия. Празните сандъци са високи повече от човешки ръст и добре ме прикриват, но аз съм принуден да коленича, за да използвам за наблюдение широкия процеп между две дъски в една от касите.

По стълбището отново закънтят стъпки и на перона излиза Кралев. Милко очевидно е изненадан, защото спира да яде и очаквателно поглежда новодошлия.

– Какво, метрото ли чакаш? – произнася Кралев с тръбния си глас, който проехтява в пустото помещение наистина като тръба. – Трябва да ти кажа, че метрото от някое време не спира на тоя кей.

Милко мълчи и продължава да гледа новодошлия.

– Ти може би си мислел, че ще дойде Тони, но на Тони му се случи малко работа, така че разговора ще трябва да го водя аз – продължава Кралев. – Става дума за твоето служебно положение...

Милко мълчи, после поглежда банана в ръката си и отново почва да яде, като бавно и някак мъчително преглъща.

– Отпърво смятах, че работиш само за нас – подхваща пак чернокошият. – После разбрах, че работиш и за французите...

– Не работя за французите – отвръща тихо Милко, като спира да яде.

– Разбрах го, когато събщи на французите, че се готвим да ликвидираме Бобев – продължава Кралев, сякаш Милко нищо не е казал. – Ти беше повикан у Бобев едва в последния момент от Тони и не дойде именно затова, защото ако беше дошъл, нямаше да имаш възможност да ги предупредиш. Ти си единственият, който знаеше за срещата и не

дойде... Ти си единственият от нас, който би могъл да предупреди французите...

– Казах вече защо не дойдох – възразява спокойно Милко и някак машинално вади нов банан. – Направих малка катастрофа с колата.

– Катастрофата ти си я направил после, за да си изфабрикуваш оправдание. Ти си единственият от нас, който би могъл да предупреди французите...

– Не съм предупреждавал никого – отвръща Милко тихо и все тъй машинално почва да бели банана.

– Значи, работиш за нас, работиш за французите, а сега се оказва, че работиш и за българите... Имам предвид българското разузнаване.

Кралев замълчава и поглежда Милко в упор. Милко отхапва от банана и бавно преглъща.

– Отговаряй де! – изръмжава чернокосият.

– На глупави обвинения не отговарям – отвръща Милко, като спира да яде. – Аз също мога да те обвиня, че работиш за пет-шест разузнавания, но ти ще искаш и да го докажа.

– Не бой се: по отношение на тебе всичко вече е доказано. Антикварят на Сен Жермен, това припомня ли ти нещо? Ами черният подвързан том, третият от дясно наляво върху лавицата? „Персийски писма“ на Монтескьо... Само че между персийските писма се оказа и едно твое... Тайнопис, разбира се, но ние не пасем трева...

В тунела се чува засилващ се грохот, обаче Кралев не обръща внимание. Той и Милко са скрити от линията с купчината циментови торби. Грохотът преминава в трясък и край перона профучават вагоните на метрото, като хвърлят мигновени светлини върху мрачния пращен кей.

– Ти сигурно ще искаш и веществени доказателства – изръмжава присмехулно Кралев, след като трясъкът заглъхва. – Ето ти и веществените доказателства!

Той вади с два пръста от малкото си джобче тънко листче и го вдига със същия този нагъл обвинителен жест, с който няколко дни по-рано бе развявал под носа ми късчето фотографска хартия.

– Аз лично го набарах! – обявява самодоволно Кралев. – Дълго трябваше да те следя, но го набарах. И сега съм пратен да си уредим сметките... Да ти видя сметката, ако нямаш нищо против...

Той поставя обратно листчето там, отдето го е извадил, и слага ръка в джоба на панталона си. Милко следи движението на Кралев, като продължава да държи в ръце кесията и недоядения банан.

– Има, разбира се, възможност и да ти се размине – забелязва

Кралев, без да вади ръката от джоба си. – Но за да ти се размине, трябва да се разкриеш, и то веднага. Да кажеш докрай, още тук!

– Значи, все пак има една възможност – промърморва тихо Милко, така че едва го чувам. – А какво ще получа в замяна?

– Живота си, какво друго! Не ти ли стига?

– Не стига – отвръща все тъй тихо Милко. – Виж, ако добавиш и нещичко по операцията „Незабравка“, тогава може да се споразумеем.

– Готово! Незабравката е хей тука, специално приготвена за тебе – изръмжава Кралев, като размърдва ръката в джоба си. – Ще говориш ли, или...

В далечината отново се надига грохотът на приближаващ влак.

– Почни първо ти, пък после и аз може да кажа нещо – отвръща спокойно Милко.

Грохотът се засилва и преминава в трясък. Двамата стоят един срещу друг зад торбите цимент, като чакат шумът да стихне. Влакът профучава край пустия перон. През осветените прозорци се мяркат хора с мрежи в ръце, момиче, което чете някаква книга, стара жена с детенце на коленете...

В този миг виждам, че Милко се навежда, сякаш готов да коленичи, после се извива безсилно настрана, изпуска кесията с бананите и пада на цимента. Кралев прибира пистолета в джоба си и почти тичешком се спуска към изхода.

Излизам от скривалището си и приближавам до падналия. По ризата на Милко вече е избило широко кърваво петно. В мъждивата светлина лицето на човека е странно бледо, с широко отворени очи, насочени към избелелия афиш на Бинг Кросби. Едната ръка е неудобно свита под гърба на мъртвия. Другата още стиска недоядения банан.

* * *

Късно вечерта минавам край „кафенето на българина“ на път да прибера колата си. Блесналото в неона и огледалата си помещение е празно и аз се готвя да отмина, когато зървам на масата в ъгъла, там, дето седят гостите на съдържателя, Тони.

Тони е облакътен пред чаша мартини, сякаш дълбоко замислен за нещо, макар че едва ли е способен да мисли за каквото и да било, тъй като е съвсем пиян. Очите му са размътени и блуждаещи, а тютюневите му пръсти машинално се ровят в косата му.

– А, най-послед един приятел – избъбря неясно той, като ме вижда да се приближавам. – Един приятел, в една такава черна вечер...

– Защо черна вечер? – питам сухо, като се изправям до масата.

– Ами ти не чу ли? Милко е убит... Преди два часа го открили захвърлен на някаква станция... Комунистите са му видели сметката... Сядай де...

– Значи, наистина останахме седем – измърморвам, като сядам.

– Засега, да... Седем... лошо число... Но има изгледи да останем и шест – казва мрачно Тони, като едва обръща езика в устата си. – Гледай, братче, и теб да не те изгървем... – Той вдига натежалата си глава и извиква към дремещия зад тезгяха келнер: – Гарсон, още две мартини!... За бог да прости!

ШЕСТА ГЛАВА

– Какъв дявол те води насам? – пита Франсоаз, като ме въвежда в антрето, но спира тук и ми отправя недоволен поглед.

– Скъпа моя, дойдох да те покания на обед.

– Аз и без тебе мога да ида да се наобядвам. Което всъщност тъкмо се готвех да сторя.

Тя наистина е облечена за излизане – рокля от скъпо имприме на черни и бели цветя и дълги бели ръкавици. На тая жена всички цветове ѝ отиват.

– Чаках те да дойдеш не днес, а снощи – напомня Франсоаз, като ме гледа все тъй недоволено.

– Не бях в състояние. Един от Центъра го убиха.

– Знам това – отвръща тя безучастно. После добавя: – Добре де, влез все пак. Щом и тъй си дошъл...

Влизаме в студиото. Франсоаз ми посочва с очи едно кресло и се отправя към ценния мебел да приготви нещо за пиене.

– Значи, елиминирането започна – казва тя, като поставя на масичката две чаши рикар и кофичка лед. – Само че започна не тъй, както ти го очакваше. Впрочем това не ме учудва.

– Вината не е моя.

– Откъде да знам. Вчера ти доставих пистолет, а шест часа по-късно един твой колега бива намерен мъртъв, повален с няколко куршума от същия калибър.

– Милко не ми е направил нищо, за да го убивам.

– Мисълта ми е, че може да си мерил Кралев, а да си съборил него. Когато човек борави за пръв път с оръжие...

– Остави тия безвкусни шеги.

Отпивам от чашата си и запалвам цигара.

– Това номерът на напрежението ли е? – пита Франсоаз, като също взема една от своите „сини“.

– Напрежението тепърва ще дойде – казвам. – Франсоаз, аз присъствувах на това убийство.

– Много интересно – забелязва небрежно чернокосата. – Затова ли заемаш тия важни пози? Разказвай де, какво чакаш!

Разправям накъсо за станалото. Пропускам само един или два момента, които засега не са ясни и на мене и тепърва трябва да бъдат

уточнени. Франсоаз ме слуша с безучастно лице, като пуши и гледа замислено към терасата.

– Въз основа на твоите свидетелства можем да задържим Кралев – казва жената, когато свършвам.

– И да развалим всичко – добавям аз.

– Именно. Но понеже ние не работим в Палатата на правосъдието, няма да го направим. А защо вчера не ме уведоми за подслушания разговор и за проектите си?

– Защото не съм му отдавал такова значение. И защото не си ми казала да те уведомявам за всяка дреболия. Ако те бях уведомил, ти щеше да кажеш: добре, действуйвай.

– Сигурно.

– И щеше да се получи същото.

– Сигурно.

– Затова по-добре би било, ако ти ме беше уведомила своевременно. Нямах понятие, че Милко, е работел за вас.

– Не е работел за нас. Правил ни е дребни услуги, както много други емигранти, но не е работел за нас.

– Нито ви е уведомил за проекта да бъде ликвидиран?

– Уведоми ни. Но това е тъкмо една от дребните услуги, които хора като него правят, за да бъдат в добри отношения с полицията.

– А имате ли сведения да е работил за българите?

Тя поклаща отрицателно глава.

– Също не. Макар че, както проверих тая заран, известно време са съществували подобни съмнения. Той е дошъл тук преди няколко години по някаква специализация, после е попаднал под влиянието на емигрантите и е отказал да се върне в страната си. Но понеже не е имал сериозни причини за оставането си, известно време е бил под съмнение.

– Не е толкова важно – казвам. – Да оставим мъртвите в покой и да се върнем към живите. Тия справки, дето ти ги исках, ми са вече крайно необходими.

– Не се вълнувай, готови са – отвръща чернокосата и посяга към чантата си. – Ето ти ги справките, върху официални бланки, подпечатани и подписани. Твоят Димов наистина добре е скубел американските си шефове. Излиза, че ти напразно се дърпаш от тях...

– Франсоаз – прекъсвам я, като прибирам бланките, – необходимо е да се направи запис на един разговор.

– Какъв разговор?

– От любовен характер.

- Умирам за такива разговори.
- Няма да ти създаде удоволствие, защото ще се води на български.
- Къде?
- В хотел „Сен Лазар“.
- Кога.
- Днес, утре, друг ден – не знам точно.
- По кое време?
- Вероятно следобед, някъде към пет или шест часа.
- Добре. Ще екипираме още днес стаята. Друго?
- Емблемата „скорпион“. С целия комплект.
- Готова е. Ще я получиш. Друго?
- Да вървим да обядваме.
- На тебе човек нищо не може да откаже – въздъхва тя. – Особено при положение, че умирам от глад.

* * *

– На разходка ли сме тръгнали, или се надбягваме? – промърморва недоволно Младенов, като хвърля поглед към циферблата за скоростта.

Ние летим по авеню дьо женерал Льоκληр с малко повече от сто и тридесет километра в час, а един политически лидер е длъжен да мисли за живота си.

– Струва ми се, че ни следят – обяснявам аз, без да вдигам крак от педала на газта.

– Не е възможно. Младенов не може да бъде следен!

– Може – възразявам кротко. – Също както и всеки друг. Тия типове не си поплюват.

До този момент аз още не съм сигурен, че ни следят. Но когато поглеждам в ретровизьора, откривам, че черният ситроен, набрал скорост, наново се показва далеч назад при кръстопътя на Алезиа. Намалявам малко, за да пресека булеварда Брюн, минавам Порт д'Орлеан и натискам до края педала на газта.

– Ако наистина ни следят и ако така ще препускаме, по-добре да се върнем – забелязва нервно старецът.

Но след като едва съм успял да го изведа от дома му, аз не мисля да го изтървавам тъкмо сега.

– Не бой се, няма да препускаме. Ще вървим на мач. Потрай още няколко минути само.

Обещанието, че ще вървим на мач, не предизвиква никакъв ентузиазъм у Младенов, но това за него е все пак по-добро от перспективата да

бъде обезобразен или убит при най-малко трепване на ръката ми върху кормилото. Всъщност сто и четиридесет километра не е някаква фантастична скорост за един ягуар, но когато този ягуар е с разнебитена и вибрираща каросерия като моята, скоростта става доста осезателна.

Поглеждам пак ретровизьора и в момента, в който черният ситроен наново се показва в далечината, завивам рязко към стадиона „Буфало“. Три минути по-късно вече гарирам бракмата си сред множеството коли и подбутвайки леко Младенов, го въвеждам в тътнещия от виковете на продавачите стадион. Който иска, може да ни потърси тука, в компания на двадесет хиляди души.

Разходката със стареца бе предварително добре обмислена и аз бях имал идеята за в случай, че ни преследват, да взема два билета за „Буфало“, защото твърде много държах разговорът ми с Младенов да се състои още днеска. Предварително купените билети са ни осигурили места в добър сектор – близо до пистата и далече от входовете. Ако някому би хрумнало да се присламчи към нас, той ще бъде забелязан още отдалеч, без да говорим за стотиците ругатни, които ще пожъне, додето ни наближи.

Стадионът е претъпкан с народ. Десетки продавачи звънко и напевно рекламират своите ментови бонбони и замразени шоколади. Микрофоните леят върху множеството някакъв дрезгав туист. Неиде наблизореват и вият безмилостно форсирани мотори. А над цялото това стълпотворение едно огромно женско лице с ослепителна усмивка ни внушава, че препаратът „ПЕРСИЛ“ изпира най-бяло, като че ли множеството тук се е събрало, за да пере.

– Това май не е футболен мач – произнася Младенов с тон на познавач, когато заемаме местата си.

Мисълта, че все пак е оживял при такова бясно каране, е създала у стареца приятно оживление.

– Стоккар – обяснявам късо. – Международен мач Франция-Белгия.

– И за да се отърва от добавъчни обяснения, запитвам:

– Лида май не беше в къщи, а?

– Излезе с Кралев. Това момиче още не може да се аклиматизира. Само ядове бера с него.

– Че какви ядове?

– Как какви? Бях я поверил на тебе, отскубна се... Е, това как да е: ти още своите дертове не си оправил, не ти е до женитба. После уж нещо с Милко се сдружи, но она си беше хапльо и добре, че беше хапльо, та нищо не излезе. Сега пък се дърпа и от Кралев. Ти можеш да мислиш

каквото си щеш за Кралев, но това е сериозен човек и намеренията му са сериозни, а моята така се държи с него, като че ли не е мъж, а ламя стоглава.

– Е, нали излизат заедно? Какво искаш повече?

– Излизат... Трябва аз да кресна, та да излязат. И то след плачове и сцени в кухнята. Като че е решила цял живот да лежи на гърба ми!

Старецът замълчава и поглежда разсеяно към плаца. Огромното място е обиколено от широка удобна писта, но днес, изглежда, тая писта няма да бъде използвана тъкмо защото е прекалено удобна и твърде близо до амфитеатрите. Следва втора вътрешна писта, неравна и разкаляна, заградена тук-там от бариери – празни бензинови варели, автомобилни гуми, купища пръст... В този момент на плаца в две дълги редици излизат с пукот и трясък състезателите.

– А, това май ще бъде автомобилно надбягване – промърморва Младенов. – Надбягване на таратайки.

– Нещо от този род – отвръщам късо, защото нито знам, нито се интересувам особено какво е това „стоккар“.

Навлезлите в стадиона коли са наистина таратайки в точния смисъл на думата. Това са ветерани от всякакви марки – пежо, рено, ситроен, олдсмобил, шевролет и дори един огромен допотопен пакард. Макар очукани и разбити до невъзможност, те имат празничен вид, защото наскоро, вероятно вчера или тази заран, са баданосани с обикновен бояджийски лак. Колите на единия тим са небесносини, а на другия бели.

– Значи, такива работи – казвам аз неопределено, додето колите на двата екипа се групират от двете страни на централните трибуни. – Ами какво се установи по убийството на Милко?

– Какво има да се установява? – вдига вежди Младенов. – Комунистите са го пречукали, ясно е. Решили са, изглежда, да пристъпят към разгромяване на Центъра. Тия хора не подбират средствата.

– Ти това вярваш ли го, или го разправяш само тъй, за пропаганда?

– На теб ще седна да правя пропаганда! Не усещаш ли накъде вървят работите?

– Усещам. Работите наистина вървят към разгром на Центъра, но не от комунистите, а отвътре.

– Ти пак ще изкараш, че всичко е работа на Димов и Кралев.

– Именно. Само че аз не си измислям, а просто наблюдавам фактите, които ти пропускат.

– Е, да. Младенов спи...

– Приспиват те. Особено напоследък здравата те приспиват: „Бай

Марине, тъй, бай Марине, инак.“ И само това, че така старателно те приспиват, би трябвало да те разтревожи. Голямата упойка се прави преди голяма операция. Готвят се да ти ампутират главата.

– Такива работи не се говорят – казва нервно Младенов.

– Ти остави, дето се говорят, ами някои ги и вършат. Защо, мислиш, го унищожиха Милко?

На разкаляната писта са се строили един бял и един син екип от по шест коли. Пред тях е спряла кола, боядисана в бели и червени линии, сякаш някаква зебра от особена порода. В тоя миг зебрата потегля, като пронизително засвирва със сирената си, а зад нея се втурват колите на двата отбора, притискащи се и напираси напред, но задържани за момента от зебрата. Внезапно червено-бялата кола свива рязко встрани и излиза от пистата, като дава свободен път на двата екипа. Таратайките се юрват по разкаляния път, като всяка гледа да изпревари другите и същевременно да пречи на най-близката противникова кола. Започва взаимно блъскане и удряне на брони и калници, на предници и задници при невъобразимия трясък на моторите и екзалтирания вой на публиката.

– Ти знаеш ли кой го е унищожил Милко? – вика Младенов на ухото ми.

– Знам кой и защо! – изревавам аз в отговор. – Милко ни симпатизираше и показа, че е на наша страна, затова го унищожиха. Оня ден се счепка с Кралев: „Стига, вика, тия анонимни статии! Нека уводната статия да бъде от Младенов! Голямо име, голям авторитет!“ Кралев прехълтя. И му видяха сметката...

Версията ми не е съвсем измислена. Милко наистина недоволствуваше срещу анонимните статии и във връзка с броя, който беше под печат, бе казал на Кралев, че едно списание не може да се прави само от анонимни материали.

Грохотът около нас се засилва. Една от сините коли изхвърква от пистата и се преобръща. Натам се затичват хора с бели престилки. Някакъв белгийски плимут също се обръща и се запалва. Шофьорът едва успява да изпълзи от кабината. Останалите таратайки продължават да летят в зигзаг, да се гонят и да се блъскат с изпочупени врати и дрънчащи по терена полуизкъртени брони, с течащи радиатори и резервоари, като вдигат невъобразим шум и бълват облаци дим.

– Ако е само за това, щяха просто да го разкарат! – изкрещява ми Младенов.

– Нямахте как. След като разкарат мене, не могат да разкарат и него. Още повече Милко не е единак като мене, има връзки сред

емигрантите, ще се разчуе... Така е по-хитро: разкарват мене, очистват Милко и джиросват убийството му на комунистите, а после идва и твоят ред и контраата ще остане пак у комунистите. Така статуквото ще се възстанови. Да възстановят статуквото, това искат те, бай Марине! Да си плетат кошницата, както преди, и никой да не им пречи! – викам аз в ухото на стареца.

Шумът е такъв, че никой наоколо не ни чува и не ни обръща внимание. Публиката реве и подскача от местата си, като окуражава самоизтреблението на пистата, додето ние с Младенов си разменяме викове по едно друго самоизтребление, по-малобройно, но по-безогледно.

– Те не могат да имат нищо срещу мене – упорствува старецът. – Засега аз съм с тях и нищо не им преча.

– Пречиш им с това, че съществуваш, че си една голяма фирма, каквато те никога няма да бъдат, че американците държат на тебе, макар че голямата пара отива у Димов. Затова Димов и Кралев ще те унищожат, защото, докато си жив, ти винаги ще бъдеш заплаха за тях. Сега те имат само парите, а като те ликвидират, ще имат и пълната власт!

– Какви пари бе! Какво все за тия пари говориш! – почва да се сърди Младенов, който при думата „пари“ винаги става нервен.

– Ще ти кажа, не бързай! И ще ти докажа! С факти и документи.

Първото състезание от двадесет и четири тура е към края си. От дванадесетте таратайки са останали в движение само две – едно бяло пежо и едно синьо такси ситроен. В последния тур обаче излизат от строя и изхвърлен на един завой пакард успява да се размърда и на заден ход се блъска в пежото, като го преобръща. Френският екип излиза победител, макар и с един единствен представител.

Над стадиона ляга относително затишие. Линейки и влекачи летят по плаца и разчистват терена. Крясъците секват. Забръмчава монотонният шум на спокойните разговори.

Изваждам от джоба си банковите бланки и с небрежен жест ги подавам на Младенов:

– Ти ония дни ми каза, че всичко си проверил, но хвърли все пак едно око и на тия извлечения.

Младенов преглежда бързо бланките, после ги прочита още веднаж, по-внимателно:

– Не може да бъде...

– Е, хайде сега: „Не може да бъде.“ Сякаш не виждаш, че това са официални документи. Освен оная сметка, дето ти я знаеш, Димов има още две други, където всеки месец си внася тайните възнаграждения.

Така че ти си горе-долу прав: и двамата еднакво получавате, само че неговото е умножено по десет...

Бях разчитал, разбира се, че бланките ми ще произведат известен ефект, но не в такава степен. Лицето на Младенов е станало постепенно пръстеносиво, устните му са посинели, очите му са се налели с кръв.

– Той ще ми плати за тая работа... Даваш ли ми ги тия документи?

– Ами че те са за теб. Само искам да те предупредя: не прави глупости! Атмосферата в момента е такава, че и при най-малкия бунт от твоя страна тутакси ще те ликвидират. Разбери го веднаж завинаги, бай Марине: ще те ликвидират, без да им мигне окото!

Младенов прави опит да размисли, като се бори с яростта си. После ми подава бланките:

– Добре де, држ ги у себе си. В такъв случай какво да правим?

Двадесет и четири коли, скупчени подир червено-бялата зебра, в тоя миг ненадейно потеглят, като огласят стадиона с трясъка на моторите си.

– Ще ти кажа какво да правим – изревавам аз. – Всичко съм намислил... И бъди сигурен, че не те нас – ние тях!

Тоя път състезанието е истински разгул на разрушението. Колите са тъй нагъсто, че повече се блъскат, отколкото напредват и над синьо-бялото стадо се вият облаци бензинов дим. Понякога някоя таратайка успява се откъсне, но тутакси бива сподирена от няколко други, които й пресичат пътя, удрят я отзад и отстрани, дордето не я изхвърлят зад някой завой. Публиката неистово реве, размахвайки ята от вдигнати ръце, чадъри и шапки.

– Няма ли да тръгваме? – мръщи лице Младенов. – Наду ми се главата в тая лудница!

– Няма как да се измъкнем. Ще трябва да почакаме до края.

И ние продължаваме да седим сред множеството, замислени по своите работи, докато на плаца пред нас бедните наемници, стиснали воланите, се борят за престижа и живота си, давят се в отровния бензинов дим, преобръщат се и пълзят от пламтящите коли.

* * *

В малкото кафене на Монруж има само няколко души местни пиячи, застанали до тезгяха. Масите пред кафенето са празни. Шосето се вижда достатъчно добре, за да забележим отдалеч всеки новопристигащ.

– Първо – казвам, като отпивам от бирата си – никакви разговори у вас. В квартирата ти има апаратура.

Младенов понечва да изрази нещо като съмнение и негодувание, но аз го спирам с ръка.

– Щом ти го казвам, така е. Второ, възможно по-малко контакти с мене. Само аз ще те търся, и то при крайна необходимост. Трето, никакъв намек за съмнение или недоволство от твоя страна. Все едно че нищо не си научил и нищо не е станало.

Дотук Младенов не възразява на съветите ми. Със свойствената си страхливост той приема охотно всяка мярка на сигурност.

– Нашата главна задача е да извадим Димов от строя. Това ще ти осигури първото място. Най-напред обаче трябва да го извадим от кожата му и да насочим злобата му встрани от нас. Довечера, утре или най-късно други ден ще ти донеса един запис. Имаш ли магнитофон?

– За какво ми е? – вдига вежди Младенов.

– Добре, ще ти донеса и магнитофон. Ще повикаш Димов и ще му пуснеш записа. Той ще побеснее, но не срещу теб или мен. Това се иска.

– А като пита откъде имам записа?

– Ще му кажеш, че записът ти е бил донесен от някакъв французин, който се е представил като прислужник в хотел „Сен Лазар“. Казал, че е нещо много интересно за твоя приятел Димов и ти го е предложил за петстотин франка, понеже имал голяма нужда от пари, а ти си го взел за двеста...

– Ами ако Димов не повярва?

– Няма значение ще повярва ли. Можеш да бъдеш сигурен, че като чуе записа, той ще се замисли за съвсем други работи.

– Би трябвало за по-убедително да му поискам тия двеста франка...

– Разбира се. Той ще бъде готов да изплати и повече само за да вземе ролките...

– А какъв ще бъде тоя запис?

– Ще видиш какъв. Нали ще го чуеш... Имай предвид, че това е само първият ход.

– Премислил ли си всичко добре?

– Всичко. До последната подробност. И при всички възможни вариации, бъди спокоен. Може би няма да мине седмица, и ти ще бъдеш начело на Центъра.

Нарочно скъсявам срока, за да вдъхна повече бодрост на стареца. Пред късите срокове и най-малодушният добива кураж, без да прави сметка, че за отиването до оня свят е достатъчна и една секунда.

Но когато се прибирам същата вечер в къщи с току-що купения магнитофон, аз на свой ред добивам известен кураж. На масата в

студиото ме чака една добре опакована апаратура, напомняща радио за кола, а до нея е поставена ролка с магнитофонна лента.

Нагласявам магнитофона и поставям ролката, като си мисля унило за тая моя участ да живея и да се движа като гол под погледите на непознати хора. Подслушват те, дебнат те с коли, влизат и излизат от квартирата ти в твоё отсъствие.

Включвам магнитофона и лентата бавно се завърта:

„Тони, миличък, просто не мога без тебе... По сто пъти на ден изпитвам желание да те имам до себе си...“

Това е мекият похотлив глас на Мери Ламур. След което следва киселата реплика на Тони:

„Ще ми дадеш ли най-последно ония триста франка, дето ми ги обеща, или пак ще си измиеш ръцете с оня глупак Димов...“

И тъй нататък.

* * *

Зловещото предсказание на Тони за втори път се сбъдва. Но следващият поред и този път не съм аз. Следващият е самият Тони.

Погребението се оказва значително по-тържествено, отколкото го очаквах. Подир черната траурна кола, която се движи с една скорост, по-голяма от подходящата за случая, летят още към петнадесет коли, в които освен хората от Центъра са заели места и представители на различни емигрантски фракции. Голямата скръб помирява хората.

Моят стар ягуар се движи най-отзад, като вози само собственика си. Скучно е да пътуваш сам и Младенов вероятно не би отказал да ми прави компания, за да спести парите за такси, но в момента трябва да се пазим от интимности.

Кортежът поема в нестройна върволица по булевард Клиши и свива към гробищата на Монмартър. Операцията по гарирането на колите отнема доста време и създава известен хаос в хода на траурното тържество, но най-последно опечалените успяват да се групират зад катафалката за последното изпращане. Минаваме под широкия железен мост, върху който колите прелитат с делничен шум, и поемаме по главната алея край параклиси, паметни плочи и всякакви изваяния на крилати същества. Тони ще почива в това гробище заедно с Хайне и Стендал.

Когато стигаме съответното място, всичко е вече готово за спуска на ковчега. Все пак някой трябва да произнесе реч. Тая чест се пада по старшинство на Младенов. Застанал в сивата светлина на облачното утро с черния си костюм и бледото си подпухнало лице, старецът

изглежда наистина тържествено печален. Той вдига костеливата си ръка в привичен ораторски жест и обявява, че погребваме нашия скъп и незабравим съратник Тони, но тук се запъва, защото не си спомня презимето на покойния, който цял живот е бил за всички просто Тони. „Тенев“ подсказва му Кралев с тръбния си глас. Да, нашият скъп и незабравим Тони Тенев.

Надгробното слово, отначало малко вяло и разлято, постепенно добива нерв и идейна насоченост. Вероятно вдъхновен от мисълта, че наскоро ще бъде единствен шеф на Центъра и от това, че има около себе си две дузини представители на емиграцията, пред които трябва да блесне, Младенов заговорва за младата и надеждна гвардия от борци, чийто представител е покойният, а също за подвига, героизма и саможертвата, като че Тони е загинал на бойното поле, а не е бил убит от ревнивия си шеф заради една глупава креватна история. Казват се и няколко думи за националните идеали, на които всички ние служим според силите си, за свободата, която рано или късно щяла да огрее над страдащото ни отечество, а също и за това, че всяка подобна загуба, колкото и тежка да е тя, трябва да бъде боен сигнал за още по-тясно сплотяване на редовете. След което към Тони бива отправен апел да спи спокойно и да бъде вечна паметта му.

Може би тъкмо защото е произнесена в добрия стар, проверен от времето стил на 30-те години, речта произвежда известен ефект. Няколкото представителки на нежния пол отронват по една-две сълзи и дори Смока стои с отворена уста и неподвижен като дънер, вероятно смаян от това, че толкова приказки могат да бъдат изприказвани за един кофти човек като Тони.

После се раздава специфичният и еднакъв по всички краища на света тропот на падащите върху ковчега буци и опечалените почват да се разотиват. Най-първо тръгват Димов, Кралев и Младенов, последвани от Гарвана и Смока, а подир тях се заточват представителите на емигрантските фракции. Аз стоя малко настрана, между един кипарис и една обрасла в мъх каменна алегория, и очаквам тръгването на Мери Ламур, за да я сподиря. Но Мери също не бърза и чака да си отидат другите, застанала в сянката на някакъв параклис. Най-сетне, когато всички се изнизват, тя приближава до пресния гроб и крадешком поставя върху пръстта букетчето незабравки, което досега е крила между ръкавиците и чантата си. Трогателно и дискретно.

Когато приближавам до опечалената, едрото ѝ тяло едва не подскача от уплаха.

– Трябва да поговоря с вас час по-скоро и насаме – избъбрям аз.

Жената не изглежда прекомерно смяна от предложението ми, но поклаща глава:

– Изключено. Димов ще ме чака в колата.

– Тогава ще се видим по-късно...

– Къде?

Назовавам един адрес, който едва тая заран съм научил от Франсоаз.

– Кога?

– Подир един час. Може ли?

Тя кима. После се оглежда бдително и отминава към изхода.

Почаквам още няколко минути, за да бъда сигурен, че всички опекадени са се пръснали, след което на свой ред излизам и се отправям към ягуара си, гариран малко настрани, по булеварда.

Квартирата на фобур Монмартър, за която съм получил ключ от Франсоаз, се оказва полутъмно, но уютно апартаментче, добре обзаведено с всичко необходимо, включително – по всяка вероятност – и с подслушвателна апаратура. Последното в момента е за мене без значение, стига подслушвачът да не бъде Димов.

В хладилника на кухнята откривам с приятна изненада бутилка рикар и газирани води. Наливам си една умерена доза от жълтеникавото питие, запалвам една „зелена“ цигара и сядам да откъна в малкия хол. Мебелите в хола са износени, но достатъчно удобни за делови срещи с анонимни лица. Има дори една малиново-червена кушетка, над която е окачена порцеланова чиния с надпис: „Не прави любов в събота, защото няма да има какво да правиш в неделя.“ Уместно предупреждение – решавам на ум, макар днес да не е събота, след което минавам на други въпроси.

Смъртта на Тони бе настъпила вчера следобед, тъкмо един ден след като Димов бе влязъл в притежание на записите. Тони бе почувствувал внезапно прилошаване, додето се черпел с Гарвана в кафенето на българина, а малко след това бе починал. Домашният лекар на хората от Центъра – един емигрант с голяма плешива глава и тъмни очила – бе констатирал сърдечен удар вследствие злоупотреба с алкохол. Тая диагноза бе твърде правдоподобна за случай като Тони и все пак никой не бе й повярвал. Отношенията на Тони с Мери Ламур, изглежда, отдавна бяха публична тайна. Затова всички смятаха, че причината за сърдечния удар се е криела в последната чаша на покойния, която Гарвана му бе донесъл по заповед на шефа си. Така или иначе, никой не мислеше да рови

една история, която не засягаше никого освен потърпевшия и към която властите също не проявиха интерес.

Допивам чашата и поглеждам часовника си просто за справка, защото от жени като Мери Ламур е лекомислено да се очаква точност. Двадесет минути след определения час на вратата се позвънява и аз ставам да посрещна гостенката.

– Едва се измъкнах. Не успях дори да сменя костюма си – обяснява тя, леко задъхана, като оглежда бегло обстановката, вероятно за да провери дали квартирата има будоарен или делови характер.

Жената сяда на дивана, хвърля чантата и ръкавиците си и въздъхва:

– Нашият Димов е станал напоследък един подозрителен...

– Надявам се, че не ви е проследил. При дадените обстоятелства това не е твърде желателно.

– Не бойте се, аз не съм вчерашна – успокоява ме тя.

Тия думи ми припомнят тутакси нейния хитър маниер да се оглежда на всички страни, но аз все пак не съм напълно спокоен. Мери Ламур се обляга на дивана, кръстосва масивните си бедра и ме поглежда с окуражаваща усмивка. Черният костюм, който носи, е строго траурен, но гледката под високо вдигнатата пола малко накърнява скръбното впечатление. Впрочем едрите оголени бедра не ме интригуват особено: не съм по склонните към затлъстяване жени.

– Касае се за вашия живот – казвам аз вместо предисловие.

Мери тутакси отпуска нозе и се навежда напред.

– За моя живот? Искате да кажете...

– Именно – кимам. – Животът ви е в опасност. Причината за смъртта на Тони ви е вече известна, нали?

– Разбира се: сърдечен удар.

– Изглежда, вие сте единственият човек сред емиграцията, който още не е в течение. Тони не умря от удар, а беше отровен. Отрови го Димов или по-точно Гарвана по заповед на Димов.

– Не е възможно...

– Вярвам, че се досещате защо Димов отрови Тони. Остава да ви запозная с някои подробности. Вие сте си правили срещите с Тони в хотел „Сен Лазар“. Обаче разговорът между двама ви при последната среща е бил записан на магнитофон...

– Не е възможно...

– Съдържанието на тоя разговор е било горе-долу следното...

Повтарям по памет по-важните моменти от записа, без да избягвам еротичните реплики на Мери, както и епитетите по адрес на Димов от

страна на Тони. Жената ме слуша, зяпнала почти тъй, както бе зяпнал Смока на погребението.

– Лентата с тоя запис е била предадена от някакъв мръсник на Димов и понастоящем е негово притежание...

– Не е възможно...

– Тая лента именно е причината за убийството на Тони. Боя се тя да не стане повод и за вашата смърт.

Някой друг на мястото на Мери вероятно би ме запитал защо толкова се грижа за съдбата му. Но у Мери подобни съмнения не съществуват. За нея е напълно естествено цял свят да се вълнува за бъдещето на Мери Ламур.

– Той ще ме удуши – прошепва опечалената. – По-ревнив човек от него не съм срещала.

– Може и да ви удуши. Но не веднага. Не по-рано от няколко дни. Ако вие умрете веднага след Тони, това ще събуди подозрение...

– А, добре ме успокоявате!

– Сега не е нужно да се успокояваме, а да вземем мерки. Ако бъдете предпазлива и следвате съветите ми, аз мога да ви гарантирам дълъг живот.

– Какво трябва да правя?

– Ще дойдем и дотам. Кажете по-напред, как стои работата със завещанието?

Мери Ламур ме поглежда подозрително:

– Какво завещание?

– Направил ли е Димов завещанието си във ваша полза? – пояснявам аз.

И като виждам, че погледът на жената става още по-недоверчив, добавям:

– Вижте, Мери: това, което, е ваше по закон, никой не е в състояние да ви го отнеме и никому не бихме позволили да направи подобен опит. Искам просто да знам дали сте осигурена, в случай че с Димов стане някое нещастие.

Жената мълчи известно време, като се взира в острите носове на елегантните си обувки, и напряга мозъчните си гънки. Мислите така ясно се отразяват по овалното простовато лице, сякаш ги гледам на екран. Мери не е съвсем загубена по практическата част и скоро стига до извода, че ако с Димов стане нещастие, тя може само да спечели от злополуката.

– Завещанието отдавна е направено, и то точно по закона – казва

най-сетне опечалената. – Вие за какво мислите съм тръгнала с тоя дъртак? Ами че него за нищо не го бива, освен да ме дебне и да ми трови живота. Отначало ме примамваше с дребни подаръци, после, като видя, че на Мери Ламур такива не минават, кандиса и на завещание. На него, санким, му е все едно. И без това няма други наследници.

– Добре – кимам. – Вие, доколкото знам, ползвате колата му, нали?

– Че как няма да я ползвавам.

– Отлично. Имате ли отделен ключ?

– Нямам ключ.

– Нищо. Още по-добре. От вас засега се иска следното: ще вземете още днес колата под някакъв предлог. Преди да върнете ключа на Димов, ще извадите медалиона „скорпион“ и ще го замените с тоя тук.

При тия думи подавам на Мери Ламур емблемата, доставена ми от Франсоаз.

– Също като неговата! – възкликва опечалената. – Само това ли е?

– Що се отнася до действията ви, засега е само това. Все едно че нищо не е станало, че с никого не сте говорили, че нищо не сте научили.

– Колкото до това, можете да бъдете спокоен. Разбирам ги тия номера, в театъра съм играла.

Тя взема чантата си и поставя емблемата в едно малко отделение.

– И не оставяйте чантата си да се подмята насам-натам.

– Бъдете спокоен. Чантата ми е винаги с мене. А за какво ви е да сменяте този медалион?

– Има значение. После ще ви обясня.

– Гледайте само да не ме удуши. Хване ли го ревността, подлудява...

– Казах ви: не се безпокойте. Следвайте съветите ми и ще живеете до дълбока старост.

– Дай боже по-дълго да бъда млада...

– С вашата физика това не е трудно. Вие сте очарователна жена, Мери! Едра и закръглена, истинска жена!

– Наистина ли? – светва опечалената и отново се обляга, за да оголи бедрата си. – А тук всичко живо налита по скумриите...

– Окачалки за модно бельо – казвам аз презрително. – Извратена работа... А пропо, вие одевете сложихте незабравки на гроба на покойния...

– Аз съм чувствителна до глупост – признава Мери и още повече оголва едрите си бедра.

– Това ми напомня нещо. Не сте ли чували в разговорите между Димов и Кралев да става дума за незабравка?

– Те винаги ме разкарват, когато водят разговор. Във всеки случай не си въобразявайте, че тия двамата ще бъррят за незабравки...

– Май че сте права – кимам аз и поглеждам часовника си. – Мисля, че трябва да тръгваме.

Мери очевидно е готова да остане още някое време, но не възразява.

– Вие също сте ми симпатичен – казва тя с предразполагаща усмивка, като се приближава до мене. – Дотегнало ми е да скучая с разни старци.

Към края на тази фраза огромният бюст на артистката вече се е притиснал до гърдния ми кош. Мери Ламур е един ценен човек, поне за момента. Затова възпирам инстинктивното си желание да я отблъсна и слагам приятелски ръка върху едрите ѝ рамена. Тя обаче не разбира от голо приятелство и в следния миг пълните ѝ устни се долепят до моите.

– Вие ме карате да губя съзнание – избъблям, като я отстранявам леко. – За жалост времената са тревожни и всеки миг е скъп. Какво ще кажете за една среща утре заран към седем пак тук?

– Към седем? Че в седем аз още спя! Среща в седем часа! Само това не бях чувала.

– Обстоятелствата го изискват. Измъкнете се, без да ви усети Димов. Пак тук, разбрано, нали?

– Хубаво – въздъхва Мери. – Но да знаеш, момчето ми, че само за тебе го правя!

Тя е преминала ненадейно на „ти“ и това е още една причина, за да ускоря раздялата.

* * *

– Ще трябва да те оженим, бай Марине – казвам. – И то не по-късно от утре...

– Ти майтапи ли си устройваш с мене? – подскача старецът тъкмо защото знае, че не съм по майтапите. – Младенов не е маймуна!

Здрачава се. Ние седим на една скамейка на Пон дез-Ар. Близо до нас като илюстрация към названието на моста е застанал някакъв любител с клонест нос и избеляла барета и въпреки вече оскъдната светлина пляска и размазва с нож бои върху платното си. Любителят има съвсем невинен вид, но аз все пак съм премерил мислено разстоянието от него до нас и не допускам, че може да ни чуе. От другата ни страна, вече

значително по-далеч, двама младежи и две девойки, наведени над парапета, ни предлагат изгледа на тазовите си части. Младите хора наблюдават приближаващото пътническо параходче, обляно в електрическа светлина.

– Делото понякога изисква неочаквани жертви от всички ни. Още утре трябва да те оженим.

– А защо ти не се ожениш? – пита ядовито старецът.

– Виж, това е една възможност, по която не съм мислил. Ако ти категорично откажеш, ще се наложи аз да се жертвувам.

Тъй както сме седнали, мога добре да виждам моста по цялото му протежение. Нищо подозрително. От време на време край нас минават забързани хора и туристи с фотоапарати, зяпащи към Лувъра или към Института.

– Димов ще трябва да изчезне от Центъра – подхващам наново. – Иначе ще изчезнем ние с теб. Димов ще изчезне в най-близко време. Но заедно с него ще изчезнат и парите му.

– Как така?

– Ами така: той е приготвил завещание, с което оставя всичко на Мери Ламур. Така че парите му ще идат у Мери Ламур, а тя, както знаеш, слабо се интересува от нашето дело и от Центъра. Ние не можем да й позволим да пропилее едно такова огромно състояние с разни мошеници.

– Че как ще й попречим?

– Един от нас трябва да се ожени за нея и да прибере сумите на сигурно място. Отначало аз мислех ти да сториш това, но ако ти категорично отказваш...

– Чакай – спира се старецът. – Ако работата стои така и ако наистина се касае за делото, аз може би ще приема една подобна жертва. Младенов, както знаеш, никога не е щадял себе си, щом делото го е изисквало. Въпросът е дали Мери Ламур ще се съгласи.

– Това го остави на мене. Няма да се съгласи! Как така няма да се съгласи? Че за нея ще бъде чест и удоволствие да има Марин Младенов за съпруг.

– Колкото за удоволствието, там не знам – промърморва старецът. – Понеже сме свои хора, Емиле, Трябва да ти кажа, че за мене жените от доста време са загубили всякакъв интерес. Не знам дали ме разбираш.

– Това не е важно. Бракът ще има чисто символично значение. Освен по материалната част.

– А материалната част?

– Много просто: ще накараме Мери да изтегли сумите и да ти ги повери за доходни операции. Ти си човек с неопетнена репутация, а Мери няма хабер от тия работи, изобщо остави тоя въпрос изцяло на мене. До няколко дни парите ще бъдат прехвърлени на твое име.

– Хубаво, на теб ще разчитам. И още нещо: аз съм, както знаеш, човек с широки разбирания, но ако тая приятелка го удари съвсем през просото, това ще повреди на името ми, да не говорим за разноските. Така че трябва да поприказваш с нея и по тия неща. Няма да ѝ се бъркам, но да спазва известно приличие...

– Не се безпокой. Мери съвсем не е такава, каквато някои искат да я изкарат. Има простаци, за които, щом една жена е била кабаретна артистка, значи, без друго е курва.

Здрачевината се съгъстява. Дърветата край кея стават сиви и неясни. Дългата фасада на Лувъра отсреща тъмнее като черна стена, а отвъд нея трепти в мътно сияние пропитото с електрически светлини небе. Художникът прибира боите си и се запилява нанякъде с мокротото си платно. Младежите са си отишли. Мостът е пуст и пред нас се простира тъмната повърхност на Сена чак до Карусел, избродиран със сребристите ореоли на лампите си.

– А какво става с операцията „Незабравка“? – питам аз небрежно.

– Каква незабравка?

– Значи, не си в течение. Сега ясно ли ти е докъде са я докарали ония двамата: не само прибират парите, но те държат настрана и от проектите на Центъра...

– Ами чакай бе, човек! Какви са тия незабравки?

– И това ще ти кажа, но след като сам го проуча. А сега да си гледаме най-близките задачи. Утре заран трябва да се видим точно в осем и половина пред кметството на Девети арондисман. Аз ще имам грижа за булката.

– Добре. Ами я ме заведи ти някъде да хапна, че ми призлява от глад.

– Лида няма ли да те чака? – питам с надежда да се отскубна.

– Тя тази вечер е с Кралев.

– Значи, потръгна работата...

– Нищо не е потръгнало. Но Кралев така е лапнал, че просто не я оставя.

– Съветвам те да не я тикаш в ръцете на Кралев. Не я прави нещастна.

– А бе нали ти казвам, че той сам напиря? Полудял е просто! На теб

разчитах аз, ако искаш да знаеш, но ти не ми оправда надеждите.

– Сега не ми е до тия работи, бай Марине. Центъра трябва да спасяваме.

Ставаме от скамейката и тръгваме към левия бряг.

– Тук някъде имаше български ресторант – напомня ми старецът. – Един шишкебап и един стар фасул ще ни свършат добра работа. Каквото и да правя, не мога да се пофренча. Така съм си възпитан, родното винаги ме влече.

– Родното ще го оставим за друг път – прекъсвам го. – Тия дни стой по-далеч от българските ресторанти.

– Добре де, ще минем и с един френски стек – отстъпва старецът. – Щом конспирацията го изисква.

* * *

Оказва се, че конспирацията изисква не само по един френски стек, но и голямо количество елзаска бира. Затова, като се връщам в къщи, вече минава полунощ.

Възлизам по моите деветдесет и две стъпала, но понеже електрическият автомат е регулиран вероятно от техници като Младенов, лампите на стълбището угасват някъде към осемдесетото стъпало. Продължавам в тъмното, и тъкмо преди да изляза на моята площадка, кракът ми се спъва в някакво неподвижно меко тяло.

„Следващият поред“ – мярва се в ума ми. Драсвам клечка кибрит и виждам Лида, свита на стъпалото и облежната на перилата. Разтърсвам я за рамото. Тя отваря големите си кафяви очи, леко потъмнели от съня.

– Станете! Какво правите тук?

– Вас чаках – обяснява девойката, като поема ръката ми и се изправя.

– Само не казвайте, че сме имали среща и аз съм забравил да дойда.

– Оставете заяжданията – промърморва тя уморено. – Трябва да говоря с вас. Трябва да ми помогнете...

– Добре, ще говорим – въздъхвам и я повеждам надолу по стълбата.

– Къде ме дърпате? Аз едва се държа на краката си.

– Също и аз. Но в къщи не може да се разговаря. Съседите са страшно любопитни хора. Постоянно подслушват.

Качваме се на ягуара и аз се насочвам към квартала на халите като най-близък и най-подходящ за нощни беседи.

Тоя квартал, безлюден и мъртъв през деня, се събужда едва привечер, за да оживее истински чак през нощта. Гарирам колата на кея и

влизаме пеша в лабиринта на тесните улички. В проходите между старите сгради е светло и шумно. Гъста навалица се движи сякаш безцелно по всички посоки между бучащите на първа скорост камиони и ловко циркулиращите електрокари. Носачи товарят и разтоварват чували и сандъци пред широко отворените, блеснали в светлина магазини и складове. Всички се движат тъй трескаво и хаотично, сякаш кварталът се евакуира, заплашен от някаква неминуема и близка катастрофа. Бръмтят мотори, носят се трясъци на варели и каси, чуват се викове и ругатни и сред мрачините на сенките в електрическото сияние на нощния ден плуват тъмночервени меса, оранжеви плодове, бледозелени зелки, призрачно-носини риби, жълти лимони, беззвонкови оскубани птици.

Наоколо има много нещо за гледане, особено ако си нямаш друга работа, но момичето до мене се движи с празен поглед, сякаш без дори да съзнава къде точно сме попаднали. Влизаме в малко бистро с потъмняла мебелировка от 20-те години и една-единствена флуоресцентна тръба, монтирана над тезгяха. В бистротото има само три маси, но и трите са празни, защото всички клиенти – носачи и дребни търговци – са стъпени пред контоара, заети с чашите си и с разговорите си. Сядаме на една от масите и девойката уморено се облакътява върху студената мраморна плоча.

– Какво ще пиете?

– Нищо... каквото и да е...

Но понеже не може да се поръчва каквото и да е, аз отивам до тезгяха и вземам две големи кафета.

– Е? – извиквам на Лида, като ѝ поднасям заедно с кафето и една от моите „зелени“.

Девойката машинално запалва и машинално отпива от чашата си.

– Искам да се върна в България – произнася тя, сякаш внезапно сепнала се от унеса. – Вие трябва да ми помогнете! Искам да се върна!

– По-полека – казвам. – Аз не съм консул в легацията.

– Не я знам къде е легацията... Нито той ще ми позволи да припаря до нея... Още утре заранта ще дойде... Цяла вечер ме е убеждавал... Цяла вечер ме е заплашвал... Боже, с какво ли само не ме заплашваше... Иска утре да сключим граждански брак...

– Ами сключете го – предлагам, като си мисля, че напоследък човек не може да си откъдне от сватби и от убийства.

– Няма да го сключа – извиква Лида с упорство, което вече ми е смътно познато. – Няма да му отстъпя. Вие трябва да ми помогнете.

– По-тихо – мърморя аз, като я хващам успокоително за ръката. –

Собствено казано, вие за какъв ме вземате? Аз не съм нито туристически агент, нито обществен спасител.

– Не бойте се, нямам никакви илюзии по отношение на вас. Вие достатъчно ми продемонстрирахте цинизма си. И все пак вие сте единственият, на когото мога да разчитам. Вие поне не сте такъв сметкаджия като баща ми, нито тъй отвратителен като Кралев. У вас все пак има нещо, което... не знам... нещо, което ме кара да разчитам на вас... някакъв остатък от човешчина...

– Мерси – казвам. – А не смятате ли, че този остатък е твърде незначителен, за да се осланяте на мене?

– Не знам. Вие единствен можете да ми помогнете. Иначе онзи ще ме ликвидира или ще ме прати на пиацата, или... той ме обсипа с толкова заплахи, че вече не ги и помня. Но аз няма да му отстъпя... Познавам се добре и знам, че няма да му отстъпя... И ще ме ликвидира...

– Това ще бъде неприятно – съгласявам се. – Но от моя гледна точка ще бъде още по-неприятно, ако ликвидира мене. Вие знаете какво се случи на Милко, нали?

– Бедното момче... Тия политически борби...

– Никакви политически борби. Милко беше очистен от вашия Кралев. А Тони, както навярно ви е известно, беше премахнат от Димов. И сега вие идвате при мене и ми предлагате същата участ само защото Кралев не ви е симпатичен...

– Но Кралев няма да знае. Обещавам ви, че дори да ме залови, няма никога да ви издам!

– Добре – прекъсвам я. – Да си представим, че съм готов да ви помогна. Но вие имате ли изобщо понятие как може да стане това? С какъв акъл очаквате един емигрант като мене да ви осигури виза за България?

– Не го и очаквам. Скрийте ме. Скрийте ме за няколко дни, после аз сама ще се оправя.

– Това е вече друг разговор. Бих могъл да ви направя подобна услуга, стига и вие да се покажете мила към мене.

– Хубаво. Ще бъда мила. Въпреки обидните ви пазарлъци.

– Не ме разбрахте. Услугата, която искам от вас, е от друг характер.

Лида ме поглежда малко сконфузено:

– От какъв характер?

– Касае се за живота на баща ви. Макар че вие не държите твърде на баща си, но аз лично изпитвам известна привързаност към него и ако щете, имам интерес да запазя живота му. Тия дни над стария е

надвиснала опасност. Трябва да бъде близо до дома му, без той да подозира това. Затуй ми е нужен ключът от таванското помещение.

– В кухнята има, мисля, някакви ключове – спомня си Лида.

– Чудесно. Ще ми донесете тия ключове.

– Но разберете, че не мога да се прибера! – почти извиква тя. – Кралев ще дойде утре заранта и ще ме помъкне към кметството.

– До утре заранта остава маса време. Нали имате ключ от квартирата?

– Имам, разбира се.

– Значи, всичко е наред. Ще ви заведе до вас, ще вземете ключовете, без да вдигате излишен шум, и ще ми ги донесете. Подир това ще прескочим до друго едно място, за да подготвя някои подробности по заминаването ви, а призори ще ви кача на влака и ще ви връча адреса, където ще чакате да ви потърся. Ясно ли е?

Тя кимна покорно.

– Как сте с парите?

– Нямам ни сантим.

– Добре, и това ще се уреди. Да тръгваме.

Тя става мълчаливо и ние излизаме. Лида се движи като автомат, изпаднала отново в унеса си, и аз трябва да я побутвам леко, за да я насочвам към изхода.

– Вие оня ден бяхте прав – произнася тя с безцветен глас. – Имам чувството, че наистина се движа в тоя живот без цел и без посока.

– Защо без посока? – питам. – Нали отиваме за ключовете?

СЕДМА ГЛАВА

Мери Ламур е напълно права: една среща в седем часа заранта не е особено съблазнителна. А когато отиваш на такава среща, без да си мигнал изобщо през нощта, рандевото става съвсем непривлекателно.

Отключвам квартирата на фобур Монмартър, като машинално отбелязвам в ума си, че напоследък ключовете в джоба ми прекалено са се умножили, нещо доста абсурдно за бездомник като мене. Намирам в кухнята кафе и се опитвам да си спомня уроците на Франсоаз относно приготвянето на тая настойка. Кафето се получава поносимо за невзискателния ми вкус. Тъкмо го опитвам, когато на входа се позвънява.

Мери Ламур е в ослепителен пролетно-летен тоалет – оранжева рокля с огромни червени цветя. Един пищен мак е разцъфнал на корема ѝ, а втори подобен – върху обратната страна на медала.

– Как ме намираш? – пита тя, – като върти доволно големите си бутове. – Трябваше съвсем набързо да се приготвя...

– Ужасно съблазнителна и облечена тъкмо за случая – казвам аз. – Скъпа Мери, имам чувството, че днес е денят на твоята сватба.

Жената ме поглежда с нещо средно между плахо сепване и радостно оживление:

– Моята сватба?...

– Именно. И ако съжалявам за нещо, то е само, че не аз ще бъда женихът. Но, между нас казано, ролята на домашен приятел си има и хубавите страни...

– Чакай, момчето ми, че ще ме заболи глава. Можеш по-спокойничко, какви ги дрънкаш?

– Тъкмо това искам да направя – кимам аз и ѝ подавам моите „зелени“.

Мери Ламур запалва и се отпуска върху дивана, като повдига нагоре широката си пола, за да не я измачка и за да ми покаже, че бедрата ѝ по всяко време на денонощието са еднакво привлекателни.

– Скъпа Мери, непредвидени обстоятелства налагат да встъпиш в брак, и то още тая заран, с нашия приятел Младенов.

– Младенов? Тоя старик? – извиква с негодувание артистката.

– Именно – кимам, – но това са подробности.

– Подробности, ама за тебе, а не за тая, дето ще се венчава.

– Кротко, мойто момиче – успокоявам я аз. – Казах ти вече, че

искам да те спася от опасността, която те грози. Днес е твоят последен безопасен ден. Утре е възможно да се разразят ужасни неща. Затова нямаме нито миг за губене. Ти се нуждаеш от закрила. А в тая страна най-добрата закрила е законът.

– Моля те, само не увъртай. Какво общо има законът с тоя старик?

– Ти трябва да имаш надеждно убежище срещу едно вероятно покушение от страна на Димов. Най-сигурно убежище в случая може да бъде домът на един тачен и известен гражданин като Младенов. Но за да се приютиш в дома на тоя гражданин, без Димов да има право да посегне на тебе, трябва да бъдеш там на законно основание, като съпруга на Младенов.

– Ако Димов реши да посяга, никакво законно основание няма да го спре – изпъсква не без известна логика жената. – Той ще ме дебне на самия изход и ще ме пречука при първия възможен случай.

– Вярно – съгласявам се. – Но в момента се касае само за два-три дни. Аз ще имам грижата да си осигурим подкрепата на властите. А подир два-три дни Димов може и ще бъде пречукан от друг. Междусобичката се разгаря все повече.

– Не ми се иска да се омъжвам за Младенов – казва капризно артистката, като ме поглежда с красноречив и съдържателен поглед, в смисъл: щом трябва непременно да се сключи брак, дай да го сключим с тебе.

– Виж какво, Мери: става дума за нещо съвсем символично – една формалност пред законите. Подобни бракове както се сключват, така се и разтрогват. Макар че, ако питаш мене, ти само ще имаш полза от тая връзка. Младенов е политическа личност, почитан човек и скоро ще добие още по-голяма тежест. Чрез него ще влезеш в голямото общество, ще ходиш по приеми, ще имаш име и положение. При това той е либерален човек, а не ревнивец като Димов и няма изобщо да ти се меси в частния живот. А това, че е стар, си има и добрата страна, защото утре, като се гътне да умре, париците му ще дойдат при твоите.

– Сладкодумен си като поп – въздъхва Мери. – Добре, ако смяташ, че толкова е нужно...

– Съдбоносно е – казвам. – От това зависи животът ти.

Прескачам до кухнята да донеса кафето и додето пълня чашите, Мери се сеща, че няма брачен воал.

– Символично или не, но аз за пръв път се венчавам – заявява тя, вероятно убедена, че този пръв път няма да бъде и последен. – Трябва да си намеря воал.

– Добре, и воал ще намерим. След половин час отварят големите магазини. А сега кажи, какво направи с медалиона?

– Ами смених го, както ми беше казал. Излизах вчера с колата по покупки и преди да му върна ключа, смених талисмана.

Изпиваме кафето си и аз с безпокойство откривам, че Мери има свои планове за прекарването на споменатия половин час. Тя става и се навежда към мене, надвесвайки заплашително огромния си бюст. Пълните устни ме награждават с дълга влажна целувка.

– Караш ме да губя съзнание – избъблям аз, като я придържам за пищните рамене. – Жалко, че не разполагаме с много време. Не бих искал да те имам така крадешком поне първия път.

Но Мери очевидно е готова и крадешком, затова побързвам да отклоня мислите ѝ в друга посока:

– Навярно си произвеждала фурор на сцената на онова кабаре...

– И още как! – възкликва Мери, като обляга ръце на едрите си бутове. – Имаше хора, които идваха само за моя номер. Какъв номер, господи! *Сансационел! Дьо тонер!*² Пускаха един червен прожектор и аз излизах на въртящия се дансинг, обляна в червена светлина... Ама каква червена светлина!... Оттогава никое червено не ми се вижда достатъчно червено. Ето, и това не е достатъчно червено! – извиква тя и тупва огромния мак на корема си.

Аз я слушам, като си казвам, че отчаяният далтонизъм, с който Мери подбира тоалетите си, има все пак някаква причина.

– Един червен прожектор и под него аз в съвсем тънка туника, тънка и прозрачна като паяжина, представяш ли си! Една туника, под която всичко се вижда... А можеш да ми вярваш, че имаше какво да се вижда, защото освен чорапите и жартиерите не носех нищо друго на себе си. Оркестърът изпищяваше диво, после млъкваше и ударните инструменти почваха да думкат ей в тоя такт и тогава чак почваше номерът...

Мери Ламур меко тупка една в друга пълните си длани, за да маркира такта, и бавно раздвижва бедрата си, за да илюстрира номера, но аз навреме я спирам.

– Скъпа Мери, да не изгървем булото! Церемонията е в осем и половина.

– Какъв си ужасен – въздъхва артистката, изтръгната от възбудата си. – Щом почна да се разпалвам, и бързаеш да ме прекъснеш!

– Съвпадение – казвам. – Стечение на обстоятелствата. Но животът

2. Сензационно! Гръмотевично!

е още пред нас.

И като я подбутвам по пълния гръб, внимателно я насочвам към изхода.

* * *

Забелязал съм, че и най-дребната делова тайна се опазва само с неимоверни трудности. Но когато се касае за величайша глупост като брака Марин Младенов – Мери Ламур, всичко минава изведнаж съвсем леко и тайната се осигурява без всякаква мъка.

Заварваме Младенов в определения час да измерва с малко нервни стъпки тротоара пред кметството. Той е облечен с подходящ за случая черен костюм, същия, с който вчера бе изпращал Тони към вечното му жилище. Все пак, за да бъде ясно, че не се касае за погребение, а за сватба, старецът се е охарчил за един бял карамфил, подаващ се свенливо от малкото джобче като росна кърпичка. Женихът очевидно не смее да се кипри много с цветето, защото още не е сигурен дали бракът изобщо ще се състои.

Нашето ненадейно появяване иззад ъгъла на сградата оживява стареца и усилва добавъчно смущението му. Той се чуди какво държане да възприеме, но Мери го избавя от колебанията му, като фамилиарно го хваща подръка. В преддверието артистката поставя булото си, додето аз държа пред лицето ѝ малко огледалце, а Младенов най-сетне се окуражава да закичи карамфила на бутониерата си. После тримата се отправяме към залата за церемонии, където в резултат на едно обаждане от страна на Франсоаз всичко е вече готово.

Процедурата е делова и свободна от сантиментални напътствия. Понеже аз съм единственият близък на младоженците, един от чиновниците подписва като втори свидетел, а подир малко Младенов получава препис от акта, докато аз се задоволявам да запамеля за всеки случай номера.

Излизаме навън и Мери по мое настояване, макар и не без съжаление, прибира воала обратно в плика от „Лафайет“. Подир което, понеже съм нещо като кум, аз отвеждам двойката до близкото кафене и поръчвам бутилка шампанско.

– За здравето на двама ви – вдигам чашата.

– За здравето на трима ни! – поправя Мери, като ми хвърля многозначителен поглед.

– Точно така: за трима ни! – присъединява се добродушно Младенов, решил очевидно, че щом в семейството трябва да има трети, то по-

добре е този трети да бъде свой човек като мене.

И понеже никой не се интересува за моето собствено мнение по въпроса, аз също се примирявам и вдигам чашата.

– Сега засега, както се разбрахме, бракът остава в пълна тайна – напомним аз. – Даже няма да е зле да повериш воала си на мене, скъпа Мери.

– Не се безпокой. Няма да го оставя да се подмята из къщата. Мери Ламур не е вчерашна! – възпротивява се жената, очевидно нежеласеща да се раздели с украшението си.

– Ще се прибереш при Димов, все едно че нищо не е станало. Трябва да се пази пълен секрет – настоявам аз.

– Че той, тоя секрет, може да трае до безкрай – обажда се кисело старецът.

– Ще трае, додето компрометираме Димов и го обезвредим. А това ще стане най-късно в два дни. За целта обаче аз трябва да получа възможност за едно малко претърсване. Димов държи у себе си секретни документи и ако ние ги набараме, ще го опозорим завинаги пред шефовете му и той ще бъде направо изхвърлен.

Младенов заинтригувано протяга напред дългия си жилест врат. Но Мери Ламур забелязва скептично:

– Нищо не можем да набараме. Той държи стаята са винаги заключена и даже мене не ме пуска там, представяте ли си?

– Какво пие той преди лягане? – любопитствувам аз.

– Само чаша мляко. Грижи се за младостта си! То у него една младост! – подхвърля хапливо Мери, но спира, като се сеща, че нейният нов съпруг също не е юноша.

– Чудесно! Чаша мляко ще свърши добра работа – преценявам аз. – Сложи му тая вечер три-четири таблетки приспивателно в млякото. Имаш ли нещо подходящо?

– Имам някакъв „сонерил“ или „сандаптал“.

– Добре, разтвори четири хапчета и му ги налей. После ще чакаш да ти позвъня. Ако е заспал, ще кажеш само „всичко е в ред, обади се утре“.

– Че до утре той ще се събуди!

– Това е парола – обяснявам търпеливо аз. – Като ми кажеш „обади се утре“, това ще означава всъщност „ела веднага“. Ще дойда за по-малко от пет минути, ще почукам тихичко и ти ще ми отвориш.

Мери слуша и кима с участие. Завързаните работи явно я забавляват.

– Виж преди това да подразбереш нещо за операцията „Теменуга“ – намесва се и Младенов с указанията си.

– Не „Теменуга“, а „Незабравка“ – напомням му аз. – И понеже става дума за незабравка, недейте забравя, че е нужна крайна предпазливост. Никакви въпроси за никакви операции. Животът на всички ни ви си на косъм.

Наливам остатъка от шампанското в чашите и отново се чукаме, този път без наздравица.

– А сега – казвам – да се пръскаме един по един, всеки по пътя си. Гарсон, сметката!

* * *

Пристигам в Центъра с известно закъснение, което не е голяма беда, тъй като изобщо няма какво да правя. Малко по-късно чувам в коридора тръбния глас на Кралев:

– Къде е Лида?

– Не знам. Когато излизах, още спеше – отвръща Младенов, който вероятно току-що е дошъл.

– А сега я няма. И сам ходих, и по телефона я търсих. Изчезнала.

– Не се притеснявай бе, джанъм! Няма къде да изчезне – успокоява го добродушно старецът.

– Ама тя трябваше да ме чака. Работа имаше да вършим.

Кралев замълчава. После казва по-тихо:

– Трябваше да ходим в кметството: решили сме днес да се женим.

– Я гледай ти! А бащата никой го не пита... Аз, разбира се, нямам нищо против, дори, право казано, се радвам, но все пак обичаят си е такъв...

– Нали знаеш, обичаяте са други сега... Въпросът е как да намерим Лида.

– Че как няма да я намерим! Ела да телефонираме още веднъж. В най-лошия случай ще се върне за обед.

Разговорът затихва. Стъпките се отдалечават към кабинета на Младенов. Изваждам от джоба си „Фигаро“ и го разтварям на външните новини, тъй като информацията за курса на акциите и за цената на млякото не ме интересуват особено. Десетина минути по-късно в стаята без чукане влиза Кралев. Ако се съди по израза на лицето му, той не е успял да намери Лида.

– Какво става с новата книжка? – пита той навъсено. – Докога изобщо смяташ да я протакаш?

В тоя момент почти съжалявам, че не е открил изгората си. Додето се мъкнеше по нея, поне бе забравил за съществуването ми.

– Книжката излиза утре – отвръщам сухо и отново зачитам вестника.

– Най-после. Значи, и ти излизаш утре. Както сме се разбрали.

– Пригответе ми сметката – казвам аз, като го поглеждам нахално над ръба на вестника.

– Не бой се. Ще си получиш каквото ти се полага! – отвръща натъртено Кралев.

Вместо отговор аз отново потъвам в новините, защото знам, че така най-силно ще го вбеся, и защото не ми се водят спорове с простаци. Кралев ме фиксира злобно в продължение на няколко секунди, но понеже не благоволявам да го погледна, излиза разярен.

Малко по-късно чувам гласа на Димов в коридора. Шефът току-що е пристигнал и поръчва на Гарвана да направи кафе. Почаквам Димов да влезе в стаята си и се измъквам. Ягуарът ми е гариран на няколко метра от Центъра. Отключвам отделението, което тук е прието да се нарича кутия за ръкавици, макар че никой не държи в него ръкавиците си. Аз лично съм поставил вътре доставения ми в къщи апарат, наподобяващ радио за кола. Завъртвам бутона. Чува се леко прашене, после отваряне на врата, после гласът на Димов: „Какво ново?“, и гласът на Кралев: „Нищо особено.“ Следват още няколко реплики без значение, подир което Кралев, изглежда, напуска стаята.

Колата ми е гарирана на твърде видно и неудобно място, защото наблизко няма други свободни места, а апаратурата действа само на около петнадесет метра. При това денят е такъв, че е невероятно да дойде някой от американските посетители, които обикновено минават само в събота. Едва ли ще чуя нещо важно. Значи, излишно е да поемам напразни рискове. Затварям кутията за ръкавици и прибирам акуратно секретния ключ, след което запалвам мотора и потеглям.

Подир дълги и на пръв поглед безцелни обиколки гарирам към един час ягуара в малка уличка до Мадлената на десетина метра от дома, в който Димов заема белетажа. Уличката е доста оживена, така че дори да ме открият, бих могъл да измисля поне пет правдоподобни обяснения. Не ме открива никой, но и аз не научавам нищо особено, освен че отношенията между Димов и Мери Ламур са сведени до ледено мълчание, като се изключат редките делови реплики от домакински характер.

За да намаля рисковете, гарирам ягуара една пресечка по-далеч и

карауля във от него – ту в близкия пасаж, ту в отсрещното кафене, ту край витрините на ъгъла на фобур Сент Оноре. Времето тече досадно и мудно до призляване. Понякога ме спохожда неприятната мисъл, че Димов се е измъкнал през черния вход, като е оставил само за примамка ситроена си на улицата пред фасадата.

Часът приближава осем и вече се мръква, когато зървам през витрината на кафенето как Димов излиза, оглежда се безразлично и сяда в ситроена си. Плащам недопитото кафе, не знам вече кое по ред, и забързвам към ягуара. Димов потегля бавно и внимателно, както правят хората над средната възраст, излиза на Мадлената, обикаля площада, после пак се връща на изходния пункт и поема по булевардите. Пред Операта той ненадейно завива в рю дьо ла Пе, а когато стига Плас Вандом, отново прави една съвсем излишна обиколка на целия площад. Човекът очевидно си извършва проверките, без дори да се опитва да го крие. Аз, разбира се, го следя съвсем отдалеч, защото движението не е прекалено оживено и защото моята таратайка има недостатъка да е лесно разпознаваема въпреки черния си цвят. На Вандом се въздържам да се покажа наяве, гарирам предпазливо на рю дьо ла Пе и сподирвам бавно ситроена едва когато той се понася по посока към Риволи. На ъгъла на Риволи и рю Роял, точно до светофара, колата спира за няколко секунди и в нея се качва мъж, напомнящ твърде на Кралев.

Върнал се отново на няколко крачки от дома си, Димов пресича Конкорд, завива и поема по Шанзелизе, стига до Триумфалната арка, обикаля я и влиза в авеню Виктор Юго. През цялото туй време аз се държа възможно по-далеч, като се пазя еднакво от това да загубя ситроена и да бъда открит.

На Виктор Юго в тоя час движението е значително намалено и аз оставям Димов да мине твърде напред. Предпазливостта ми се оказва съвсем уместна, защото ситроенът ненадейно се долепя до десния тротоар и спира. Тъкмо съм приближил една пресечка и това ми дава възможност да завия бързо, да заобиколя блока от сгради и отново да изляза на авенюто. Когато поглеждам пред себе си, установявам, че ситроенът е изчезнал. Значи, не само моята маневра е сполучлива, но и тяхната.

Единствената ми надежда е, че номерът с внезапното спиране е направен недалеч от местоназначението. Подир, дълго лавиране из околните паралелни улички и пресечки най-сетне откривам ситроена, оставен пред внушителна двуетажна постройка, заобиколена с градина и висока желязна ограда. Сградата е ъглова. Вмъквам таратайката си в

съседната улица, като се настанявам достатъчно далеч от светещата на ъгъла лампа. Тротоарите са безлюдни. Гарираните наоколо коли – също. Отключвам кутията за ръкавици и завъртам бутона. Чува се някакво кашляне, което, както по-късно се досещам, е смехът на Кралев. Той се смее дрезгаво и несигурно, като че ли за пръв път в живота си опитва как се прави тази работа. После прозвучава един непознат глас, чийто акцент обаче е достатъчно характерен:

„Да, да. Смъртността в Центъра ви застрашително се увеличава.“

И отново кашлицата-смях на Кралев, тоя път придружена с мекото хихикане на Димов.

„Тони Тенев, ако се не лъжа, беше ваш човек, господин Кралев.“

„Той можеше да бъде и човек на всеки друг – възразява Кралев. – Нашият занаят все някак си се кара с един порок, но Тони имаше два.“

„Чудесно. В такъв случай вие само печелите, като се освобождавате от тия трима души.“

„От третия още не сме се освободили“ – напомня Кралев.

„Не се безпокойте. Това е наша работа – прекъсва го човекът с акцента. – За вас е достатъчно, че той напуска Центъра.“

„Понеже и така сме почнали да се чистим от двуличници...“ – подхваща отново Кралев.

„Това е наша работа – отсича онзи сухо. – Вашата задача се състои в туй да намерите нови хора, по-сигурни и по-полезни от предишните. Разбира се, няма да правите никакви назначения без наше съгласие.“

„Какво става по другия въпрос?“ – обажда се за пръв път Димов.

„По другия въпрос мога само да ви поздравя с успех. Планът ви е приет. Смята се, че той е напълно в духа на избраната от нас тактика – чрез ефикасни и драстични удари да се предизвикват вълни на недоволство и хаос в живота на страните от източния блок...“

Гласът с акцента произнася още няколко високопарни политически фрази, подир което следва нещо по-съществено:

„За операцията «Незабравка» е изработен препарат с органичен състав, та да излезе, че отравянето на водата в язовира е станало чрез замърсяване и вината да падне върху властите... Всъщност това беше пак ваша идея, господин Димов. Една доста хитра идея или както вие се изразявате, с един куршум два заека.“

„Това беше отчасти идея и на Кралев“ – напомня тактично Димов.

„Да, да. Но сега не сме се събрали да делим лаври. И във връзка с лаврите трябва да ви кажа, че вие държите прекалено настрана господин Младенов. Ние разчитаме на господин Младенов, на неговия

политически авторитет.“

„Младенов е прекалено свързан с Бобев“ – изръмжава Кралев.

„Това не е беда. Ще го отвържем. Човек като Младенов не бива да се елиминира, освен ако започне да работи против нас.“

„Тъкмо от това се боим“ – забелязва Димов.

„Бойте се, но не го предизвиквайте съзнателно“ – произнася малко хапливо гласът с акцента.

Следват още няколко реплики без значение, примесени със звън на чаши.

„Ние ли ще ръководим операцията?“ – пита ненадейно Димов.

„Един от вас. Кой точно, и аз не знам. Този, който бъде натоварен с тая задача, ще получи още тия дни подробни инструкции с имената на хората. Операцията, разбира се, ще се ръководи от съвсем близък до границата пункт. При действия от такова значение...“

Една дълга сянка пада върху мене откъм ъгъла на улицата. Някой минава между снопа светлина от лампата и ягуара ми. Угасям апарата, заключвам кутията и без да вдигам очи, почвам да бъркам в джоба си за цигари. Чувам няколко едва доловими дебнещи стъпки и под носа ми щраква запалка. Вдигам спокойно очи. Пред мене е Гарвана, оголил в усмивка всичките си жълти зъби. Поднасям цигарата си към пламъчето на запалката и кимам в смисъл „мерси“.

– Чакаш ли някого? – пита Гарвана, леко разочарован, че стресването не се е състояло.

– Да, но някого в рокля, а не такъв като тебе.

– Я виж ти! Че къде пък баш тук намери да чакаш!

– Защо „баш тук“?

Гарвана замълчава, като се опитва да смеле отговора си. Значи, допуска, че може да съм спрял тук случайно. Значи, не ме е следил, а сега ме открива.

– Не е ли доста далечко от твоя квартал? – скалъпва той най-последния въпроса си.

– Затова пък е близо квартала на приятелката ми.

– Знам я къде живее приятелката ти.

– Знаеш едната. А тая е другата.

– Тогава заедно ще почакаме.

Нова дълга сянка пада върху колата. На ъгъла се е появил и Смока. Той бавно идва насам и спира до Гарвана.

– Какво търси тоя тук? – пита без дипломация Смока.

– И аз същия въпрос му задавам – отвръща Гарвана. – А той ми

разправя, че чакал някоя си.

Понеже двамата говорят помежду си, не намирам за нужно да смущавам разговора им.

– Виж кво, Смок! – подхваща отново Гарвана. – Мястото тук е тихичко. Да го пречукаме, а? Да свършим с него, и край!

Смока поглежда в краката си и пристъпва на място. Той не е твърде силен в мисленето.

– А бе, ако питаш мене, аз тъй ще река. Ама нали ни е казано да не пречукаме без нареждане. Не искам да си имам неприятности...

– Какви неприятности бе! Само мерси ще ни кажат...

По насрещната пресечка се задава неясна женска фигура.

– Ето я и моята приятелка – измърморвам аз, като в същия миг запалвам и внезапно потеглям.

Излизам на пресечката, завивам вляво, после вдясно, озовавам се на авеню Фош и подир малко се смесвам с потока коли на Етоал. Едва сега се сещам, че още не съм вечерял, и за да съчетая приятното с полезното, отивам чак в Монмартър в забутаното евтино ресторантче, където е слабо вероятно да бъде открит. Когато обаче към полунощ излизам от ресторантчето, установявам, че пежото на Гарвана е гарирано плътно до моя ягуар. Вероятно тия типове са ме настигнали още на Етоал или направо са забили към Етоал, разсъждавайки примитивно, но вярно, че рано или късно ще изплувам сред водовъртежа около арката. Вероятно е и това, че те вече са се свързали по телефона с шефовете си и са получили инструкции да ме следят, без да ме закачат, защото не слизат от пежото, а само наблюдават нахално действията ми.

Тая среща, макар и малко ненадейна, е вече предвидена мислено и аз извършвам това, което предварително съм решил да извърша при подобен обрат. Подкарвам спокойно и бавно към къщи, защото играта на гоненица при наличността на апаратура в колата е опасна. Двамата могат да се вбесят и да ме спрат насилствено, а тогава нещата съвсем ще се усложнят.

Четвърт час по-късно стигам пред къщи, загасям мотора, вземам от седалката шлифера си с поставената по пътя апаратура под него и без бързане се отправям към входа. Един съвсем бегъл поглед преди влизане ме уверява, че обитателите на пежото кротуват. Значи, дадено им е нареждане само да ме наблюдават, за което вероятно трябва да благодаря на човека с неприятния акцент.

Първата ми работа, след като влизам в студиото, е да прикрия апаратурата в едно скривалище под газовата печка в кухнята,

предварително изработено за целта. Поставям едва забележим знак, за в случай че печката бъде поместена от някого в мое отсъствие, като следвам известни съвети, получени още във вилата при Фонтенбло, подир което запалвам цигара.

Едната задача за тая вечер е изпълнена, но това затруднява изпълнението на втората. Трябва на всяка цена да телефонирам на Мери Ламур, макар че ония долу още караулят.

Пускам радиото на станция Монте Карло достатъчно силно, за да се чува от този, който евентуално би подслушвал на вратата. Запалвам и всички налични лампи в студиото, за да се вижда добре илюминацията от онзи, който би наблюдавал от улицата, след което отварям безшумно вратичката на кухнята към черното стълбище, слизам на двора, прекачвам се през оградата, минавам в другия двор и през изхода на съседната сграда се озовавам на срещуположната улица.

Мадлената е само на десет минути път. Стигам площада, отбивам се в едно още отворено кафене и влизам в телефонната кабина. Набирам номера и миг по-късно чувам гласа на артистката, но вместо очакваната парола тя произнася едно глупаво „Ало, кой там?“

„Мери – питам. – Всичко в ред ли е?“

Вместо отговор прозвучава някакво непонятно междуметие.

„Мери – настоявам аз отново, като се опитвам да ѝ внуша паролата. – Всичко в ред ли е? Да дойда ли утре?“

„Какво ще идваш утре – чува се най-сетне гласът на артистката. – Ела веднага! Случи се нещо ужасно!“

Закачам слушалката и съобразявам една минута. При други обстоятелства би следвало да оставя без последствие подобна съмнителна покана. Но като се има предвид колко е акълът на Мери...

Излизам бързо, проверявам бегло с поглед нощната улица и също тъй бързо свивам в първата пресечка. Наоколо няма жива душа, но видимостта не винаги съвпада с истинското положение. Влизам за всеки случай в една сграда, чийто заден вход ми е добре известен, но пак за всеки случай прониквам в дома на Димов по начина, по който съм се измъкнал от къщи, тоест през оградата на съседния двор.

При тихото ми почукване вратата тутакси се отваря и пред мен изпква уплашеното лице на артистката, което тъкмо защото е уплашено, изведнаж ме успокоява.

– Какво се е случило? – питам, след като затварям вратата подире си.

– Димов е мъртъв...

– От четири хапчета?

– Не от хапчетата... От кристалния пепелник...

Тук Мери внезапно захлипла, не толкова от скръб, колкото от нерви, с почти сухи очи, които ме гледат отчаяно, но и с някаква далечна надежда.

– А кой го удари с пепелника? Ти ли?

Тя мълчи. Впрочем отговорът е ясен.

– Къде е?

Жената посочва с поглед вратата пред нас. Влизам, но вътре е тъмно. Тя е загасила вероятно с глупавата надежда, че мракът ще изтрие станалото и всичко ще отmine като нелепа фантазия.

– Къде е ключът?

– До вратата.

Напипвам ключа и щраквам. Димов е рухнал от едната страна на голямата полирана маса, символ на еснафско охолство. Навеждам се. Смъртта е причинена действително от тежкия кристален пепелник с остри ръбове, който се търкаля на килима близо до тялото. Един от ръбовете на пепелника е пробил дълбоко дясното слепоочие. В момента на хвърлянето на тежкия предмет Димов навярно е обърнал инстинктивно глава настрани, за да се спаси от удара, и тъкмо по този начин ударът е станал смъртоносен.

– Ела и ми разкажи всичко – казвам, като се изправям.

Жената продължава да стои навън, до самата врата, свела очи, сякаш се бои да не набара с погледа си тялото.

– Добре, да идем оттатък...

Мери пресича гостната-хол, все тъй навела поглед, и ме въвежда в една от съседните стаи. В стаята има голямо тоалетно огледало, а пред огледалото се въргала булчинският воал, разкъсан и смачкан на топка. Разказът вече ми се струваше излишен, освен може би в някои подробности.

– Беше казал, че ще се върне късно... – започва с хлипане жената, така че едва разбирам думите й.

– Виж какво, Мери – прекъсвам я. – Разбери, че няма време за плачове. Минутите ни са броени. Ако искаш да те спася, успокой се и ми разкажи късо и точно всичко станало.

Мери поема дълбоко въздух и опитва да се успокои, като слага ръце на едрите си гърди.

– Беше казал, че ще се върне късно... и понеже скучаех, извадих булото и отново си го сложих...

– За какъв дявол си го сложи? – запитвам аз машинално.

– Ами просто така... Представях си как се венчавам, ама не в кметството и не с Младенов, а в някаква голяма църква, където има музика, и... Изобщо, представях си... Бях сама в къщи и не ме беше страх, че някой може да ме изненада, понеже щях да чуя още когато се отваря външната врата. И както стоях пред огледалото с булото на глава, изведнаж видях Димов... в огледалото... застанал зад мене. И изкрещях от страх.

Мери затваря очи и замълчава за миг.

– После почна скандалът, също както друг път, само че още поужасно от друг път. За Тони ли, вика, беше приготвила този тоалет или тепърва се киприш за някой друг? За никого не е, казвам, взех си го така, на шега... Аха, вика, на шега... А защо изкрещя, като ме видя в огледалото? И къде беше изчезнала рано-рано тази заран? Вече не можеш да дочакаш даже да съмне, толкова гориш от нетърпение да тръгнеш да миткаш! Ами че ти не можеш ли да разбереш ма, че това було не е направено за пачаври като тебе! И се хвърли върху ми, и смъкна воала и го накъса, и почна да ме нарича с най-мръсни имена. Престани, викам, с тия мръсотии. Не те ли е срам, възрастен човек си. А той: Мръсотия, а? А мръсотииите, дето ги дрънкаш е Тони, забрави ли ги? Или мислиш, че хабер си нямам? Искаш ли, вика да ти ги пусна, та да си ги припомниш? Трябва, вика, да те пратя и тебе при Тони, само че не ща да ти правя такова милосърдие. Ще те накарам да се мъчиш години наред. Можеш да кажеш на тоя, дето кроите нещо с него, че паричките ми няма да ги пипне. Още утре, вика, променям завещанието, а тебе, вика, ще те джиротам на някое макро при Халите, хем да си върна малко от похарченото, хем да те пратя да се продаваш на тротоара, защото твоят занаят, вика, е само да се продаваш. Още утре ще те пратя, вика, и всеки ден ще минавам да гледам как все повече заприличваш на пачавра, каквато си била винаги в душата си. Ще видиш ти тогава един възрастен човек, когато почнат да те изтезават хамалите и месарите. И още цял куп такива гадости ми крещеше, додето и аз не издържах и му ги надрънках всякакви, че е мръсник и човешка развалина и ме кара нощем да му играя гола, ама аз не съм от дърво и само с игри не мога да живея, а той е един изстискан лимон и даже не едно, а пет убийства да извърши, пак ще си остане това, което е... И тука той скочи и грабна стола и аз се уплаших, че ще ми разбие главата, и сигурно съм пипнала пепелника... и...

– И ти разби неговата глава – довършвам аз, понеже паузата става твърде тягостна. – Намери ми някакви ръкавици на Димов или по-добре

гумени, ако имаш.

Мери вдига неразбиращи очи, сякаш още не може да дойде на себе си, после се спуска към съседното помещение да търси ръкавици.

– И някакъв парцал или голяма кърпа – извиквам подире ѝ.

Тя донася след малко едни оранжеви ръкавици от тънък каучук, каквито жените употребяват за миене на съдове, и една зелена кърпа за глава. Отивам оттатък, навличам ръкавиците и правя бърз обиск на покойника. От намереното задържам само един малък виненочервен бележник. Бележникът на един убит е опасна вещ, тъй като е прекомерно отличителна, но този бележник съдържа такива данни и имена, че не мога да го оставя на произвола. После изваждам моя „скорпион“ и го заменя с автентичния, като прибирам моя в джоба си.

С намерения в джобчето на Димовата жилетка секретен ключ отварям кабинета и правя втори бърз обиск без особен резултат, защото много от това, което намирам, ми е вече познато.

После вземам от хола-гостна кристалния пепелник и се връщам в стаята с огледалото. Всъщност би трябвало може би просто да си отида и да оставя жената на съдбата ѝ, но не мога да си наложа да го сторя.

– Тая заран, като се връщаше, видя ли те някой? – питам.

– Портiererът ме видя.

– Това не е много хубаво. А после излизала ли си?

– Никъде не съм излизала.

– А някой да е идвал при тебе или при Димов?

– Никой.

– Съседи, инкасатори – никой?

– Абсолютно никой.

– А да си се обаждала или някой да ти се е обаждал по телефона?

– Само ти.

– Добре – казвам. – В такъв случай запомни добре версията и ако те питат, все нея ще повтаряш: тази заран сте се венчали с Младенов. Това може да се установи. След туй си наминала тук да си вземеш някои дрехи и на обяд си отишла у Младенов и тоя ден повече не си излизала оттам. Ясно е, нали?

Тя кима с искра на надежда в уморените си и уплашени очи.

– Сега вземи си в едно куфарче някои най-необходими работи.

Мери отваря съседната спалня и почва да рови в гардероба.

– Ами на мене всичко това ми е необходимо...

– „Всичко това“ няма кой да ти го вземе. Въпросът е да инсценираме преселването у Младенов. Вземи една рокля и малко бельо и ги

наблъскай ей в онова куфарче.

Додето Мери нарежда куфарчето, аз обикалям и хубаво изтривам с кърпата за глава електрическите ключове и бравите, които сме пипали. После вземам пепелника, увивам го в злополучното було, за да бъдат причината и следствието заедно, и го пъхам в куфарчето между дрехите.

– Значи, тръгваме – казвам. – Няма да пипаш нищо повече с ръце. Аз ще отворям вратите и ще гася. И моли се да не ни срещне някой, поне тук наоколо. Когато отидем у Младенов, аз ще му обясня всичко и ще уредя въпроса с него, а ти ще измиеш хубаво пепелника и ще изгориш булото без остатък. После лягай и забравяй.

Вземам куфарчето и тръгвам, последван от жената. Угасям навсякъде освен в гостната-хол и в антрето. Когато излизаме на стълбището, смъквам гумените ръкавици и ги поставям в джоба си с умората и облекчението на хирург, току-що приключил една сложна операция.

– Да тръгваме – казвам. – И по-малко тропай с тия високи токове.

* * *

Когато излизам от Младенов, вече е твърде късно и това е втората ми безсънна нощ, но аз не мога да си легна, преди да изпълня третата си и последна задача. Налага се все пак да се отбия до къщи, за да взема ягуара. Нощта е тиха, като се изключи тътенът на мотори, който все още долита от булевардите. Нощта е свежа, ако се остави без внимание бензиновият мирис, пропил въздуха, асфалта и стените на сградите. Нощта е моя освен с тая подробност, че нямам възможност да я използвам за сън.

Завивам край ортопедическия магазин на ъгъла, чиято витрина самотно свети в мрака, предлагаща на незнайния минавач скърцащите си прашни протези. Но когато поглеждам към дома си, изведнаж изпитвам едно мъчително усещане, сякаш някой е стиснал с жестоки пръсти стомаха ми. Ягуарът е изчезнал.

ОСМА ГЛАВА

Излегнал съм се в едно от бледорозовите кресла и съм вперил очи в картината насреща, като се пазя да не ги затварям, защото знам, че тук-таки ще заспя. Картината насреща е една „Къпеща се“ от Реноар – репродукция, разбира се. Подозирам, че Франсоаз я е избрала само защото подхожда по розовия си цвят на общия тон на интериора. Къпещата се, както става обикновено по картините, не се къпе, а само дава вид, че изтрива едрите си червеникави телеса. Тя е изписана преливно и замъглено, по реноаровски, но аз я виждам още по-замъглена, само като смътно розово петно върху благородно сивия фон на тапетите.

– Но ти спиш! – чувам внезапно един женски глас. – Господи, така те видях още първия път и така ще те видя последния...

– Надявам се, че последният път не е днешният – промърморвам сънливо, като с мъка отварям очи.

Франсоаз е загърната с бяла хавлия и черните ѝ коси са увити също с бяла кърпа. И макар че бялото не е никакъв цвят, а просто липса на цвят, но тя ми се струва страшно очарователна. На тая жена всички цветове ѝ отиват.

Аз дремя тук в това сиворозово студио сигурно вече от цял час, но ние сме разменили с Франсоаз само няколко реплики, и то главно ругатни от нейна страна по повод моите неочаквани визити в най-необичайните за тая цел часове на денонощието.

После, за да ме накаже или за да използва ранното си ставане, Франсоаз бе влязла да се къпе, докато аз трябваше да чакам и да се различам с „Къпещата се“ на Реноар.

– Какво ще ми предложиш да пия? – питам аз, като виждам, че домакинята се запътва към кухнята.

– Витриол. В момента на пиенето е малко неприятен, но ще ти спести всички тия адски мъки, които тепърва те очакват.

– Никой не знае какво го очаква – отвърщам безгрижно.

От кухнята се разнася неприятният шум на електрическата мелница за кафе, напомнящ стърженето на зъболекарски свредел. После се чува плисъкът на водата от крана и съскане на мокър съд върху колелото на печката. Накрая Франсоаз отново се показва на вратата.

– Предполагам, че имаш смътна представа за правилата на играта – подхвърля чернокосата. – Ако успееш, ние сме с теб. Ако попаднеш в

клопката, все едно, че не се познаваме.

– Знам. Тъкмо тая твоя вярност до гроб ме крепи в трудните мигове. Впрочем, защо са нужни тия пояснения?

– Защото подушвам, че си направил някакъв гаф. Иначе не би дошъл да ме будиш в зори.

– Вярно. И то какъв гаф! Снощи...

– Извинявай – прекъсва ме тя, – но недей преди кафето. Преди кафето не мога да слушам глупости и неприятни неща.

Тя отново изчезва в кухнята и аз отново отправям поглед към „Къпещата се“, като правя опит да поразсъждавам върху въпросите на живописца, за да не заспя. Собствено казано, една жена може да има такова червено тяло само ако е предварително потопена в кипяща вода, нещо, което се практикува обикновено не с жените, а с раците. И все пак тая руменина е приятна и отморяваща, особено ако почнеш да я гледаш просто като едно смъртно петно.

– Горкият! Пак е заспал!

– Пак ли? – избърборвам недоволно, като отварям очи. – Какво ти „пак“, когато вече две нощи не съм мигнал.

– Трябва да ти напомня, че покрай тебе и аз спя зле напоследък... Хайде, яж!

Закуската е сервирана и доставена от кухнята върху малка масичка на колелца. Изобщо в това студио всичко е добре организирано, като се изключи обстоятелството, че до масичката няма креват. Почвам да ям сънливо, без да усещам добре какво точно ям, без да усещам нищо освен горещото и ободряващо кафе.

Кафето, изглежда, наистина ме събужда, защото отново си спомням за гафа си и почвам да разправам на Франсоаз за сношната нежелана среща с Гарвана и Смока в сянката на богаташкия дом.

– Ти си оставаш пълен дебютант в професията – въздъхва Франсоаз и пали цигара. – Как може да не усетиш, че са били подире ти.

– Не са били подире ми. Чакали са там и са обикаляли наоколо.

– Разбраха ли, че подслушваш?

– Не допускам.

– Могли са лесно да го разберат.

– Бях пуснал апарата съвсем тихо.

– Могли са лесно да го разберат – повтаря Франсоаз. – Додето си се хранел в ресторанта.

– Кутията за ръкавици беше заключена със секретен ключ.

– Секретен ключ!... – Тя свива презрително устни. – Могли са да

задигнат цялата кола...

– Всъщност те го направиха...

– А, така ли? – Жената ми отправя убийствен поглед.

– Само че вече бях прибрал апаратурата.

– Къде е тя сега?

– В къщи. Под паркета.

– А другото?

– Другото за жалост остана в ягуара. Но не вярвам да го открият.

– Не вярвай... Дръж се здраво за недоверието си.

– Извинявай, но не можех да се въртя около колата под погледите на онези типове, за да се разкрия до край.

– Ти вече достатъчно си се разкрил. Къде всъщност си пхнал пистолета?

– В една нова кутия за масло „Шел“.

– Аха, в маслото! Понеже знаеш, че оръжието трябва винаги да бъде добре смазано. Ти си наистина прекалено интелектуален за тая професия.

– Стига с тия безсолни остроти – казвам. – В кутията няма масло, а парцали.

– А как си обясняваш, че не са задигнали колата ти още пред ресторанта, ами едва по-късно, пред квартирата ти?

– В началото не са имали нареждане да правят това. После са получили нареждане и са го направили.

– Но за да е променено нареждането, вероятно междувременно нещо се е случило. Какво се е случило?

– Нямам понятие. Всъщност случи се нещо, но то не е във връзка с колата ми...

Запалвам една от моите „зелени“, като мислено пожелавам на Мери Ламур добър шанс, защото в противен случай...

– Казвала съм ти да го оставиш тоя номер на напрежение!

– Франсоаз, Димов е убит.

Жената ме поглежда с такъв поглед, че го усещам как излиза през тила ми.

– Ти ли свърши това?

– Не говори глупости.

– А кой?

Разказвам накъсо и тая история, без да скривам и действията си за прикриване на убица.

– Следствието – казвам – не бива да се насочи към артистката...

– Защото и тя е от твоите любовници...

– Хайде, пак глупости! Защото в наш интерес е съмнението – ако има съмнение – да падне върху хората от Центъра, а не върху случайни жертви като Мери. Това ще доведе докрай верижната реакция...

– Боя се в тая верижна реакция от убийства ти да не бъдеш четвъртото звено.

– Може и да бъда, ако не ми помогнеш да намеря колата си. Без кола съм като с вързани ръце.

Франсоаз става и отива към спалнята, където е телефонът, но преди да телефонира, грижливо затваря вратата подире си. Ужасна жена. Груба и подозрителна като данъчен агент.

Тя съмнително дълго се бави в спалнята, но когато отново се появява, откривам причината. Франсоаз е освободила разкошната си коса от бялата кърпа и е облякла хубав копринен пеньоар на сини и бели цветя.

– Скъпа моя, ти си ослепителна в тоя пеньоар – избъбрям аз. И тук такси добавям: – Ще стане ли нещо с колата?

– Не бързай. Наредено е.

Тя сяда срещу мене, слага крак върз крак и ме поглежда замислено:

– Всъщност ти би следвало да бъдеш доволен от развитието на нещата. Противниците ти един подир друг излизат от строя. Значи, би следвало да бъдеш доволен.

– Не съвсем. Димов трябваше да бъде компрометиран с издаването на някои документи. Димов трябваше да насочи беса си срещу Кралев и да почне борба за унищожението на Кралев. А сега се получи тъй, че Димов беше ликвидиран, а Кралев остана.

– Е, нищо. Кралев пък ще унищожи тебе и историята ще приключи. Идеалът затова е идеал, защото никога не се постига напълно.

– Виж какво, Франсоаз: твоите мили реквиеми ме покъртват наистина, но тая малко преждевременна скръб не бива да замъглява разума ти. В обстоятелствата, при които работя, не виждам начин да направя повече. Аз съм почти изолиран и сам срещу цяла банда. Аз съм разкрит и под почти непрестанно наблюдение. Аз съм...

– Скъсявай! – прекъсва ме чернокосата. – Знам достатъчно добре какво си.

– Важното е – казвам, – че нещата се движат в общи линии към предвидения край, макар и не точно по предвидения от нас начин. На теб ти е добре известно, че аз нито съм очаквал, нито съм търсел кръвопролития. Достатъчно беше тия хищници взаимно да се дискредитират. Но тъкмо понеже са хищници...

– Скъсявай! – прекъсва ме отново Франсоаз.

– Така или иначе, Центърът е на път да бъде окончателно ликвидиран в досегашния си вид. Начело с Младенов ще се формира един нов Център, точно такъв, какъвто го желаете – един Център, изцяло подчинен на вас.

– А не мислиш ли, че когато Младенов поеме властта, ти можеш да му се сториш излишен?

– Младенов сам е напълно безпомощен и той си дава сметка за това, когато е насаме със себе си, сега още Младенов има лукса да избира между двама помощници – аз и Кралев. Но когато помощникът остане един, изборът ще бъде решен от само себе си.

– Добре – кима Франсоаз, – ще чакаме да остане един помощник.

Тя запалва нова цигара и издишва към мене гъста струя дим.

– Ти, разбира се, си направил известен оглед в квартирата на Димов. Какво интересно откри?

– Нищо повече от това, което вече знаем. Не разполагах с време за подробно изследване.

– Добре. Нашите хора ще извършат изследването. А сега разкажи ми какво точно говориха ония тримата.

Макар че тоя въпрос идва в края на разговора, аз го очаквам от самото начало и съответно съм се подготвил: предавам подробно репликите, които съм чул, с изключение на тия, засягащи операцията „Незабравка“. Всъщност, понеже знам задълженията си, споменавам и операцията, но с една малко смътна фраза:

– ...Ставаше дума и за обмислянето на някаква операция, но не можах да чуя нищо определено, защото тъкмо тогава ония дойдоха...

Не мога да си позволя да кажа повече, защото ме е страх, че ако шефовете на Франсоаз и Льоконт узнаят преждевременно подробностите по операцията, могат брутално да се намесят и да провалят целия ми план. Не е нужно тъкмо преди края да създавам ситуация, при която Кралев би могъл да се изплъзне. Аз имам да уреждам сметки с тоя човек.

За моя изненада и облекчение Франсоаз не проявява особен интерес при споменаване на операцията.

– Хубаво – промърморва тя и пуска още една струя дим в лицето ми. – Да видим сега отгук нататък.

Излагам набързо плана за най-близките си действия. Франсоаз кима или прави къси бележки. После, когато свършвам, тя отново ме поглежда с оня поглед, който пронизва очите ми и излиза от тила ми.

– Добре. И помни какво ти казах: хлътнеш ли, знай, че си сам. Ако се опиташ да се позовеш на нас, това само ще отегчи положението ти.

Тя изгася цигарата си и става.

– В случай, че има нещо, можеш да ми телефонираш. До обед съм тук. Ще бъда в къщи и след седем вечерта, ако ти трябва по работа.

– Трябваш ми – промърморвам, като също ставам. – Ужасно ми трябваш.

И прегръщам раменете ѝ през копринения пеньоар. Тя ме улавя за ръката и деловито поглежда часовника ми:

– Всъщност бих могла да те позабавлявам един час. Макар че с всички тия твои женски връзки ти съвсем не го заслужаваш. Какво да правя, такава съм: умирам за дебютанти.

Аз също умирам за такива нежни женички. Затова затягам прегръдката, като мисля разсеяно, че на такива като нас не е писано да останат насаме дори в леглото. Може би тъкмо затуй Франсоаз никога не изрича нежни думи, уверена, че в същото това време един магнитофон наблизко се върти, готов да запечата за вечността отлитания миг. „О, миг, поспри!“, както бе казал Фауст или някой друг.

* * *

Когато някой върви по петите ти, логично е да се стремиш да му се изплъзнеш възможно най-бързо. Понякога обаче по-просто е да тръгнеш насреща му и да кажеш: „Здрасти, как е работата?“

Моят случай е тъкмо от този род. След като предната вечер съм заловен на местопрестъплението, след като съм бил следен из целия град, след като най-сетне ми е била задигната колата от хората на Центъра, аз отивам към десет часа в същия този Център, позвънявам, минавам нахално край Гарвана, който ми е отворил и ме гледа зяпнал от учудване, и спокойно влизам в стаята си. Хвърлям на масата купчината нови броеве, току-що взети от печатницата, сядам на стола и поставям краката си върху бюрото, според изискванията на най-доброто американско възпитание. Малко по-късно в стаята влиза Младенов. Вестта за убийството на Димов очевидно вече е стигнала до Центъра, защото Младенов е поизправил костеливата си снага и в походката му се долавя достойнството на истинския шеф. Той поглежда с явен укор поставените ми на масата крака, но понеже не благоволявам да променя позата си, минава на въпроса:

– Емиле, мисля, че се разбрахме: твоето по-нататъшно оставане в Центъра е нежелателно.

– Както виждам, ти май вече си ръкоположен за шеф – отвръщам аз, без да се стряскам от важния му вид.

– Има нещо такова. Тази заран тук станаха някои разговори с отговорни хора и ръководството бе поверено на мене. Между другото ми беше напоменено, че ти трябва да бъдеш незабавно отстранен от Центъра. Следва да ти кажа, че дори от страна на *едного* – старецът натъртва на местоимението – бяха направени обидни намеци, че съм бил под твое влияние. Това още повече налага да напуснеш незабавно Центъра.

Би трябвало да отговоря: „Осигурих ти, значи, добро наследство и шефско място, а сега ми обръщаш гръб. Чакай, старче, тия работи така не стават.“ Но това са детинщини и после, човек не може да приказва свободно в една стая, където всичко се подслушва. Затуй се задоволявам да измърморя:

– Умрял съм ви за Центъра. Донесох екземпляри от новия брой, защото такава ни беше уговорката. За другото не се вълнувай. Можеш да смяташ, че не се познаваме.

Младенов понечва да изяви някакъв лицемерен протест, но пресметливостта му надделява и той казва сухо:

– Така ще бъде най-добре. Впрочем, ако не бързаш, почакай десетина минути. Кралев искаше да говори с тебе.

Новият шеф ми кима леко и си излиза. Този път гръбът му е още по-изправен, защото от него е паднало бремето на една главоболна дружба.

„Защо не, ще почакам – казвам си аз. – Човек никога не знае какво може да излезе от един разговор.“

Кралев очевидно е някъде навън. Той обаче не ме принуждава дълго да чакам, защото само няколко минути по-късно нахълтва в стаята и се изправя пред бюрото ми, сложил заканително ръце на кръста си. Черните му очички са кръвясали от злоба, снопче от рядката му мазна коса се е спуснало над челото. Тоя заплашителен вид не ме вцепенява, защото друго не съм и очаквал. По-изненадваща се оказва репликата му:

– Къде е момичето?

Сега я втасахме. Очаквах да чуя „къде беше снощи?“ или „кой уби Димов?“, но не и „къде е момичето?“

– Омъжи се – отвръщам студено.

– За кого се омъжи? – пита Кралев и прави крачка към бюрото.

– За Младенов.

– Ти идиот ли си бе! – изкрещява ми Кралев, който явно не може да се владее повече. – Как може дъщерята да се ожени за баща си?

– А, ти за дъщерята ли питаш? Аз пък мислех, че се интересуваши от Мери Ламур.

– Слушай – изръмжава чернокосият през зъби – не се опитвай да ме правиш на диване! Къде е момичето?

– Ако става дума за Лида – нямам понятие.

– Лъжеш!

– Аз лъжа само при нужда – уточнявам спокойно и вадя цигарите си. – А в случая такава нужда липсва. Може би щях да знам нещо по-определено за момичето, ако твоите двама глупаци не бяха се напъхали, дето не им е работа.

– Какви ги дрънкаш?

– Ей такива, на! Вчера следобед бях в „Колизе“ с една приятелка и току изведнаж, гледам: Лида. Дошла да ме търси, понеже знаела, че следобед ходя в „Колизе“, и искала да води с мене сериозен разговор. Казах ѝ, че заради нейния разговор не мога да си зарежа приятелката. Но понеже Лида настояваше и понеже ми се видя разтревожена, обещах да намина по-късно към тях. „Аз, вика, не съм вече при татко. Живея временно в един хотел близо до Етоал.“ „Добре, казвам, ще дойда в хотела.“ „Не искам, вика, да идваш в хотела.“ „Е, тогава кажи какво искаш – казвам, – защото виждаш, че не съм сам.“ И тя ми посочи улицата, дето да се срещнем, и се разбрахме за часа и сигурно щяхме да се срещнем, ако твоите типове не бяха ме притиснали.

– Лъжеш! – повтаря Кралев но тоя път не тъй уверено, защото, изглежда, съобразява.

– Казвам ти самата истина. Пък ти, ако искаш, вярвай.

– Ти си тарикатче, ама от глупавите – промърморва Кралев. – Около Етоал няма един милион хотели. Всичките ще ги проверим и ако се окаже, че лъжеш, приготви си молитвата.

– Не вярвам да се е записала с името си, щом е избягала – подхвърлям аз.

– Няма значение с какво име се е записала. При всички случаи ще я открием. Освен ако си излъгал. Тогава...

– Добре – прекъсвам го. – Това за молитвата вече го каза. Ето ти готовите броеве. А сега нареди на онези глупаци да ми върнат колата.

– Каква кола? – учудва се престорено Кралев.

– Тая същата, моята, дето си заповядал да ми я задигнат.

– Тук друг издава заповеди. Защо не се обърнеш към Димов?

Чернокосият ме поглежда изпитателно, обаче много си въобразява, ако мисли, че ще ме хване.

– Защо да се обръщам към Димов? Не съм вчерашен. Знам кой ги забърква кашите.

– Друго знаеш ти! – изревава в лицето ми Кралев. – Иначе би отишъл при Димов, и то още тая заран, защото Димов е по-отстъпчив от мене. Но ти знаеш, че Димов го няма, че Димов е на оня свят! Кой го прати на оня свят, ти ли?

Кралев, се е надвесил заплашително над бюрото и аз едва устоявам на желанието да си вдигна крака и да го ритна в четвъртитата челюст.

– Не ме пръскай със слюнка – казвам. – Говори по-отдалеч. И най-важното, недей говори глупости. Това, че Димов е отишъл на оня свят, от тебе го научавам. И ако някой насилствено го е пратил на оня свят, не е никак трудно да се разбере кой е тоя някой.

– Не е трудно, добре го каза. Ти си му светил маслото.

– Виж какво, Кралев: ти вероятно убийствата ги разбираш по-добре от мене и сигурно знаеш, че за предумишлено убийство е нужен мотив. Ти знаеш също тъй, че аз нямам *никакъв* мотив да очистивам Димов. А одева, когато ти казах, че Младенов се е оженил за Мери Ламур, защо се направи на ударен, сякаш все едно не си чул?

– Защото това е пак една от лъжите ти...

– За този брак в кметството на Девети арондисман има акт под номер 5311. Тоя брак е сключен едва вчера заранта. По силата на тоя брак нашият Младенов се докопва до една богата наследница, ако са верни приказките, че Димов е завещал всичко на Мери. Ясно ли ти е? Ясно ти е, разбира се, само че ти умееш да се правиш на глупак, когато ти отърва.

– Я си дръж езика! – изръмжава Кралев, но мисълта му, изглежда, е заета с друго.

– Нареди да ми върнат колата! – напомням аз.

Той ме поглежда разсеяно, като че не разбира думите ми, после казва безучастно:

– Колата ти е долу на улицата. Вдигай се и заминавай. Повече да не си стъпил тук.

* * *

Моята таратайка наистина ме чака долу, сякаш нищо не е станало. Когато няколко минути по-късно потеглям, забелязвам в ретровизора, че съм си намерил това, което съм търсил: пежото на Гарвана се движи неотстъпно подире ми, без дори особено да се прикрива. Тая история за срещата с Лида бе удобна за момента, но тя ми осигури и един нежелан

надзор, най-малкото до края на деня.

Ягуарът ми се движи бавно по мрачния улей на рю дьо Паради, която напускам завинаги. Нещо като повторно изгонване от рая, при това без компанията на никаква Ева. Едно безшумно изгонване от кристално-порцелановия рай, където дори не съм успял да поразходя слона на своите мечти. Макар че, казано преносно, немалко нещо вече е изпотрошено специално в онова предприятие, наречено ИМПЕКС.

Когато някой те следи, редно е да не даваш вид, че си го забелязал, за да не му накръняваш самочувствието. Но когато преследвачът е дръвник като Гарвана, тая учтивост става излишна, особено ако работата ти налага да се усамотиш.

Все пак аз продължавам да карам бавно, без да обръщам никакво внимание на пежото, за да притъпя бдителността на дръвника. Едва когато излизаме пред Операта и се уверявам, че Гарвана е през две коли зад мене, аз, заел удобна позиция, потеглям стремглаво на червено. Полицаят изсвирва пронизително, но движението тук е такова, че той не може да се занимава с мене. Ягуарът ми с пълна скорост поема по авеню дьо л'Опера, преминава цялото авеню, пресича Риволи и площада Карусел и излиза на кейовете. Щом Гарвана дотук не е успял да ме настигне, оттук нататък това ще бъде съвсем невъзможно, защото движението по кейа е много по-леко, а моята таратайка е изумително чевръста.

Надувам колата с непозволена скорост, както впрочем правят и всички наоколо, стигам Бастилията, минавам по Доменил, пресичам гората Венсен и излизам на Марна. В делничен ден тук е безлюдно и тихо. В почти неподвижните масленозелени води на реката плуват тъмните сенки на дърветата. Плажът-къпалня е пуст. Малките бирарийки – също.

Поемам по тесния асфалтиран път край реката, изминавам към километър, после отбивам встрани и спирам ягуара сред една полянка между храсталака. Трябва да се справя с последната задача, останала неизпълнена снощи. Трябва да пусна в ход останалата част от техниката си, защото не знам какво ме чака.

Въръждавам се с отвертка и пропълзявам под ягуара. Винтовете, с които гаражистът е монтирал металическата кутия, се развинтват лесно, но още при самото им развинтване имам чувството, че кутията е ненормално лека. Нищо чудно, защото тя се оказва празна.

Значи, колата ми е върната след щателен обиск и съответно изземване. Захвърлям кутията в храсталака и отварям багажника. Тенекията за масло и пистолетът в нея са налице, но това съвсем не ме успокоява. Загубата на техниката под шасито е за мене тъй съдбоносна, че поставя

под съмнение изхода на цялата операция.

Единствената ми утеха при такива тежки случаи е, че и те са били предвидени – въпреки цялата им невероятност – и че все пак продължавам играта. Това не е особено голяма утеха, но по липса на друго...

Трябва поне да използвавам обстоятелството, че за момента нямам зад гърба си опашки като Гарвана или Смока. Затварям багажника, качвам се в ягуара и потеглям към предградието Ножан. Намирам с питане местната пощенска станция, поръчвам бърз разговор с Марсилия и се свързвам с Лида, за да разбере спазва ли инструкциите и да ѝ дам някои добавъчни напътствия. После отново се качвам на таратайката и се връщам в града, избягвайки улиците, където бих могъл да се сблъскам с неприятни познати. Стигам до гарата „Сен Лазар“ и гарирам в рю дьо Ром, изобилствуваща с радиопринаджности също както рю дьо Пареди – с порцелани.

Микрофончето, малкият усилвател и няколко метра жица, която си набавям, биха накарали вероятно всеки колега да се усмихне подигравателно, но понякога се налага човек да действа с подръчни материали като прост любител. Заклучвам пакетчето в кутията за ръкавици и наново подкарвам. Спирам на площад Сен Огюстен и влизам в едно кафене, за да изконсумирам всекидневния бифтек с пържени картофи. Следобедна въпреки двойното кафе ужасно ми се доспива и аз решавам, че мога да си позволя два часа сън, преди да минем нататък.

Когато гарирам пред къщи, установявам без особена изненада, че двама познати по лице емигранти вече очакват пристигането ми, инсталирани с вестници в ръка в един очукан опел рекорд. Те ме поглеждат само за справка и аз, несмушаван от никого, изкачвам вечните деветдесет и две стъпала.

Преди да се отпусна в леглото, проверявам за всеки случай дали апаратурата е на мястото си под газовата печка. Апаратурата си лежи там, дето съм я оставил. Но печката е премествана в мое отсъствие. Косъмчето, което съм използвал като белег, липсва.

* * *

Следващият подред. Следващият и този път не съм аз. Изпращаме Димов. Димов също ще почива недалеч от Хайне и Стендал. Това е за него една добра възможност да се запознае на оня свят с имената на някои автори, които приживе едва ли е чувал.

Версията на нашия домашен лекар с голямата глава и тъмните очила и този път е „сърдечен удар“. Тоя човек очевидно няма в джоба си

други диагнози. Пробитото слепоочие е позатрупано с цветя и не личи. Изобщо излишно е да се вдига особен шум около семейните разпри. Но сред емигрантите отново е пръснат настойчивият слух, че и тая смърт е дело на комунистите.

Може би тъкмо затова, а може би и поради туй, че днес няма никакъв интересен мач, на гробището са се събрали над стотина души. Цветът на емиграцията е в пълния си комплект. Не липсвам и аз.

Искрено казано, покойният не фигурираше между моите приятели. Но това е без значение, защото аз изобщо нямам тук приятели. И после, аз съм дошъл не толкова за покойния, колкото за двама-трима от живите. Един от тях, в черен костюм, с благородна старческа осанка и агресивно изхвъркнала напред адамова ябълка, в тоя момент произнася надгробното слово. След като три дни по-рано е говорил за младата гвардия, той отдава днес нужната дан и на старата – на изпитаните борци, към които е принадлежал и покойният, останал верен до гроб на свещените национални идеали. Изобщо – думите не се пестят, понеже нищо не струват и понеже за някои хора няма по-приятно от това да слушат мелодията на собствения си глас, особено когато тя е тържествено траурна.

Самочувствието на Младенов през часовете на нашата раздяла очевидно още повече е нарасло. Той вири нагоре темето си с няколкото бели косъма в края на всяка фраза, сякаш пита „добре ли го казах?“, и често изнася напред костеливия си юмрук, като че се готви да светне няко-го в носа. Словото добави особен патетизъм в пасажа за тия, които няма да оставят свещеното дело недовършено, при което ораторът очевидно има предвид главно себе си.

Мери Ламур противно на очакванията ми не само не е в първата редица на опечалените, но дори е застанала най-отзад. Когато по някое време при едно бегло поглеждане жената забелязва присъствието ми, тя съвсем непредпазливо се приближава и ми прошепва:

– Трябва да ми помогнеш, Емиле. Попаднах в истински капан.

Озъртам се, но множеството пред нас е изцяло погълнато от надгробното слово, включително Гарвана и Смока, които следят оратора, зяпнали от учудване пред ловкостта му да говори много, без да каже нещо.

– Какъв капан? – питам също шепнешком.

– Твоят Младенов иска да му прехвърля цялото наследство. „Ако не, вика, ще те предам на полицията.“

– Не бой се. Докато получиш наследството, ще има поне два-три

дни формалности.

– Два-три дни не са много.

– Достатъчни са. През това време аз ще укротя стареца.

– Сигурен ли си?

– Щом ти казвам.

– Умирам от страх. Ще ме предаде, без да му мигне окоето.

– Не бой се. Плаши те само. И изобщо, точка по въпроса. Ако се боиш, довечера не се прибирай при Младенов. Върви другаде. Иди в хотел „Насиоал“. Голям хотел, никой няма да те усети. По някое време и аз може да намина.

– Така ще направя. И ела непременно. Само на тебе разчитам.

Мери Ламур ме поглежда по начин съвсем неуместен за кътчето, дето се намираме, но аз я приканвам с очи да се върне на мястото си и тя се подчинява.

В скръбната тишина бодро прозвучава призивът „вечна да бъде паметта ти!“, подир което следва ритуалът на спускане тялото и най-сетне познатият тропот на буците пръст върху капака, един, общо взето, глух тропот, но значителна по-съдържателен от всякакви слова.

Множеството се запътва към изхода. Аз скромно чакам отстрани да се източат величията. Кралев и Младенов вървят заедно и разговарят. Когато приближават до мене, Кралев хвърля едно око насам, но като че не ме вижда, и казва нещо на Младенов. Онзи поглежда часовника си и кима. Логично е да се предположи, че си дават среща. Неизвестно е само къде и кога.

Всъщност независимо дали ще има среща или не, и независимо къде и кога ще бъде тя, моят план е предварително установен. Той е твърде прост, защото е съставен по правилото „ще правиш това, което единствено е възможно да правиш при дадените обстоятелства“.

Явяването ми на погребалната церемония цели между другото известен практически ефект: да покажа на някои хора, че нямам никакъв интерес да се крия повече и че пет пари не давам, ако продължават да ме следят. Когато потеглям с ягуара си към площад Клиши, установявам, че опелът на двамата непознати емигранти е изчезнал. Няма го и пезото на Гарвана. Аз обаче не бързам да се радвам на свободата си и наблюдавам в ретровизьора пейзажа зад гърба си, както и таксито пред мене, в което се е настанил Младенов. Постепенно в хаотичното движение на улицата отдира почва да ми се натрапва в очите един често повтарящ се елемент. Това е банална сива камионетка ситроен, подвеждаща с добродушния си делничен вид. Понякога тя изчезва сред наплива от

коли или пропада зад някой завой, но после отново изплува, често пъти едва видима в далечината.

Може да се касае до съвпадение, обаче при дадените обстоятелства туй е слабо вероятно. Проверката на хотелите около Етоал сигурно вече е приключила. Единствената надежда на Кралев да се добере до Лида е да ме следва по петите. Докато тая надежда го крепи, следенето ще продължава, но ще продължава и животът ми. Защото, ако Кралев не разчиташе все още да го насоча на Лида, той сигурно вече би ме пречукал.

Доколкото може да се съди по следваната от таксито посока, Младенов се прибира в къщи. В момента за мене това е възможно най-добрият обрат на нещата, стига да мога някак си да се освободя от сивата камионетка.

Таксито наистина свива към рю дьо Прованс. Без да му обръщам повече внимание, аз продължавам пътя си, излизам на Осман и се насочвам към Етоал. Камионетката е подире ми, макар и твърде назад. Толкова продължително съвпадение на пътищата не може да бъде случайно. Докато съобразявам как да се отърва от камионетката, забелязвам един втори, често повтарящ се елемент, този път в пейзажа пред мене. Това е тъмносиният спортен меркури, който бе ми се мярнал още на Клиши. Значи, блокиран съм от двете страни, като спътникът ми отпред притежава една достатъчно мощна кола, за да мога да се изплъзна с някоя евтина лудория.

Когато две коли те дебнат успешно от далечно разстояние въпреки внезапните ти свивания насам-натам, логично е да се предполага, че са снабдени с необходимата радиоапаратура. Това прави проблема за бягството още по-сложен. Не ми остава нищо друго, освен да се простя с колата и да се върна към традициите на славната пехота.

Междувременно загубвам всякакъв интерес към площад Етоал. Намерението ми да създам впечатление, че отивам да посетя в тоя квартал Лида, след което да изчезна безследно, отпада. Да се простя с колата си, това съвсем не значи да я зарежа на другия край на града. Свивам по рю Тронше. Когато стигам Мадлената, установявам, че тъмносиният меркури е отново пред мене. Продължавам пътя си, без да давам признаци на паника, и додето въртя с една ръка кормилото и чакам на светофарите, отключвам кутията за ръкавици и прибирам купените заранта съоръжения в джобовете си. Не забравям и опаковката, тъй като напечатаната върху нея фирма на радиобагажа може да прозвучи някому твърде интригуващо.

Сега колана е чиста. Остава само да я приютя някъде. Завивам зад

Борсата и влизам в рю Вивиен. Тъмносиният меркури е изчезнал някъде встрани, но камионетката е на стотина метра зад мене. Гарирам внезапно в първото ми попаднало място, изскачам от колата и се вмъквам в пасажа Вивиен. Пасажът е дълъг, но счупен надве под прав ъгъл. Точно на ръба на тоя прав ъгъл има една стара антикварна книжарница, чиито витрини са добре задръстени с лавици прашни книги. Писано ми е било да почета паметта на Тони, като повторя номера му. Влизам в книжарницата с нехайния вид на човек, надникнал тук от любопитство, и почвам да преглеждам томове на рафта в ъгъла, без да си давам труд да чета заглавията. Книжарят, един възрастен здравеняк с добродушно лице, не ми обръща никакво внимание. Той е потънал в разговор с един също тъй възрастен клиент относно фантастичната цена, на която било продадено първото издание на „Цветя на злото“ на еди-кой си търг. После разговорът се прехвърля върху самия Бодлер и неговото място във френската поезия, като единият от опонентите го смята за парнасист, а другият за символист. В момента обаче моят ум е зает не толкова с „Цветя на злото“, колкото с едно не по-малко зловещо цвете, носещо невинното име „Незабравка“. Това ми пречи да следя през процепа между две лавици движението по пасажа. Няколко минути по-късно един непознат човек минава край витрината с характерната походка на преследвач, който само от приличие не се впуска да тича. Малко по-сетне втори човек минава със същата походка, но в обратна посока.

Аз вече съм прехвърлил целия горен рафт и минавам към следващия. В подобни мигове не е полезно да се проявява нетърпение. В това отношение примерът с Тони е достатъчно назидателен. Едно по-бързо излизане – и започва поредицата от причини и следствия, която те изпраща на оня свят. Може би нещастieto на Тони е, че бе се пхнал в книжарница, а не в бистро. Ако беше влязъл в бистрото, имаше всички шансове да се запие, а в една книжарница какво може да направиш, освен да се завъртиш и да си излезеш.

– Търсите ли нещо? – запитва ме услужливо старикът, забелязал най-сетне присъствието ми.

– Търся първото издание на „Кандид“ – отвръщам, за да кажа нещо.

– Ха-ха-ха, аз също! Ако го намерите, съобщете ми.

Той ме поглежда, като че съм казал кой знае каква смешка, и добавя:

– И запомнете за сведение, че първото издание на „Кандид“ няма размерите, нито обема на теченията от „Илюстрасион“.

Благодаря за информацията и си тръгвам. За всеки случай излизам

от другата страна на пасажа и след малко се озовавам в градината на Пале Роаял. Градината е заобиколена с дълги аркади, където нарядко се мяркат самотни пешеходци и където отдалече виждаш има ли някой пред тебе или подир тебе. Изминавам за справка цялата аркада, стигам до площадчето Пале Роял и вземам такси.

– Хубав ден, нали? – казва възрастният шофьор и подкарва с трясък старото купе.

Този е от приказливите.

– Чудесен! – избъбрям, като мисля обратното.

* * *

Ключът издайнически изскърцва в ръждивата брава, но по стълбището за щастие няма жива душа. Влизам в тъмното помещение и заключвам отвътре. В дъното има една друга врата – вероятно за черната стълба. Натискам за всеки случай бравата и установявам, че и тази врата е заключена. Наблизо има електрически бутон, но аз не се решавам да проверя дали работи. От малкото таванско прозорче, заградено с дебели ръждиви решетки, идва засега достатъчно светлина.

Трябва да побързам, защото вече почва да се здрачава и светлината на прозореца скоро ще угасне. При това всяко забавяне намалява шансовете ми да чуя онуй, което бих чул, ако пипам по-чевръсто, в случай че долу наистина стане някаква среща и че тя още не е станала.

Помещението вероятно от години не е използвано, защото е цялото в паяжина. В единия край са наблъскани два стари шкафа, няколко изпочупени стола и купчина книги и вестници, потънали в такъв прах, че дори и антикварят от пасаж Вивиен едва ли би им обърнал внимание. Моето собствено внимание в момента е насочено към няколко комина, долепени до стените на таванското помещение. Възстановявам мислено устройството на Младеновия апартамент и решавам, че коминът, свързан с камината в хола, е вторият отдясно.

С помощта на джебния си нож и с известно количество търпение успявам да освободя от градежа на комина една тухла, а после и още една, като се пазя да не вдигам излишен шум. Скачвам на единия край на жицата микрофона и го спускам в отвора дотолкова, че да не се появи издайнически през камината. После го закрепям, като го връзвам за едно от креслата ветерани, а на другия му край закачам слушалката-усилвател. След което се инсталирам сам върху прашния ветеран, нагласям слушалката на главата си и предпазливо запалвам цигара. Дори не съм сънувал, че таванската ми мисия ще протече при такива удобства.

Известно време не долавам нищо. После се чува отваряне и затваряне на врата, а после други шумове без значение. Подир туй следва едва различим звън, ново отваряне на вратата и след малко шум на няколко чифта стъпки.

– Тия двамата защо ми ги водиш? – раздава се недоволният глас на Младенов.

– За охрана – прозвучава и тръбестият глас на Кралев.

От което следва да се заключи, че „тия двамата“ са Гарвана и Смока.

Чува се тътрене на столове. Новодошлите вероятно се разполагат.

– Уилямс още го няма... – казва след малко старецът.

– Уилямс няма да дойде – отвръща сухо Кралев.

– Как така няма да дойде? Нали трябваше да уговорим подробностите по операцията?

– Всичко е вече уговорено. Операцията се възлага на мене.

– Че как така изведнаж?

– Ей така изведнаж. Не можем да си играем на разговори. Още утре трябва да замина.

– Е, добре де. А аз нямам ли думата? И защо тогава ми уреждате тая среща?

– За да побъбрем по други работи – отвръща нехайно чернокосият.

– Слушай, Кралев: ако смяташ да я караш както преди, трябва да ти кажа, че много се лъжеш. Ти сам чу тази заран лично от Уилямс, че шеф на Центъра ставам аз. Ръководител в пълния смисъл на думата, разбра ли? Тая практика, ти да разговаряш с Уилямс, а мене само да ме информираш, трябва веднаж завинаги да я оставиш.

– Ще видим това – отвръща сухо Кралев.

– Как тъй „ще видим“? Не чу ли какво каза Уилямс тая заран?

– Това беше тая заран. А сега сме тая вечер. И междувременно се изясниха маса неща.

– Какво се е изяснило? – повишава тон Младенов. – Какво пак се опитваш да интригантствуваш? Ако на Димов тия мурафети минаваха, на мене няма да минат, добре го запомни! На тия твои маниери трябва да се сложи край, разбра ли?

– Аз тъкмо затова съм дошъл, за да сложим край – казва все тъй спокойно Кралев. – Ти си пред края, Младенов. Тази вечер ти е краят!

– Какъв е този театър? – извиква старецът с възмущение, примесено с нотки на инстинктивен страх.

– Не сме дошли за театър – отвръща мрачно Кралев. – Дошли сме

да ти изпълним присъдата. Други са я издали, ние само ще я изпълним.

– Присъда за какво? – пита старецът и гласът му звучи вече съвсем уплашено.

– За убийството на Димов. Ти си убил Димов, за да заемеш мястото му. А преди това си се оженил за наследницата му, та да пипнеш и парите.

– Тук има грешка...

– Грешка има, само че твоя. Но прошка няма да има – пуска Кралев хумора си в ход.

– Казвам ти: грешка има – настоява вече в паника старецът. – Димов го уби Мери Ламур.

– Мери Ламур няма нито акъл, нито кураж да свърши такава работа. Мери няма какво да спечели от брака си с тебе.

– Ама не е тъй бе, човек!...

– Убийството на Димов е само едното ти престъпление – продължава чернокосият, без да го слуша. – Другото е още по-тежко: ти вмъкна в Центъра Бобев!...

– Че нали Бобев тая заран го изхвърлих. Аз го изхвърлих...

– Да, но след като го вмъкна. И след като той направи маса поразии и тепърва щеше да направи други, ако аз не бях се намесил.

Кралев навярно в тоя момент е станал или се готви да става, защото чувам стареца да казва:

– Седни, Кралев. Седни да се разберем.

И тутакси след това прозвучава гласът на Кралев, но вече не към Младенов, а към някой друг:

– Хайде бе! Какво чакаш? Да почне да вика ли?

– Стойте... – изкрещява Младенов.

Но в тоя миг се чуват четири тъпи изстрела на пистолет, снабден със заглушител. И подир туй дрезгавият глас на Гарвана:

– Всичко ще се изпоплеска. Другаде май трябваше да свършим тая работа. Тук няма как да я прикрием.

– Какво ще я прикриваш бе, ще я джиросаме на оня мръсник Бобев – обажда се Смока.

Двамата почват да обсъждат на висок глас въпросите, свързани с прикриването.

Свалям слушалката и ставам. В помещението е вече почти съвсем тъмно. Само близко до прозореца все още витае сивосинкава дрезгавина. И в тая дрезгавина с насочен срещу мен пистолет е застанал Кралев.

* * *

– Чу ли всичко? – пита Кралев с тръбния си глас, като държи пистолета насочен към корема ми.

Аз мълча и машинално преценявам наум положението, като търся и най-малките възможности за някакъв изход. Но възможности за изход няма.

– Чу ли? – повтаря по-високо Кралев.

И понеже вижда, че не мисля да отговарям, добавя:

– Ако си чул, значи, знаеш вече процедурата.

Бих могъл да изпробвам някой ненадеен скок, но това е отчаяна работа, защото куршумът още преди скока ще ме прониза и защото даже да не ме прониза, навън сигурно вече дебнат Гарвана и Смока и това, което Кралев сам не е успял да свърши, ще го свършат тримата с общи сили. Все пак внезапно движение си остава единствената възможност. Затова аз внимателно следя жестовете на чернокосия, като дебна съответния момент. Но Кралев също внимателно ме наблюдава. Той, изглежда, е изтъкувал по моему напрегнатия ми поглед, защото изведнаж запитва почти с любопитство:

– Страх ли те е?

Може би това е само игра – мярка се в ума ми. Може би чернокосият е дошъл само да ме поизплаши с тоя пистолет, за да изтръгне нещо. Но тая мисъл също не е утешителна. Ако е дошъл да изтръгне нещо, то ще бъде нещо такова, което аз не бих могъл да му кажа. Значи, пак същото ме чака.

– И аз ли имам присъда? – питам просто за да доловя нещо.

– Смъртна присъда – уточнява Кралев.

– Изглежда, тия присъди ти си ги издаваш и ти си ги изпълняваш.

– Не ги издавам аз – отвърща чернокосият. – Знаеш добре, че не ги издавам аз, и даже си получил предупреждение, обаче умираш да се правиш на абдал.

Аз мълча, като съобразявам, че ако успея да проточа малко разговора, ще стане достатъчно тъмно, за да мога да изпробвам с известен шанс номера на скока.

– Ти мислиш, че много хитро се правиш на абдал – подхваща отново Кралев, – но всъщност това ти се удава само защото си наистина абдал. Ако не беше абдал, щеше по-рано да оставиш одева слушалките. Това нямаше да те спаси, но поне щеше да ми затрудниш задачата. Ако не беше абдал, щеше да разбереш, че тая гоненица с колите, дето я

правиш, е чиста глупост. Ние още оня ден ти бутнахме в колата едно малко нещо, дето вика по етера „пиу-пиу“ и дето отдалече ни казва къде си. Дори да се откопчиш за малко, след туй отново те налапваме. Така те налапахме и снощи, когато бе дошъл да дебнеш.

– Казах ти, че имах среща.

– Да, ама аз не съм абдал като тебе, за да повярвам. А ти повярва например днеска следобед, че сме те оставили на мира, и се изгърси тук-та, пък ние просто си те чакахме на прозореца на отсрещната къща, за да не се морим да те гоним...

Слушам глупавите му самохвалства с едно ухо, като продължавам да съобразявам. По всичко личи, че камионетката и спортният меркури не са били пратени от Кралев. По всичко личи, че дори да бих успял по чудо да се отърва от чернокосия, то ще бъде само за да попадна в други ръце. Може да не съм се оказал чак абдал, но не съм бил и достатъчно предпазлив. Ако бях залостил с нещо вратата към черната стълба, Кралев не би се добрал тъй леко до мене. Макар че и това едва ли би ми помогнало. Изобщо, върви да се оплачеш на баща си и на майка си...

– Дойдох, за да услужа на Лида – казвам аз, за да кажа все пак нещо. – Лида предполагаше, че ти ще искаш да говориш с баща ѝ по неин адрес, и държеше да знае какво ще решите, и...

– Лъжеш – прекъсва ме Кралев. – Лида не е в Париж. Това го установихме. И то се дължи на твоите мръсни машинации...

– Затова ли ми издадохте присъдата?

– Ти добре знаеш за кое! Ти си предател, Бобев, и сега ще си платиш за предателството.

– Това го чух още когато искахте да ме къпете в банята.

– Тогава обвиненията срещу тебе бяха дребна работа. Тогава те мислехме само за френски агент. А сега разбрахме, че си и български!

– Ти май не си на себе си – казвам тихо. – Освен ако си го измислил съзнателно, за да ми отмъстиш за друго.

– Така да бъде – отстъпва Кралев. – А ти къде пропадна тая заран?

– Питай Гарвана, нали беше по петите ми. Питай твоето „пиу-пиу“, нали всичко ти казва.

– А ти защо не искаш сам да отговориш? Защото отиде да предаваш, така ли? Само че предавателят се оказа в дефицит. Изчезнал яко дим!

В тавана се разнася нещо като кашлица. Кралев се смее с явна наслада, без обаче да ме изпуска от очи:

– Може ли да обясниш за какво ти беше този предавател? Или,

хайде, остави това. Знаем, че ти е бил за връзка с България. Кажй поне от кого и кога го получи!

– Тук има някакво недоразумение... – измърморвам, като съобразявам, че в тавана е вече доста тъмно, за да изпробвам при първия удобен случай номера със скока.

Но Кралев може би е отгатнал мислите ми, а може би това е просто съвпадение: един широк ослепителен сноп светлина избухва от лявата ръка на чернокосия и ме обгръща.

– Пречи ли ти? – пита с участие Кралев. – Няма как, неудобно е да говорим на тъмно, пък може и да сбъркам, та да улуча главата ти вместо корема. Аз, знаеш, винаги стрелям в корема: лесно е за улучване и няма отърване, особено ако пуснеш целия пълнител... Та, казваш, недоразумение, а?

Той замълчава и следи известно време мъчителните ми примигвания.

– Мигай повече – съветва ме Кралев. – Така светлината се разреждава... Та, недоразумение викаш, а?... Вярно, само че ние го пръснахме вече това недоразумение... Оказа се, че гаражистът работел за вас, а пък жена му работеше за нас. Посещението ти, монтажът на радиостанцията, всичко се изясни. Пречукахме го, за твое сведение, човека, защото така бяхме обещали на жена му. Тя е още млада булка и е лапнала по друг. Човешки работи. Сега пък дойде ред тебе да пречукаме...

– Виж какво, Кралев – казвам, като се стремя да гледам встрани от електрическия фенер. – Ти вече пречука Милко. Пречука го в мое присъствие. Съжалявам само, че нямах възможност да се намеся. Затуй пък уведомих подробно французите. Уведомил съм ги и по това, че си решил да ме ликвидираш...

– Интересно... – избъбря подигравателно чернокосият.

– Имай предвид, че в момента не говоря празни приказки. Аз съм сега в ръцете ти и ти наистина можеш да ме пречукаш, обаче имай предвид, че ако първия път си минал гратис, тоя път ще платиш с лихвите. Само ще те скъсят с една глава, нищо повече.

– Абдал! – изръмжава през зъби Кралев. – Намерил с какво да ме плаши. Че аз не Милко и тебе, ами една дузина такива като вас да пречукам, пак никой няма да ме пипне с пръст бе, абдал! Ти не разбра ли, че комунистите тук не ги броят за хора? Едно куче да ритнеш е по-опасно, отколкото да очистиш един комунист. Намерил и той с какво да ме плаши, абдалът му с абдал! – измърморва Кралев, сякаш се обръща към някой невидим свидетел. – Не мърдай! – изревава внезапно той.

Аз само съм понечил да сложа ръка на очите си, за да си отпочинат от ослепяващата светлина.

– Чувай, тарикатче – казва чернокосият с по-спокоен тон: – Ако искаш да правим пазар, имай предвид, че няма да стане както си го намислил. Изобщо с французите няма да ме уплашиш. Така че, ако искаш да правим пазар, дай да го правим сериозно.

„Значи, наистина се касае до игра – мисля аз, като се опитвам да гледам през мигли, колкото да не изпускам движенията на чернокосия. – Затова Кралев е толкова речовит. Нищо. Играта в момента все пак обещава известна отсрочка.“

– Добре де – измърморвам. – Кажй ти какво предлагаш. И махни тоя фенер от очите ми.

Кралев великодушно откланя на няколко сантиметра снопа светлина, така че сега поне едното ми око е в полусянка.

– Къде е Лида? – запитва чернокосият.

– Това ли ще е пазарът?

– Това. Казвай къде е Лида и ми се махай от очите.

– Чакай, така не става! – спирам го аз. – Казвай къде е Лида и получавай един пълнител в гърба. В корема или в гърба – резултатът е все същият, Кралев.

– Давам ти дума, че няма да стрелям!

– Че какво ще я правя аз твоята дума? Не ми давай дума, гаранции ми дай!

– Какви гаранции? Да не искаш да ти връча пистолета си?

– Не съм толкова жаден – отвърщам. – Достатъчно е да го поделим: на тебе пистолета, на мене – пълнителя. И то след като покажеш, че нямаш друг в джобовете.

– Почваш много да капризничиш! – изръмжава Кралев. – Ще ме накараш да се откажа от всякакъв пазар.

– Видж какво, Кралев: може да се мислиш за хитър, но недей си въобразява, че ще успееш с хитростите си да откриеш Лида. Девојката е на такова място, че и дяволът не може я откри. На всичко отгоре тя до два-три дни ще изчезне и от това място. Окончателно и безследно. Така че ако наистина държиш на нея, недей да изпускат единствения си шанс.

– Че ти можеш да ме пратиш на баня, както тази заран с хотелите около Етоал.

– А пък ти можеш да провериш. Мястото, където е Лида, има телефонна връзка. Пет минути след като ти го посоча, ти вече ще знаеш там

ли е Лида, или не.

Кралев ме гледа пронизително, като преценява думите ми. После, без да изпуска пистолета, поставя фенера между краката си и с лявата ръка набързо ми показва съдържанието на джобовете си.

– И задните джобове! – подканям го аз.

Той неохотно се извърща леко наляво, като изтегля вътрешността на единия джоб, после надясно, като бърка в другия джоб. Там наистина се оказва един резервен пълнител.

– Хитруваш, значи? Тогава какъв пазар ще правим?

– Не хитрувам! Забравил бях, тарикатче такава!

– Хвърли го насам!

Кралев ми подхвърля пълнителя и аз го улавям във въздуха.

– Сега хвърли и другия!

Чернокосият вади пълнителя от пистолета и също ми го подхвърля.

– А куршумът в цевта?

Кралев ме поглежда, като едва се сдържа да не ме прати по дяволите, после с нервен жест дърпа затвора и куршумът изхвърква встрани и се търкулва в тъмното.

– Хайде, казвай! – подканя ме той.

Чернокосият в момента е без оръжие. Бих могъл да скоча върху него и да си поопитам силите, но ще се вдигне шум, а ония двамата сигурно дебнат до вратата. Ще ме надупчат, преди да съм преброил до пет. По-добре е да му кажа. Той ще бъде принуден да излезе, за да провери сведението, а това ще ми даде няколко минути отсрочка и една-две нови възможности за измъкване.

– Казвай де! – повтаря Кралев. – Ако мислиш, че си ме изиграл, имаш много здраве. Моите хора са на линия ей там, до вратата.

И той маха небрежно към вратичката за черната стълба.

– Знам – кимам. – Знам също и това, че като съобщя адреса, веднага ще ги пуснеш да ме очистят.

– Точно така ще стане... ако продължаваш да шикалкавиш. Ключът ти е там, на другата врата. Давай адреса и се измитай!

– Лида е в Марсилия... – казвам.

За по-малко от секунда виждам момичето само в безличната сива хотелска стая, изправено до прозореца и загледано към улицата с мъртвешки бяла светлина на флуоресцентните лампи, с посивялата от прах листовина на дърветата и с олющените фасади на тъжните провинциални къщи. То чака някакво съмнително спасение. То чака мене. А аз в същия миг му изпращам човека, от когото то е избягало.

– Къде точно? Марсилия е голяма! – подканя Кралев.

Още за една част от секундата аз помислям да дам някой фалшив адрес. Но фалшивостта на адреса ще бъде установена тутакси. Единственият ми шанс е да кажа истината. Иначе всичко отива по дяволите.

– Хотел „Терминус“.

– Телефон?

Съобщавам и телефона.

Едвам съм произнесъл цифрата, и Кралев е вече при вратичката за задната стълба.

– Вземи си слушалката – нарежда ми той. – Така ще чуеш със собствените си уши проверката по телефона. Ако проверката е в твоя полза, ще кажа: „Готово, Бобев“, и можеш да се пръждосваш. Ако не, ясно ти е какво те чака. Във всеки случай съветвам те да не тръгваш, преди да съм казал „готово“. Иначе не отговарям.

Той излиза и затваря бързо подире си, В ключалката щраква ключ, но ключът остава отвън на вратата.

Аз, разбира се, нямам намерение да взимам слушалката, нито да чакам Кралевото „готово“. Въпросът е да използвам няколкото минути живот, които ми остават, додето се извърши проверката. Чернокосият няма да ми види сметката, преди да се е уверил, че е открил скривалището на Лида.

В тавана е тъмно, а на мене ми се струва още по-тъмно след ослепяващия блясък на електрическия фенер. Намирам пипнешком бутона и го натискам. Помещението се изпълва с мъртвешка жълтозелена светлина. Може би предишният наемател се е занимавал с невинна фотография – такива крушки се използват за фотолаборатории, – но тая светлина при дадените обстоятелства изглежда доста злокобна.

Вратата за черното стълбище се отваря навътре. Довличам единия шкаф и го долепвам до нея, а после подпирам с втория шкаф първия. Барикадата не е твърде солидна, но може да издържи известно време. Надеждата ми е, че ръждивата решетка на прозорчето също ще се окаже не твърде солидна. Тук обаче се излъгвам. Няма никаква възможност да се разбие тая решетка, освен ако се използват инструменти, каквито ми липсват.

Единственият възможен изход остава вратата към главното стълбище. Приближавам до нея, навеждам се към ключалката и се ослушвам. Отвън не се чува никакъв звук. Доколкото може да се съди от процеп под вратата, стълбището е тъмно. Тъкмо съобразявам дали да си опитам късмета с едно ненадейно излизане, когато дръжката на вратата бавно и

предпазливо се раздвижва. Някой опитва дали е заключено и този някой не може да бъде друг освен Гарвана или Смока.

Докато стоя пред изхода към главното стълбище, ключът на другата врата в дъното отново изскърца.

„Залостил е“ – чува се глухо гласът на Смока за миг и по-късно моят барикада се разтърсва заплашително, защото Смока е блъснал отвън вратата с всичка сила. След първия удар следва втори, после – трети. Шкафовете едва ли издържат повече от няколко такива удара, защото ако има нещо, което да не е дефицитно у Смока, това са мускулите му.

Оглеждам без надежда помещението – прозорецът с масивната решетка, вратата към главното стълбище, зад която ме дебне един човек с пистолет в ръка, и вратичката към черния изход, чиито подпори скърцат и се огъват под напора на грубияна. Трудно е да се измисли по-идеален капан от този, в който сам съм се напъхал. Всичко е загубено. Целият въпрос е след колко минути ще дойде краят.

Всичко е загубено. Блуждаещият ми поглед пада върху купчината стари книги и вестници. Може пък не всичко да е загубено. Награбвам трескаво един наръч от вестниците и ги наблъквам през решетката на прозорчето върху покрива. После ги подпалвам и се връщам за нова партида.

Няколко секунди по-късно на покрива лумва обилен огън, чиито пламъци тревожно се вият в мрака на нощта. Вестниците не горят дълго, но аз непрекъснато подклаждам огъня и той пламти все по-висок и по-тревожен върху покрива на старата сграда.

Помещението се изпълва с дим. Вече едва си поемам дъх, потънал в пот от горещината и от движението, но продължавам трескаво да мъкна книги и вестници, додето трясъкът от ударите на Смока става все по-заплашителен. Разнебитената барикада едва ли ще издържи повече от три-четири минути.

В този момент нейде далеч се раздава протяжният вой на пожарникарска сирена. Прекъсвам работата си и се облягам с треперещи нозе до стената, задавен от кашлица и възроден от надежда. Сирената се засилва и скоро завива пронизително в улея на рю дьо Прованс. Малко по-късно по стълбището заехтява тежкия тропот на множество стъпки.

От някое време гръмовитият пристъп на Смока е секнал. Въпреки вродената си глупост грубиянът вероятно е надушил, че за момента се налага да се спотаи или да издими. Угасям лампата, отключвам безшумно главната врата и заставам до нея, така че като се отвори, да ме скрие в границите на възможното. Малко по-късно вратата широко се

разтваря и в помещението нахълтват неколцина пожарникари, мъкнещи със себе си маркуч и пожарогасители. Отворената до мене врата, гъстият дим и обстоятелството, че вниманието на всички е насочено към огъня, ми дават добра възможност да се измъкна. Но преди да го сторя, аз поглеждам за всеки случай през процепа на вратата и забелязвам, че Гарвана предпазливо се изкачва по стълбата. Той вероятно само две минути преди това се е скрил в апартамента на Младенов и сега бърза отново да заеме поста си. Бих казал, че той човек е зъл и упорит като булдого, ако не се боях, че ще обидя кучето.

В мига, когато Гарвана изкачва последното стъпало, аз стремглаво излизам на площадката и като събирам цялата си налична сила в десния крак, ритвам охраната на Центъра право в корема. Гарвана разперва ръце да се задържи, но понеже пространството зад него няма дръжки, полита гърбом по стълбището и се сгромолясва на долната площадка. Спускам се подире му, като прескачам по две стъпала, обаче когато минавам край Гарвана, той се надига и се вкопчва в мене. Помагам му да стане и с нов удар, сега вече право в жълтите зъби, го изпращам на следващата площадка. Този път Гарвана замира на място, но понеже е имал щастието да падне на главата си, може би по-късно ще се свести.

Поемам си дъх и тръгвам по-бавно, като човек, излязъл да види какво всъщност става наоколо и защо е цялата тая гюрултия. Долу на входа е събрана група квартиранти и случайни зяпачи. Кралев и Смока не фигурират в групата. Смесвам се с тълпата, за да послушам коментарите, но като забелязвам, че никой не ми обръща внимание, тръгвам надолу по улицата, като си мисля, че парижките зяпачи са странно племе. Горещят се за няколко запалени на покрива вестника, а дори не им минава през ум, че на по-долния етаж в същия тоя момент може би лежи убит един политически лидер.

ДЕВЕТА ГЛАВА

Часовникът ми показва само девет и аз решавам, че е спрял. Но когато го доближавам до ухото си, оказва се, че си работи нормално. Толкова неща са се случили през последните часове, та имам впечатлението, че трябва да е най-малко полунощ.

Това, че е само девет, разбира се, е добре дошло за мене. Вземам такси от Лафайет и спирам на рю Вивиен, да прибера ягуара си. Оказва се, че съвсем напразно съм освободил таксито. Колата ми я няма.

Тръгвам обратно по тясната уличка, като размислям по най-близките си действия. Но едва излизам на площада пред Борсата, и установявам, че съм следен изкъсо и нагъсто: един тип пред мене, друг зад мене, а трети на платното край мене, възседнал зелена веспа.

Системата на следенето, която ми се прилага, е достатъчна, за да съм наясно, че не се касае за хора на Кралев. Днешното наблюдаване с камионетката и тъмносиния меркури също не беше работа на Кралев. Значи, или са американците, или са моите приятели французите. Най-вероятно е да са французите.

Някой по-чувствителен от мене навярно би се обидил от факта, че след като е работил така самоотвержено за известни служби, същите тия служби го вземат на мушка. Аз обаче рядко си позволявам лукса да бъда чувствителен и достатъчно добре познавам правилата на играта, за да разчитам на благодарност.

Единственото, което съзнавам в момента, додето се движа към Големите булеварди, съпровождан от двамата пешеходци и ездача на веспата, това е, че макар да съм под открито небе, положените ми е почти тъй трагично, както и в капана на онзи таван. Операцията „Незабравка“ ще започне не по-късно от други ден. Кралев вероятно вече лети по шосето за Марсилия. Той ще се разправи с Лида, ще я повери в надеждни ръце, а след това ще отлети за Гърция или Турция, да се заеме лично с операцията. Единственият човек, който знае за предстоящото покушение върху живота на десетки хиляди невинни хора, това съм аз – жалък обезоръжен самотник, крачещ из парижките булеварди под зорката охрана на трима френски броячи, изгубил радиостанцията си, колата си и оръжието си и на всичко отгоре останал само с няколко жалки франка в джоба.

Вървя бавно по улицата, като се вирам безсмислено в златарските

витрини, украсени с монети, жълтици и таблици за курса на турската лира и наполеона. Вървя, почти не усещайки краката си, почти не усещайки себе си, почти не усещайки нищо друго освен тягостното чувство за празнота, за някаква безнадеждна изолираност в едно безкрайно празно пространство, сред което кънтят самотните стъпки на един човек, който може би съм аз самият.

„Хайде, прибирайте ме! И без това съм негоден за нищо!“ – нареждам аз мислено на броячите, докато в същото време машинално преценявам наистина ли съм негоден за нищо, или просто умората ме кара да разигравам трагедии.

Бих могъл да ида у Франсоаз. Тя ми каза днес, че след седем ще си бъде в къщи. Бих могъл да ида и да ѝ съобщя всичко по операция „Незабравка“. Но Франсоаз е един обикновен служител, също като мене. Тя сама не може нищо да реши, а какво ще решат другите, е неизвестно. По всяка вероятност няма да влязат в конфликт с американците единствено за да ми направят добро впечатление.

И все пак в момента посещението у Франсоаз е наложително. Не за да я посвещавам в операцията „Незабравка“, а за да уредя някои други работи. Между другото за да ѝ кажа, че това проследяване на свои хора е истинско разхищение на държавната пара.

Излизам на Големите булеварди и наемам такси от първата пиаца. С досада, но и с известна нотка на гордост констатирам, че две минути по-късно пешеходният ескорт се заменя с автомобилен. Идват, значи, моменти, когато и дребният редник получава своя дял от общественото внимание.

Франсоаз ми отваря вратата и ме въвежда в студиото без излишък от грубости, но и без сянка от топлота. Държането ѝ, по-точно казано, е направо ледено. Да не повярваш просто, че само преди десетина часа същата тази жена примираше в обятията ми. Впрочем аз винаги съм подозирал, че докато ме гали с едната ръка, тя е способна с другата да ми тегли куршума, без да ѝ мигне окото. И то не от злоба, а просто защото работата го изисква.

– Какво те води насам? – пита тя студено и с такъв тон, та фразата звучи по-скоро като: „Не вярвах, че ще имаш нахалството да се появиш отново.“

– Няма ли поне да ме поканиш да седна? – откланям аз въпроса.

Жената свива безучастно рамене:

– Разполагай се. Само имай предвид, че не мога да ти отделя много време.

– И аз нямам много време. Долу ме чакат вашите преследвачи. Не мога да ги карам да висят с часове.

Тя оставя бележката ми без внимание, взема от масата пакетчето „сини“ и запалва, без да сяда. Изобщо държането ѝ е такова, че всички нейни досегашни грубости изглеждат просто като сантиментално лигавене.

– Бих искал да знам, Франсоаз, в какво точно съм се провинил?

В други случаи тя би казала „а ти как мислиш?“ или „не се прави на идиот“, но сега отрязва накъсо:

– В най-тежкото: двойна игра.

– Фантази! – изморморвам аз презрително и също запалвам от „сините“, понеже моите са на привършване, също както и парите ми.

– Ти си твърде нахален. Но нахалството може да бъде предимство само ако е съпроводено със съответна доза предпазливост. Ти не отчете обстоятелството, че хора като тебе винаги остават под известно съмнение: който веднаж е станал предател, може лесно да стане и втори път.

При обикновени обстоятелства тая назидателна реплика би минала край ушите ми почти незабелязана. Но сега тя блясва в създанието ми като пътеводна стрелка. В тоя занаят затова не е полезно много да се бърбе, защото, когато искаш да кажеш едно, можеш да изтървеш друго. Ясно е, че за Франсоаз аз още съм предател на родината си, само че предател, който води двойна игра. Остава да разбере по какво съди, че има двойна игра.

Тази заран такова обвинение не съществуваше. Значи, възникнало е по-късно. Единственото нещо, което, по мое сведение, стана по-късно тоя ден, това е малката проверка в мое отсъствие на скритата под печката апаратура. В момента не бях отдал особено внимание на факта: Франсоаз със свойствената си недоверчивост е наредила да проверят дали наистина съм скрил апаратурата, или тя е останала в колата. Сега нещата ми се представят в по-друга светлина. Сега си обяснявам и внезапния любовен изблик на чернокосата заранта с цел да ме задържи достатъчно дълго време при себе си. В кутията на апарата е имало магнитофон и той е записал всичко това, което съм чул, но не съм споменал пред Франсоаз, и записът е бил прослушан днес, додето съм се намирал в това студио.

Не съм специалист в апаратурите – за тая цел съществуват техници, – но имам необходимите за професията познания. Още когато получих малката пластмасова кутия, внимателно я прегледах и като съдех по миниатюрните размери и по това, че кутията не се отваряше, а бе

съставена от две плътно залепени части, реших, че е невъзможно да съдържа магнитофон. Недоверието към техническия прогрес бе ми скроило лоша игра. Апаратурата навярно бе съдържала съвсем дребен по размери магнитофон, а кутията нарочно бе плътно залепена, за да служи като проверка на такива като мене и да изключва моята собствена проверка. Хората, които бяха идвали тая заран в къщи, просто бяха заменили моята апаратура с друга, идентична.

Всички тия размисли траят точно три дръпвания от цигарата. Плънтът за действие е ясен.

– Франсоаз – казвам, – аз винаги съм бил искрен и точен в информацията си освен един-единствен път. Но и този единствен път неточността ми съвсем не е била в резултат на двойна игра.

– Зарежи обобщенията – прекъсна ме чернокосата. – Говори конкретно!

– Конкретното е, че премълчах нещо от подслушания с апаратурата разговор. Всъщност „премълчах“ е силно казано, защото, ако си спомняш, аз ти споменах, че е станало дума за една операция. Само споменах, защото исках да науча пълните подробности по тая операция, наречена „Незабравка“, и тогава да дам информацията си. Ти сама си забелязала, че съм донякъде човек на ефекта...

– На лошия ефект... – поправа ме Франсоаз.

– ...Така че, с две думи казано, исках малко да блесна, като ви разкрия изведнаж нещо важно с всичките му детайли. Към това мога да добавя само, че в момента съм почти в състояние да сторя туй в резултат на последните ми проучвания.

– Чакай – спира ме Франсоаз. – Ще видим тепърва дали изобщо ще имаме нужда от твоите сензационни разкрития. Кажй по-добре, щом не водиш двойна игра, защо тъй панически бягаше днес от наблюдението на нашите хора? Сигурно пак за да блеснеш. Да блеснеш с мощния си мотор, който *ние* сме ти доставили.

– И през ум не ми е минавало, че съм под наблюдението на вашите хора. Подире ми се бяха залепили двама нахалници от Центъра и аз трябваше да ги посея някъде, за да вода един телефонен разговор.

– Какъв разговор?

– С Лида, в Марсилия.

– На каква тема?

– На тема: Кралев. Побеснял е. Наредих й да не напуска стаята си в никакъв случай.

– Къде води разговора?

– В пощенския клон на Ножан.

– Добре, ще проверим – промърморва Франсоаз, макар да е разбрала, че казвам истината. – Дори и да е тъй, това не изключва двойна игра.

– Франсоаз, не забравяй, че още когато американецът се яви при мене, аз тутакси те информирах.

– Такива информации винаги се дават в подобни случаи, за да се заблуди другата страна. Ти си отказал на американеца, защото е имал глупостта да дойде в квартирата ти и защото подозираш, че квартирата ти се подслушва. А следния път от страх или от алчност си приел.

– Фантазии! – отвърщам аз презрително и угасям цигарата си.

– А гоненицата днес следобед също ли е фантазия? Ти си изчезнал нейде към пасаж Вивиен... Защо трябваше да бягаш? И къде трябваше да отидеш?

– Казах ти, че исках да се измъкна от хората на Кралев, трябваше да отида у Младенов...

– А, ти си толкова наивен, та си въобразяваш, че можеш да разговаряш с Младенов в собствената му квартира, без хората на Кралев да те подслушват! На друго ги разправяй...

– Още нищо не съм ти разправил – спирам я аз. – И понеже не разполагаш с много време, сигурно няма и да ти разправя. Искам само да ти кажа следното: макар да не вода двойна игра, но наистина от две места ми се плаща. Вие ми плащате с обвинения, а американците със смъртни присъди. Тази вечер Кралев се опита да ме ликвидира.

– Пак пози! Пак ефекти! – извиква чернокосата, защото аз отново паля една от „сините“ и пускам съсредоточено към тавана широка струя дим. – Хайде, приказвай де! – подканя ме тя. – Може би ще намеря необходимото време, за да те изслушам. С такива като тебе човек трябва да сложи кръст на частния си живот.

Разправям сбито, но изчерпателно таванските си приключения, без да скривам нищо освен главното обвинение на Кралев по отношение на мене. Заменям това обвинение с друго, не по-малко тежко – че съм дезертирал от американска служба и работя при французите. По всички останали моменти се придържам към точните факти, защото има случаи, макар и редки, когато истината звучи по-убедително от лъжата.

Франсоаз владее изкуството да слуша и нито веднаж не ме прекъсва. Впрочем тя слуша напълно безучастно, що се отнася до личните ми преживявания, и показва известен уверен интерес единствено към детайлите, свързани с поставената ми задача.

– Значи, ликвидиран е целият Център, освен човекът, който

възъщност трябваше да бъде провален и който в скоро време наново ще възстанови предприятието – заключава чернокосата, като ме поглежда недоволно.

– Така е – признавам. – Ефектът на верижната реакция се оказва силен, но обратен на очаквания. Младенов, който смятахме да стане стълб на новия Център, е убит, а Кралев, който следваше да бъде дискредитиран, оцеля.

– Добре поне, че резултатът ти е ясен.

– Резултатът *досега* – уточнявам кротко.

– Аха, понеже ти мислиш да следваш до безкрай тая огърлица от убийства? Или поне додето сам се нанижеш в нея...

– Засега балансът е в наша полза – припомням аз. – Вярно, че Младенов беше ликвидиран, но вие от това нищо не губите. Ти се оказа права: Младенов би могъл да действа под мое влияние само ако американците не плащаха тъй добре. Обаче те плащат добре. Така че няма защо да скърбим чак толкова. Остава да се уреди и положението на Кралев...

– Ти ли мислиш да го уредиш?

– Смятам, че бих могъл. Тия дни случайно разполагам с малко свободно време. За разлика от тебе.

– Да не си посмял! – предупреждава ме Франсоаз. – Ти имаш тая склонност да отиваш по-далеч от дадените ти нареждания.

– Виж, Франсоаз: няма да се бъркам в голямата политика, което не ми е работа, но, струва ми се, че вие много рискувате с Кралев. Ако тая кошмарна операция сполучи, общественото мнение ще се насочи срещу вас, защото операцията е била ръководена от човек, дошъл от Франция, нещо, което едва ли ще остане в тайна. Нека американците сами си носят отговорността, без да замесват вашия престиж...

– По тия въпроси никой не ти иска мнението – прекъсва ме чернокосата.

– От друга страна – продължавам аз, сякаш не съм чул, – с ликвидирането на Кралев досегашният Център окончателно отива по дяволите, което ще ни даде възможност да си опитаме шансовете при евентуалното организиране на новия ИМПЕКС. Трябва да добавя и това, че Кралев няма особена популярност дори сред емигрантските кръгове. Той еднородно е ненавигдан зарад своята грубост и безогледност. Какво ще кажеш: да му ударим гъбата и да почнем отначало, а?

– Нищо не мога да кажа. Решаването на такива въпроси не е по ранга ми. Ще информирам, където трябва, и след това ще ти дам отговор.

– „След това“ операцията ще е приключила и проблемът „Кралев“ ще бъде класиран.

– Не ти ли се струва, Емиле, че ти доста ловко оперираш с логиката, за да прикриеш чисто личното си желание да си разчистиш сметките с този човек? Той се е опитал да те ликвидира. Той може би се готви да повтори опита си. И което, струва ми се, най-много те засяга, той е на път да отвлече в неизвестна посока дамата на твоето сърце.

– Фантазии! – избъбрям аз за трети път тая вечер. – Макар и да съчувствувам донякъде на Лида, трябва да ти призная, че тя не ми е никак симпатична. Но във въпроса за симпатиите и антипатиите, тя за мене в настоящия момент има само значението на примамка.

Угасям енергично цигарата, за да придам по-голяма тежест на пребрежението си към Лида, и подхващам наново:

– Чувай, Франсоаз: не съм дете и знам, че има въпроси, които можеш да решиш сама, и други, които не можеш да решаваш. Знам обаче и това, че времето тече ужасно бързо и липсва всякаква възможност за протакане. Додето ние с тебе тук си беседваме, Кралев вече навива километража към Марсилия. Кралев за щастие шофира лошо, и пежото, с което разполага, също е лошо, така че дори и да потегля в полунощ, вярвам лесно да го стигна и задмина. Искам от тебе разрешение за нещо съвсем невинно: да отпътувам до Марсилия, да отведа Лида на сигурно място, да речем, в Кан или в Ница, и да чакам там твоето позвъняване, за да разбере да се разправя ли с Кралев, или да се въздържа.

– Това ти би могъл да го направиш и без специално разрешение. Изобщо частните ти отношения с жените не засягат службата.

– Да, но аз искам ти да си в течение и, най-важното, да ме уведомиш не по-късно от утре на обяд дава ли ми се право да действувам, или не.

– Ако се реши Кралев да бъде задържан, това може да стане и без твоите действия – забелязва чернокосата.

– Да, но в такъв случай вие ще се демаскирате пред американците. Докато с моето участие всичко ще мине като саморазправа между емигранти: лична ненавист, съперничество, женски истории и прочие.

Франсоаз размисля известно време. После запалва цигара, всмуква дълбоко дима, изпуска гъста струя в лицето ми и ме поглежда с малко неприятния си в подобни мигове пронизващ поглед.

– Добре. Ще отседнеш в Кан – хотел „Мартинец“. Ще чакаш да се обадя между дванадесет и един. Искам само да те предупредя: позволи ли си да действуваш своеволно, подписваш си присъдата. И то

присъда, която за разлика от досегашната ще бъде изпълнена.

– Остави тия ласкави обещания – избъбрям. – По-добре нареди на твоите хора да престанат да се мъкнат подире ми.

– Аз не съм шеф на службата по проследяването.

– Да, но в случая инициативата е твоя.

– Ще видя какво може да се направи – отвръща уклончиво чернокошата. – Имай предвид, че минава десет часът.

– Ти си способна да направиш всичко, което искаш.

– Ако беше така, тутакси бих те удушила. Заради твоите истории изгървах една среща, на която държах.

– Не ме карай да ревнувам. Човек лошо шофира с помътена от ревност глава.

Последните реплики се разменят вече на крак.

– Франсоаз – казвам, – телефонът ти е на две крачки. Нареди да ми върнат колата и ми заеми малко нари за бензин.

– Пак ли са ти откраднали колата? – вдига иронично вежди Франсоаз. – Дълга да те уверя, че това не е работа на нашите хора.

– Сигурна ли си?

– Абсолютно. Що се отнася до втория пункт, наличните ми в момента средства възлизат на петдесет и пет франка. Вземай ги и разполагай с тях.

Тя вади от чантата си портмонето и изгърсва съдържанието му на масичката. Вземам банкнотата от петдесет франка, като великодушно оставям дребосъчка.

Малко по-късно ние се сбогуваме в антрето. В момента, в който стиска ръката ми, Франсоаз ме поглежда замислено с големите си тъмни очи:

– Не вярвам на предчувствия, но изведнаж изпитах усещането, че за последен път се виждаме...

– Ти още от тая заран ми пееш реквиема. И така да бъде, в края на краищата загубата няма да е голяма. Нали казваш сама, че съм просто господин Никой.

– А, ти си го запомнил?... – вдигна вежди Франсоаз. – Е, хубаво. Сбогом, господин Никой!

* * *

Жените обикновено ни бият в инстинкта. Добре поне, че данните на инстинкта са доста смътни и трудни за дешифриране. Франсоаз правилно бе усетила, че се виждаме за последен път, но за щастие не бе

отгатнала причината на разлъката.

В момента, в който напускам дома на Сент Оноре, аз съм зает с проблеми от съвсем друг характер – материално-финансови и транспортни. Отбивам се в едно кафене и проверявам по телефона кога има влак за Марсилия. Оказва се, че бързият влак потегля малко преди полунощ. Излизам и вземам първото такси, попаднало пред очите ми:

– Хотел „Национал“!

Парите ми са твърде оскъдни за такъв скъп транспорт, но времето ми е още по-оскъдно. Освен туй, дори да изтърся всичките си джобове, не ще мога да събера сумата, необходима за един билет Париж – Марсилия, тъй че няколко франка повече или по-малко не изменят положението. Единствено възможно спасение от това положение ми се представя сега засега в образа на зряла хубавица с масивни форми и крехка чувствителност.

Додето таксито се носи към хотела, аз следя без излишни озъртания движението пред нас и зад нас и установявам, че наблюдението продължава, поето този път от един мощен сив ситроен и едно хилаво зелено рено. Това всъщност би следвало да се очаква, тъй като нарежданията за проследяване се изпълняват твърде бързо, но се отменят доста бавно. Ако изобщо дойде до отменяне.

Таксито спира пред масивната фасада на хотел „Национал“. Освобождавам шофьора с една банкнота, проявявайки характерната за бедняка щедрост, влизам в оживения хол и се осведомявам за номера на стаята, заемана от артистката Мери Ламур.

Мери ме приема тръпнеща от нетърпение под розовия си пенъоар. Всъщност нетърпението е взаимно, само че аз по-умело го крия.

– Моите съболезнования, скъпа! – приветствувам хубавицата. – Младоженецът само преди три часа предаде богу дух.

При тая потресаваша новина Мери ме прегръща с пълните си ръце и почва да ме целува, просълзена от радост.

– Не се вълнувай, мила – мърморя аз, като опитвам да се освободя от поглъщащата ме като морски прилив прегръдка. – Няма повече място за вълнения.

– Ти ли го очисти? – пита артистката прозаично, като идва на себе си.

– А, не. Аз не съм способен на такива неща. Очистиха го Гарвана и Смока, но Кралев даде нареждането. Впрочем това са подробности. Скъпа Мери, ти си свободна и богата.

– Благодарение на тебе, момчето ми – прошепва артистката и прави

повторен опит да ме отнесе в прегръдките си към дивана.

След малко, дошла отново на себе си, тя изведнаж ококорва очи:

– Ами Кралев? Умирам от страх пред тоя човек. Той няма да остави току-така тая работа...

– Коя работа?

– Наследството. Той няма да миряса, додето не ме ограби.

– Не е лъжа – признавам аз. – Още повече той е убеден, че вие двамата с Младенов сте се наговорили да убиете Димов. Той всъщност за това ликвидира Младенов, за да го накаже за убийството на Димов.

– Значи, ще иска да ликвидира и мене!...

– Не е изключено.

– Емиле, ти трябва да ме отървеш от този бандит. Ти направи вече толкова много за мене... Не бива да оставиш един такъв бандит да ме убие!...

– С удоволствие бих ти помогнал. Но за жалост не съм в състояние.

– Как така не си в състояние?

– Ами така: Кралев замина за Марсилия по някакви тъмни сделки. Това е добре дошло, защото в Марсилия имам хора, които биха му видели сметката. За проклетия обаче ми откраднаха колата и на всичко отгоре съм останал с няколко франка...

– Ами, ще вземеш ситроена на Димов, тоест моя.

– А пари?

– Мога да ти дам до петстотин франка. Стигат ли?

– И артисват. Скъпа Мери, твоето спасение вече изгрява. Впрочем къде е ситроенът?

– Гарирала съм го долу, при другия вход.

– Дай ми ключовете.

– Ами че така ли ще си тръгнеш? Толкова време съм те чакала...

– Именно затова ще намериш сили да ме почакаш още малко. Всяка минутка е ценна за нас.

Артистката вади от чантата си ключа, все още украсен с емблемата на скорпиона, и ми го подава с глезено намусено лице:

– Ти си лош...

– Но ефикасен. Впрочем да не забравиш петстотинте франка...

Изтърпявам как да е прощалната прегръдка, гарнирана с няколко влажни меки целувки, махам с ръка за сбогом и се спускам стремглаво по стълбата.

* * *

Гаражистът отвинтва капачката на резервоара, вкарва тръбата на помпата и почва да пълни. Жълтата неонна раковина на „Шел“ блести над главата му като ореол на светец. Аз следя машинално движението на цифрите върху брояча и съобразявам не съм ли постъпил малко лекомислено, като съм заменил бързия влак с леката кола.

Ситроенът е чудесна машина, но и най-чудесната машина на дълъг път дори при лудо каране далеч не може да реализира максималната си скорост. Надуваш уж със сто и тридесет, а не успяваш да стигнеш средно и деветдесет: населени места, завой, разминавания, железопътни прелези, задръстено тук и там движение, без да говорим за засадите на пътната полиция, която дебне нарушителите на правилника. А влакът всеки час отхвърля по сто и двадесет километра зад гърба си с точността на хронометър. Френските железничари са прочути. За разлика от френските шофьори, които са калпави като събратята си по целия свят.

– Готово! – произнася гаражистът, завинтва капачката и грижливо обърсва предното стъкло.

Подавам му съответната сума плюс съответната прибавка и заминавам. До Марсилия ситроенът ще бъде само в мой минус, но оттам нататък ще се превърне в плюс. Не бих могъл да се справя с Кралев, без да разполагам с кола, а да задигам чужди коли би значило само да увеличавам рисковете. Изобщо жребият е хвърлен и сега задачата ми е да натискам по-силно газта, без страх, че кракът ми може да изтръпне от напрежение.

Ситроенът е хубава и силна кола. При голяма скорост прилепва към асфалта и няма риск да изхвъркне от някой завой като американските купета. Само че не мога да развия скорост. Тия предградия траят ужасно дълго с всичките си кръстопътища, измъкващи се от гаражите камиони, спиращи ненадейно автобуси и всякакви други препятствия.

Когато излизам на широкия път, поглеждам светещия циферблат на колата: единадесет без десет. Стрелката на километража тутакси скача на сто и двадесет. Запалвам силните фарове и нахълтвам в нощта срещу нощния вятър, който бие в стъклото и свири край смъкнатия прозорец.

Шосето е още доста оживено, но всички останали бързат също като мене и аз само се забавлявам да им показвам, че мога да бързам повече от тях, като ги задминавам, святкайки предупредително с късите и дългите фарове, и често прелитам тъй близо до тях, че те страхливо отбиват встрани. Единствената кола, която успява да поддържа моето темпо, е сивият ситроен, дето ме следи още от рю Сент Оноре. После ненадейно сивият ситроен изчезва, някъде към тридесетия километър. Отначало се

мъча да установя кой го е заместил. Подир туй разбирам, че никой. Франсоаз все пак е изпълнила полуобещанието си: проследяването засега е прекратено.

Да, Франсоаз, без да иска, бе улучила, като ме бе нарекла господин Никой. Аз съм точно такова нещо, ако се изключи само титлата „господин“, защото от едно подхвърлено дете без баща и без майка не става господин. Всичко най-ранно в спомена ми е свързано със сиропиталището, с тесния тъмен коридор на сиропиталището, с голата казармена спалня на сиропиталището, наблъскана с три реда войнишки кревати със сиви одеяла и твърди като зебло жълтеникави чаршафи. Влажният, постлан с плочи двор, миризмата на прокиснало зеле, идваща от кухнята в дъното на двора, миризмата на нечистия мокър парцал, с който миехме дъските всяка вечер, монотонното мърморене на молитвите пред бедняшката постна чорба и клисавото парче чер хляб – това бе все сиропиталището.

И острият като скърцане на врата глас на възпитателката, когато ме биеше с костеливите си плесници: „Върви да се оплачеш на баща си и на майка си!“

Другите деца знаеха поне имената на бащите и на майките си, които ги бяха захвърлили или бяха умрели. Аз не знаех и това. Аз знаех само, че съм бил донесен тук от някакъв непознат, който ме бил намерил пред вратата си. Наричаха ме Найден, но това име ми беше дадено пак тук, също както и презимето Найденов, защото човек все трябва да има някакво име и презиме.

Спомням си, когато бащата на Петко дойде да прибере сина си. Майката на Петко бе умряла, а баща му го бяха прибрали в затвора за нещо си, но сега той беше излязъл от затвора и бе дошъл да прибере сина си. И додето Петко се преобличаше трескаво в спалнята с донесените му дрехи, ние, натрупани по прозорците, гледахме баща му, застанал долу в двора. Панталоните му бяха доста изпомачкани и главата му беше остригана до дъно, но това беше истински баща и ние го гледахме натрупани на прозорците.

Спомням си, защото оттогава винаги когато се случеше възпитателната да ме набие здравата или да ме нащипе с твърдите си като клещи пръсти и когато си лягах и се завивах презглава с бодливото одеяло, за да не се чува хълцането ми, аз си представях как на другия ден в сиропиталището идва един човек, едър като бащата на Петко, и казва строго на възпитателната: „Доведете веднага Найден Найденов. Аз съм баща му. Дойдох да си го взема!“

Двата бляскави снопа на фаровете ми се блъскат в туловището на огромен товарен камион, накичен с предупредителни червени и зелени светлини като новогодишна елха. Насреща една след друга изскачат коли и аз съм принуден да следвам бавното движение на товарното чудовище, което ми заприщва пътя. Оттук нататък сигурно ще настигам все повече такива камиони, защото превозването на стоките по шосетата става главно нощем.

Най-сетне върволицата летящи срещу мене коли секва и аз, като святкам предупредително с фаровете, задминавам камиона и отново натискам до края газта. Когато прекосявам затихналото вече в сън Фонтенбло, часът е единадесет и половина. Шестдесет километра за четиридесет минути – постижението е задоволително. Ако успея да поддържам това темпо, би трябвало да стигна пезото на Кралев още преди Лион.

Шосето пред мене разсича голямата вековна гора на Фонтенбло. При всеки завой фаровете обгръщат в широка светла дъга огромните корони на старите дъбове и после отново се спускат по пътя да пробиват пространството и мрака. Лентата на шосето лети равномерно под колата, дърветата отскачат едно подир друго назад, сякаш някаква невидима и нетърпелива ръка ги брои и само свистенето на вятъра в спуснатото прозорче показва, че скоростта на ситроена е далеч над позволената.

Баща ми никога не дойде. Той сигурно изобщо не подозираше съществуването ми, а може би и сам отдавна не съществуваше. И все пак един ден дойдоха да ме вземат. Това бе след завършване на прогимназията – когато сиропиталището се освобождаваше от питомците си, разпределяйки ги между желаещите. Желаещият, който се насочи към мене, бе една жена. Една вече попрезряла, но още хубава жена, с много чиста бяла рокля и с много начервени устни. Тя огледа неколцината питомци и задържа дълбоките си зеленикави очи върху мене. После ме погали по бузата и запита: „Как се казваш, момчето ми? Найден? Найдене, искаш ли да дойдеш да живееш у нас?“ „Искам“, казах аз едва чуто и в гърдите ми преля такава топлина към жената със зелените очи, та ми се стори, че ми прилошава.

Госпожа Елена живееше в огромен апартамент от четири стаи, какъвто никога не бях допуснал, че може да съществува – целият в килими, кадифена мебел и картини с рицари и жени в прозрачни облекла. Съпругът често пътуваше по търговията си или по цели нощи не се прибираще. Госпожа Елена запълваше отсъствията на мъжа си с гостуванията на цял куп свои приятелки, които много говореха, много пиеха и много разхвърляха гостната и столовата. Една жена идваше да чисти

всеки ден, обаче стоеше до обед, затова аз трябваше да помагам, да мия чинии и чаши, да тичам за всякакви покупки, да прислужвам на гостенките и да разтребвам, след като си отидеа.

По-късно, припомняйки си тия неща, бях склонен да мисля, че госпожа Елена е разчитала и на по-особени услуги от моя страна. Още на втората вечер след пристигането ми тя ме накара да я разтрия, като отпусна тлъстеещите си телеса върху дивана, но аз се оказах твърде вързан или плах, защото тя на няколко пъти извика „уф, какъв си непохватен“, „ех, че си недодялан“ и „е, какво чакаш“, додето най-последно ме изгони в кухнята.

До този момент тя бе внимателна и даже гальовна към мене и аз носех у себе си спонтанното чувство на топлина към госпожа Елена въпреки душната атмосфера на силен парфюм и женска пот, която я съпровождаше неотстъпно. Но оттук нататък госпожа Елена почна да ми подвиква и да ме ругае, додето един ден се случи непоправимото.

Тоя следобед в столовата бяха се събрали към половин дузина гостенки. Пригответият за случая вермут бързо се свърши и госпожата ме прати да купя още един литър и две шишета сода и ми даде една монета от сто лева, като ми поръча да бързам. Направих бързо покупката, макар че кварталният аперитив кипеше от консумация, и се върнах.

„А рестото?“ – запита госпожа Елена.

Изведнъж се сетих, че съм забравил рестото на тезгяха, додето съм бил зает да смествам трите големи бутилки в двете си ръце. Изтичах обратно в аперитива, но кръчмарят отказа да е видял оставени пари. Върнах се, потънал в земята от срам.

„Кръчмарят лъже, че не съм оставял пари“.

„Кръчмарят не лъже, ти лъжеш“ – извика госпожа Елена и ме перна с всичка сила по лицето с опакото на ръката си. Бях свикнал на бой, но за проклетия ударът попадна в околото ми и у мене избухна такава инстинктивна ярост, че когато госпожата замахна втори път, аз я ухапах по ръката. Тогава жената се нахвърли върху мене с такава истерия, пред която умелите, но машинални плесници на възпитателната бяха просто дреболия.

„Ти съвсем разкървави момчето, ма!“ – опита се да я спре една от гостенките, дошла да помага в кухнята за сандвичите. Но тая забележка още повече въбеси госпожа Елена и тя продължи да ме блъска, додето най-сетне се сетих да побягна. Повече не се и върнах в този апартамент с рицарските картини и с миризмата ни „Шипър“ и женска пот.

Ивицата на шосето, рязко бяла в мрачината на нощта, лети под

ситроена. Понякога прекосявам смълчани селища с мъртви тъмни къщи, сред които пътят прави остри завои. Понякога край колата прелетява някоя бензостанция с неоновото жълто сияние на „Шел“ или червено-бялото на „Есо“. Отминавам Санс и стигам Оксер. Още сто и десет километра подарък за километража на Мери Ламур. Часът приближава един.

Запалвам цигара, без да намалявам скоростта. В далечината наред се появяват фаровете на насреща кола. Следя машинално тяхното светване и гаснене и също тъй машинално сигнализирам с моите фарове, като мисля в същото време за онова, което ми предстои, и за другото, което отдавна е минало.

Вече избягвам да гледам часовника, за да не виждам как бързо тече времето. Ще погледна чак в Шалон, а дотам има още сто и осемдесет километра. Няма да гледам и назад, и към това, което отдавна е минало, защото макар да е отдавна минало, но винаги когато си го спомня, ме обзема тягостното чувство за празнота, като че ли у мене в гърдите ми е празно и около мене също е празно и няма за какво да се заловя, а само потъвам и се разтапям в празното.

Не знам дали всички изпитват понякога такова чувство за празнота, или то връхлита единствено мене, защото още от самото начало съм бил Никой, защото съм дошъл отникъде, защото първото, което съм съзнал, е било празнотата.

Едничката жена, която събуди в гърдите ми топлота, като ми каза „Искаш ли да дойдеш у нас?“, ме научи да се пазя от топлотата. Колкото по-силно избухне у тебе влечението към някого или към нещо, толкова повече трябва да се дърпаш назад, за да не попаднеш в клопката.

„Това правило особено трябва да се спазва по отношение на жените“ – би казал вторият ми покровител.

Вторият ми покровител бе издател. За разлика от госпожа Елена той си беше груб с мене от самото начало. И пак за разлика от госпожата понякога проявяваше човещина, естествено както той можеше да я проявява. Предприятието се състоеше от стара постройка с две стаи – директор и счетоводство – и един склад в задния двор. Складът приличаше на хамбар с рафтове чак до високия таван, наблъскани с вързопи книги. Аз тичах из склада или се катерех с дългата стълба по рафтовете под ръководството на бай Павел, който командуваше, наведен над писмата поръчки:

„Русата Венера“ – десет броя, „Мъжете предпочитат блондинки“ – осем броя. „Палми край тропическо море“...

Издателят бе парижки възпитаник и макар да ненавиждаше искрено

тоя град, бе донесъл от него поука, че любовните истории по-лесно се продават от книгите по история на религията. Тая поука му бе дала възможност да закрепил издъхващото предприятие на покойния си баща поне до степен да задоволява нуждите на разточителната си съпруга.

Когато получените през деня поръчки биваха изпълнени, аз се свихах в един ъгъл и потъвах в някое от наличните четива. Моята безкритичност към духовната храна често дразнеше бай Павел: „Пак порнографии... Пак жълта литература... А «От Хераклит до Дарвин», дето ти я донесох, така си и лежи непрочетена!“

Бай Павел си бе поставил задачата да ме възпитава идейно, обаче книгите, които ми носеше, все ми се виждаха скучни, а той не владееше достатъчно дар словото, за да ми ги разправя със свои думи. Издателят, напротив, бе значително по-красноречив, особено след втория литър. Когато се случеше да е в конфликт с жена си – а това ставаше поне веднаж седмично, – той идваше да спи в бюрото си, на кушетката, покрита с прашно лъжеперсийско килимче, пращаше ме с дамаджаната за вино и дълго пиеше сам. От съседната стаичка-килер, дето се прибирах да спя, чувах как шефът се разхожда напред-назад из кантората си и чаках да ме извика, защото на даден градус на пиенето той неизменно ме викаше, изпитал непреодолима нужда от събеседник или по-точно от слушател.

„Седни там! – заповядваше господин Бобев, като ми посочваше виенския стол в ъгъла. – Седни и слушай какво ще ти кажа!“

Той също сядаше, сякаш за да намери по-здрава изходна позиция, навеждаше съсредоточено глава и вдигаше назидателно ръката си, държаща цигарата:

„Мойто момче, ти си копеле... За хора като мене това, разбира се, няма значение. – Ръката с цигарата правеше халтав и нехаен жест. – Ви-йон и Аполинер също са били копелета. Но този факт не бива да те води към възгордяване. Защото между тях и тебе съществува разлика и тя е тук.“ – Ръката с цигарата красноречиво посочваше челото на оратора.

„Аз, разбира се, бих могъл да те осиновя. Понякога даже решавам да го направя само за да ядосам госпожа курвата – жена ми. Мога да го направя, но самият ти какво ще спечелиш? Ще бъдеш ангажиран в признателност към мене, ще повярваш в лъжата за доброто начало у човека, ще се превърнеш в роб на обществените отношения. Не ставай роб! Бъди свободен дух!“

Последната реплика той обикновено я извикваше войнствено, вдигнал глава и сякаш готов да ме удари, ако само откажа да бъда свободен дух.

„Аз бих могъл да те осиновя – връщаше се Бобев на първоначалната си мисъл. – Още повече няма никаква вероятност тая курва, жена ми, да роди някога наследник. Това тя, разбира се, го отдава на мои дефекти, но аз мисля, че то се дължи по-скоро на нейните чести посещения у гинеколога. Така или иначе, в моя власт е да те осиновя. Но от това ти нищо няма да спечелиш. По-добре остане си копеле, но чети! Чети, разрешавам ти! – Ръката правеше широк жест към шкафа с книги. – Обаче трябва да те предупредя: книгата, която ще ти разкрие всичко, няма да я намериш тук! – Нов замах към шкафа. – Тя не е написана и няма да бъде написана. Тя е тук! – Тютюневите пръсти потупваха челото на оратора. – И тук ще си остане! Светът никога няма да я види и за това вината е в Париж и в жените на Париж! Запомни го от мен: изхабяване, деградация, амортизация в креватни упражнения, ето какво са жените!“

Главата на Бобев постепенно се отпускате все по-ниско, но ръката оставаше на предишното си ниво, така че тя вече ръкомахаше високо над главата му, пилеейки нехайни жестове и пепел от цигарата.

Когато беше трезвен, издателят забравяше и nihilизма си, и мене, освен ако се наложеше да ме наругае за някаква грешка при изпълнение на поръчките. След всяка нощ, прекарана в кабинета, жена му идваше да го моли за прошка и за пари и вероятно успяваше да откопчи и едното, и другото. Тя беше стройна, с красиво нагло лице и с нещо безсрамно в походката, като че се движеше само за да кълчи бедрата си. Конфликтите между съпрузите секнаха едва при последната бомбардировка, когато и двамата бяха погребани под развалините на апартаента им. Впоследствие това се оказа удобно обстоятелство за легендирането ми като син на Бобев.

Фаровете на колата осветяват големия крайпътен надпис: „Шалон“. Поглеждам часовника: три и двадесет. Следва втори надпис „60 км“ и аз решавам да намалая на сто. Улиците са пусти. По кръстопътищата мигат предупредително жълтите очи на светофарите. Има нещо неспокойно и тревожно в тия мигащи сред мрака жълти светлини: преминавай, но на свой риск. Аз съм свикнал на това предупреждение, то е аксиома в занаята ми, затова продължавам да поддържам скоростта, като намалявам само при острите завои.

Тъмните сгради край шосето оредяват. Отново излизам на широк път. Движението е съвсем намаляло и когато настигам някой от големите, накичени с червени и зелени крушки камиони, лесно го задминавам и продължавам нататък, като се връзвам все по-дълбоко и по-дълбоко в нощта и в нощния вятър.

Шосето се вие сред ниски хълмове, изрязващи се като черни силуети на фона на тъмното небе. Понякога двата светли стълба на фаровете се блъскат в изкочила точно напред височина, сякаш пътят свършва, но това е само още един завой, и аз отпускам за миг газта, а после, влязъл в завоя, отново натискам педала, додето светлината на фаровете бръсне лозята и крайпътните храсти.

Макон. Още към шестдесет километра са отхвърлени назад и още близо толкова остават напред до Лион.

В околностите на Лион движението става по-гъсто, големите камини се срещат по-често и аз съм принуден също по-често да свалям крака си от газта. Най-после колата поема по дълъг мост, подир туй влиза в безкраен, осветен в жълтеникав флуоресцент тунел, а след това – отново по мост. Рона тече широка и тъмна, очертана с отраженията на самотни лампи над кейовете.

Прекосявам Лион, като си мисля, че може би в този момент черното пежо дреме край някой от градските хотели. Ако е така, толкова по-добре за мене. Стигна ли в Марсилия преди Кралев, ще знам къде да го докачам. Стигна ли след него, вероятно никога вече няма да го видя.

На излизане от града спирам в жълтото сияние на една бензостанция и отново напълвам резервоара. Стъклото отпред е осеяно с петънца – останките на смачканите от скоростта нощни насекоми. Гаражистът обърсва стъклото с мокър парцал в състояние на полусън и дори бакшишът не успява да го разбуди напълно.

Часът приближава пет. До Баланс има сто километра и ако Кралев не е спрял някъде да ношува, твърде възможно е да го настигна именно от тук нататък. Движението е доста претоварено и след Лион, но постепенно колите оредяват. Шосето се движи успоредно на Рона, като понякога съвсем се долепя до брега на широката тъмна река. Неиде далеч вляво почва да се развиделява, дърветата тъмнеят неподвижни в небето и аз почти с изненада установявам, че има мигове, когато е тихо даже и във Франция.

Сега, в предутринния час, пътят е почти пуст. Натискам газта докрай, като се вирам напред, дето светлият сноп на фаровете разсейва дрезгавината, и се старая да си внуша, че никак не ми се спи и че твърде рядко в живота си съм се чувствувал толкова бодър.

Пред мен изскачат и стремително изчезват назад крайпътните знаци. Отбелязвам ги машинално наум, без да им отдавам повече от необходимото значение – един Z, два Z. *Хлъзгаво шосе! Опасност!* Тая дума *опасност* се среща тъй често, че преставаш да й обръщаш внимание.

Още повече и по шосето, както всякъде другаде, най-големите опасности ни дебнат там, дето няма предупредителен знак.

Към шест и десет стигам Валанс. Макар да продължавам да се удилявам на факта, че едва ли някога съм бил тъй бодър, както в тоя миг, усещам, че рискът да заспя на кормилото застрашително нараства. Спирам на още пустия площад, влизам в кафенето и изпивам едно двойно еспресо, като похарчвам за тоя отдых точно осем минути. После наново потеглям, повтаряйки си, че сега – вече няма лъжа – наистина просто ще се пръсна от бодрост.

Очаква ме предпоследният голям преход – сто двадесет и четири километра до Авиньон. Вече е съвсем светло. Сивосиньото небе постепенно добива звучен син цвят, слънцето позлатява хребетите на височините, но аз съм напълно безучастен към тия природни особености, защото вниманието ми е съсредоточено в летящата лента на пътя. От Кралев все още няма и помен. Това е странно, без да говорим, че е и тревожно. Като имам предвид шофьорската неопитност на чернокосия, не допускам, че е могъл да кара без прекъсване като мене. Наистина, любовта дава на човека крила, но дилетант като Кралев, дори и с крила, едва ли е в състояние да развие повече от петдесет до шестдесет километра средно. Може би аз малко съм подценил силите му и в такъв случай трябва да го настигна нейде към Авиньон, а може би той се е отбил да ношува в Лион или някъде другаде. Има и едно трето *може би*, но засега поне не ми се ще да го допускам.

В тоя момент, колкото и да е невероятно, мисълта ми не е насочена нито към Кралев, нито към Лида, нито към възможностите и опасности на предстоящото. Тия неща вече са достатъчно премислени и съвсем безполезно е да ги преобръщам наново в главата си. Затова аз мисля по нещо друго, по нещо, което също тъй неведнъж съм премислял и към което все пак неизменно отново се връщам.

Това бе се случило на Девети септември, на *първия* девети септември. Бях разбрал, че бай Павел е станал някакъв шеф в Дирекцията на милицията, и успях да се добера до него. Заварих го в неприветлива канцелария с един гражданин, седнал зад бюрото.

– Здравсти. Какво има? – запита бай Павел, който очевидно бързаше да ме отпрати и да продължи разговора си.

Тоя ден всички навсякъде бързаха.

– Искам да постъпя в милицията – отвърнах аз също делово.

– Глупости. Малък си още – отрязва ме бай Павел.

– Не съм малък. Осемнайсетата година вече карам – рекох нахално,

защото едва бях почнал седемнадесетата.

Бай Павел ме погледна замислено, сякаш едва сега напълно осъзнаваше присъствието ми. После се обърна към човека зад бюрото:

– Па да го вземем, а?

– Познаваш ли го добре? – запита онзи.

– Разбира се. Наше момче. Сираче.

Това беше цялата ми кадрова характеристика. Къса и при туй неточна, защото бай Павел от деликатност бе казал „сираче“ вместо „копеле“. Човекът зад бюрото взе един натракан на машина милиционерски лист.

– Как се казваш?

– Емил.

– Какъв Емил? – намеси се бай Павел. – Нали си Найден?

– Емил съм! – настоях аз. – Найден ме кръстиха в сиропиталището, но аз съм Емил.

Двамата мъже бегло се спогледаха.

– Добре – кимна онзи зад бюрото. – Ще пишем „Емил“. Ти по-добре си знаеш името. Презиме?

– Боев.

– Така. Емил Боев...

Той написа името, подписа се отдолу и сложи печата. После ми подаде листа:

– Иди долу при другаря Савов. Той ще ти определи задача.

Така бях кръстен. Не в църковен купел и доста години след обичайния срок. Но затова пък получих име, което сам си бях избрал.

Бях си го избрал още в сиропиталището, додето четях една книжка без корици и без начални страници. Всички книжки за четене в сиропиталището бяха винаги или без начални страници, или без край. Разбира се, ние винаги предпочитавме да вземаме тях, на които липсваше само началото, защото началото се отгатва лесно, докато краят често е съвсем неочакван. Приключенията в разкъсаната книжка с годините съвсем са избледнели в паметта ми. Това бяха впрочем някакви съвсем невероятни пиратски истории. Емил бе скрит в завзетия от пиратите кораб и накрая постепенно успяваше да изтреби цялата банда и да освободи пленените, между които, разбира се, фигурираше и една девойка с райска красота. Запомнил съм само фразата: „Макар и с пронизана от кинжала десница, Емил не изпусна оръжието. Той пое пистолета в лявата ръка и свали с един смъртоносен изстрел Едноокия.“

Влизам в дълъг завой, като намалявам леко скоростта и разсеяно

мисля: „Защо «Едноокия»? Глупости. Кралев не е едноок. Изобщо тия пиратски повести са пълни с измишльотини.“

Додето четях орфаната книжка, аз умирах от копнеж да се казвам Емил. А по-късно, когато Бобев ми говореше за осиновяване, си мислех, че бих приел може би това име, но ако се махне средното б, защото Бобев звучи глупаво и напомня на боб, докато Боев звучи героично и напълно подходящо на Емил. Всичко това, разбира се, бяха само празни мечти и аз съвсем не очаквах, че един ден в някаква сива и мрачна канцелария на милицията ще получа даром желаното име заедно с една нова професия.

Наближавам Авиньон. Ситроенът лети край зелените правоъгълници на лозята, край сребристите маслинови горички, край тъмните високи стени на кипарисите, издигнати срещу пристъпите на мистрала. Ситроенът лети и задминава товарни камиони и леки коли, но пежото на Кралев го няма. В далечината се изрязва суровият силует на папския дворец, после отново блясват жълтите води на Рона с някакъв полуразрушен мост, може би същият онзи мост от детската песен, върху който „се танцува, се танцува“, а после отново кипариси и маслини, и лозя, и сред тях летящата все тъй безкрайна и бяла лента на шосето.

Часът е осем. До Марсилия остават по-малко от сто километра. Стъклото отново е осеяно с точиците на премазани от скоростта насекоми. Стрелката на скоростта трепти между 120 и 130. Това не е малко, като се вземе под внимание, че движението по шосето все повече се увеличава. Колите, край които прелитам, ме здрависват зарад лудото каране с онова продължително изсвирване на клаксона, което в шофьорската сигнализация играе ролята на псувня.

Задминавам едно черно, опръскано с кал пежо, но то не е пежото на Кралев. Струва ми се невероятно чернокосият да се е изплъзнал, освен ако по някакви неизвестни съображения е взел влака. В такъв случай всичко отива по дяволите. Грижливо изработената легенда за моята буржоазна биография. Постъпването ми в Радиото и инсценирането на уволнението ми. Продължителните и предпазливи маневри за спечелване доверието на Младенов. Измислянето на пиеската „Спасяване на границата“ с предварително подготвената намеса на граничния пост и моята героична стрелба с два халосни патрона в гърдите на войника. Месеците на разпити, безсъние и пак разпити под ослепяващия лъч на лампата и идиотския рефрен „ти си един жалък предател“... Всичко отива по дяволите. Всичко става една история сама за себе си. Една история, която никой няма да научи. Една история без всякакъв смисъл.

Навлизам в предградията на Марсилия. Минувачи, пресичащи пътя, където им скимне, светофари, на които сякаш работят само червените светлини, товарни камиони, маневриращи с отчайваща бавност, за да се намъкнат в някой гараж или да излязат оттам. Най-последно стигам до булеварда Ла Канебиер. Хотелът е на една от пресечките и ми е добре известен, защото сам съм нощувал в него при пристигането си преди три месеца.

Преди три месеца. Имам чувството, че оттогава са минали поне три години. Но в момента теорията за относителността на времето може да почака. Ето я пресечката. Свивам по нея, минавам край хотела, без да спра, отбелязвайки пътем отсъствието на черното пежо пред фасадата, после завивам в първата странична улица и спирам зад прикритието на някакъв камион. Девет и десет. Впрочем, сега часовете вече не играят роля.

Връщам се пеш до хотела и влизам в малкия хол. Служителят на гишетото се занимава с някаква възрастна двойка туристи, която вероятно се готви да отпътува и прави възражения по сметката. Тъкмо се готвя да запитам за номера на мадмуазел Младеноф, когато слухът ми долавя странно познат шум на мотор. Поглеждам през витрината и виждам, че моят скъп изчезнал ягуар внезапно е изскочил от неизвестността и рязко спира пред хотела.

Единственото близко скривалище е телефонната кабина, чиято врата за жалост е снабдена с широко стъкло. Вмъквам се вътре, обръщам се гърбом към входа и като откачам слушалката, повеждам безмълвен разговор с несъществуващ събеседник.

– Мадмуазел Младеноф? – чувам зад себе си Кралев да произнесе непроизнесения от мене въпрос.

– Стая триста и девет – отвърща служителят, прекъснал за миг разговора си с възрастната двойка.

Един бегъл поглед ме уверява, че Кралев се насочва към стълбата. Хотелът няма асансьор, а триста и девет значи, че стаята на Лида е на третия етаж. Следователно имам известен брой минути на разположение. Излизам бързо от кабината, подхвърлям на човека зад гишетото, който едва сега ме забелязва, че съм забравил нещо в колата си, и изскачам навън.

Когато ти липсва достатъчно време да съобразяваш в момента, единственият изход е да си свършил предварително тая работа. Кралев с моя ягуар, това е третото *може би*, но не в най-лошия си вариант. Ако шофьорът беше по-опитен, срещата нямаше изобщо да се състои.

Таратайката е дошла от посока, срещуположна на Ла Канебиер. Чернокосият вероятно се е лутал из улиците и е разпитвал за хотела, преди да го открие. И тъкмо това му лутане ми е дало преднина от няколко минути. Отключвам багажника и взимам отвътре кутията за масло „Шел“. После отново заключвам и отстъпвам до ъгъла при колата си, така че да мога да наблюдавам хотела, без да досаждам някому с присъствието си. Междувременно, понеже улицата е пуста, изтръгвам капака на кутията, изваждам маузера и го поставям в десния си джоб, а кутията оставям до тротоара за реклама на фирмата.

Минутите минават без видима промяна в положението. Което съвсем не значи, че никъде нищо не става. Може би тъкмо през тия минути в хотелската стая на третия етаж една жена е малтретирана или дори убита. „Остави я тази жена – казвам си. – Тебе те интересува не Лида, а Кралев. Ти имаш да мислиш за живота на хиляди хора, а не за някаква глупачка.“

Изтекъл е близо половин час, когато от хотела най-сетне излизат Кралев и Лида. Кралев държи младата жена подръка. Лида изглежда малко бледа, но спокойна. Значи, напразно съм се тревожил. Има жени, които лесно свикват на всякакви положения. Просто нужно им е най-напред малко да подрамматизират нещата. Кралев настанява девойката, сяда до нея и потегля към Ла Канебиер.

Ситроенът ми следва отдалеч старата спортна кола. Този път роли-те са разменени – един черен ситроен е нещо съвсем безлично и банално, при условие че се държиш на достатъчно разстояние, за да не се натрапва номерът на колата ти. Кралев е доста жалък като шофьор, но това не му пречи да кара лудо, разчитайки, че тия наоколо, за да запазят себе си, ще пазят и него. И на излизане от града ягуарът намалява скоростта пред кръстопътя, после поема по шосето към Лазурния бряг.

По всичко изглежда, чернокосият е решил преди опасната си мисия да вкуси един меден ден в някой от луксозните хотели по крайбрежието. Това не е в противоречие на собствените ми проекти, стига тихото кътче да не е някъде твърде далече. Подир десет часа, прекарани на кормилото, дългите пътешествия, дори когато са сватбени, губят много от очарованието си.

Ягуарът прекосява Тулон и го отминава, което е все още нормално – голям град, неприветливи улици, пристанищна суетня. Но когато таратайката оставя по същия начин зад себе си и Сен Тропе, това бижу на Лазурния бряг, аз пускам една ругатня по адрес на чернокосия. Ругатнята бива повторена по-късно след Сен Максим и потретена след Сен

Рафаел. Този простак очевидно е решил да сервира на любимата си не друго, а Ница или Монте Карло.

Пътят се движи край самия бряг – хълмове в зеленина, червеникави скали, синьо море, изобщо – нищо и половина, особено ако умираш за сън и гониш един самоубиец, който взема завоите с деветдесет километра, безгрижен и самонадеян като всеки новак. Аз следя ягуара отдалече – най-малкото през два завоя, като убивам времето, убеждавайки се, че съм по-бодър от всякога.

Колата на Кралев влиза в Кан, поема по Ла Кроазет и постепенно намалява скоростта. Имам предчувствието, че чернокосият търси подходящ хотел, затова на свой ред забавям и спирам пред „Медитеране“, откъдето се вижда целият крайбрежен булевард. Ягуарът наистина спира няколкостотин метра по-нататък. Известно време пасажерите остават в колата си. След туй Кралев излиза и помага на жената да слезе. Лида тръгва едва-едва, облегната на ръката му, сякаш внезапно ѝ е прилошало. Изглежда, че наистина ѝ е прилошало, защото подир пет-шест крачки двамата спират. Кралев ѝ говори нещо, после отново я отвежда в колата, а сам влиза в насрещното кафене. Решавам да използвам паузата и също влизам в близкото заведение. Изпивам едно двойно кафе и четвърт перие, след което се отбивам до телефонната кабина да известя в хотел „Мартинец“ за предстоящото си идване.

„Очаквам да ме потърсят от Париж. Моля да съобщите от мое име, че ще бъда в «Мартинец» едва подир два часа следобед, тъй като бях принуден да спра в Марсилия поради повреда на колата.“

От другата страна на жицата приемат вежливо съобщението ми и благодарят вероятно защото сезонът е още далеч и не са разгелени от премного клиенти.

Когато пак се озовавам на крайбрежната, виждам, че ягуарът е все още на мястото си. Настанявам се в колата и зачаквам. Малко по-късно Кралев излиза от кафенето с бутилка вителоаз и се отправя към таратайката.

Отново сме на път. Правим преглед на всички курортни кътчета между Кан и Ница, но чернокосият никъде не спира. Ница бива прекосена също транзит. Вече е ясно, че целта на сватбеното пътуване може да бъде само Монте Карло. Затова, когато в далечината се показват белите сгради на столицата на комара, накацали амфитеатрално по блесналите в обедно слънце скали, най-сетне си отдъхвам.

За моя изненада Кралев прекосява транзит и Монте Карло. Единственото заслужаващо внимание селище пред нас е Мантон. Но Мантон е

до самата френско-италианска граница и аз не мога да поема риска да следвам покорно чернокосия дотам. Припомням си машинално обмислените предварително за дадения вариант действия. Собствените ми очи ме наблюдават в ретровизьора, зачервени и помътени. В главата ми шуми и черепът ми сякаш е стегнат в менгеме. При повече от хиляда километра път и четиринадесет часа непрекъснато каране това си е в реда на нещата.

Натискам почти докрай газта, решил, че е време да прекъсна тая малка игра на гоненица. Шосето е почти пусто в обедния час и доста удобно с наклоните и завоите си за известни тактически ходове. Туктаки забелязвам обаче, че ягуарът без никаква видима причина също усилва скоростта. Натискам газта съвсем докрай, но разстоянието между двете коли не намалява. Причината, значи, може да бъде само една-единствена: моят ситроен. Вероятно Кралев отдавна е забелязал как го следвам през два завоя, но се е задоволил с това да поддържа дистанцията. А сега, понеже се опитвам да я наруша, той почва да реагира.

Познавам достатъчно скритите качества на таратайката си и отлично разбирам, че шансовете да я настигна са почти несъществуващи. Блестящата ми идея за свръхмощен мотор под свръхизносена каросерия дава своите плодове, уви, не в моя полза. И все пак ситроенът има едно предимство пред ягуара, що се отнася до човека зад кормилото, независимо от помътнените му очи и адското му главоболие.

Продължавам да натискам докрай газта, като намалявам само на острите завойи и изчаквам да дойде моят момент. Това ще бъде или някой особено остър завой, при който Кралев ще изгуби скорост, ако не излети в морето, или някоя серийка от завойи, или...

Шосето се спуска рязко надолу и след това също тъй стръмно възлиза, връзано в крайбрежните скали.

Ягуарът лети с пълна сила на триста метра пред мен, за да си осигури инерцията на изкачването. В тоя миг обаче по насрещната стръмнина се появява тежък камион, завзел с нахалството на тоя калибър средата на шосето. Кралев засвирва пронизително с клаксона, но камионът продължава да държи средата на пътя и Кралев е принуден да намали, за да не връхлети в гиганта. Едва в този момент шофьорът на камиона лениво извива вдясно, но ягуарът вече е загубил инерция. Малко след като таратайката се разминава с камиона, аз стремително я настигам, изравнявам се и като фиксирам Кралев с пистолета си, свивам пред носа на ягуара. Таратайката се блъсва в калника на ситроена и застива, издрънчавайки жалко.

– Горе ръцете! – казвам. – Не си ускорявай смъртта.

Чернокосият вдига неохотно тъмните си космати ръце.

– Слизай!

Той се потрива, надявайки се може би, че всичко това е само сън.

– Слизай, ти казвам! Не виждаш ли, че пътят свърши.

Кралев се измъква от колата, додето аз зорко следя движенията му.

Лида седи отметнала глава на облегалката, сякаш това, което става, не се отнася до нея.

– В кой джоб ти е пистолетът?

– Нямам пистолет – отвърща апатично чернокосият.

– А къде си го скрил?

– Нямам пистолет – повтаря онзи. – Не нося пистолети, когато се готвя да минавам границата.

Той очевидно действително се е готвел да мине границата. И вероятно наистина няма пистолет.

– Застани там! – заповядвам му аз, като соча ръба на пропастта зад една скала.

Мястото е подходящо за разговор на четири очи, понеже не се вижда от шосето. Кралев все тъй апатично изпълнява заповедта ми.

– Е, ще правим ли пазар, или направо да стрелям?

– Какво предлагаш? – пита безучастно чернокосият, като че е очаквал тъкмо такъв въпрос.

– Ще трапим операцията „Незабравка“ срещу живота ти.

– Срещу живота ми и Лида – поправка Кралев.

– Добре, и Лида, ако тя желае.

– Желаете да не я насилваш.

– Хубаво де. Говори!

– А гаранциите?

– Няма гаранции. Аз не съм лъжец като тебе, за да ми искаш гаранции. Ти не ме интересува. Интересува ме операцията. Хайде, говори!

Чернокосият видимо се колебае.

– Виж какво – казвам. – Давам ти половин минута, за да почнеш. Ако не, почвам аз.

И поклащам пистолета, насочен към корема на събеседника ми.

– Целта на операцията е отравянето на водата в столицата... – започва Кралев.

И веднаж започнал, продължава гладко и методично: доставката на химикалите в част от касите с вносна стока, организацията на пренасянето им в язовира, имената и местонахожденията на заетите в

операцията лица, точната парола и точният час на издаването ѝ в емиси-
ята на чуждата радиостанция...

– Задграничното ръководство на операцията е възложено лично на
мене. Цялата операция трябва да се реализира за не повече от три часа.

– Кои са хората от американска страна, контролиращи вашата
дейност?

Въпросът е само една проба. Кралев споменава няколко имена.
Имената са верни. Следват още три-четири пробни въпроса. Чернокоши-
ят отговаря и на тях.

– Сигурен ли си, че всичко, което казваш, е истина? – питам все
пак. – Да не си сбъркал тук-там?

– Какво ще спечеля, ако сбъркам тук-там? Моята служба при аме-
риканците е свършена.

– Че защо тъй внезапно?

– Заради убийството на Младенов. Исках да го стоваря на твоя
гръб. Откъде да знам, че американците са подслушвали апартамента на
тоя глупак.

– И кога го научи?

– Тъкмо преди да тръгна за насам. „Не биваше да правите това“ –
ми каза Уйлямс, след като ми даде последните нареждания. Те просто
чакат да свърша операцията, за да ми поискат по-подробни обяснения...

– А защо ти трябваше да убиваш Младенов?

– Това си е моя работа.

– Слушай, Кралев!...

– Защото тоя Център винаги аз съм го ръководил и винаги аз съм
оставал в сянка. И под шефството на Младенов пак щеше да бъде тъй...

– Значи, благородни пориви: слава и чекова сметка. Е, това си е на-
истина твоя работа.

– Всеки не може да бъде глупак като тебе, за да работи само за иде-
ята – промърморва презрително чернокошият.

– Именно. А сега обърни се кръгом и съзерцавай морето, додето не
чуеш, че съм запалил мотора. Иначе не знам дали ме разбираш...

– Лида... – произнася Кралев.

В първия момент мисля, че онзи само ми напомня за уговорката, но
тукатси след това виждам, че жената е слязла от ягуара и приближава с
неустойчиви стъпки към нас. Погледът ѝ е стъклен, лицето – бледо и не-
подвижно. Чак сега забелязвам, че е упоена. Вероятно, защото чак сега
ѝ обръщам внимание.

Едно внимание, което ми струва твърде скъпо. Кралев се хвърля

стремглаво в нозете ми, аз изгубвам равновесие и се прекатурвам през него. Чернокосият се извързва с изненадваща бързина и се опитва да ми изтръгне маузера, обаче аз очаквам този опит и опрял здраво гръб в терена, ритвам с всичка сила Кралев в лицето. Той полита, но се задържа на колене и миг подир туй скача, за да ми върне удара, като бърше с ръка кръвта, която го заслепява. Обаче аз вече също съм скочил и маузерт е отправен към корема на чернокосия.

– Застани там! – заповядвам му. – Там, на изходната позиция! И вече без шеги, защото...

Кралев отстъпва бавно, с лице към мене, като трие очите си и следи пистолета в ръката ми. Тоя човек винаги е бил недоверчив повече от необходимото. Както е обърнат към мене, от страх да не му стрелям без предупреждение, той прави една крачка в повече. Фаталната крачка. Чува се сподавен вик и шум на сриващи се камъни, а после втори вик, този път зад гърба ми.

– Той падна! – изкрещява Лида.

– Така ли? – промърморвам. – Аз пък не забелязах.

– Кой падна? – извиква отново жената, като се взира с пусти ужасени очи в морето, блискащо се с глух шум на сто метра под нас.

Тя още не може да дойде на себе си. Нищо. Шокът на падането ще ускори пробуждането. Хващам я за ръка и я помъквам към ситроена, мърморейки успокоително, че никой не е паднал и че дори някой да е паднал, той пак ще стане. Прощавам се посредством един бегъл поглед с таратайката си и забелязвам шишето газирана вода, търкалящо се на седалката. Отварям го, разклащам го хубаво и като затискам наполовина гърлото му, отправям струята вода в лицето на Лида. Тя опитва да се отърве от внезапния фонтан, но аз продължавам да я обливам с прочутата вителоаз, царица на водите за пиене, додето жената извиква с познатия ми свадлив тон:

– Стига сте ме блискали с тази вода!

– Кажете „моля“!

– Престанете, чувате ли!

– Добре – отстъпвам аз, понеже водата и така вече се е свършила. – Сега кротувайте, защото нямаме време за губене.

– Къде отиваме? – запитва Лида, като застава до строена.

– Това вие ще кажете – измърморвам аз.

Вниманието ми в тоя миг е погълнато от моята стара таратайка. Сядам за последен път пред кормилото, давам на заден, за да се дръпна от ситроена, после завивам на първа до пропастта, изключвам от скорост и

слизам. Един малък тласък, и моят стар ветеран с нов шум на къртещи се камъни полита в бездната.

– Къде отиваме? – повтаря младата жена, когато сядаме в колата и се понасяме по обратния път.

– Проверихте ли каквото ви казах вчера?

– Какво да проверя? – Тя попипва с ръка челото си. – Чувствувам се като пияна... Още щом влезе, впръска нещо в лицето ми... Когато се опомних, видях го да прибира спринцовката. Одеве, когато спряхме, отново...

– Всичко това ще го вмъкнете в мемоарите си – прекъсвам я. – Проверихте ли за парахода?

– Ох, да... – Тя отново слага ръка на челото си. – Има наистина един наш параход... Тръгва днес към пет или шест.

Пет или шест не е все едно, обаче какво да се прави – товарните параходи не са като пътническите влакове. Поглеждам часовника. Два минава. До Марсилия има към 260 километра. Невъзможно е да стигнем по-рано от пет. Ако Франсоаз пусне кучетата, няма да стигнем и след пет.

В такива моменти най-разумно е да се съсредоточиш върху непосредствено предстоящото, а за мене непосредствено предстоящото е парчето блеснало в слънце шосе, над което трябва да прелетя в следващите секунди. Взирам се в лентата на пътя, лъкатушеща над крайбрежните скали, и се опитвам да почина в границите на възможното, сиреч да не мисля, но и да не затварям очи.

– Смятате ли, че ще успеем? – запитва жената до мене.

В момента не ми се занимава със смятане, затова премълчавам.

– Ако ме спасите от този кошмар, цял живот ще ви благославям – добавя тя след малко.

Тя си въобразява, горката, че всичко се върти около нейното спасение. Изобщо имам предчувствието, че няма да ме остави да си почина.

– Всъщност за какво поемате целия този риск? – не се отказва Лида от въпросите си.

– От хуманни чувства.

– А пък аз мислех, че сте сакат човек...

– Сакат ли?

– Именно. Мислех, че са ви ампутирали жлезите на чувствата, ако изобщо някога сте ги имали.

– Най-вероятно е никога да не съм ги имал – отвръщам аз, като се взирам в шосето пред себе си.

– Бях убедена, че сте студен човек... – продължава Лида. – Циничен и студен като влечуго...

– Мерси – кимам. – Стара истина: шом не угаждаш на чувствата на другия, значи, си студен.

– Вие се държахте ужасно с мене в Париж... Защо се държахте тъй ужасно?

– С възпитателна цел – отвръщам сухо. – За да накарам една малка глупачка да разбере някои неща.

– Ето, че пак ставате мил – забеляза тя, понеже не намира какво друго да каже.

Аз също нямам намерение да казвам нищо. Само натискам все по-силно газта, като се старая да не мисля и да се затворя за онова тягостно чувство на празнота, което отново ме обгръща. Взирам се в летящата лента на пътя и натискам машинално педала и ми се струва, че летя все така бог знае откога и кой знае накъде през огромното пусто пространство като захвърлен от някого камък.

* * *

Когато излизам от телефонната кабина, по лицето ми, изглежда, освен умората е изписано и нещо друго, защото Лида оставя кафето си на тезгяха и тръгва с мене, като ме улавя за ръка.

– Заминал ли е?

– Току-що.

Качваме се на колата и аз правя единственото, което би могло да се направи в този момент – потеглям към Старото пристанище. Ако не намеря в няколко минути изход и ако Франсоаз е вдигнала тревога, ще трябва да се освободя от стъкления си багаж и да търся скривалище.

Спирам ситроена до самия кей. В тихата черноземлена вода се полюшват лениво няколко моторници. Изборът ми пада върху блестяща четириместна ведет.

– Една хубава разходка? – запитва младият човек, който пуши, засанал на кея. – Двадесет франка на час.

Кимам. Собственикът на лодката я придръпва с въжето и ни помага да се качим. После отвързва лодката и се приготвя сам да влезе в нея.

– И вие ли? – вдигам вежди.

– Че как другояче? – учудва се на свой ред младежът.

– Ами така: разходка без трети. Иначе защо ще давам двадесет франка?

– Вие знаете ли колко струва тая ведет? – запитва самохвално и с

укор собственикът.

– А вие знаете ли колко струва оня Ситроен? Ето, вземете ключовете.

Хвърлям му ключовете на колата и човекът машинално ги поема във въздуха. После помисля малко и маха с ръка:

– Добре, става. Надявам се, че поне знаете да карате?

– Не се безпокойте. Ще карам, без да чупя рекорди.

– Защото, имайте предвид, тя е бърза...

Той, изглежда, не си дава сметка, че аз тъкмо това съм имал предвид, като съм я наел. Запалвам мотора и подкарвам, като спазвам една разумна скорост, додето се движим в пристанището. После завивам зад вълнолома с малкия фар, минавам край мрачните кули на крепостите Сен Жан и Сен Никола и давам пълен газ. Леката ведет се понася стремително по тихата повърхност, вдигнала нагоре нос, сякаш се готви да полети над морето. Зад нас бавно се снишават масивите на сградите и скоро остават да стърчат само тъмните очертания на катедралата вдясно и там, високо на хълма вляво, извисеният силует на Нотър дам дьо ла Гард с изваянието на Мадоната.

Лида седи до мене, като наблюдава маневрите ми с нарастващо чувство за сигурност.

– Ето го парахода – казвам, като соча едно тъмно петно, бълващо дим в далечината.

Всъщност вниманието ми е насочено към обратната страна, откъдето всеки момент може да се покаже бързоходната лодка на крайбрежната полиция. Оттук нататък всичко е въпрос на шанс.

Половин час по-късно приближаваме парахода. Върху черната кърма вече ясно се чете белият надпис РОДИНА. Но макар че в момента той надпис звучи почти символично, аз продължавам да хвърлям бегли погледи назад. Там съвсем далеч се е появила една черна точка, движеща се с обезпокоителна скорост.

– Нас ли гонят? – запитва младата жена, уловила погледа ми.

– Сигурно. Но ние ще ги изпреварим.

– А вие как ще се върнете назад?

– Защо трябва да се връщам?

– Ами нали в България ще ви съдят?

– Ще видим – казвам. – Ще я уредим някак.

Параходът е вече съвсем близо. На палубата са натрупани хора, които следят маневрите ни.

– Дръжте така кормилото! – нареждам аз на Лида.

След което вдигам ръце и почвам да сигнализирам. Две минути по-късно параходът забавя ход. Поемам отново кормилото, за да се приближа до кораба.

– Питам се, кой сте вие всъщност? – чувам до себе си гласа на младата жена.

– И аз понякога си задавам същия въпрос – промърморвам, като вдигам нагоре глава.

Там, високо над нас върху черния фон блестят белите букви РОДИНА. А малко по-нататък двама души вече спускат стълбата.

КРАЙ

© 1967 Богомил Райнов

Сканиране, разпознаване и редакция: goblin, 2007
Редакция: Mandor, 2007 (#)

Публикация:
Богомил Райнов
ГОСПОДИН НИКОЙ
Трето издание
Издаелство „Български писател“
София, 1974

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/2811>]